

KRAJSKÁ KNIŽNICA LUDOVÍTA ŠTÚRA VO ZVOLENE
TELEVÍZIA MARKÍZA

VYDÁVAME ŠKOLSKÝ ČASOPIS

ANDREJ TUŠER A KOL.

ZVOLEN 2005

Prof. PhDr. Andrej Tušer, CSc. a kol.

VYDÁVAME ŠKOLSKÝ ČASOPIS
druhé, rozšírené vydanie

Recenzent: doc. PhDr. Samuel Brečka, PhD., mim. prof.

Vydala Krajská knižnica Ľudovíta Štúra vo Zvolene a Televízia Markíza, 2005

ISBN 80-85136-34-1

PRÍHOVOR

generálneho riaditeľa Televízie Markíza PhDr. Vladimíra Repčíka

Milí priatelia,

je to bezmála 20 rokov, čo som opustil učebne univerzity a postavil sa na vlastné novinárske nohy. Keď som sa pozeral, už teraz môžem povedať, na mnohé generácie mladých novinárov Štúrovho pera, vždy som si veľmi príjemne a s pokorou zaspomínal na svoje začiatky. Veľmi dobre Vám rozumiem. Viem takmer presne, o čom rozmýšľate a ako ľahko by ste dnes dokázali zmeniť svet. Čas sa však nedá zastaviť. To známe tempus fugui (čas plynie) platí, našťastie alebo bohužiaľ, pre každého. A v tom je zmysel a čaro Vašej odvahy a úsilia, zabojuvať s prekážkami, obetovať voľný čas a napísať zopár riadkov, ktoré Vám vždy budú pripomínať práve to, o čom teraz píšem.

Vaše dielo, ktoré sa tak nevinne nazýva „školský časopis“, je totiž neopakovateľným a nezmanipulovaným dokumentom doby. Keď si dnes prezerám zažltnuté stránky mesačníka, ktorý sme ako študenti gymnázia vydávali v Trenčíne, rozpamätám sa na mnohé veľmi príjemné chvíle, cenných ľudí, z ktorých mnohí ma už nikdy nestretnú. Už len kvôli tomuto pocitu sa to oplátilo. Navyše, budete držať v rukách niečo, čo prežilo tisícročia. Cítiť dotyk papiera a vôňu tlačiarenskej černe bude možno o niekoľko rokov príjemná vzácnosť. V papieri, ktorý sa aspoň v mojich predstavách nedá oddeliť od novinárčiny, je totiž duša. Duša tých, ktorí ho vyrobili, ale najmä duša tých, ktorí naň vtláčili svoje posolstvá. Narábajte s nimi opatrne. Verte mi, každý, kto si ich prečíta, čaká, že im ukážete cestu, zabojujete o pravdu a spravodlivosť a keď už nič iné, aspoň vyvoláte úsmev na tvári.

Vážte si talent, ktorý máte. Dbajte na to, aby ste ho využívali len v službách dobrej veci.

VLADIMÍR REPČÍK

AKÝ ŠKOLSKÝ ČASOPIS

NAMIESTO ÚVODU

„Organizátori celoslovenskej novinárskej súťaže Štúrovo pero vo Zvolene sľúbili pri jej vyhodnotení v roku 1996, že do budúceho ročníka pripravia metodickú príručku na pomoc tvorcom školských časopisov. Ten čas je tu a je tu aj sľúbená publikácia.“

Tak zneli úvodné slová v prvej knižočke Vydávame školský časopis. Odvtedy ubehlo osem rokov, a keďže každoročne sme účastníkom súťaže pribalili aj jednu z týchto príručiek, jej zásoby (náklad z roka 1997) sa práve minuli. Mnohí z tvorcov školských časopisov ocenili túto metodickú pomôcku, preto sme sa rozhodli pre jej druhé, rozšírené, vydanie. Navyše, ak ju sľúbil finančne podporiť náš najvýdatnejší sponzor, Televízia Markíza.

Vieme, že najväčší počet školských časopisov vychádza na stredných školách, resp. gymnáziách rôznych foriem, ale nie sú výnimkou ani základné a už vôbec nie vysoké školy (fakulty či celé univerzity). Nasledujúce kapitoly sú adresované ich tvorcom. Publikácia si však hľadá adresátov aj na školách, kde svoj časopis (ešte) nemajú a azda nad ním rozmýšľajú, len nevedia, ako na to...

So skúsenosťami a radami prichádzajú odborníci z Katedry žurnalistiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (rozšírili svoje pôvodné texty o novšie poznatky), autori, ktorí zakladali, riadili, redigovali a tvorili „veľké“ noviny (ako sa hovorí denníkom), ďalej novinári, pôsobiaci v praktickej žurnalistike, nakoniec vaši kolegovia, ktorým sa darí školský časopis úspešne realizovať. Výpovede „šéfov“ víťazných periodík v prvom vydaní publikácie sme ponechali v pôvodnej podobe, pretože ich obsah je stále aktuálny a podnetný. Doplnili sme ich o skúsenosti Michala Meška, ktorý v čase prvého vydania príručky v roku 1997 bol najmladším úspešným účastníkom Štúrovho pera (sám založil, tvoril, redigoval i šéfoval niekoľko rokov triedny a potom školský časopis Gymlet) a v súčasnosti pôsobí vo vysokoškolskom periodiku.

Novým – a určite významným – obohatením príručky sú príspevky členov jednotlivých porôt (časopisov i jednotlivcov). Z konkrétnych príkladov zovšeobecnilí svoje postrehy a názory na chyby, ktorých sa dopúšťate ako tvorcovia školských časopisov i ako autori príspevkov. No a veľkú dokumentárnu hodnotu má adresár účastníkov jednotlivých ročníkov Štúrovho pera – školských časopisov i jednotlivcov. Napr. v súťaži Štúrovo pero 1995 (vyhodnotené v roku 1996) bolo prihlásených 24 stredoškolských a žiadny vysokoškolský časopis, v súťaži Štúrovo pero 2003 (vyhodnotené v roku 2004) prihlásených 75 stredoškolských (viac ako trojnásobok) a 5 vysokoškolských časopisov. V súťaži Štúrovo pero 1995 bolo prihlásených 15 jednotlivcov – stredoškolákov a 3 jednotlivci – vysokoškoláci, v súťaži Štúrovo pero 2003 prihlásených 93 stredoškolákov (viac ako šesťnásobok!) a 13 vysokoškolákov (viac ako štvornásobok). Adresár presvedčivo ukazuje, akú vzostupnú popularitu si získava celoslovenská novinárska súťaž Štúrovo pero vo Zvolene. A teda aj to,

aká záslužná je práca organizátorov tejto súťaže pri kultivovaní a skvalitňovaní úrovne stredoškóľakov a vysokoškóľakov, majúciich vzťah k písanému slovu. To azda nepotrebuje ďalší komentár!

Textom príručky sa prejdete od teórie k praxi, oboznámite sa s názormi rovesníkov a zoznámite s periodikami, vychádzajúcimi na iných školách. Texty sme neunifikovali. Ponechali sme jednotlivým autorom právo na to, akou formou sa rozhodnú vypovedať. Nejde totiž o rigorózne chápanú školskú učebnicu. Ponúknuté riadky budú určite osožné nielen redakčným radám, ktoré koncipujú časopis, ale aj jednotlivcom. Lebo školský časopis nie sú len vedľa seba naukladané texty, prípadne kresby a fotografie. Školský časopis musí byť predovšetkým š k o l s k ý. Nemá sa venovať len vašim básničkám, poviedkam, slohovým prácam či extravaganciám (hoci aj im by mal nájsť primeraný priestor). Jeho hlavným poslaním je v y v á Ź e n e uspokojiť informačné, tematické, záujmové, názorové, literárne, oddychové, ba možno i recesistické záujmy svojich adresátov (spolužiakov, učiteľov, resp. ďalších čitateľov). Mal by byť teda o š k o l e a o ľuďoch v nej i okolo nej, a aby sa to dalo čítať, a aby to aj graficky dobre vyzeralo, a aby..., a aby...

Áno, tak akosi by mal vyzeráť váš školský časopis. Alebo aspoň tak, ako sa dočítate v kapitole Ako to robíme my, alebo ako sa to dozvedáte na jednotlivých ročníkoch súťaže Štúrovo pero pri vyhodnocovaní na besedách o „písanej žurnalistike“. V každom prípade však želáme vám všetkým, aby ste práve z toho svojho časopisu mali najväčšiu radosť.

ANDREJ TUŠER

AKO STVÁRŇOVAŤ OBSAH

1. NOVINÁRSKE ŽÁNRE

1.1. ZÁKLADNÉ POJMY

Neodmysliteľnou súčasťou školských časopisov sú príspevky, ktoré informujú o aktuálnych udalostiach v škole alebo v jej okolí. Najvhodnejšou formou na to, ako toto aktuálne dianie prezentovať, sú novinárske prejavy, v ktorých autor zaujíma k udalostiam, javom a faktom akceptačné stanovisko. Výsledkom takéhoto stanoviska novinára sú spravodajské žánre.

Skôr však, než sa budeme zaoberať tvorbou novinárskych žánrov bude dobré, ak sa oboznámime so základnými novinárskymi pojmami alebo termínmi, s ktorými sa v ďalšom texte budeme musieť nevyhnutne stretnúť.

Základom každého novinárskeho textu je *i n f o r m á c i a*. Vo všeobecnosti možno povedať, že všetko okolo nás je informácia, pretože ona ja obsahom procesu ľudskej komunikácie. Ale to ešte nie je informácia novinárska. Ňou sa stane až vtedy, ak zaujme v spoločnosti svoje trvalé miesto v podobe riadenia spoločenských procesov (*s p o l o - č e n s k á* informácia), ak je spoločensky nástojčivá, závažná resp. časovo podmienená (*a k t u á l n a* informácia) a predovšetkým, ak je šírená technickými prostriedkami masovej komunikácie verejne a pravidelne (*n o v i n á r s k a* informácia).

Vyjadruje to celú novinársku činnosť, pre ktorú sú charakteristickou črtou **aktuálnosť** (spoločenská alebo časová), **periodicita** (vychádzanie novín, časopisov, novinárskych relácií v rozhlase, televízii alebo v spravodajskom filme v pravidelných intervaloch) a **publicita** (rozširovanie novinárskych celkov verejnosti).

Ak sme spomenuli noviny, časopisy a novinárske relácie v elektronických médiách, hovorili sme vlastne o novinárskych celkoch. Každé konkrétne číslo novín, časopisu, každá konkrétna novinárska rozhlasová, televízna relácia a dokumentárny, najmä spravodajský film je **novinársky celok**. Ten sa skladá z novinárskych a nenovinárskych prejavov.

Novinárske prejavy sú základnou stavebnou zložkou každého novinárskeho celku a sú výsledkom individuálnej novinárskej činnosti. Ich autormi sú novinári, publicisti, redaktori a môžu byť nimi i spolupracovníci redakcie či iní autori, ktorí napíšu text v určitom novinárskom žánri.

Druhou zložkou novinárskeho celku sú **nenovinárske prejavy**. V novinárskom celku (v čísle novín, časopisu alebo relácii) predstavujú tú časť obsahu, ktorej autormi nemusia byť (a spravidla ani nie sú) novinári. Nenovinárske prejavy sú vedecké, populárno-vedecké, umelecké, vzdelávacie, oddychové, zábavné a iné produkty, napr. rôzne poradne, poviedky, básne, romány na pokračovanie, krížovky, hádanky, vtipy, kresby, ilustračné fotografie a koláže a i. Hlavným a najrozšírenejším nenovinárskym prejavom je inzercia a reklama.

Novinárske a nenovinárske prejavy patria neodmysliteľne k sebe a v určitom vzájomnom pomere podľa zámeru redakcie (alebo vydavateľa) pôsobia kompaktno na svojho adresáta. Podľa kvality súladu týchto dvoch zložiek vzniká z čísla novín, časopisu alebo novinárskej relácie viac alebo menej účinný novinársky celok. Novinárske prejavy môžeme realizovať prostredníctvom spravodajských alebo publicistických žánrov. O tom, akou formou sa stvári informácia, rozhoduje stanovisko novinára k nej, t. j. k aktuálnej udalosti, javu, faktu, myšlienke a pod.

Ak žurnalista akceptuje tému ako spôsobilú na interpretáciu a zvolí stručné a jednoduché stváranie udalosti alebo javu bez širšieho vysvetľovania či komentovania, hovoríme o **akceptačnom** stanovisku. Toto je typické pre spravodajské žánre.

Žurnalista však po akceptovaní určitej témy nemusí čitateľovi iba niečo oznamovať, iba ho informovať. Môže naň viacerými formami aj pôsobiť. Ak si zvolí vecné argumenty a logicko-pojmovými vyjadrovacími jazykovými prostriedkami vysvetľuje a hodnotí udalosť či jav, hovoríme o vecnom, **racionálnom** stanovisku. Ak si zvolí obrazné vyjadrovacie prostriedky a pôsobí na čitateľove city, hovoríme o citovom, **emocionálnom** stanovisku. Tieto sú typické pre publicistické žánre. Podľa toho, aké stanovisko novinára v stváraní danej témy prevláda, delíme ich na publicistické žánre racionálneho typu a publicistické žánre emocionálneho typu.

Novinovedná literatúra prináša aj iné triedenie žánrov, v určitých prípadoch navonok diametrálne odlišné (napr. T. Repková v publikácii *Ako robiť profesionálne noviny*, 2004, rozoznáva tri univerzálne žánre: správu, analýzu, názor), ale pri dôkladnejšom porovnaní možno v ňom nájsť adekvátne paralely.

V novinárskych žánroch sa uplatňuje publicistický štýl, ktorý sa prejavuje predovšetkým informovaním, opisovaním, oznamovaním. Pri publicistike racionálneho typu (môžeme jej hovoriť aj skupina analytických žánrov, pretože sa v nich analyzuje, rozoberá, hodnotí) sa však k nemu pridružujú prvky náučného štýlu a pri publicistike emocionálneho typu (môžeme jej hovoriť aj skupina beletristických žánrov, pretože sa v nich aj beletrizuje, obrazne vyjadruje) prvky umeleckého štýlu.

Hoci hovoríme o dvoch hlavných skupinách novinárskych žánrov – o spravodajstve a publicistike, je potrebné pripustiť, že medzi jednotlivými žánrovými útvarmi nie sú prísne rozdiely. Žáner je síce model, a teda abstraktný pojem, ale dodržiavanie jeho zákonitostí umožňuje autorovi vytvoriť taký novinársky prejav, ktorý účinne dokáže pôsobiť na adresáta. Jednotlivé žánrové prvky sa z tohto hľadiska môžu prelínať, ale napriek tomu by každý novinársky prejav mal mať dominujúce prvky určitého žánra. Týmto prvkom sa hovorí **žánrová dominanta**.

1.2. SPRAVODAJSKÉ ŽÁNRE

Podľa novinovednej literatúry (napr. Malá encyklopédia žurnalistiky, 1982, Tušer, A.: *Spravodajstvo – základ novín*. In: *Žurnalistika v tlači*, 1993, s. 20–32, Tušer, A.: *Ako sa*

robia noviny, 1999, 2003) je spravodajstvo **súhrn novinárskych prejavov, ktoré vecne, stručne a presne približujú aktuálnu či neznámu udalosť širšej verejnosti**. Je jednou z dvoch základných zložiek novinárskeho celku v prostriedkoch masovej komunikácie. V periodickej tlači dominuje najmä v denníkoch príp. dvojdenníkoch.

Rozoznávame šesť základných druhov správ: krátke, rozšírené, úradné, referujúce, dialogizované a beletrizované. Z nich sa niektoré ďalej delia alebo prevzali názvy samostatných spravodajských žánrov. Referujúca správa sa nazýva referát, dialogizovaná správa je spravodajský rozhovor alebo spravodajské interview a beletrizovaná správa je riport. Zúžené delenie spravodajstva predstavuje štyri žánre: správa (krátka, rozšírená, úradná), referát, spravodajský rozhovor, riport. Úlohou spravodajských žánrov je odpovedať na šesť základných otázok: kto?, čo? kedy? kde?, ako, akým spôsobom?, prečo?.

Aby správa splnila svoje poslanie, musí mať určité kritériá: **aktuálnosť (časovú** – vtedy je dôležitý časový faktor, kedy sa udalosť stala, alebo **spoločenskú** – udalosť musí byť spoločensky významná), **novosť** (to je podmienka, prečo sa správa publikuje), **pravdivosť** (udalosť musí byť konkrétne a vecne zobrazená), **pohotovosť** (udalosť neodkladne publikovať, má to priamu súvislosť s novosťou), **stručnosť** (vyjadrovať sa hutne, bez zbytočných slov), **rozumiteľnosť** (pokiaľ možno nepoužívať odborné termíny alebo skratky, uplatňovať jednoduchý jazykový štýl).

Dôležité je poznať, akú metódu v ktorom prípade zvoliť na stvárnenie správy. Keďže jej predmetom sú všetky spoločenské udalosti, fakty, javy, činy, osoby, vzťahy, príp. myšlienky, je potrebné sa rozhodnúť pre určitý postup tvorby.

Rozoznávame tri postupy spracovania správy: chronologický, logický a dynamický.

Pri **chronologickom** postupe autor v správe zachytáva udalosť v časovom slede od začiatku až do konca. Výhodný je pri kratších správach, pretože ak je text dlhý, môže čitateľa unaviť a ten sa pri takomto postupnom čítaní dostane k najdôležitejšej informácii pomerne neskoro, prípadne sa k nej nedostane, lebo prestane správu čítať.

Z tohto hľadiska je výhodnejší **logický** postup, ktorému sa hovorí aj spravodajská (obrátená) pyramída. Je to typická metóda tvorby agentúrnej správy, ale je vhodné ju použiť aj v školskom časopise. Na začiatku správy (hneď v prvej vete) sa uvádza najdôležitejší, najpodstatnejší fakt a ten sa dopĺňa a rozvíja v ďalšom texte podľa klesajúceho významu. Na koniec správy sa tak dostanú najmenej dôležité fakty.

Tretí postup tvorby správy je **dynamický (emfatický)**. V prvej vete uvádza autor najzaujímavejší, najpríťažlivejší, najatraktívnejší fakt, ktorým chce čitateľa zaujať. Využíva sa najmä pri katastrofických (povodne, požiare) alebo nevšedných či neočakávaných dramatických udalostiach (smrť po užití drog, rozvod známej osobnosti a pod.).

1.2.1. KRÁTKA SPRÁVA

Krátka správa je stručná základná novinárska informácia o spoločensky významnej alebo zaujímavej udalosti (jave), ktorá oznamuje doteraz neznámy fakt, príp. známy, ale vystupujúci v nových súvislostiach. Môže však byť aj správa s jednoduchým obsahom

miestneho významu, vtedy jej hovoríme lokálka. Má tri základné formy: a) noticku, b) fleš, c) jednotípce.

Noticke sa hovorí aj drobnička (drobná správa). Je to krátka, niekedy jednovetová správa o udalostiach a javoch, ktorým sa obyčajne neprípisuje veľký spoločensko-politický význam. Informuje telegraficky stručne o tom, kto, čo, kedy, kde urobil, alebo čo, kedy, kde sa stalo. Uplatňuje sa v periodikách pod stálymi rubrikami Z ďalekopisu, Depeše, Z domova, Stručne, Jednou vetou, Zaznamenali sme, Telegraficky, Zvesti, Zo sveta, Chýrnik a pod. Nemusí vždy odpovedať na všetky spravodajské otázky, ale minimálne na tri základné áno. V školskom časopise sa takisto môže uplatňovať v rubrikách zo života školy, ale prípadne aj z diania v obci či meste, kde sa škola nachádza. Obyčajne sú tieto krátke správy zaujímavé práve tým, že sa v nich odráža užší vzťah medzi obyvateľmi (rodičmi) a žiakmi.

Noticky majú rôzne formy. Môžu byť uvádzané grafickým znamienkom na začiatku správy, môžu sa začínať so zvýrazneným titulkom prechádzajúcim do správy, môžu mať relatívne samostatný titulok na začiatku prvého riadku noticky, alebo môžu sa začínať domicilom (domicil je miestne označenie, odkiaľ správa pochádza).

Fleš patrí k najkratším druhom správy a je typický pre prácu spravodajskej agentúry. Je to predbežná, telegraficky stručná správa o aktuálnej udalosti veľkého zahraničnopolitického alebo vnútropolitického významu, o ktorej redakcia ešte nemá dostatok faktografických informácií. Jej rozsah je maximálne tridsať slov. Používa sa tiež ako ranná informácia tlačovej agentúry pre odberateľov spravodajského servisu o tom, aké správy môžu počas dňa očakávať.

Fleš sa často používa aj v športovom spravodajstve, kde sa ním oznámi výsledok športovej udalosti, neskôr nasledujú podrobnosti. Tento druh krátkej správy však môže mať i formu avíza na prvej strane periodika, obyčajne v nápadnej grafickej úprave. Redakcia ním upozorňuje na najvýznamnejšie novinárske prejavy vnútri čísla. Hoci teda tvrdíme, že fleš je typický pre agentúrne spravodajstvo, môže sa v uvedených podobách uplatniť aj v školskom časopise.

Jednotípce je krátka správa o aktuálnej udalosti (jave) so samostatným titulkom. Názov nie je pomenovaním žánra, ale je výrazom umiestnenia na novinovej strane (titulok zalomený na jeden novinový stĺpec).

Rozoznávame tri formy jednotípca: **a) so samostatným titulkom, domicilom a značkou zdroja (autora, spravodajskej agentúry či vlastného spravodajcu), b) so samostatným titulkom a značkou zdroja na začiatku správy, c) so samostatným titulkom a značkou zdroja na konci správy.** V prípade, že jednotípce má iba titulok s domicilom alebo iba titulok bez uvedenia zdroja, možno predpokladať, že ide o správu z redakčných zdrojov. Zásadne by tam však potom mala byť uvedená značka „red“. Ak už hovoríme o tejto značke, je potrebné pripomenúť, že ani jeden text (nielen jednotípce) v periodiku by nemal byť bez označenia zdroja (značky, mena autora či názvu agentúry). Pri notickách sa obyčajne uvádza ako zdroj tlačová agentúra (alebo aj ďalšie zdroje a značky) na záver celej rubriky. Možno si to všimnúť najmä v denníkoch, ktoré túto formu uplatňujú denne niekoľkokrát (rubriky domáceho spravodajstva, zahraničia, športu).

1.2.2. ROZŠÍRENÁ SPRÁVA

Rozšírená správa podáva o aktuálnej udalosti (jave) alebo fakte širšiu informáciu než krátka správa a odpovedá na všetkých šesť základných spravodajských otázok kto?, čo?, kedy?, kde?, ako?, prečo? Formálne rozoznávame tri druhy rozšírenej správy: a) interpretujúcu, b) pokračujúcu (situačnú), c) komentujúcu.

Interpretujúca rozšírená správa podáva celistvú informáciu o udalosti, myšlienke alebo fakte priradovaním ďalších podrobností.

Pokračujúca (situačná) rozšírená správa popri známej skutočnosti uvádzanej na prvom mieste, obsahuje v každom novom variante aktualizáciu prvku (pokračuje novými aktuálnymi informáciami) a spája tak starú informáciu s novou. Uplatňuje sa pri dlhšie trvajúcich udalostiach (katastrofy, vojnové udalosti), a je typická pre denníky. Zakaždým pridáva nový fakt, doteraz neznámy, ktorý podáva ako najčerstvejšiu informáciu.

Komentujúca rozšírená správa nenahrádza komentár ani poznámku alebo iný publicistický žáner. Jej úlohou je podobne ako pri predchádzajúcich druhoch rozšírenej správy (interpretovanej a situačnej) odpovedať na šesť spravodajských otázok a tým poskytnúť adresátovi objektívny pohľad na zobrazovanú udalosť. Na rozdiel od predchádzajúcich však autor môže použitím určitých výkladových prvkov stručne zareagovať na interpretované fakty.

1.2.3. ÚRADNÁ SPRÁVA

Napriek tomu, že autorský (najmä kreatívny) podiel novinára na tvorbe úradnej správy je minimálny, zaradujeme tento druh medzi spravodajské žánre. Aj jej obsahom totiž sú informácie, určené na publikovanie. Majú blízko k žánrom administratívneho štýlu alebo v nich prevažujú prvky dokumentu. Ide o oznámenie a komuniké.

Oznámenie je stručná správa prevažne o tom, **čo sa bude diať**, na rozdiel od krátkej správy, ktorá informuje o tom, čo sa už stalo. Je to informácia o pripravovanom podujatí a má za cieľ oznámiť dôležitú vec, týkajúcu sa širšieho (i keď niekedy vymedzeného) okruhu čitateľov. Veľmi často sa dá využiť v školskom časopise, pretože ním možno informovať o rôznych podujatiach tried alebo školy, dokonca i pripravovaných vážnejších akciách (matúritné skúšky, stužková, účasť na oslavách mesta a pod.).

Komuniké je úradná správa s prvkami dokumentu, jeho stavba a štýl majú ustálenú štruktúru, stručný a úradný jazyk, slovnú zásobu prevzatú z politického, odborného príp. technického názvoslovia. Poznáme tri druhy komuniké: **a) nótu, b) uznesenie, c) vyhlásenie**. Väčšinou sa publikuje v doslovnom znení, v opačnom prípade redakcia musí v záhlaví uviesť Z komuniké, alebo Krátené. Dodávanie komuniké do redakcií sa deje obyčajne prostredníctvom spravodajských agentúr. V školskom časopise má minimálne využitie.

1.2.4. REFERÁT

Referát je súhrnná novinárska informácia (referujúca správa) z priebehu verejných podujatí, zasadaní, schôdzí a pod. Na rozdiel od správy neoznamuje len začiatok a výsledok

udalosti, ale opisuje jej priebeh a výsledky v časovej, okolnostnej a obsahovej komplexnosti. Využíva rozprávacie prvky. Môže mať aj komentujúci záver s dojmom, príp. hodnotením autora (podobne ako pri komentujúcej správe). Vhodnejšie však je uplatniť stanovisko alebo hodnotenie autora v niektorom z publicistických žánrov.

Referát má dve časti: základnú informáciu (čelo, perex, rámcovku, v ktorej sa odpovedá na základné spravodajské otázky kto?, čo?, kedy?, kde?, príp. ako?, prečo?) a informáciu o priebehu udalosti, ktorá je ťažiskovou časťou referátu. Zásadne sa uplatňuje chronologický postup tvorby, no známy je aj voľne zostavený referát, pri ktorom sa nedodrží časový sled prvkov udalosti.

Chronologický postup (sledovanie udalosti v jej postupnosti) pri tvorbe referátu sa využíva najmä pri významnejších udalostiach, kde ide o maximálne presné podanie a zachovanie časového sledu. **Pri voľnom spracovaní** autor si sám volí poradie faktov. V referujúcej správe sa využíva parafrázovanie, priame i nepriame citáty. Vhodne možno uplatniť medzitiťulky, čím sa zvyšuje informačná hodnota novinárskeho prejavu, autor orientuje čitateľa a súčasne mu dáva potrebný čas na odдых.

Referát ako spravodajský žáner je veľmi vhodný pre školské časopisy, pretože ním možno interpretovať väčšinu udalostí.

1.2.5. SPRAVODAJSKÝ ROZHOVOR

Spravodajský rozhovor (spravodajské interview) je dialogizovaná správa, ktorá sprostredkuje adresátovi aktuálne informácie. Vyznačuje sa stručnosťou a vecným oznamovacím štýlom. V periodikách sa uplatňuje v rôznych rubrikách Jednou vetou, Pýtame sa, Slovo má, Náš rozhovor, Mikrointerview, Dnes s..., Pri telefóne, Zhovárame sa s..., Jedna otázka, Na linke a pod. Dôležitou kompozičnou súčasťou spravodajského rozhovoru je jeho uvedenie, pretože sa táto forma využíva najmä na zaujatie stanoviska autoritatívnej osoby k aktuálnej téme.

V úvode spravodajského interview je dôležité uviesť meno, funkciu osoby, s ktorou sa rozhovor koná, prípadne i príčinu, prečo je interviewovaný oslovený. Otázky bývajú stručné, jasné, podobne by mali vyzerať i odpovede. Je na autorovi rozhovoru (novinárovi, opytovateľovi), ako bude výsledný text vyzerať. Pre objektivnosť a pravdivosť sa rozhovor môže dať opytovanej osobe posúdiť z hľadiska uvádzaných faktov. Niekedy môže byť interview monologizované (súvislá dlhšia odpoveď interviewovaného na jednu otázku, položenú v úvode – vtedy sa mu hovorí mikrointerview).

1.2.6. RIPOUT

Ak sa v správe používa opisný postup, môžeme hovoriť o riporte. Je to živý opis aktuálnej udalosti alebo javu. Rozsahom je dlhší ako správa, ale kratší ako reportáž. Hovorí sa mu preto aj malá reportáž, no na rozdiel od nej zachytáva väčšinou iba jednu významnú skutočnosť. Je to beletrizovaná správa, v ktorej sa využívajú obrazné vyjadrovacie prostriedky

(napr. metafora – kríže v tele, metonymia – čítať Heviera, personifikácia – príroda sa prebúda ai.).

V riporte je zjavná prítomnosť autora, čo sa odráža aj v určitom subjektívizovaní opísanej udalosti s vyjadrením autorových dojmov a osobných zážitkov.

V školskom časopise je to vďačný žáner, pretože ním možno osvetliť udalosť z viacerých strán a vytvoriť tak ucelenejšiu predstavu o téme, ktorú autor stvárnjuje. Umožňuje to adresátovi vziť sa do opísaného diania.

Riportom možno stvárnňovať najrozmanitejšie témy. Od zaujímavých školských podujatí (výlet, súťaž), cez originálne príhody (zážitok na vyučovacej hodine, spolužiakov úspech), až po pozoruhodný príbeh (vykreslenie profilu učiteľa alebo inej osoby či osobnosti).

1.3. PUBLICISTICKÉ ŽÁNRE

Publicistika sa zaoberá analýzou udalostí a ich pozadím. Zhromažďuje pojmy, úsudky, buduje na faktoch, prinesených spravodajstvom. Dominujúcou črtou publicistiky je hodnotenie. Pri analytických žánroch (**publicistika racionálneho typu**) postupmi tvorby sú analýza a syntéza, indukcia a dedukcia, abstrakcia a konkretizácia, poznávanie, porovnávanie, dokazovanie, argumentácia. Pri beletristických žánroch (**publicistika emocionálneho typu**) využíva autor umelecké vyjadrovanie, logickú fantáziu, alegorickosť, expresívnosť. Cieľom publicistiky je vysvetliť *recipientom* (čitateľom, divákovi, poslucháčovi) príčinu udalostí, ich kvalitu a vyhodnotiť vývoj tak, aby sa dal predpokladať ďalší „osud“ spoločnosti. Povinnosťou novinára je podať čo najpresnejší a najpravdivejší obraz o dianí, využíva pritom silu argumentov (fakty, čísla, údaje, citáty, historické dokumenty).

1.3.1. PUBLICISTIKA RACIONÁLNEHO TYPU (ANALYTICKÉ ŽÁNRE)

1.3.1.1. ÚVODNÍK

Nazývali ho tiež programovým článkom novín, zástavou novín, filozofiou vydavateľa... Je to novinársky prejav, ktorý sa orientuje na aktuálny problém v čase, keď periodikum vychádza. Analyzuje, hodnotí a ukazuje východiská, ale nementoruje. Je príťažlivý v argumentácii a v myšlienkovvej hĺbke. Ak úvodník vyjadruje stanovisko autora, je ním podpísaný, ak vyjadruje názory redakcie, nemusí byť podpísaný. V súčasnosti ho častejšie možno nájsť v kratších, nápadne upravených, úvahových útvaroch pod názvom editorial. Spravidla sa umiestňuje v novinách na prvej, v časopisoch na jednej z prvých strán.

1.3.1.2. KOMENTÁR

Komentár je klasickým predstaviteľom publicistických žánrov analytického (racionálneho) charakteru. Jeho označenie sa odvodzuje od latinského slova *commentarius* – záznam, vysvetľovanie, výklad. Autor vysvetľuje príčiny udalostí, zaujíma stanovisko k situácii a naznačuje perspektívy, pričom vychádza z toho, že čitateľ už má základné informácie. V periodikách sa umiestňuje spravidla na tom istom mieste graficky výrazne upravený.

Charakteristické prvky komentára:

- nové fakty, súvislosti a presvedčivé argumenty (štatistické údaje, výpovede osobností, citáty, diagramy);
- odlišenie podstatného od nepodstatného; objektívny pohľad na javy;
- bezprostredná väzba na udalosť alebo postupné nadväzovanie na vyvíjajúcu sa udalosť;
- polemika s protivníkom, resp. s inými názormi (*polemos* – z gréčtiny – spor);
- využívanie kontrastu, napätia a dramatickosti;
- komentátor nemôže veštiť, ale na základe poznaného môže načrtnúť perspektívu;
- účinnosť komentára zvyšuje autor vhodne zvolenou pointou;
- autor je recipientovi zodpovedný za dôkladný rozbor, v ktorom uplatňuje vlastné myšlienky;
- do komentára nepatrí osočovanie, štylistické pejoratíva,
- dôležitá je jasnosť, jednoduchosť, priamočiarosť.

1.3.1.3. POZNÁMKA

Na rozdiel od komentára má menší rozsah a obvykle hodnotí len jeden detail alebo fakt z celého radu iných. Poznámkou obvykle osvetľujeme problém z jedného uhla pohľadu, objasňujeme príčiny konkrétneho vývoja udalosti a upozorňujeme čitateľa na jeho osobitosti a zaujímavé podrobnosti.

Rozoznávame tri druhy poznámky:

- a) poznámka – **reakcia** (nachádza sa spravidla za publikovaným textom a jej poslaním je pohotovo reagovať alebo doplniť či vysvetliť uvádzané fakty alebo postoje, od pôvodného textu je oddelená iným druhom písma)
- b) poznámka – **malý komentár** (má prvky hodnotenia, autor k čiastkovému problému zaujíma kladné alebo záporné stanovisko s cieľom vyzdvihnúť pozitívne dôsledky udalosti, na malej ploche jav osvetľuje, analyzuje a zovšeobecňuje)
- c) poznámka – **analýza** (pri tomto druhu poznámky vystupuje do popredia viac hodnotený jav s trvalejšou platnosťou, než jeho aktuálnosť).

Poznámka využíva komentátorské štylistické postupy a logicko-pojmové výrazové prostriedky.

1.3.1.4. RECENZIA

Ako žáner sa uplatňuje najmä v oblasti kultúrno-umeleckej. Názov tohto žánrového druhu pochádza z latinského slova *recensio* – posudok. Autor posudzuje, hodnotí výsledky rôznorodej tvorivej duchovnej činnosti (knihy, výtvarné diela, dramatické umenie...).

Dobrá recenzia má vplyvať na zvyšovanie estetickej a odbornej úrovne čitateľa. Zároveň usmerňuje (určitým impulzom) ďalšiu umeleckú tvorbu autorov recenzovaných diel. Čitateľovi poskytuje dostatočnú predstavu o estetických a myšlienkových kvalitách umeleckých diel. Rozoznávame tri druhy recenzie:

- a) recenzia – **posudok** (orientuje sa na hodnotenie s cieľom oboznámiť čitateľa so základnými údajmi o diele, informovať, o aké dielo ide, kde a kedy si ho možno pozrieť, aké sú jeho kvality, čím je zaujímavé)
- b) recenzia – **kritika** (okrem odborne orientovaných čitateľov oslovuje najmä tvorcov, má menšiu mieru informačného a väčšiu mieru hodnotiaceho obsahu)
- c) recenzia **s ukázkami** (využíva sa predovšetkým pri hodnotení básnických a prozaických diel, resp. divadelných inscenácií či filmov, kedy sa text recenzie doplní ukázkami z hodnoteného diela).

1.3.1.5. ROZBOR

Racionálny, analýzu uprednostňujúci publicistický žáner s vysokou mierou zovšeobecnenia i šírkou pohľadu. Jeho cieľom je získať čitateľa presnosťou, dôrazom na rozpíšťavanie udalosti alebo javu na dosiahnutie autorovho zámeru – dôkladne rozobrať ich pozadie, súvislosti a dôsledky. Autor rozboru dbá na aktuálnosť analyzovaného javu, na jeho spoločensko-politický význam. Výber materiálu pre argumentáciu, logické zoradovanie faktov, ich presvedčivosť tvoria súčasť metódy, ktorú rozbor preferuje a na jej základe autor prichádza k záverom.

Z hľadiska jazyka a štýlu, používaním slovníka publicistiky racionálneho typu, sa rozbor vyznačuje odborným vyjadrovaním a blíži sa k textom s náučným charakterom.

1.3.1.6. PUBLICISTICKÝ ROZHOVOR

Je to metódou dialógu spracovaný novinársky žáner, stavajúci na otázkach a odpovediach, využívajúci okrem iného aj repliku a jemne provokujúci tón. Na rozdiel od spravodajsky stručného mikrointerview sa v tomto novinárskom prejave autor stáva opytovanému omnoho rovnocennejším partnerom, od interviewovaného vyžaduje vyslovenie názoru, postoja alebo zhodnotenie kvality udalosti. Rozoznávame rozhovory a) klasické – verná reprodukcia otázok a odpovedí, b) spracované – voľne reprodujú myšlienky parafrázovaním, c) monologické – v publikovanej forme sa nenachádzajú otázky, d) rozpravové – novinár je besedníkom opytovaného, e) reportážne – odpovede sa dokresľujú reportážnym opisom prostredia alebo situácie, pri ktorej sa rozhovor uskutočnil, alebo portretovaním interviewovaného.

Tvorca rozhovoru kladie otázky tak, akoby ich kládli čitatelia. Musí teda dobre poznať verejnú mienku a postoj verejnosti k situácii a atmosfére, v akej sa udalosť odohráva. Musí byť dobre pripravený, poznať interviewovaného i problém, o ktorom vedie rozhovor. Prítom vždy má na zreteli aktuálnosť témy, informačnú hodnotu nových faktov a konkrétnu úlohu osobnosti v zmienenej udalosti. Tento žáner sa využíva pri významných výročiach,

príležitostiach, pri situáciách, kedy vyjadrenie osobnosti môže mať vysoký celospoločenský účinok. Jazyk a štýl sa vyznačujú kultivovanosťou a vynikajúcou slovnou zásobou.

1.3.1.7. REDAKČNÁ BESEDA

V súčasnosti jeden zo syntetických „viacnázorových“ novinárskych žánrov publicistického typu. Ide o redakciu dohodnuté stretnutie novinárov, odborníkov a osobností známych verejnosti nad určitým problémom (v školských podmienkach to môže byť riaditeľ, pedagógovia, inšpektor, starosta obce, žiaci a pod.). Metódou rozboru problematiky je *beseda*, vedie ju redaktor, resp. šéfredaktor. Účastníci prinášajú vo svojich vystúpeniach názory na udalosti a jay, dopĺňajúce jeden druhého, alebo polemizujú medzi sebou. Priebeh besedy sa zaznamenáva a po skončení sa rediguje vzhľadom na plochu novín, ktorá limituje publikovateľný rozsah.

Uverejnená redakčná beseda je v novinách obyčajne „udalostou roka“ (periodicnosť besied nebýva častá). Vyjadruje postoj redakcie a teda aj vydavateľské stanovisko.

1.3.1.8. EPIŠTOLÁRNA PUBLICISTIKA

Epištolárna publicistika predstavuje kontaktný typ publicistických prejavov. Pôvod má v latinskom slove epistula, čo znamená list. Patria sem a) anketa, b) ohlas, c) diskusia, d) otvorený list, e) žurnalistický list. Vzhľadom na to, že v školskom časopise sa najčastejšie využíva anketa, objasníme si stručne tento publicistický epištolárny žáner:

Anketa (z francúzskeho enquête – zisťovanie, vyšetrovanie) prináša na určitú otázku alebo udalosť mienku čitateľov, príp. širšej verejnosti. Slúži ako odrazový mostík pre publicistiku, ktorá pomocou nej mapuje spektrum postojov verejnosti k udalostiam, politikom i politickým a spoločenským činom (v školských podmienkach napr. úroveň vyučovania, stravovania, školskej disciplíny a pod). Uverejňuje sa s fotografiami účastníkov i bez nich (s fotografiami má väčší účinok), môže byť anonymná (iba s iniciálkami, vekom, povolaním) i adresná (s konkrétnymi menami).

Po formovej stránke ide väčšinou iba o jednu otázku, na ktorú redaktori dostávajú stručné (ale ak treba, i rozsiahlejšie) odpovede od nie príliš širokého okruhu čitateľov.

1.3.2. PUBLICISTIKA EMOCIONÁLNEHO TYPU (BELETRISTICKÉ ŽÁNRE)

1.3.2.1. REPORTÁŽ

Reportáž je univerzálnym žánrom na stvárnovanie rôznych oblastí ľudského života a prostredia. Jej predmetom sú udalosti aktuálnej ceny, deje, ktoré sa vyvíjajú a nadobúdajú novú kvalitu. Námetom býva vždy fakt, ktorý často nemusí byť ohromujúci. Dôležitý je nevšedný pohľad na udalosť, dôkladné spracovanie celého sledu súvislostí a predovšetkým svieži *beletristický* štýl. Ten je dynamický, preferuje plastický opis deja, vytvára *relief*, na ktorom čitateľ dokáže rozoznať postavy a ich konanie, význam činu i hodnotu udalosti.

Metóda tvorby reportáže frekventuje viacero spôsobov získavania konečného obrazu udalosti a jej kvality, uplatňujú sa rôzne spôsoby obrazno-emocionálneho i logicko-pojmového stvárňovania. V reportáži je priama reč, dialógy strieda monológ a v stručných, nerozvláchnych pasážach autor prechádza k novým zážitkom. Keďže jej obsahom je široké spektrum života, aktuálne javy reality, ktoré opisuje prítomný novinár, charakteristickou črtou reportáže je **autentickosť** a dominujúcim prvkom **dej**. Rozoznávame umelecké, cestopisné, sociálne, portrétné, pracovné reportáže. Súčasťou takéhoto textu kvôli autentickosti sú obyčajne fotografie. Ak prevládajú nad textom, môže ísť aj o fotografickú reportáž (fotoreportáž). Aktuálnosť, dejovosť, jednoznačnosť výpovedí a logická fantázia autora i jeho skúsenosť sú kritériami na vytvorenie kvalitnej reportáže.

1.3.2.2. FEJTÓN

(Z francúzštiny – feuilleton – lístok). Je to žáner, ktorý praniekuje negatívne stránky života, spoločenské i ľudské nedostatky. Autor umiestňuje dej do nekonkrétneho (neadresného) prostredia. Napriek tomu by sa v ňom mali spoznať všetci, ktorých sa fejtón týka. Takto sa autor snaží dosiahnuť na základe zovšeobecnenia účinkov, nadobúdajúci celospoločenský (v školských podmienkach napríklad celoškolský či celotriedny) rozmer.

Jazyk fejtónu je pestrý – beletristický. Má byť presvedčivý a pútavý. Charakteristické pre fejtón sú duchaplnosť, vtipnosť a úsmevnosť. Možno v ňom použiť aj určitý výmysel na dokreslenie vlastností praniekovej osoby alebo na zveličovanie skutočnosti. Vo fejtóne je prípustná fikcia, ale základné fakty v ňom musia byť pravdivé. Podľa intenzity kritizovania rozoznávame fejtón a) humoristický (vtipné rozprávanie), b) ironický (výsmech), c) satirický (nekompromisná kritika), d) sarkastický (jedovatý výsmech), takže autor môže prinútiť čitateľa zamyslieť sa, rozmýšľať, vysmiať sa nedostatkom alebo ich odsúdiť.

1.3.2.3. BESEDNICA

Už zo samotného názvu tohto žánrového druhu vyplýva, že besednica by mala byť útvarom, ktorý autor svojskou formou – ľahkým, srdečným tónom, iskrou vtipu i s dávkou porozumenia – mení na uvažovanie nad problémom. Besednicu často zvyknú označovať za slovenský fejtón. Vtipnými postrehmi dopĺňa vedomosti čitateľa a približuje skutočné hodnoty ľudského konania. Nenásilne presvedča čitateľa o správnosti činov a prísnej, ale nezničujúcej kritike podrobuje tých, ktorí robia chyby. Charakteristickým znakom besednice je sila autorovej osobnosti, jej vplyv na čitateľa prostredníctvom jazyka. Ten je živý, používa slovník beletrie a je obsažný. Besednica má čitateľa presvedčiť, že je autorovým partnerom a ten ho považuje za kolegu a spolubesedníka. Nevhovujúci je mentorský tón, hoci tento žáner práve k takémuto stvárneniu zvädza. Cieľom besednice je vytvárať priaznivé ovzdušie v spoločnosti (v škole), podporovať prvky spolunažívania, spolupatričnosti a úcty.

1.3.2.4. ESEJ

Esej (z francúzskeho slova *essai* – pokus, skúška, alebo latinského *exagium* – uvažovanie) je v originálnom poňatí druh umeleckej prózy, menšia literárno-kritická stať. V žurnalistickom chápaní je to fundovaný a na dobrej úrovni podaný rozbor s literárnou tematikou. Načiera do humanitných problémov a objavuje pre čitateľa nové, zatiaľ menej známe názory na chod spoločnosti. Autorovým zámerom je pomôcť čitateľom preniknúť k ich podstate. Pole pôsobnosti a šírka záberu esejistu sú široké: umenie, politika, veda, literatúra.

Jazyk eseje je jazykom úvahy, bohatý na prirovnania a literárne obrazy. Nie je však dobrý esejista ten, kto sa púšťa do bezduchých štylistických cvičení...

1.3.2.5. GLOSA

(v st. gréčtine *glóssa* – reč, jazyk) – predstavovala poznámku na okraj konkrétneho problému. V stredoveku „glosovali“ nimi prepisované knihy mníši a pisári. V novinárstve je to priebojný žánrový druh. Rýchlo reaguje na udalosti. V určitom zmysle ho možno považovať za partnera poznámky. Autor využíva moment prekvapenia a neočakávané svojou pripomienkou rozvíri hladinu čitateľovej mienky.

Stavba glosy je hutná. Obsahuje najúčinnejšie spojivá – dokumentárnosť správy, iróniu a vtip fejtónu, polemickosť komentára. Jazyk je bohatý na citovo zafarbené slová a je často skryto apelatívny. Pre tieto atribúty je glosa účinná. Často sa v nej „uvidia“ aj tí, ktorým nebola priamo určená (porekadlo o husi, ktorá súc trafená zagága...). Autor má byť vtipný, lapidárny a vedieť použiť sarkazmus. Jadrom účinku je duchaplná pointa.

1.3.2.6. STÍPČEK

Žánrový druh, preferujúci emocionálny prístup k hodnotenej skutočnosti. Názov pôvodne vystihoval jeho podobu – stípec vysádzaného textu – v novinách, na ktorom sa nachádzal článok, vyjadrujúci osobný postoj autora k dôležitej udalosti, javu alebo k tzv. večným hodnotám (etika, morálka, statočnosť, odvaha...). V západnej žurnalistike, najmä anglosaskej, stípeček (*column* – angl. – stípec) pripravujú renomovaní autori, uvažujúci nad problémom z takmer privátneho hľadiska. Stípeček sa tak stáva úvahou nad najzávažnejším problémom dňa; autor v ňom predkladá verejnosti svoj postoj bez toho, aby moralizoval a poučoval. Hovorí sa mu aj malá esej, z čoho možno dedukovať jeho obsahové zameranie a poslanie. Veľmi často v západnej tlači – najmä v nemeckej – vystupuje ako úvodníček alebo komentár na malej ploche.

Jazyk a štýl stípečeka sa vyznačuje využívaním beletristických prvkov, je typický ľahkosťou a živosťou.

1.3.2.7. ENTREFILET

Entrefilet patrí medzi rozsahom drobné útvary, preferujúce postreh autora – pozastavenie sa nad všedným úkazom. Podaný je však vtipným, iskrivým spôsobom. Pochádza

z francúzskych slov *entré* (medzi) a *fil* (čiara), slovenskí autori ho poznajú – spolu s čitateľmi – pod názvom **predchýr**.

Vyvíjal sa ako vtípný postreh, vysádzaný iným typom písma (obyčajne *kurzívou*), vložený akoby voľne na začiatok strany, kde sa obyčajne nachádzala spravodajská rubrika. Témou bolo – počnúc počasím a končiac drobnou príhodou na trhovisku – takmer všetko, čo evokovalo v autorovi pocit potreby ponúknuť odľahčujúci pohľad na všedný deň. Je to spravodajský beletrizovaný útvar, obrazno-emocionálne zachytávajúci bežné maličkosti.

1.3.2.8. CAUSERIE

V slovenskej žánrológii sa jej hovorí zábavnica, pochádza, podobne ako besednica, z fejtónu. Najčastejším obsahom causerie (vyslov kózri) je cestopisná tematika. Autor cielavedome vyberá fakty na dosiahnutie svojho zámeru, ale svoj postoj podáva hovorovým štýlom, niekedy vtípane až humorne (beseduje, zabáva), čím umocňuje poslanie zabaviť a pritom poučiť.

1.3.2.9. ČRTA

Je to veľmi náročný novinársky žánr, ktorý má v sebe prvky reportáže, ale stvárňuje sa prevažne umeleckým štýlom. Rozsahom je to pomerne rozsiahly útvar. Opisuje ľudské osudy, prináša portréty významných alebo zaujímavých osobností. Ako vo všetkých novinárskych žánroch, aj tu sa treba pridrižovať faktografickosti, hoci črta umožňuje vďaka svojmu beletristickému stvárňovaniu aj určitú dávku logickej fantázie. Pravda, na hranici vysokej pravdepodobnosti.

1.3.2.10. KURZÍVA

Tento útvar má pomenovanie podľa písma, ktorým je vysádzaný (ležaté písmo *kurzíva*), ale má aj svoje žánrové opodstatnenie. Možno ho zaradiť na pomedzie spravodajstva a publicistiky, pretože vychádza zo spravodajského faktu, interpretuje ho však obraznými vyjadrovacími prostriedkami.

Prof. PhDr. ANDREJ TUŠER, CSc., doc. PhDr. JÁN SAND, CSc.

Použitá a odporúčaná literatúra:

- KOL.: Malá encyklopédia žurnalistiky (Zost. L. Jacz). – Bratislava: Obzor, 1982.
TUŠER, Andrej – FOLLRICHOVÁ, Mária: Teória a prax novinárskych žánrov I. – Bratislava: Univerzita Komenského, 1998, druhé vyd. 2001.
TUŠER, Andrej: Ako sa robia noviny. – Bratislava: SOFA, 1999, druhé vyd. 2003.
VELAS, Š.: Teória a prax novinárskych žánrov II. – Bratislava: Univerzita Komenského 1997, druhé vyd. 2000.

AKO STVÁRŇOVAŤ FORMU

ELEKTRONICKÁ REDAKCIA

Našimi rukami prešiel celý rad stredoškolských časopisov. Väčšina z nich má solídny dizajn, niektoré pôsobia príliš „knižne“. Iste, na malom formáte sa nedajú robiť zázraky, ale ak vám chýba priestor na väčší počet stĺpcov, môžete ešte zúžiť okraje (na 1 cm) a zmenšiť veľkosť písma (napr. na 8 bodov). Potom formát A4 znesie variácie od 1 do 5 stĺpcov a formát A5 až 3 stĺpce sadzby. Viac základných stĺpcov rozširuje priestor na kreatívny, študentský dizajn. Ak máte k dispozícii editor MS Word, tak sa vám poznatky z nasledujúceho textu určite zídu.

Klasické písacie stroje už v redakciách nepoznajú – nahradila ich výpočtová technika. Na spracovanie „rukopisov“ sa používajú textové editory, ponúkajúce neobyčajný komfort pri písaní textu, jeho opravách a tlači, široké možnosti manipulácie pomocou blokov, voľby druhu klávesnice, typu a veľkosti písma, automatické zarovnávanie okrajov, apretáciu textu na obrazovke, jeho ukladanie do internej či externej pamäte.

Redakcie majú možnosť využiť výpočtovú techniku rôznych systémov na záznam, spracovanie a redigovanie textov. Redaktor pomocou počítača triedi texty podľa rezortov, rubriík, čísel strán i vydaní. Zoznam spracovaných textov mu umožňuje získať aktuálnu informáciu o stave materiálov do určitej rubriky. On tiež určuje čas, kedy sa text uvoľní na grafické spracovanie. Na obrazovke pomocou zalamovacieho programu vytvára grafik novinovú stranu, jej textovú i obrazovú časť, linky, rámčeky, výplne, tabulky, rozličné grafické symboly.

Elektronický redakčný systém spravidla obsahuje tieto zariadenia spojené v sieti:

- textové terminály, laptopy,
- agentúrny procesor,
- tlačiarne na vytlačenie novinárskych prejavov a celkov,
- riadiace počítače s vysoko kapacitnými pamäťovými médiami,
- zariadenie na spracovanie obrazových predlôh,
- zalamovacie jednotky,
- zariadenia na spojenie s externým prostredím,
- zariadenie umožňujúce zhotovenie reprodukčných podkladov (osvitová jednotka).

Ich konfigurácia závisí od konkrétnych potrieb vydavateľa či redakcie. Samozrejme, že popri strojom vybavení (hardware) si redakcia musí zabezpečiť rad programových produktov (software) na spracovanie textu, obrazu, údajov z agentúry, zalamovací program, systémové a programové riešenie siete atď.

Súbor kompletne zalomených strán aktuálneho čísla sa ako výstup redakčného systému zhmotňuje v podobe filmov v osvitovej jednotke. Filmy slúžia na zhotovenie tlačových foriem. Nová technológia CTP (computer to plate) umožňuje „bezfilmovú“ výrobu foriem.

Minimálne požiadavky na techniku, ktorá by mala byť k dispozícii tvorcom školského časopisu, zahrnujú počítač s nevyhnutným softvérom, laserovú tlačiareň, kopírku, skener, digitálny fotoaparát. Problémom by už nemalo byť ani pripojenie na internet, využívanie elektronickej pošty a kreovanie webovej verzie časopisu.

TYPOGRAFICKÉ MIERY A PÍSMO

Klasické typografické miery slúžia nielen na označenie veľkosti písma, ale aj stanovenie rozličných dĺžkových i šírkových rozmerov, dĺžky a hrúbky liniek a iného tlačiaceho i netlačiaceho typografického materiálu. Autorom prvého jednotného usmernenia typografického systému bol v roku 1737 parížsky písmolejár a kníhtlačiar Pierre Simon Fournier (1712–1768). Jeho systém neskôr v roku 1775 zdokonalil a prepočítal na metrickú sústavu ďalší Francúz Francois Ambrois Didot (1730–1804). Podkladom ich výpočtov bola parížska stopa, ktorá meria 32,48 cm. Stopa má 12 palcov, palec 12 čiarok a jedna šestina čiarky je typografický bod. Z rakúskej stopy (31,60 cm) vychádzal vo svojom systéme pražský písmolejár a kníhtlačiar Bohumil Haase.

Didotova základná miera – typografický bod (b) predstavuje 0,3759 mm, ciceru rovnajúce sa 12 bodom meria 4,513 mm a 1 meter sa rovná 2660 typografickým bodom. V anglosaských krajinách a od roku 1888 aj v Severnej Amerike sa používa systém vychádzajúci z anglickej stopy (30,479 cm). V tomto monotypovom (britskom) systéme 1 bod či point (pt) meria 0,3528 mm, dvanásť násobok pointu je miera nazvaná pica, ktorá meria 4,23 mm alebo 11,25 typografického bodu podľa Didotovho systému, a tak sa najviac približuje k ciceru. Medzi didotovským bodom a monotypovým pointom platí vzťah $1 \text{ b} = 1,0655 \text{ pt}$ a opačne $1 \text{ pt} = 0,938 \text{ b}$. Šesť picas je jeden inch (palec), jeden inch je 72 points. Treba si uvedomiť, že v praxi počítačovej typografie spravidla pracujeme s monotypovými „bodmi“. Obidva typografické systémy možno v prípade potreby rýchlo prepočítať na metrický systém podľa vzorca alebo pomocou typometra, resp. picametra. Užitočnou pomôckou môžu byť aj konverzné tabuľky.

Skupinu typografických písiem, ktorá sa vyznačuje charakteristickými, kresbovo príbuznými znakmi, historicky nazývame **rod** a písmové podskupiny (napríklad serifové a bezserifové písma) **druh**. Názov **rodina** (family of type) zahnuje všetky rezy a veľkosti daného typu písma (typeface). Mnohotvárnosť v rámci určitého typu písma zabezpečuje jeho odlišný **rez** (písmo obyčajné, polotučné, tučné, zvlášť tučné, úzke, svetlé, duté, tieňované alebo kontúrované, plastické, kurzíva). **Súbor** tvorí jeden rez písma vo všetkých stupňových veľkostiach. Najmenšiu ucelenú jednotku písma predstavuje **súprava**, t. j. jeden rez písma určitej veľkosti. Aby sme mohli určité písmo použiť, potrebujeme okrem jeho vlastného názvu (Arial, Futura, Times) poznať aj stupeň (veľkosť v typografických bodoch alebo milimetroch) a písmový rez.

Aj keď gutenbergovské kovové litery v súčasnosti nahradili digitálne fonty, základné typografické pravidlá rešpektujú i počítačové sádzacie systémy. Popri veľkých písmenách abecedy (majuskulách, verzálkach, uppercase characters, all caps) sa používajú malé písmená

(minuskuly, mínusky, lowercase characters), z hľadiska kresby rozoznávame na nich hlavné ťahy a serify, čiaru, na ktorej písmená „sedia“ (baseline) atď.

Súčasná norma klasifikuje typografické písma do jedenástich základných skupín. V praxi vystačíme s ich triedením podľa dvoch hľadísk – kresebného princípu (dynamické a statické písmo) a serifov či pätičiek (serifové a bezserifové písmo). **Dynamické** písmo (renesančná antikva) charakterizuje menej výrazné tieňovanie, šikmá os tieňovania, oblé nábehy serifov ukončujúcich jednotlivé ťahy, individuálny vzťah šírky základného obrazu písma k jeho výške. **Statické** písmo (klasicistická antikva) charakterizuje výrazné zvislé tieňovanie, serify spravidla bez nábehov, nediferencované šírkové proporcie. **Prechodové** písmo (baroková antikva) stojí uprostred medzi dynamickým a statickým kresebným princípom. Lineárne písma nie sú tieňované, čiže všetky jeho ťahy majú rovnakú výraznosť (duktus). **Kaligrafické** písmo (skripty) sa využíva najmä v reklamnej typografii, ďalej na príležitostné a osobné tlačoviny podobne ako písma ozdobné.

ELEKTRONICKÝ RUKOPIS

Elektronický rukopis prekračuje rámec rukopisu klasického – nestačí iba dobré ovládanie pravidiel strojopisu, treba poznať základné pravidlá sadzby. Napríklad, správne používame okrúhle zátvorky, nie lomky. Rozlišujeme písmeno l a číslicu 1, verzálku O a číslicu 0, spojovník a pomlčku, ktorú vyberieme zo špeciálnej klávesnice atď. Aplikácia relevantných požiadaviek noriem o úprave rukopisu a sadzby na prácu s textovým editorom prispieva k zvýšeniu profesionálnej typografickej kvality konečného tlačového produktu.

Základný predpis sadzby má obsahovať:

- druh a rez písma,
- stupeň písma a riadkový preklad (prípadne šírkovú úpravu písma),
- šírku (formát) sadzby.

Pri sadzbe novín a časopisov je najfrekventovanejšia hladká, „chlebová“ sadzba (body text) vyhotovená z jedného druhu, základného rezu a stupňa písma v stanovenej dĺžke riadkov (measure, line length). Optické zarovnávanie ľavého a pravého okraja riadkov (justify) zabezpečujú variabilné medzislovné medzery (wordspacing) a odstup jednotlivých písmen v slovách (letterspacing), v prípade potreby aj riedenie textu (tracking) a vyrovnanie vzdialenosti dvoch susedných znakov (kerning). Aby sme pri využívaní sádzacích programov dosiahli optimálny typografický efekt, musíme venovať pozornosť správne nastaveniu medzislovných a medzipísmenových medzier ako aj deleniu slov (hyphenation).

Využiť môžeme sadzbu:

- bez riedenia (no track),
- veľmi voľnú (very loose),
- voľnú (loose),
- normálnu (normal),
- tesnú (tight),
- veľmi tesnú (very tight).

Zadaním deliacej zóny (hyphenation zone) sa definuje najmenšia prípustná dĺžka textu v riadku. Štandardné oddelenie slov (breaking space) sa zapisuje medzerníkom a pri zarovnávaní riadkov sa spravidla rozširuje. Tvrdú medzeru (nonbreaking space vložíme vo Word kombináciou kláves Ctrl + Shift + medzerník) program považuje za súčasť slova a aj pri rozpaľovaní textu ju zachová. Použitím nedeliteľnej (tvrdej) medzery zamedzíme vysádzanie neslabičných predložiek a spojok na konci riadka. V záujme ľahkého a rýchleho zarovnávanía sadzby periodík sa odporúča pracovať so širšími parametrami (väčším rozsahom medzi najmenšou a najväčšou prijateľnou vzdialenosťou medzi slovami), pričom treba dbať, aby v sadzbe nevznikla rieka (gutter); za túto chybu typografi označujú už tri medzery pod sebou. Malý rozsah wordspacingu sadzbu spomaľuje, ale súčasne utvára predpoklady jej vyššej typografickej kvality. V tejto súvislosti je dôležité optimálne nastavenie hodnôt medzislovných a medzipsímenových medzier v škále minimálna, požadovaná a maximálna šírka.

Nezarovnaný (unjustified) text je „v zákryte“ iba na jednom okraji sadzby; používa sa aj názov sadzba na zástavku – vľavo (left) alebo vpravo (right). Druhý okraj je nezarovnaný (ragged). Vyznačuje sa rovnakými medzislovnými medzerami, ale rozličnou dĺžkou riadkov. „Zafarbenie“ textu je vyvážené. Používa sa na sadzbu úzkych stĺpcov. Bez delenia slov sú rozdiely v dĺžke riadkov väčšie; v prípade delenia treba vziať do úvahy hodnotu deliacej zóny. Ďalšie možnosti: zarovnanie na stred (centred) a do bloku (justified).

DEFINOVANIE PARAMETROV ODSEKU

Základnou významovou a formátovacou jednotkou sadzby periodík je odsek (paragraph, section). Najčastejším signálom začiatku nového odseku je zarážka (odsadenie textu zľava) vo veľkosti jedného až dvoch štvorcov použitého stupňa základného písma na začiatku prvého riadka prostredníctvom vlozenej tvrdej medzery, nastaveného tabulátora alebo definovaných parametrov odseku. Okrem stupňa písma ju ovplyvňuje medziriadkový preklad a šírka sadzby. Aj pri použití viacerých stupňov písma (v jednom stĺpci) má byť odsadenie rovnaké a riadi sa zarážkou základného písma. Posledný riadok odseku (východový riadok – break) má byť dlhší ako odseková zarážka, ale aspoň o jeden štvorček kratší ako plný riadok. Koniec odseku zvyčajne (pri zapnutej funkcii) signalizuje netlačiaci znak, ktorý sa automaticky objaví po stlačení klávesu Enter (Return). Ak treba z neúplného riadka prejsť na nový riadok bez začatia nového odseku, použije sa kombinácia kláves Shift + Enter.

Zriedkavejšie sa pri úprave odseku používa predsadenie (hanging indent), pri ktorom je prvý riadok odseku sádzaný na plnú šírku (zadá sa mínusová hodnota zarážky) a ostatné riadky so zarážkou. Zvýraznený preklad medzi odsekmi (potrebný napr. pri sadzbe interview) možno dosiahnuť vložením voľného riadka (line space) alebo zadaním príslušnej hodnoty v definícii odseku.

Pri sadzbe bez odsadenia sa predpokladajú relatívne kratšie východové riadky. Aj v tomto prípade vložený voľný riadok medzi odsekmi sprehľadňuje text. Ak sa nový odsek začína na východovom riadku odseku predchádzajúceho, použijú sa na oddelenie týchto

dvoch odsekov aspoň tri štvorčeky alebo primeraný grafický prvok. Takúto úpravu nazývame relatívnym odsadením solid (block with space/marks). Pri sadzbe do bloku bez zarážky sa odseky zvyčajne oddeľujú voľným riadkom.

Pri sadzbe na stred (centered) sú riadky z oboch strán nezarovnané, text má rovnomerné medzislovné a medzipísmenové medzery a odsekové zarážky sa nepoužívajú. Známe sú dva varianty tejto sadzby – na stredovú a na mimostredovú os.

Vizuálne zaujímavý, ale v periodickej tlači takmer nepoužiteľný, je asymetricky usporiadaný text (assymetrical or random), pri ktorom sa uplatňuje nejednotná dĺžka a umiestnenie riadkov.

K štýlovej jednote grafickej úpravy prispieva využívanie viacerých rezov písma z jednej písmovej rodiny. Rodina má jednotný názov (Times) a obsahuje základné písmo stojaté (obyčajné – plain) a vyznačovacie rezy ako napríklad kurzíva (italic), polotučné (semi-bold) a tučné (bold). Výraznosť písma (duktus) ovplyvňuje hrúbka kresebných ťahov (weight) a z tohto hľadiska môžeme hovoriť o zosilnenom dukte (polotučné, tučné, veľmi tučné písmo) a zoslabenom dukte (tenké, slabé). Zmenou šírky znakov základného písma sa odvodzujú ďalšie vyznačovacie rezy (zúžené písmo – condensed a rozšírené písmo – extended). Kombináciou výraznosti a šírky písma vznikajú tieto varianty: slabé zúžené (light condensed), polotučné zúžené (semibold condensed), tučné rozšírené (bold extended) atď. Vo všetkých rodinách existujú verzálky (ALL CAPS) a v niektorých aj kapitálky (SMALL CAPS), t. j. verzálky kreslené na strednú výšku písma.

Národné prostredie jazyka, v ktorom sa bude sádzať, je zakódované v tabuľke 256 znakov; potrebný znak, ktorý sa nenachádza na klávesnici, vysádzeme stlačením funkčného klávesu Alt a zadaním príslušného kódového čísla (alt-sekvencia).

Značný vplyv na čitateľnosť textu má riadkový preklad (linespacing). Pri jeho voľbe sa zohľadňuje stupeň a kresba písma a šírka sadzby. Napríklad, veľkosť 8/10 znamená petítovú sadzbu (stupeň písma 8 bodov) na garmondovú kuželku (výška riadka 10 bodov), preklad je teda 2 body. Sádzať možno aj bez prekladu (kompaktná sadzba – solid setting), ba dokonca s mínusovým prekladom (kompresná sadzba), avšak z hľadiska čitateľnosti textu ako aj z estetických dôvodov je tento spôsob sadzby prijateľný iba výnimočne. Sádzacie programy sú vybavené funkciou zabezpečujúcou automatický riadkový preklad (autoleading), prípadne ho možno nastaviť podľa želania v percentách.

NIEKTORÉ PRAVIDLÁ SADZBY

Požiadavka stránkového registra v knižnej produkcii znamená, že prvý a posledný riadok sadzby na obojstranne potlačených listoch ako aj na protíľahlých stranách sa v priehľade kryjú. Riadkový register požaduje analogické dodržanie krytia vysádzaných riadkov, a to aj pri viacstĺpcovej sadzbe.

Vzhľadom na špecifiká grafickej úpravy periodickej tlače (napr. rozličné stupne použitého písma na strane) sa ťažšie dodržiava riadkový register. Istým kompromisným východiskom

v počítačovej sadzbe môže byť použitie funkcie zarovnanie na mriežku, ktorá sa definuje v zhode s prevládajúcim stupňom písma. Napríklad, ak sa text prevažne sádza stupňom 8/10, použije sa zarovnanie na desaťbodovú mriežku. Program zabezpečí, že v systéme bude zarovnaný vždy prvý riadok odseku. Medziriadkový preklad vyplývajúci z rozličných stupňov písma použitých na sadzbu jednotlivých odsekov či novinárskych prejavov sa nemení, prispôbuje sa medzera medzi odsekmi.

Konečnú podobu typografickej úpravy textu i grafiky na zalamovaných stranách optimalizujeme na obrazovke vďaka zobrazeniu WISIWYG (What You See Is What You Get – Čo vidíš, to dostaneš) nastavením vhodných parametrov programu.

Prípomeňme si niektoré pravidlá hladkej sadzby podrobnejšie. Pri rozdeľovaní slov dbáme na pravidlá slovenského pravopisu i estetické aspekty. Môžeme voliť automatické, interaktívne i ručné delenie slov. Slová nedelíme tak, aby na konci riadka ostalo jedno písmeno, prihliadame na to, aby boli pod sebou najviac tri riadky s deleným slovom a tiež, aby sa rozdeľovacie znamienka na konci riadkov nestriedali so znamienkami interpunkčnými (bodka, čiarka, bodkočiarka, dvojbodka), najmä pri obojstrannom zarovnaní. Niektoré metódy tolerujú až šesť rozdelených riadkov pod sebou. Strana sa nemá končiť rozdeleným slovom.

AKO (NE)DELIŤ SLOVÁ

Pamätajte si, že zložené slová sa delia na švíku (typo-grafia), oddeliť možno slabičnú predponu (roz-hranie), koncovku alebo príponu, ktorá sa začína na spoluhlásku (pomal-ší), slová so skupinou spoluhlások delíme po prvej z nich (dok-tor, ale správne je i do-ktor), na hranici medzi dvoma samohláskami, ak netvorí dvojhlásku (mili-ón). Rozdelením nesmú vzniknúť výrazy vzbudzujúce pohoršenie (tl-močiť). Zložené výrazy so spojovníkom sa delia tak, že spojovník sa opakuje aj na začiatku ďalšieho riadka, aby nevznikol dojem, že ide iba o rozdelené slovo.

Do dvoch riadkov sa nemá oddeliť skrátený titul (akademický, vedecký, hodnosť) a priezvisko, iniciálka krstného mena a priezvisko, číslice a merné jednotky resp. iné pomenovania, nerozdeľujeme dátum (výnimočne možno oddeliť od dňa a mesiaca letopočet) ani iniciálové a zaužívané skratky. Ak je to vzhľadom na šírku sadzby možné, dáme na ďalší riadok každú predložku a spojku. Na konci riadka nesmú byť jednohláskové neslabičné predložky k, s, v, z, slabičné predložky o, u a spojky a, i. Niekedy sa na konci riadka toleruje minuskula a.

Ako **vyznačovacie písmo** sa v sadzbe zo základného písma používa kurzíva, polotučné alebo tučné písmo, verzálky alebo kapitálky a využiť možno aj riedenú sadzbu. Neodporúča sa podčiarknuté písmo. Vyznačovacím rezom sa sádza všetky znaky patriace k výrazu, na ktorý takýmto spôsobom upozorňujeme (interpunkčné znamienka, zátvorky, úvodzovky, znak stupňa, percenta, promile atď.).

Rozdeľovacie znamienko (divis) sa pri delení slov ako aj v situácii, keď plní funkciu spojovníka (slovensko-anglický, Bratislava-Dúbravka), sádza bez medzery. Ak divis použijeme

namiesto pomlčky, oddeľujeme ho z oboch strán rovnakou medzerou; nie je to však typograficky správne. Naučme sa používať znak pre pomlčku (en dash – Alt + 0150). Dlhá pomlčka (em dash — Alt + 0151) v americkej typografii nahradzuje čiarku alebo úvodzovky.

Interpunkčné znamienka sa sádzu tesne za posledné písmeno slova. Úvodzovky sú v slovenčine začiatkové a koncové a majú dvojakú kresbu – čiarkovú („...“, resp. vnorené ‚...‘) a šípkovú («...»). Sádzu sa tesne k výrazu, ktorý dávame do úvodzoviek. Ak je v úvodzovkách celá veta, úvodzovky sa dávajú až za interpunkčné znamienko, ak nejde o vetu, koncové úvodzovky sú pred ním. Podľa rovnakých pravidiel sádzeme aj zátvorky: lomené – <...>, okrúhle – (...), hranaté – [...] i zložené – {...}.

Telefónne čísla sa sádzu v skupinách po 2 až 3 číslach: trojmiestne 222, štvormiestne 22 22, päťmiestne 222 22 (takto sa upravuje aj PSČ), šesťmiestne 22 22 22, sedemmiestne 222 22 22, osemmiestne (s predvolbou) 02/22 22 22 22, séria so spojovníkom 22 22 22-5. Medzerou sa oddeľuje stupeň od číslice pri tepelných hodnotách (25 °C), znak paragrafu od čísla (§ 1), ampersand z oboch strán vo firemnom označení (A & B), hviezdička (* 1985) a krížik († 1999) ako znamienka pre narodenie resp. úmrtie, oddeľujú sa aj tri bodky, ak nahradzujú nevyslovený text na začiatku vety (... je veda.), znak percenta (40 %) a promile (2 ‰).

Tilda (~) sa neoddeľuje. Za jeden výraz sa považujú údaje o stupni alkoholu v nápoji a veľkosti uhla (v stupňoch, minútach a sekundách), a preto sa sádzu bez medzier, napr.: 12° pivo, uhol 45°30'20". Podobne časové údaje (14.15:20, 1:30,50).

Copyright je oddelený medzerou (© RUK 1992), registrované a chránené obchodné značky sa sádzu bez medzery za názov, ktorý chráni, ako exponent (Microsoft®, Windows™). Deň, mesiac a rok sa v dátume oddeľujú medzerou (31. 12. 2004).

Väčšie začiatkové písmeno vo vysádzanom texte, nepresne nazývané iniciálka, možno aplikovať viacerými spôsobmi: do účiaria prvého riadka bez zarážky, so zarážkou, do účiaria niekoľkých riadkov (iniciálka na dva alebo tri riadky), vypustením väčšej litery zo sadzbového obrazca v úciari prvého alebo niekoľkých riadkov.

Keď teda na začiatku práce s počítačom otvárame nový dokument, je nevyhnutné: a) určiť formát a orientáciu strany, okrajov, počet stĺpcov a šírku medzier medzi nimi, umiestnenie a obsah záhlavia i päty strany, pagináciu, b) nazvať a nastaviť štýly odsekov – pre každý vybrať font, jeho veľkosť, rez, riadkovanie, zarovnávanie, zarážky, c) mať k dispozícii textový a obrazový materiál. Každé periodikum by mal charakterizovať osobitý štýl, a preto definovanie určitého druhu dokumentu, predvolba jeho typografických parametrov je úloha veľmi zodpovedná a náročná. Štýl dokumentu (šablóna, template, style sheet, master) sa ukladá ako samostatný súbor, zabezpečujúci želanú grafickú stabilitu i kontinuitu jej vývoja.

KOREKTÚRA TEXTU

Pri klasickej korektúre sa na odtlačku sadzby vyznačujú akékoľvek chyby a nepresnosti vrátane technických nedostatkov korektúrovými znakmi. Podľa výrobného postupu

hovoríme o domácich a autorských a o stĺpcových a stránkových korektúrach. Vykonávajú ich poverení pracovníci tlačiarne a redakcie. Po vyznačení chýb korektor opatrí odtlačok dátumom, prípadne aj časom a svojím podpisom alebo značkou. Po oprave chýb objednávateľ (zákazník) schvaľuje zalomenú stranu do tlače (imprimatur). V prípadných sporoch s tlačiarňou je korektúrový výtlačok dôležitým dokumentom a mal by sa archivovať. Posledná kontrola (revízia) sa robí na výtlačku z tlačiarenskeho stroja.

Rozdelenie korektúrových znakov:

- 1) znaky na výmenu, vsunutie a vynechanie,
- 2) znaky na zmeny v sadzbe,
- 3) znaky na zarážku odseku, nový riadok, zmenu písma,
- 4) znaky na opravu technických nesprávností v sadzbe a odtlačku, zrušenie nesprávne označenej korektúry.

Korektúrové znaky sa používajú podľa týchto pravidiel:

- Každá chyba v sadzbe sa na odtlačku vyznačí príslušným znakom, ktorý sa spolu s vykonávanou opravou zopakuje na pravom okraji odtlačku súbežne s riadkom, v ktorom je chyba.
- Aby nedošlo k zámene, rôzne chyby sa v riadku označujú odlišnými znakmi, ktoré sa na pravom okraji odtlačku opakujú v rovnakom poradí ako v riadku.
- Pri väčšom počte opráv možno opravu vyznačiť aj na ľavom okraji odtlačku.
- Korektúry sa vyznačujú jasne a čitateľne, nie obyčajnou ceruzou, ale perom s čiernou, modrou alebo zelenou náplňou.

Úlohou redakcie školského časopisu je zabezpečiť, aby sa ich dielo dostalo k čitateľovi bez „tlačiarenských škriatkov“. Kontrolu pravopisu (spell check, spelling) môžeme robiť vo fáze apretácie rukopisu priamo na obrazovke pomocou textového procesora, a to automaticky alebo ručne. Počítač nás upozorní na slová, ktoré nie sú v súlade s pravopisnými a gramatickými pravidlami. Režim korektúry eviduje pôvodnú i upravenú verziu textu.

STRUČNE O DIZAJNE

Časy, keď na čitateľa pôsobila iba typografia periodík – text vysádzaný od ľavého horného okraja až po pravý dolný – sú preč. Dnes nás oslovuje písmo, ale najmä grafika – obrázky, kresby, grafy, rámčeky, rastre, ktorá dáva tvári novín a časopisov ten správny mejkap.

O úspechu periodika rozhodujú aj grafické schopnosti jeho tvorcov, dizajnérov. Ak majú vec v rukách skutoční profesionáli, výsledok by mal byť nádejný – pravdepodobne neskľízu do dizajnérskej anarchie ani grafickej nudy. Nemýľme sa, jednotný typografický štýl a štýlová jednota grafickej úpravy nie sú synonymom uniformity. Dôkladne prepracované pravidlá zalamovania a účelná typografia nie je v protiklade s kreativitou. Pravidlá tvorby – akokoľvek to znie paradoxne – garantujú dizajnérovi viac slobody ako bezhraničná voľnosť. Pravidlá zalamovania podnecujú tvorivosť, dávajú vyniknúť kvalitnému dizajnérskemu „rukopisu“.

V denníku predsa nemožno každý deň nanovo premýšľať, akú veľkosť má mať titulok jednotlivca, ako v interview odlíšiť otázku od odpovede, akú linku použiť na rámček. Do týchto a mnohých ďalších grafických riešení treba viesť systém a funkčnosť.

Ak vychádzame z tézy, že obsah určuje formu, tak závažný komunikát nemožno zastrčiť kdesi do kúta a nevýznamnú správu umiestniť tak, aby ako prvá padla čitateľovi do oka. Dobrá architektúra strany avizuje čitateľovi hierarchiu obsahu. Ideálom je vizuálne celistvá novinová alebo časopisecká strana, resp. dvojstrana ako súbor titulkov, textových blokov, fotografií, kresieb, informačnej grafiky a farby – vrátane bielej. Tieto prostriedky vizuálnej komunikácie sa v súvislosti s vývojom polygrafie dynamicky menia, sú čoraz rafinovanejšie, ale súčasne rešpektujú dva základné faktory klasickej typografie – lineárnosť latinky a fyziológiu ľudského oka. Optimálny dizajn vtiahne svoju obeť do dobrodružstva čítania, dizajnérsky nepodarok potenciálneho čitateľa odradí.

Azda aj pod vplyvom televízie, videa a komiksov čitateľov pohľad najskôr zamieri k obrazu, a preto kvalita a zaujímavá prezentácia fotografie, kresby či inej grafiky by redakcie mali mať neustále na zreteli.

Na novinových stranách dnes dominuje blokové zalamovanie. Blok rozpoznáte jedno-ducho – má štyri pravouhlé rohy a integruje všetko, čo patrí k sebe: titulok vo všetkých jeho podobách, text, obrázkov, popisov. Blokovo zalamovanie šokuje prehľadnosťou, nedovolí čitateľovi zabúdiť, šetrí mu drahocenný čas. Blok – alebo ak chcete – modul vnáša na potlačенú plochu poriadok, systém, prehľadnosť, pričom vhodná kombinácia horizontálnych a vertikálnych panelov vonkoncom nepôsobí ako šablóna – skôr je to mozaika z farebných sklíčok.

Grafika periodík je významným signálom, ktorý môže adresáta osloviť tak, že si text prečíta, ale môže ho aj odradiť, znechutiť. Úsilie tvorcov dizajnu by malo smerovať k tomu, aby sa vyhli používaniu takých grafických prvkov, ktoré recipienta pri čítaní rušia, odvádzajú jeho pozornosť, celkovo pôsobia nie funkčne ale retardačne.

Dizajn je funkčnou súčasťou novín, fenoménom, ktorý utvára priaznivé podmienky percepcie tlmočených obsahov a plní aj estetické funkcie. Synchronne teda pôsobí na racionálnu i emocionálnu sféru osobnosti čitateľa, vedie ho k pochopeniu zmyslu a významu komunikovaných obsahov a napomáha orientáciu v nich.

Dizajn periodík svojím potenciálom metód, postupov, prvkov a prostriedkov charakterizuje obsah novinárskeho celku a orientuje v ňom čitateľa. Svojím výzorom každé periodikum inklinuje viacmenej k statickému, kontrastnému alebo excentrickému typu grafickej úpravy.

Boris Droppa píše, že publikum pokladá úpravu celku i jeho časti za určitý druh špecifickej informácie o obsahu svojho periodika, a že viditeľné členenie priestoru a rozmiestnenie grafických signálov a znakov prijíma ako pomocnú ruku, ktorú mu podáva redakcia, aby pri čítaní postupoval plánovito.

JEDNOTA OBSAHU A FORMY

Ak by sme predpokladali, že obsah istej množiny periodík už nemôže byť lepší ako je, potom rozhodujúcu úlohu v otázke upútania pozornosti čitateľa zrejme zohrá ich typografická a grafická úprava. Jej vysoká úroveň je teda nezastupiteľná. Možno povedať, že priamo ovplyvňuje predaj novín a časopisov, má vplyv na ich rentabilitu. Inak povedané, v kvalitnej grafickej úprave ide o sklbenie redakčno-obsahových kritérií a komerčných cieľov novín. Pravda, zvažovať treba aj ekonomickosť typografie samotnej, ako aj časový aspekt jej realizácie. Ten ovplyvňuje uzávierka čísla, resp. periodicity. Spoločným menovateľom uvedených prístupov je účelnosť, jednoduchosť, rýchlosť, efektívnosť grafických riešení. Treba pamätať i na také maličkosti, ako je jednotná úprava domicilov, podpisov autorov, skratiek a značiek.

Novinovú stranu ako celok monitorujeme zrakom od ľavého horného rohu lineárne až po pravý dolný roh. Ľudské oko pri tom spravidla osciluje po diagonále spájajúcej uvedené body. Je zrejme, že pravý horný roh a ľavý dolný roh sú tak z hľadiska globálnej pozornosti handicapované a potrebujú upútať zrak výraznejšími optickými prostriedkami. Nie je výhodné umiestňovať grafickú dominantu do stredu novinovej strany, lebo pôsobí ako magnet sťažujúci komunikovanie okolitých obsahov.

Známe sú však aj teórie, že prvý pohľad čitateľa venuje pravému hornému rohu novinovej strany, že na nej treba rozlišovať geometrický a optický stred a v dizajne rešpektovať náuku o proporciách grafických znakov ako aj poznatky o asociáciách spojených s frekventovanými signálmi. Po celkovej rekognoskácii priestoru novinovej strany sa začína vlastný proces čítania. Najskôr oko síce zamieri k vizuálne najpríťažlivejšiemu komunikátu, ale v záujme udržania pozornosti mu musí prísť okamžite na pomoc obsah – jeho závažnosť, či zaujímavosť a príťažlivá vnútorná forma spracovania novinárskeho prejavu, či jeho kompozícia, ako aj adekvátny jazyk a štýl a, samozrejme, umenie typografie.

Nefunkčná grafická úprava môže spôsobiť, že čitateľ rezignuje už po prečítaní titulku, podtitulkov, prvého odseku, stĺpca, či jedného článku. Veľkosť rizika straty čitateľa (ak abstrahujeme od obsahových kritérií ponúkaných textov) determinuje: typ, rez a veľkosť písma, vyznačovacia alebo negatívna sadzba, šírka stĺpca sadzby, počet stĺpcov na strane, princípy titulkovania, využívanie stabilných grafických prvkov, charakter a rozmiestnenie obrazového materiálu, využitie svetla, farby, rastru, formátu i farby papiera, riešenie prvej strany periodika.

Kritériom voľby základného typu písma je jeho dobrá čitateľnosť. Z latinkových písem sú najfrekventovanejšími písmata antikvové (dynamická i statická antikva) a groteskové v základných i vyznačovacích rezoch. Šírka novinového stĺpca korešponduje so zvoleným typom a veľkosťou písma i formátom novín. Vôbec nie kontraproduktívna môže byť aj úvaha o grafickom rozlíšení jednotlivých novinárskych žánrov, či rubriek pomocou typu, veľkosti, rezu písma a šírky sadzby.

GRAFICKÝ POTENCIÁL TITULKOV

Titulky plnia viaceré funkcie. Dominuje funkcia orientačná, upútavacia a získavacia, ale významná je aj ich kontaktovosť a grafický potenciál.

Z grafického hľadiska **sádzané titulky** môžu byť **jednoduché** (jednoriadkové i viacriadkové), **zložené** (nadtitulok, hlavný titulok, podtitulky), **kombinované** (z rozdielnych typov a veľkostí písma). Veľkosť titulkového písma je podmienená závažnosťou, prípadne rozsahom materiálu. Pravda, význam článku možno zdôrazniť aj iným spôsobom, napr. titulkom zloženým, kombinovaným, farebným. Grafické riešenie zloženého titulku vychádza predovšetkým zo vzájomného vzťahu stupňa písma hlavného titulku na jednej strane a nadtitulku a podtitulkov na strane druhej, v ktorom možno uplatniť pomer 2 : 1 až 4 : 3.

Čo sa týka dĺžky titulku, Jozef Mistrík upozorňuje, že dobrý titulok nemá vraj mať viac ako 21 písmen, čo predstavuje 3–4 plnovýznamové slová. Medzislovné medzery majú spravidla hodnotu polovice bodovej veľkosti použitého titulkového písma.

V repertoári titulkov by sa mali vyskytovať iba tie, ktoré prispievajú k pôsobivej grafickej tvári periodika. To sa týka aj ich umiestnenia. Zásadu, že titulky patria nad komunikát, nepovažujeme za jedine správnu.

Stálymi prvkami dizajnu novín sú: záhlavie, podtitul, slogan, paginácia strán, označenie rubriky, tiráž, typ písma. Význam hlavičky novín možno prirovnať k erbu, či obchodnej značke, ktorá sa vníma ako ideogram. Informačný riadok pod hlavičkou obyčajne uvádza dátum, číslo, ročník, prípadne cenu periodika.

Grafické riešenie periodík predpokladá stvárniť nielen verbálne, ale aj neverbálne prejavy. Osvedčuje sa kombinácia slova a obrazu. Mieru prezentácie obrazového materiálu môžu regulovať typologické súvislosti konkrétneho titulu.

Rovnica, ktorá hovorí, že „informácia rovná sa text“ už dávno neplatí. Vhodná grafika, mapa, kresba, obraz môže rozhodujúcim spôsobom prispieť k lepšej zrozumiteľnosti stavu vecí. Znázorňovanie a vizualizácia obsahov je devízou pôsobivého a účinného média.

Využitie farby na stránkach novín a časopisov musí tiež zodpovedať kritériu funkčnosti. Príveľa farieb vyvoláva zmätok. Zaujímavý býva efekt plynúci z kombinácie čierneho a farebnej tlače. Dnes nie sú zriedkavé celofarebné denníky, no ani jednofarebné obrázkové časopisy. Čiernobiela fotografia môže byť v istom kontexte vizuálne účinnejšia ako farebná. Tej zasa dáme prednosť vtedy, ak je farba dôležitým informačným, či identifikačným faktorom, signálom.

MEJKAP PRVEJ STRANY

Osobitne starostlivo treba typograficky prepracovať prvú stranu periodika, pretože jej hlavnou funkciou je primäť potenciálneho čitateľa ku kúpe periodika. Tvár titulnej strany

by sa v diachrónnom priereze mala vyznačovať značnou dávkou flexibility, aby si čitateľ uvedomil, že má pred sebou nové číslo, ale podstatné koncepčné zmeny prvej strany novín alebo obálky časopisu sa v záujme rýchlej identifikovateľnosti titulu neodporúčajú.

Devízou dobrého dizajnu je čitateľnosť, prehľadnosť a živosť. Každý prvok z arzenálu grafických prostriedkov je súčasťou komunikácie s čitateľom a bezproblémovosť tejto komunikácie môže garantovať len funkčná grafická úprava. Prejavy dizajnerskej nesystematickosti čitateľa iritujú. Platí, že čím viac o čitateľovi vieme, tým cielenejšie mu môžeme ponúknuť – redakčne i opticky – relevantné informácie.

Výrazným a efektívnym prostriedkom je medzera medzi susediacimi grafickými prvkami – svetlo, biela farba. V jeho využívaní sa osvedčuje postupovať premyslene a systematicky. Fixné stanovenie medzery v určitých konfiguráciách grafických prvkov vnáša do vzhľadu periodika produktívnu typografickú stabilitu a poriadok.

Ak aj zdôrazňujeme výnimočnosť prvej strany, to neznamená, že vnútorné strany netreba organizovať graficky uvážlivo. Osvedčuje sa synchrónne komponovanie dvoch protifaľhlých strán, ktoré umožňuje využiť súhrn ich grafických dominánt, napr. titulkov alebo ilustrácií. Optická výstavba a sled všetkých strán periodika tvoria jeho osnovu, dávajú mu vonkajší, nezameniteľný výzor. Ďalšou vážnou úlohou je graficky odlišiť objektívne spravodajstvo od subjektívneho komentovania udalostí.

Užitočnou pomôckou pri lámaní strán (klasickom i elektronickom) je ich zrkadlo. Dnes má väčšinou formát A4 a také vyhotovenie, ktoré zaručuje, že mu bude metér alebo grafik pri zalamovacom termináli rozumieť. Vernosť proporcií grafického návrhu je determinovaná presnosťou transformácie rozmerov originálnej obrazovej predlohy a správnym prepočtom rozsahu rukopisov na sadzbu.

Clemens Barmettler sa domnieva, že dizajnérovi by malo ísť o dosiahnutie harmonického napätia, ktoré spočíva v nájdení správnej miery, vyváženosti grafických prvkov na ploche, potlačeného a nepotlačeného priestoru, textu a ilustrácií. Ak hovoríme o živosti dizajnu, tú nezaručuje využitie čo najväčšieho počtu jeho jednotlivých prvkov, ale skôr ich kontrast, premyslený sled a súhra. Dobrý grafik skromne narába s repertoárom druhov a veľkostí písma, ale o to účinnejšie využíva potenciál kontrastu – prvky veľké a malé, svetlé a tmavé, dynamické a statické, vertikálne a horizontálne, frekventované a zriedkavé.

Okrem individualizovaných metód kreativity možno pri riešení dizajnu s úspechom využiť metódu brainstormingu. Tím – redaktor, fotoreportér a grafik – majú lepšiu šancu rýchlejšie nájsť optimálne grafické riešenie. Takýto tím predstavuje aj kolektív redakcie školského časopisu, ktorý zvyčajne tvorí pod skúseným pedagogickým „nadhľadom“. Zahŕňa šéfredaktora, jeho zástupcu, vedúcich i radových redaktorov, dizajnérov a ilustrátorov, členov redakčnej rady od „zobákov až po mazákov“ a spolupracovníkov, generujúcich nápady.

WORD PRACUJE ZA VÁS

S rôznymi typmi, veľkosťami a transformáciami písma skúste experimentovať pri tvorbe hlavíčky časopisu, ktorá by mala obsahovať názov, podtitul, vydavateľa, ročník vydávania, číslo, cenu, logo či heslo. Na vhodnom mieste avizuje dosah čísla a nezabudnite ani na tlač, vystúpte z anonymity. Svojskú tvár dajú časopisu stabilné záhlavia a páty párných a nepárných strán vrátane paginácie napríklad s využitím „zrkadlového“ efektu pri umiestnení jednotlivých grafických prvkov.

Na formátovanie textov použite ponúkané štýly, alebo si nadefinujte a uložte vlastné formáty. Vytvorte si paletu štýlov titulov, záložok, rámečkov, liniek, inverzií, výphí, pozadí. Ale nezabúďte na grafické a textové efekty. Originálnim ťahom môže byť zámerne nerovnakou (ale premyslenou) šírkou stĺpcov. Zvážte šírku medzier medzi stĺpcami. Optimalizujte kompozovanie dvojic protibáňových strán.

Navštívte si vďaka danie grafiky. Skúste si „dotkanie“ textu okolo vložných obrázkov a textových okien. Fotografické skenujte či spracujte v takom výzeve a rozmere, aký budú mať v časopise. Nebojte sa vizualizácie informácií pomocou kresieb, tabuliek, diagramov, grafov, mapek, ale dohajte na ich prehľadnosť a zrozumiteľnosť.

Po konverzii môžete načítať a sformátovať i texty pripravené v iných editoroch. Wordu prikážete aj automatickú opravu pravopisných chýb. Blížšie informácie o jeho možnostiach nájdete v odbornom manuáli.

Doc. PhDr. JOZEF VATRÁL, CSc.

Použitá literatúra:

- ARNOLD, Edmund, C.: Typografie/Grafická úprava novin: snadno čitelné. In.: *Příručka pro novináře střední a východní Evropy*. – Praha: Lidové noviny, 1991, s. 83–107.
- DROPPA, Boris: *Spôsoby novinárskeho sprístupňovania odborných obsahov verejnosti*. – Bratislava: Univerzita Komenského, 1992.
- KOČÍČKA, Pavel – BLAŽEK, Filip: *Praktická typografie*. – Brno: Computer Press, 2000.
- MISTRÍK, Jozef: *Štylistika*. – Bratislava: SPN, 1985.
- PANÁK, J. a i.: *Polygrafické minimum*. – Bratislava: Typoset, 2000. *Pravidlá slovenského pravopisu*. – Bratislava: Veda, 2000.
- TUŠER, Andrej: *Ako sa robia noviny*. 2. vyd. – Bratislava: SOFA, 2003.
- VATRÁL, Jozef: Elektronické redakčné systémy a dizajn. – In.: *Žurnalistická tvorba v tlači*. Slovenský syndikát novinárov : Bratislava, 1993, s. 67–73.
- VOJTEK, Juraj: *Úvod do organizácie redakčnej práce a redigovania*. – Bratislava: Univerzita Komenského, 1995.

AKO RIADIŤ A REDIGOVAŤ

Keď sme hovorili s profesorom Andrejom Tušerom o mojom príspevku do pomôcky, ktorá by v podobe rád a odporúčaní ľudí z teórie a praxe žurnalistiky mala pomôcť mladým adeptom tejto stále lákavej profesie orientovať sa v ich začiatkoch, potešil som sa tomu. A to hneď z dvoch dôvodov. Mohol som dať na papier svoje viacročné skúsenosti, ktoré som získal, okrem samotnej práce v niekoľkých redakciách, pri zakladaní jedného občasníka, dvoch týždenníkov, jedného denníka a jednej súkromnej tlačovej agentúry. Navyše som sa takto mohol vrátiť v spomienkach na svoje amatérsko-študentské začiatky, keď ako žiak strednej všeobecno-vzdelávacej školy, terajšieho gymnázia, som bez akejkoľvek metodickéj pomôcky napísal svoje prvé články do okresných novín. Žiaľ, vlastný študentský časopis sme nemali a musím povedať pravdu, že zo strany pedagógov ani nebol záujem, aby sa niečo podobné v škole objavilo. Jednoducho bola to realita. Chvalabohu, také časy sú preč.

Na moje veľké prekvapenie mi moje prvotiny aj uverejnili. Dokonca bez korektúr. Vďaka pedantnosti môjho otca, ktorý robil rodinný archív formou výstrižkov (bol taktiež dopisovateľom, hlavne Zdravotníckych novín) a zachoval sa do týchto dní, rád si v ňom vždy zalistujem. Pri každom článku, keďže niektoré sú staré viacako tridsať rokov, sa mi pred očami opäť odohráva film veľa razy už zabudnutých situácií, pri príležitosti ktorých ten či onen článok vznikol. Ale dosť už sentencií, hoci možno viacerí z vás sa o desať, dvadsať rokov dostanete k podobným úvahám.

KÝM PREJDEM K VLASTNEJ TÉME,

ako riadiť a redigovať školský časopis, predsa len si neodpustím napísať zopár slov o sebe, aby ste mali aspoň aký-taký obraz o autorovi týchto riadkov. Myslím si, že aj v nich nájdete viaceré myšlienky, ktoré vám pri vydávaní a redigovaní školského časopisu budú na úžitok. Možno len tak, že si s nimi skonfrontujete vlastné názory.

Žurnalistika, a najmä práca novinára, mi vrtala v hlave už ako stredoškolákovi, ale napriek tomu po ukončení strednej školy som ju nešiel študovať na filozofickú fakultu. Povedané inými slovami, nemal som dostatok odvahy, lebo na počet prihlásených záujemcov prijímali veľmi málo študentov. Čo však zavážilo ešte viac bol fakt, že som nemal také množstvo dopisovateľských príspevkov, aby som sa s nimi mohol na úrovni prezentovať, nieto ešte prax, hoci aj v okresných či podnikových alebo školských novinách. Pritom ma lákal hlavne šport, športová žurnalistika, pretože som bol v tom čase sám aktívnym športovcom. Navyše z môjho pohľadu bola športová žurnalistika atraktívna aj v tom, že „športáci“ cestovali po svete, zúčastňovali sa na vrcholných podujatiach – majstrovstvách Európy, sveta, olympijských hrách, boli stále v epicentre diania. A vo svojich chlapčenských snoch

som sa už aj ja videl na nich s perom či mikrofónom v ruke, predstavujúc si, že som Štefanom Mašlonkom, Gabom Zelenayom, Lacom Grossom, či Igorom Mrázom. Boli to osobnosti! Doslova som hltal ich komentáre, reportáže, úvahy. Ba som si ich prečítal aj viac razy, aby mi neuniklo ani slovo. Aj táto spomienka mi vyvoláva úsmev na tvári, lebo o pár rokov neskôr som sa skutočne stal ich kolegom. Napokon viacerí z nich, hoci bol medzi nami veľký vekový rozdiel, sa stali mojimi dobrými priateľmi. Dokonca Igora Mráza, bez nadsadenia v sedemdesiatych a osemdesiatych rokoch nášho najlepšieho športového novinára a publicistu s veľmi širokým rozhľadom a záberom, som v roku 1992, už ako šéfredaktor denníka Nový Slovák, prijímal do zamestnania. Rozhodol sa, aj vďaka nášmu priateľskému vzťahu, pomôcť novému denníku v rozbehu. A osobnosť vždy dávala novinám punc kvality, alebo inak povedané, novinárske osobnosti priťahovali čitateľov, a tým aj zvyšovali náklad periodika. Aj k tomuto sa neskôr dostaneme.

Vo svojom pracovnom curriculum vitae som trochu nadbehol chronológiu, takže sa vraciam už k spomínanému rozhodnutiu neísť študovať žurnalistiku. Prednosť dostalo právo. Musím sa taktiež priznať, že počas svojich piatich vysokoškolských rokov som nenapísal do žiadnych novín ani riadok. Pozorne som ich však čítal. Najmä športové strany. Naopak, vo vtedajšom športovom týždenníku o futbale a hokeji TIP vyšiel o mne veľký článok aj s fotografiou ako o mladom a nádejnom futbalovom rozhodcovi. Popritom som aktívne hrával II. basketbalovú ligu a v Bratislave, pokiaľ mi na to vyšiel čas, absolvoval som podujatia všetkých možných športových odvetví. Nielen ako pasívny divák, ale zaujímal som sa o pravidlá daného športu, nebál som sa prihovoriť trénerom, aktérom, opýtať sa ich ako trénujú, aké technické pomôcky používajú a podobne. Prečo sa o tom naoko tak zošíroka rozpisujem? Z jedného dôvodu – všetky takto získané skúsenosti mali potom rozhodujúci vplyv na moje rozhodnutie, kde ísť po skončení vysokej školy.

Pracovať v oblasti práva ma veľmi nelákalo, skôr ma to ťahalo predsa len

SKÚSIŤ PROFESIU NOVINÁRA.

Aj bez akejkoľvek redakčnej praxe. Hoci rodičia tým neboli nadšení, pevne som sa rozhodol a všetky ďalšie kroky som tomu aj podriadil. V roku 1974 som sa dostal do športovej redakcie, vtedy Československého rozhlasu v Bratislave, a hneď medzi také esá, akými boli Mária Lukačovičová, naša jediná športová reportérka a komentátorka, Gabo Zelenay a Jaroslav Jankú. Tesne pred mojím príchodom do rozhlasu odišli z neho do televízie Oskár Mana a Rudo Gallo. Veď vlastne takto sa uvoľnili dve pracovné miesta a na to druhé prišiel z Banskej Bystrice Stanislav Dutka, v súčasnosti (v roku 1997, pozn. red.) náš najlepší rozhlasový športový reportér. Dnes ďakujem Bohu, že som sa dostal do tohoto kolektívu, lebo to bola pre mňa, ako žurnalistického amatéra, nehovoriac rozhlasového (toto médium malo oproti peru svoje špecifiká), skutočná univerzita praktického života. Od spoznávania zaujímavých ľudí až po zvládnutie rozhlasovej techniky. Napokon som

však predsa zakotvil pri pere, ktoré bolo až do roku 1990 mojím „výrobným nástrojom“. Čo je však najdôležitejšie, koniček sa mi stal povoláním, čo nie každý môže o sebe povedať. Moje prvé kroky v spomínanom pracovnom kolektíve, prvá odvysielaná správa, prvý rozhovor, prvý pokus o reportáž z futbalového zápasu, neskôr prvý text už ako profesionálneho novinára, ostali a ostanú navždy hlboko vryté v mojej pamäti a nikdy na ne nezabudnem.

Alebo taká maličkosť – novinársky preukaz. Janko Korecký, šéfredaktor zväzarmovského týždenníka, ktorý ich mal v rámci zväzu novinárov na starosti za klub športových redaktorov, keďže bol na služobnej ceste, odkázal mi, že si ho môžem vyzdvihnúť v sobotu predpoludním. Na preukaz som sa tešil ako malý chlapec. Ani som z piatka na sobotu poriadne nespal. Hneď ráno som sa ešte raz prehrabal vo svojich fotografiách, aby som vybral tú najlepšiu a už o siedmej hodine som sedel pred jeho kanceláriou. Každá minúta mi bola hodinou. Neustále som vykúkal cez chodbu, či už nejde. Napokon prišiel pred jedenástou hodinou ospravedlňujúc sa, že ide trocha neskoro, ale verí, že tu nečakám dlho. Hanbil som sa mu priznať, že som bol ochotný hoci aj prespať pred redakciou, len aby som sa ho dočkal. Tak som túžil po športovom novinárskom preukaze. Tento pocit zrejme prežíva každý novinársky novic. Ten mi totiž otváral cestu na všetky športové podujatia s vyhradeným miestom pre novinárov. Napokon mi ho odovzdal so želaním, aby sa mi v tejto peknej, ale náročnej oblasti žurnalistiky, darilo. A najmä aby som vydržal.

Myslím si, že jeho slová padli na úrodnú pôdu. Hneď od začiatku som sa riadil zásadou –

VŠÍMAJ SI POZORNE VŠETKO,

čo sa okolo teba deje. Keď ma vyslali na služobnú cestu, alebo som bol na nejakom podujatí, aj na úkor oddychu a neraz aj spánku, som sa snažil získať čo najviac informácií. Oslovoval som zainteresovaných ľudí, posedel som si s nimi, neraz aj do rána, len aby som mal v ruke a z prvej ruky všetky novinky a mohol som ich využiť pri tvorbe článku. Väčšinou sa mi nazbieralo toľko informácií, že som ich mohol využiť vo viacerých novinárskych žánroch – v komentári, postrehu, rozhovore. A ešte jedno som chcel vždy dosiahnuť – uloviť sólokrapa, teda „bombovú“ informáciu, ktorú nemá nikto iný, len ja. A pochopiteľne prvý a ako jediný s ňou oboznámiť čitateľov svojich novín. Za to boli osobitné prémie od šéfredaktora. Ich výška závisela od „veľkosti a váhy sólokrapa“. Takéto informácie však naháňali všetci novinári, takže získať ich bolo skutočne náročné. Keď sa potom takáto správa objavila vo výraznej grafickej úprave s výrazným titulkom na prvej strane novín, to bol tiež taký fantastický pocit pre jeho autora, že ho ťažko opísať niekoľkými slovami. Na druhej strane ste potom museli rátať so závistlivými pohľadmi niektorých kolegov. A medzi kamarátmi – novinármi, hoci pracovne, či sme chceli alebo nie, boli sme súpermi, padla neraz i výčitka: prečo si nám o tom nepovedal? Áno, bol som lovcem sólokrapov, pretože ma k tomu predurčoval aj charakter našich novín – bratislavský Večerník.

V tejto redakcii som dral rukávy od roku 1976 a zostal som jej verný až do konca roka 1989. Toto periodikum, ktoré vychádzalo v popoludňajších hodinách, nazývané aj kľebetníkom, na ktorý však stáli fronty čitateľov, malo už vo svojom vienku dané prinášať aj informácie pikantné a pútavo čitateľsky spracované. Keďže nekopírovalo denníky, ktoré sa k svojim abonentom dostávali ráno, väčšina článkov musela byť a napokon aj bola autor-sky pôvodná. Len mizivé percento tvorili agentúrne správy, aj to tie, ktoré vydala tlačová agentúra prostredníctvom svojho servisu v predpoludňajších hodinách a boli teda aktuálne a dovtedy nikde nepublikované.

Roky strávené v tejto redakcii boli pre mňa druhou novinárskou školou života, lebo vo Večerníku som sa, aj vďaka svojim kolegom, najmä vtedajšiemu vedúcemu športového oddelenia Edovi Bednárikovi, naučil veľmi veľa. Vlastne všetko, čo má a musí novinár vedieť v praxi! Od čiernej roboty, teda kreslenia zrkadla, zalamovania článkov, spracovania krátkych správ a príspevkov spolupracovníkov a dopisovateľov až po najvyššiu metú – písanie komentárov a úvah. Nebola to cesta rovná, skôr krivofaká a hrboľatá. Koľko nocí som nespal, čo ma spaľovala vo vnútri tela výčitka šéfa, že som niektorý text odflákal, alebo som sa s ním málo pohral, či nevystihol som podstatu problému. Alebo mi môj výtvor ohodnotil ako slohovú prácu Karolka Hodvábnika. To znamenalo, že aj dieťa by to napísalo lepšie. Bol na nás na oddelení prísny, rovnako ako na seba. Vyžadoval stopercentne odvedenú prácu a nepoznal slová ako nemohol som, nezastihol som ho, zaspal som, či zabudol som. Veru, nebolo mi to vždy po srsti. Koľko razy som pri takýchto situáciách uvažoval, že s tým jednoducho praštím a pôjdem predsa len robiť právo. Vždy som sa však z toho dostal, ale čo je hlavné, dobre som si to zapamätal, aby som sa podobných chýb vyvaroval. Pritom, keďže som začal externe spolupracovať aj s inými novinami, mohol som porovnávať. Zo začiatku som celkom nechápал, že čo som pre iných napísal, uverejnili mi bez akýchkoľvek zásahov do rukopisu, teda v novinárskom slangu povedané – aj s chlpmi. Na rozdiel od našej redakcie, kde som niekedy materiál prerábал dva aj tri razy, kým splnil požadované kritériá šéfa. Ani si nespomínam, kedy som dostal od neho prvú pochvalu, ale v prvých mesiacoch môjho účinkovania vo Večerníku to určite nebolo. Pritom som si vnútorne myslel, že nie som zlý novinár, ovládam problematiku, ale skutočne to zďaleka nestačilo.

PRAX A SKÚSENOSTI

v tomto remesle sú nezaplátiteľné a nedajú sa ničím nahradiť. Až po rokoch, keď som sa sám dostal do nie vždy vďačnej riadiacej funkcie v novinách, bol som povďačný práve Edovi Bednárikovi, že ma tak „sekíroval“, lebo som sa naučil vidieť noviny nielen z jednej, ale zo všetkých strán a polôh. Preto tvrdím, že osobnosť v novinách je na nezaplatenie, hoci mnoho razy si to, žiaľ, práve vrcholový manažment novín nie v dostatočnej miere uvedomuje. Najmä pri finančnom ohodnotení kvalít takéhoto, pre redakciu vzácného, človeka. Aj Eda Bednárika, podobne ako som to spomínal v súvislosti s Igorom Mrázom, som už ako šéfredaktor

požiadal o pomoc pri zakladaní nového denníka a neodmietol ju. A hoci som bol teraz jeho nadriadený, po rokoch sme si teda úlohy vymenili, nikdy som mu to v našom pracovnom vzťahu nedal pocítiť. Práve naopak, každú jeho radu, pripomienku, či kritiku som bral s plnou vážnosťou. Bez ohľadu na to, že bol „iba“ športovým novinárom. Mal veľké skúsenosti, a čo je dôležité, bol ochotný sa s nimi podeliť. Zaujímalo ho celé dianie v redakcii, chod a kvalita novín. Nekompromisne trval na tom, aby noviny boli bohaté na informácie, aby službukonajúci redaktori si zodpovedne plnili svoju úlohu, zvažovali, čo je dôležité a čo nie, ktorý materiál musí ísť, ktorý môže počkať, prípadne nič sa nestane, keď sa v novinách vôbec neobjaví. A nie nahádzať články do novín bez ladu a skladu, ako keď murár hádže maltu na stenu. Navyše, aby nešlo len o bezduché články bez chuti, farby a pachu, ale aby boli také, že čitateľ, keď si ich prečíta, mal z nich dobrý pocit.

To sa týkalo aj kritických materiálov. Nesmeli zaváňať len gulometnou palbou, invektívami, ale presne mierenými argumentmi a faktami. Museli byť po všetkých stránkach vycizelované. A musím povedať, že vo Večerníku, najmä na športovej strane, nebolo o kritické a analytické texty núdze. Triafali do živého, rovnaké však boli aj ohlasy na ne. A bolo jedno, či išlo o renomovaného, vo svete uznávaného trénera alebo športovca, rozhodcu, či funkcionárov športových klubov. Dokonca si dovoľm tvrdiť, že teraz, v časoch demokracie, keď si človek, ľudovo povedané, môže povedať a napísať čo chce, takéto zásadné, kritické a analytické materiály chýbajú, resp. objavujú sa len sporadicky. Na druhej strane bulvárnymi a pochybnými informáciami sú noviny zaplavené. Myslím si, že obsah periodika má čitateľa nielen informovať, pôsobiť na neho aj relaxačne, oddychovo, ale i vychovávať, rozširovať obzor jeho poznania, vytvárať vzťah k duchovným hodnotám, poradiť apod. A stonásobne to platí pre vekovo mladú čitateľskú obec! Neberte tieto moje slová ako mentorovanie staršieho, ale ako som už v predchádzajúcich riadkoch povedal, ide len o niekoľko myšlienok, ktoré dláždili cestu jedného novinára. Tá vaša možno bude iná, prozaickejšia.

Preto vy, mladí priatelia, študenti, ktorí ste sa v dobrom zmysle slova dostali do osídľených stránok žurnalistiky prostredníctvom vášho školského časopisu, alebo ho práve zakladáte, zvolili ste si krásneho koníčka. Tak teda, čo všetko, podľa môjho názoru a mojich skúseností, treba na to, aby ste mohli

VYDÁVAŤ A REDIGOVAŤ ŠKOLSKÝ ČASOPIS.

V prvom rade si ujasniť predstavu o tom, čo chcem robiť, ako to chcem robiť, s kým to chcem robiť, kde to chcem robiť, a čo všetko to bude stáť. Aj keď ste študenti, jednoducho bez vynaloženia čo i skromných finančných prostriedkov, to nejde. Myšlienku založiť si školský časopis je zrejme potrebné prekonzultovať aj s vedením školy. V akom vzťahu bude časopis k vedeniu školy je dôležité najmä z toho dôvodu, kto bude jeho vydavateľom. Spravidla by ním mali byť študenti sami, resp. ak pracuje na škole niektorá z mládežníckych organizácií, mohol by byť pod jej krídlami. Môže sa však stať, že do hry bude chcieť vstúpiť

aj škola. Tu si treba uvedomiť dôležitý fakt, že noviny sú siedmou veľmocou, teda majú prostredníctvom písaného slova veľkú silu. A viete, dospeli z rôznych dôvodov nemajú radi, keď sa niečo nekontrolované od mladých objavuje v ich okolí. Pravda, najideálnejšie by bolo, keby si študenti mohli bez cenzorského dohľadu pedagógov vydávať svoje noviny sami. Prekonať takúto bariéru nie je vždy jednoduché. Závisí to od veľkosti demokracie na škole, od schopnosti pedagógov pochopiť študentskú autonómiu a odosobniť sa v prípadoch, keď sa aj on sám v určitej situácii objaví na stránkach školského časopisu, alebo sa ho bude dotýkať.

Na druhej strane, najmä z hľadiska gramatickej čistoty textov, čo by mala byť jedna z dôležitých stránok školského časopisu, lebo aj on, okrem toho, že má spolužiakov zabaviť, musí ich aj vychovávať a pôsobiť osvetovo, pomoc pedagóga slovenčiny by mohla byť vítaná. Rozlúsknutie problémov, ktoré sa zákonite objavajú pri spracovaní základnej koncepcie vydávania školského časopisu, by nemalo byť neriešiteľné. To znamená, že v prvom kole by sa mali stretnúť všetci tí, ktorí by prvotnú myšlienku začali postupne rozmieňať na drobné. Čiže mal by sa konštituovať redakčný kruh, alebo ak by sa našlo viac záujemcov o túto činnosť, hneď vytvoriť redakciu. Netreba sa toho báť, rovnako ako rozdelenia jednotlivých redakčných postov, lebo jednoducho aj školský časopis musí mať svoje základné náležitosti, medzi ktoré patrí názov časopisu, jeho tiráž a už spomínané obsadenie počnúc šéfredaktorom, redaktormi, korektormi alebo jazykovými redaktormi, grafikmi. K tomu treba prirátať ešte tlačiareň a expedíciu. Vyriešiť teda treba najprv, kto sa bude o čo starať a aké obsahové zameranie časopis bude mať. Tu zrejme každý bude vychádzať zo svojich možností.

V prípade, že sa touto myšlienkou nadchne dostatočný počet študentov, nie všetci musia priamo pôsobiť pri vydávaní a redigovaní školského časopisu, ale stanú sa jeho pravidelnými či nepravidelnými spolupracovníkmi, dopisovateľmi. Táto činnosť z hľadiska každého časopisu je mimoriadne dôležitá, lebo ľahko by sa mohlo stať, že tie isté mená by sa rýchlo vystriedali častým písaním, čo by sa mohlo odraziť na kvalite textov. Preto jedna z novinárskych zásad hovorí, že kým si sadnem k stolu, aby som naplnil materiálmi jednu novinovú stranu, potrebujem ich mať po ruke vždy viac, aby som si mohol vybrať. Rozhodovať o tom, čo všetko sa v časopise objaví, by mala redakcia ako celok, lebo o obsahu každého materiálu by sa najprv malo podiskutovať. V časopise si preto treba rozdeliť jednotlivé strany podľa tematických okruhov alebo určitých kritérií či zásad, na ktorých sa redakcia dohodne. Nie je dobré meniť alebo poprehadzovať každé číslo iným spôsobom, pretože časopis od svojich prvých krokov by sa mal postupne vyprofilovať do určitej podoby, ktorá by bola pre neho charakteristická.

OBSAHOVÁ A GRAFICKÁ ÚPRAVA.

Po obsahovej stránke by mal časopis odrážať život študentov vo všetkých možných oblastiach. Nemali by v ňom chýbať materiály týkajúce sa vzťahu študentov k pedagógom,

humoristicky ladené texty, ale i rôzne súťaže, kvízy, ako napr. zo života školy, z histórie mesta či blízkeho okolia, krátke maturitné pomôcky, šport na škole, rubrika s charakterom kritického postrehu, ekológia, ale i rozhovory so zaujímavými ľuďmi, vrátane spolužiakov, čo sa nám páči a čo nie, umelecké prvotiny spolužiakov, poézia, próza, výtvarné umenie. Napokon v tomto smere sa študentskej fantázii medze nekladú. Nezanedbateľnou stránkou časopisu je jeho grafická úprava. Podľa technických možností aj jeho vyšperkovanie fotografiami, perovkami (kresbami), atď. Ak sme už spomínali, že pomoc pedagóga – slovenčinára pri posudzovaní gramatickej čistoty textov by nemala byť na škodu, rovnako to platí i pri grafickej úprave, kde by mohol zase pomôcť pedagóg, vyučujúci výtvarnú výchovu. Hoci je ľahko možné, že sa nájdú medzi vami, milí študenti, takí šikovní výtvarníci a grafici, že aj túto náročnú stránku tvorby časopisu zvládnete lavou rukou.

Spomínali sme už technickú stránku časopisu, do ktorej patrí aj jeho vytlačenie. Opäť bude záležať na tom, čo všetko si budete môcť, najmä z finančného hľadiska, dovoliť. Kým napísanie príspevku, jeho zredigovanie a zaradenie do samotného čísla si nevyžaduje žiadne, resp. minimálne finančné náklady, technická realizácia časopisu, teda od momentu zadania materiálu do tlače, vrátane fotografií až po jeho vytlačenie, už niečo stojí. Videl som časopisy, ktoré boli robené technicky jednoducho, to znamená, že sa príspevky prepísali na papier formátu A4, prípadne sa k nim niečo domalovalo, na kopírovacom stroji sa to rozmnožilo, jednotlivé strany sa spojili zošívачkou a časopis bol na svete.

V súčasnosti sa však núkajú už náročnejšie technické postupy pri tlači periodík, ktoré sa pri určitej konfigurácii počítačov a zaobstaraní dostupných programov, môžu robiť priamo na škole. Majú počítačové laboratóriá, na viacerých sa vyučuje aj informatika a programátorstvo a preto, ak by boli škola alebo pedagóg, ktorý má na starosti počítače, ochotní pomôcť, mohol by najst školský časopis tlačiareň priamo v škole. To by bolo najideálnejšie riešenie, lebo súčasné počítačové možnosti s programom na tvorbu novín, teda prepísanie textov, ich zalomenie a vytlačenie, by bolo na slušnej technickej úrovni a s minimálnymi nákladmi. Jediným problémom by boli fotografie, ale možno na niektorých školách sa už nachádzajú aj skenery, takže aj tento technický problém by odpadol. Niektoré školy sú možno počítačovo vybavené už tak, že dokážu vyrábať aj farebné výtlačky. Ľahko je možné, že školský časopis si zásluhou niektorých rodičov študentov nájde dobrého sponzora a budú si ho môcť dať vytlačiť v tlačiarni.

Takto nám ostáva už len posledná stránka tvorby časopisu, jeho

DISTRIBÚCIA.

Viacmenej, keďže nerátam, že by mal veľký náklad, bude sa asi rozširovať v rámci školy. Nebolo by však od veci, keby sa jeden-dva exempláre objavili aj v čitateľskom kúti-ku miestnej knižnice, prípadne aj v iných, a nielen mládežníckych, zariadeniach. Rovnako

by bolo dobré, keby si redakcie vymieňali školské časopisy medzi sebou. Takto by mohli konfrontovať svoju úroveň, zameranie, prípadne by prišli na nové nápady.

Ešte zopár slov k redakčnej rade. Ide o orgán, ktorý by mal byť nápomocný pre šéfredaktora alebo vedenie redakcie. Z neho by mali vychádzať iniciatívne návrhy, impulzy, mal by sa zamýšľať nad kvalitou novín, periodicky by ich mal hodnotiť, poukazovať na klady, nedostatky, navrhovať určité riešenia. Môžu ju tvoriť sami študenti, napr. ak je vydavateľom časopisu študentská organizácia, jej zástupcovia v kombinácii s vedením redakcie. Skôr sa však prikláňam k ďalšej alternatíve, že by ju mali tvoriť ľudia, ktorí môžu nejakým spôsobom prispieť k technickej i obsahovej stránke novín, to znamená, že spolu s vedením redakcie (v prípade málopočetného kolektívu pôjde o celú redakciu) by v redakčnej rade mohli mať miesto napr. zástupcovia pedagogického zboru a ďalšie osobnosti žijúce v mieste školy alebo v jej blízkom okolí napr. spisovatelia, vedci, herci, akademickí maliari, atď.

Keď to všetko zhrnieme, môžeme si už odpovedať na otázku, ako riadiť a redigovať školský časopis. Najťažšie je začať. Keď sa však človek do toho dostane a samotná činnosť ho zaujme, ide to už ako po masle. Na základe postupne získaných skúseností si redakcia vytvorí svoj systém práce a potom ho len vylepšuje. Nikdy by však nemala ostať hluchá voči všetkým dobrým nápadom a radám, aby sa náhodou nedostala do monotónnosti, šede a hluchosti. Myslím si však, že vám, milí mladí priatelia plní nápadov, energie, elánu a síl, to nehrozí. Možno, ba určite, sa napokon niektorí z vás vyprofilujú na novinárske osobnosti, na ktoré budeme všetci hrdí.

JUDr. PETER ŠKULTÉTY

AKO TVORIŤ LEPŠIE

PÁR PRAKTICKÝCH POZNÁMOK POROTCU PALA

Súťaž Štúrovo pero má byť predovšetkým o výmene skúseností, nápadov a postupov – a až ďaleko za tým o samotnej súťaži. Keďže však súťaž je naozaj aj súťažou, musí mať aj kritériá, podľa ktorých sú časopisy či príspevky hodnotené. Ak dovlíte, sústredím sa na kategóriu stredoškolských časopisov, o ktorej mám za posledné desaťročie celkom dobrý prehľad. Berte ma, prosím, s rezervou o to viac, že som sa rozhodol publikovať aj časť zo svojich poznámok, ktoré si každý rok robím ku každému časopisu, a teda môže v nich chýbať gramatická zhoda a kadečo iné. Prosím o zhovievavosť – nebudem ich teraz prerábať do ideálneho tvaru. Majú slúžiť len ako ilustrácia a inšpirácia. Možno som niekde trochu viac kritický, možno som zo sprievodných listov nedokázal pochopiť všetky súvislosti, preto uvedené poznámky berte s nadhľadom. Povedzme ako „superstáristi“ brali s nadhľadom (okrem výnimiek) hodnotenie porotcu Pala Haberu.

Na prvom mieste pre nás v porote relatívne málo dôležitá poznámka, pretože ju berieme ako samozrejmosť a nikdy sme medzi sebou nemali v tomto smere ani tieň pochybností či podozrenia. No predovšetkým pre tých, ktorí majú v sebe súťaživého ducha, je možno dobré ju povedať. Nikto nikdy v tejto súťaži nepresadzoval do popredia svojho protežanta. Boli by sme blázni, keby sme si kazili túto skvelú hru, ktorá nás – a zdá sa, že i vás, už desaťročie baví. O prípadnej pachuti pod jazykom ani nehovoriac. No tiež treba povedať, že rozhodnutie poroty je subjektívnu výslednicou troch názorov, nachádzajúcich sa v istom priestore, ktorý sme si definovali ako optimálnu plochu pre stredoškolský časopis. Porota zložená z iných troch novinárov či pedagógov by si toto pole mohla posunúť niekde inde. V každom prípade sme radi, že nám v tomto smere dôverujete. Samozrejme, každý má nárok na polemiku, vo vašich časopisoch sa s ňou stretávame a je to OK. A sponchybnovanie či jedovitý útok? Ak ma pamäť neklame – stretli sme sa s ním len raz. Bol z pera pani profesorky, uverejnili ho Učiteľské noviny (tie novinky boli veľmi fajn a je škoda, že už nevychádzajú). Musím dodať, že nemalo cenu reagovať. Takže podčiarknuté a zrátané – ďakujeme vám za dôveru.

Kde sa teda nachádza priestor, ktorý si táto porota definovala ako optimálny pre stredoškolský časopis? Skúsme začať štruktúrou. Nikde a nikdy sme sa ju nesnažili exaktne naordinať, no je zrejmé, že štruktúru by si mal definovať každý časopis. Je dobré, ak si trebárs editorial, obsah či krátke spravodajstvo nájde na stránkach časopisu svoje stabilné miesto. No vôbec nejde o to, že absolútne vždy musí byť na 5. strane rozhovor, na 10. a 11. strane reportáž. Ak sa to darí a je to prirodzené a nenásilné – prosím. No uznajte, že nie je najšťastnejšie, ak je na ľavej strane polemika o školských WC a na pravej pokračujú lyrické básne z tvorby študentov. Ďalšia strana je venovaná kulinárstvu, potom prichádza na rad krátke spravodajstvo zo školy. Nasledujú vtipy a zozbierané profesorské „brepty“ či výroky, no a na záver sa nám v rozhovore niečo snaží vysvetliť pani riaditeľka. Nuž – nechceme nič diktovať, ale vývojom novinárstva v našich aj v širších zemepisných šírkach vydavateľa dospeli k tomu, že optimálne bude začať dôležitejšími vecami a končiť odťažitosťami. Alebo nie? Samozrejme prosím – nemiešajme sem bulvár. Hoci

budeme hovoriť aj o dynamickosti a nápaditosti štýlu, klasický „novočasovský“ bulvár je o niečom inom a v našej súťaži je mimo hru. Takže ešte raz – je dobré, keď si stanovíte štruktúru, keď v rámci nej je priestor na úvodník, reportáže, rozhovory, úvahy, krátke spravodajstvo zo školy, portréty spolužiakov, profesorov či bývalých absolventov, fotoriparty, autorskú literárnu sekciu, šport, humor atď. Myslím, že v tejto oblasti je stretnutie na Štúrovom pere veľmi prospešné, pretože väčšina redakcií sa po prvej účasti a obkukaní, ako to robia inde, spravidla zo štruktúrneho chaosu vymotá.

Tak – a teraz ku každej oblasti hodnotenia pridám niečo zo svojich poznámok z minulého roka. Poznáte to zo SuperStar. My si takéto glosičky k jednotlivým periodikám píšeme tiež. Pripájam ich preto, lebo si myslím, že aj z nich sa dá čo-to naučiť.

Nové Vierozvesti – Gymnázium sv. Cyrila a Metoda, Farská 19 Nitra, len 5 členov redrad., sponzori a predaj, za 3 mesiace 2 časopisy po 400–500 kusov, zo 40 strán klesli na 32. Reklama – Kooperativa, Univerzálna banková poisťovňa na poslednej strane obálky atď. V čísle 1 nielen jednostranový úvodník šéfa, ale aj dve strany Slovo šéfredaktora. Nie je to vefa? Fotky máme aj k rozhovorom, počítačové kresbičky sú teda nadbytočné. Aj v ďalšom čísle chýba viac info zo školy a aj správy GCM News by mali byť do odrážok, nie súvislý text. Najväčší problém je štruktúra. Chaos. Článok o pápežovi, rozprávka o Aničke, recenzia na Winetoua, článok o sociálnej situácii, predstavenie profesorky – rozhádzané, až to bolí. Jednoznačne – najstaršie číslo bolo najlepšie. Grafikou aj obsahom. Šéfredaktorka Lencéšová mala v tom jasnejšie. Nový šéf Jakub Brezovský je ambiciózny a talentovaný, ale má sa čo učiť.

Slovo – Gymnázium M. R. Štefánika Nové Mesto nad Váhom, po 100 ks, aj na webovej stránke školy, financuje škola, 30 strán, polročník? Úvahy o slnku, o rodnom kraji či ideálnom mužovi. Načo toľko lyriky, keď v štruktúre nemá miesto skoro nič o škole? Horoskopy, obľúbené farby... Uff... Akurát reportáž z výletu do Talianska a zopár rozhovorov sú o tom, čo mi tu vo všeobecnosti chýba. Mimochodom, decembrové číslo aj v tomto oveľa lepšie. Treba štruktúru, inak sa nepohneť ďalej.

Kyslík – Stredná zdravotnícka škola Strečnianska 11, Bratislava, 150 výtlačkov, 20 Sk, štvrtročník, 7 redaktoriek, 2–3 profesori, škola poskytla miestnosť aj počítač. Od roku 1999 získali spolu 13 cien. 48 strán. Vefa článkov o škole – časopis je jej dobrým zrkadlom. Akcie, úspechy, problémy. Vlastná autorská poézia a próza – OK. Pekné, že nezabúdate na bývalých učiteľov. Fajn interakcia s absolventmi. Dobrá práca s fotografiou. Vtip, no bez banalít. Skvelá a vyvážená štruktúra. Škoda, že máte stále rovnakú obálku.

TÉMA A OBSAH

Táto kategória má mimoriadne široký záber a v jej rámci by bolo hriechom niečo diktovať. Hovoríme teda o tom, čo by v stredoškolskom časopise byť malo – či skôr mohlo byť. Skrátka – čo v ňom hľadáme. A na druhej strane – čo v ňom byť nemusí. V tomto smere je dôležitá otázka – pre koho svoj časopis robíme? Odpoveď je zrejmä – pre študentov a profesorov mojej školy. Niektoré časopisy distribuuje aj na iné stredné školy v meste, niektoré posielate aj na radnicu či mestské kultúrne stredisko. V každom prípade sú vaše periodiká aspoň na 95 % určené posádke vášho gymnázia, priemyslovky či učilišta. Je teda zrejme, že tematicky by mali odrážať v prvom rade život na vašej škole. Začínajúc rozhovormi s vedúcimi pracovníkmi školy

a pokračujúc reportážnymi portrétmi pedagógov, absolventov či študentov. Pokračovať môžeme reportážami z výletov, imatrikulácií, exkurzií a stužkových. Dobré je krátke spravodajstvo z udalostí, ktoré sa stali od vydania posledného čísla. Prezentácia úspechov, polemika o nedostatkoch, športové výsledky – samozrejme. Sú časopisy, ktoré prinášajú svojim študentom aj vynikajúci servis. Napríklad informácie o letných brigádach doma i vo svete, praktické skúsenosti pri prijímacom konaní na zahraničné univerzity, rady, ako získať študijný pobyt či grant z tej-ktorej nadácie.

Stredoškolský časopis je aj istou kronikou školy, je aj plochou na jej prezentáciu. Aj keď príde návšteva za riaditeľom a čaká v predsieni, kde siahne po vašom časopise, práve z neho sa dozvie, čím vaša škola žije, ako sa jej dýcha, čím sa môže pochváliť, čo ju škrie a čo plánuje. Nie, v našom hodnotení nezaboduje ten, kto na ploche, ktorá sa niekedy rovná takmer polovici časopisu, klebetí o nových aférkach Madony, Anastasie či Roba Pappa, kto analyzuje Dievča za milión alebo Super-Star. Samozrejme, je to aj dievča v Dievčati z našej školy, alebo ak finalista v SuperStar ešte vlni chodil do našej 4. A, to je iné. Ak má väzbu na našu školu – tak to by bol naozaj hriech nepriniest s ním rozhovor. Ak Katka Knechtová príde koncertovať do nášho mesta a podarí sa mi s ňou pokec – nech sa páči, OK. Samozrejme, ak to nie je už piaty rozhovor s hviezdou a pomaly na nič iné mi v časáku neostane miesto. Ale inak – ak ma zaujíma o U2 či Avril, môžem si v stánku kúpiť tucet časopisov, kde o nich píše profesionáli. No kde sa dočítam o vašej škole? Predsa – najskôr vo vašom časopise.

Myslíme si, že stredoškolské časopisy by sa aspoň trochu mohli venovať životu v meste. Minimálne v súvislostiach, ktoré majú na vašu školu dosah. Vymyslím si – začínajúc hrozivým plánom na odkrojenie z vášho školského parku, kde chcú postaviť supermarket, až po udelenie čestného občianstva, ktoré získal váš bývalý absolvent.

Nie zriedka sa púšťate do otázok so širším dosahom. Začínajúc trebárs vstupom do EÚ, cez situáciu v odmeňovaní pedagógov až po bezpečnostné otázky. Prosím, skúste aj tu hľadať súvislosti s vašim študentským a školským životom. No a témy ako drogy, sex, alkohol, náboženstvo? Samozrejme – prečo nie? No aj v tomto smere by sme poprosili – nekopírujte múdrosti z celoštátnych periodík alebo internetu. Napokon, väčšina zo školských redaktorov si už dávnejšie uvedomila, že sexuológ, odborník cez návykové látky či knihy je aj vo vašom meste. Je lepšie, ak túto tému rozoberám s ním, ako keby som sa mal spravidla dosť trápne hrať na odborníka sám, alebo pitvať odborné magazíny.

Na každom ročníku súťaže hovoríme o tom, že v jej začiatkoch veľká časť časopisov pripomínala dievčenské pamätníčky, kde dominovali kresbičky princezien, káčerov Donaldov, snehuliakov či usmiatej slniečok – a to všetko bolo doplnené detskými riekankami a poetickými zamysleniami. Pokusy o novinárčinu? Tých mohlo byť tak 20 % z obsahu. Keďže Štúrovo pero je súťaž mladých novinárov, snažili sme sa študentov motivovať, aby sa predsa len viac venovali žurnalistickým žánrom. Podarilo sa. No v žiadnom prípade nie sme ani proti vlastnej umeleckej tvorbe. Naopak. Ak sú vaše básne, poviedky či výtvarné diela kvalitatívne porovnateľnou súčasťou časopisu – super. V tých najlepších sa literárne prílohy či sekcie ustálili na päťinovej či štvrtinovej ploche periodika. Zdá sa nám to primerané. Ak by to bola viac ako polovica, časopis by mal skôr charakter literárnej revue. Nech sa páči – aj to je cesta. No iste by žal väčšie vavríny nie na novinárskej, ale na literárnej súťaži.

Rady pre rybárov alebo záhradkárov, kuchárske recepty, atď... Pre koho to je? Ak som na potravinárskej priemyslovke – tak to azda obstojí. Možno ak chcem prezentovať vlastnú špecialitu, tak fajn. Ale inak – v obchodoch je tisíc a jedna kniha o varení. Vážne...

Horoskopy a iné čary-máry? OK – každý časopis má aj svoju oddychovú zónu. Ak sú tieto veci na primeranej ploche, nech sa páči. No stretli sme sa aj s tým, že boli spolu v vtipmi aj na polovici strán. Je fakt, že humoru nikdy nie je dosť, ale v tomto prípade, prosím, radšej primerane.

Zo dve strany stačia. Opakujem, viac nás zaujíma život vašej školy, ako proroctvá veštkyne Izabely z 2. C. Pritom ak sú v tejto oddychovej časti časopisu zozbierané trebárs sranda-výroky vašich obľúbených profesorov, je to naj.

Takže k obsahu a témam ešte raz súhrnom. „Chutia“ nám najmä vaše informácie, rozhovory či reportáže o živote v škole, v meste, máme radi vaše básne a poviedky a zopár zaujímavostí tiež nie je od vecí.

Profesionál – Gymnázium, súkromná 8-ročná škola Košice, polročník, financovaný z predaja (10 Sk) a z príspevku školy. Redakčná rada – dievčatá a len jeden chlapec, 16 strán, z nich až tretina so skoro nulovou informačnou naplnenosťou. Lyžiarsky zájazd je fajn, ale neporovnateľne lepšia je fotografia ako počítačový obrázok. Zábava, kúzla – myslím že je toho v prvom čísle dosť. Načo? Radšej by som dal info o škole, ktorého je pomenej. Skutočne chýbajú systémovjšie prinášané informácie. Rozhovor s Mishou prostredníctvom mailu je dobrý, škoda, že autorka sa nepodpísala. Dobré rozhovory s dvoma učiteľkami o manželstve. Prečo k nim nedali manželské fotky? A prečo opäť iba autor-ská značka? Fotografie či obrázky z počítačov – veľa a trápnych. Na tak inteligentné deti... No – ešte doteraz neboli vo Zvolene...

Ozvena – Gymnázium Golianova 68 Nitra, 44. ročník, 20 Sk, 26 členov redakčnej rady, vychádza 3x ročne, 40 strán, financovanie zabezpečené len z distribúcie, 650–750 kusov. Vynikajúci časopis, skvelý obsah. Šťavnaté reportáže, veci zo školy, dobré fotografie. Taký rozhovor s predavačmi Nota Bene – no nasmial som sa. Denníček, exkurzie, recenzie – super. Vkladaný anketový lístok o časopise, dobré fotky, dvojstranový komiks – nasmial som sa opäť. Októbrový úvodník sa začína: „Asi od septembra som pravidelne fackovaná...“ (Agi) Nuž, zaujme to neporovnateľne viac, ako keď sa inde úvodníky často trápne začínajú: „Ani neviem, čo napísať“. No pozor – napríklad aj v tomto čísle na strane 6: „Sedím v izbe za počítačom. Som poverená napísať reportáž. Ani neviem, ako začať.“ Neuveriteľné – aj vy? To ako keby moderátorka v TV začínala Televízne noviny slovami: Oh, ako sa nudím, ale čo už, keď ste tu a ja vám musím niečo natlačiť do hlavy.... Pritom po zlom začiatku je to dobrá reportáž z medzinárodného tábora dobrovoľníckej práce. Dobrá rubrika Blik do minulosti – tentoraz výstrižky z vášho časopisu z roku 1986. Tiež snaha o polemiku Napríklad otázky na riaditeľku, prečo v škole nie je kopírka a pod. Sebavedomý, svieži a uvoľnený časopis plný nápadov.

ŽÁNROVÁ PESTROŠŤ

Správa, riport, reportáž, glosa atď. Keď sa raz aj u nás, tak ako je tomu vo svete (tom západnejšom) bude aj na stredných školách učiť niečo ako mediálna výchova, tieto pojmy budete mať v krvi. Možno sa o nich už čo-to aj učíte. V každom prípade však čítate noviny a časopisy. Jednotlivé žánre sa vám dostávajú do krvi aspoň takto. Skrátka – nie je dobré, ak publikujete slohové práce. Na druhej strane je úžasné, akou skvelou a vyváženou žánrovou pestrosťou sa dokážete prezentovať tí najlepší z vás. No a keďže o žánroch sa píše na inom mieste v tejto knižke, už len zopár poznámok z vlašajška.

Rebeka – Združená stredná škola Dvory nad Žitavou, 4 čísla v roku, A4, 20 strán, 6 Sk, podtitul Redakcia bez kancelárie. Šéfredaktorka Lucia Brucherová a dve redaktorky sa snažia, majú

energju, ale chýba im základný prehľad, ako by mohli vyzerat' stredoškolské noviny z pohľadu Štúrovho Zvolena. Teda nie počítačové obrázky, ale vlastné ilustrácie. Nie slohové práce publikované zrejme preto, že nebolo nič iné, ale články o škole, o meste a pod. Chce to prekopať štruktúru, získať spolupracovníkov s novinárskym pohľadom na svet a bude fajn. Vitajte vo Zvolene.

Oadko – Obchodná akadémia Dolný Kubín. Časopis vychádza v rámci voliteľného predmetu aplikovaná ekonómia (2 hod. týždenne) a má zábavný charakter. Kopírovanie je zabezpečené v knižnici – 1 Sk za list, 20 strán, 15 Sk, 50 ks, raz za 6 týždňov. Chcelo by to fotografie, nielen počítačové obrázky. Občas dobrý rozhovor s profesorom, ale okrem toho najmä speváčky, kuchtenie, pikošky zo smotánky. Načo to komu je? Grafika je dobrá, žurnalistika slabučká, zánrová pestrosť – čo to je?? Dobré, že ste prišli.

Veget – Gymnázium L. Štúra Trenčín – 2x ročne, 500 ks, fin. z predaja (po 10 Sk) a z príspevku Rady rodičov, 28 strán. Výborný polemický článok o potratoch, aj o neonacionalizme. Sranda – do čísla vkladané pexeso s fotografiami učiteľov. Zaujímavé ospravedlnenie – v minulom čísle kritizovali výlet do Talianska a teraz hovoria, že to bolo celkom naopak. V každom prípade – doma sú aj v polemike. Fajn fikcia, „mimino“ je dobrý. Skvelá práca so žánrami. V jarnom čísle chýba viac aktuálnych info zo školy – prehľadne, krátko. Aha – v jesennom čísle 2003 to „krátko“ už máte. Výborné rozhovory. Prečo ale niekedy bez fotografie? Podčiarknuté – výborne.

GRAFICKÁ ÚPRAVA, POLYGRAFICKÉ SPRACOVANIE

Ďalšia oblasť, ktorá nás zaujíma. Tentoraz si svojimi poznámkami z vlašajška pomôžem ešte pred komentárom.

Prečo nie? – Gymnázium L. Sáru Bratislava, 4x ročne, tlač stojí 3000 Sk na číslo, čo je presne príspevok rodičovskej rady. Predávajú po 10 Sk za výtlačok (vianočné 15). Tieto financie sa používajú na nákup diskiet, filmov a pod. Náklad 200–300 kusov, 44 strán. Zo sprievodného listu je zrejme prepracovaná organizácia redakčnej práce. Časopis vedome pripravujú aj s cieľom propagovať školu. Platia iba za tlač a dávajú aj reklamu na tlačiareň. Rodič študentky, ktorá má na starosti grafiku, bezplatne zalamuje (čo je škoda). Začali v r. 2002 a to skutočne veľmi dobre. Z hodnotených čísel – rozhovor s prof. Brišsom – patrila by sa aj fotografia a v titulku jeho krstné meno. Výborná fotoreportáž, dobrá literárna príloha, hoci niekoľko úvah na tému „ruky“ sú asi vybrané slohové práce. Najnovšie číslo OK. Príspevky ako Očami Veroniky (o výmennom pobyte) by som dal viac do novinárskej polohy. Teda riadny titulok, medzitulky, fotky. Celkovo vynikajúca práca s fotografiou. Zalomené na dva stĺpce je lepšie ako na jeden. Niekedy by sa pýtala dynamickejšia grafika. S výnimkou fotoreportáží, tie sú super.

Chemik – SOU chemické Žilina, 3x ročne, náklad podľa záujmu, zalamuje sa aj na hodine výpočtovej techniky, financuje škola. O obsahu rozhoduje šéfredaktor – žiak Michal Holeša. Vo Zvolene prvý raz a asi preto sú všetky kresby z počítača. Absolútne to nič grafiku, stavia ju do umelohmotnej polohy. Je to škoda, pretože v samotných príspevkoch vidieť veľmi dobrý novinársky štýl. Dobrý záber na školu a na nej prebiehajúce akcie. Pekne spracovaná reportáž a postrehy z pobytu žiakov vo Francúzsku. Tie dve čísla – až na to, že sú zalamované na celú šírku, novinársky naozaj dobré. No posledné číslo (28), to už sú aj recepty, hlúposti, dokonca aj učivo. To naoč

– pri tak málo stranách. Treba sa vrátiť späť k tomu, čo bolo dobré, môj milý talentovaný šéfredaktor Holeša. Zastarali sa ti do toho učiteľa, jasné, ale prečo si až tak zvädlo?

Na ceste – Piaristické gymnázium Trenčín, 5 red., 3 prispievatelia, 400 kusov, miestnosť s počítačom, 20 SK za kus, A5 – 48 strán. Veľmi dobrý článok o gymnáziu My nie sme kláštor. Skvelá obrana proti tým, čo ich považujú za svätuškárov. Mimoriadne svieži a štavnatý časopis. Veľa necirkevných škôl im môže závidieť úžasnú študentskú uvoľnenosť. Venujú sa škole, mestu, životu... OK, páči sa mi. Prívara je talent. Navyše jednotná grafika, veľa fotografií. Myslím, že azda najlepšia grafická úprava. Na formáte A5 jednoznačne. Potlesk pre študáka Miška Stanka, ktorý by mohol zajtra ako grafik nastúpiť v hociktorom časopise. Tiež super práca s fotografiou.

Stretnutia – Gymnázium P. O. Hviezdoslava Kežmarok, 100 ks, pracujú len dievčatá z troch tried, predávajú, xeroxujú –16 strán. „Naše skúsenosti spojené s finančnými nákladmi nám nedovoľujú konkurovať s časopismi, ktoré vychádzajú v tlačiarňach. Sme radi, že napriek tomu sa každoročne môže niekto z nás zúčastniť na hodnotení Vami vypisovanej súťaže a má možnosť získať skúsenosti od iných.“ – píše v sprievodnom liste redakčná rada Stretnutí. Povedal by som – veď preto sme tu – a to, čo hľadáme, sú talenty, nápady. Nie je to o tom, kto vychádza na kriedovom papieri. Tak to teda pffr! V časopise tiež píšete: Píšu: „Na Štúrovom pere nejde iba o to, kto vyhrá, koho pochvália a koho skritizujú, ale ide aj o to, že spoznávame nové tváre, ľudí, ktorých baví práca v časopise tak ako nás, ktorí majú novinárske srdce.“ No áno! Tak je to! Inak – pekný príbeh: ich redaktorka Katka Palgutová sa na Štúrovom pere kedysi zoznámila so šéfom Šteklovín Jozefom Pavúkom z Bardejova a spoločne vyhrali v slovenskej súťaži o najlepší pútač pri príležitosti vstupu do EÚ. Dobré – nie? V čísle 5/03 je niekoľko dobrých príspevkov s bývalými významnými absolventmi školy, ktorí sa zúčastnili na 75. výročí založenia gymnázia. Prečo ste ich neodfotili? Celkovo – dievčatá majú talent, ale potrebovali by niekoho, kto vidí systémovšie. Začínajúc štruktúrou časopisu a končiac lepšou grafikou, ktorá sa dá vyčarovať aj v ich podmienkach.

Je treba ešte niečo vysvetľovať? Dobré – aby bolo jasné, zopakujem. Nevyhráva ten, kto má kriedovú obálku, ale ten, kto má dobré nápady. Prosím, skúste si dať pozor na to, aby mal váš časopis jednotnú grafiku, ktorá by mala odrážať obsah. Ak sa chcete prezentovať serióznejšie – OK. Chcete byť dynamickí – výborne. No nie tak, že jedna dvojstrana je zalomená na spôsob Hospodárskych novín a tá druhá akoby bola vystrihnutá z toho najšialenejšieho bulváru. Podobne je to s písmom. Počítač je fajn hračka, kde je typov písmaniek azda „milión“. Neznamená to však, že ich musím všetky využiť. Stretávame sa aj s takým chaosom. Mimochodom, viete, čo je to chlebové písmo? Nuž to je také, ktoré je v časopise nosné. Keď k tomuto ťažiskovému typu písma pridám ešte dva či štyri – je to lepšie, ako keď ich mám v čísle tridsať.

O využívaní fotografie si hovoríme na každom ročníku. Je to neporovnateľne lepšie, ako kedysi. Viete, že fotky do časopisu patria. Dokonca viete aj to, že lepšie sú reportážne zábery, ako tie, kde sa pekne nastúpení všetci pozeráte do objektívu s úsmevom typu „syýýýýr“ alebo „chééééé“.

Ešte niečo sa dá z počítača vyťahovať ako zajace z klobúka. Sú to rozličné kresbičky. Nie – to si neprosíme. Akákoľvek vlastná ilustrácia je lepšia ako počítačový panáci, snehuliaci, logá či symboly. Tí, čo chodia do Zvolena veľmi dobre vedľa, ako nad tým krčíme nos.

Vcelku možno povedať, že radi vidíme sviežu a dynamickú grafickú úpravu. Máte predsa 14 či 18 rokov – či nie? Seriózna, vážna alebo dokonca morózna grafika – to nechajte tým, čo majú trikrát viac, alebo ešte viac. To znamená nelámať cez celú stranu, ale aspoň na tri stĺpce, využívať fotografie a ilustrácie, pohrať sa s titulkami a medzitulkami atď.

Pri hodnotení sa však čoraz viac stretávame s orieškom, ktorý je ťažko rozlúsknuť. Nie málo časopisov graficky spracúvajú profesionáli a nie študenti. Čo s tým? Na jednej strane je to šikovnosť študentov či školy, aby si zaplatila grafika alebo získala jeho prácu v rámci sponzoringu. OK – časopis možno vyzerá dobre, no vytráca sa z neho skvelý priestor pre realizáciu študentských nápadov. Je to škoda. Prihováram sa za to, ak je to len trochu možné, aby grafická príprava ostala vécou študentov. Tušíte správne. Aj naša porota radšej pridá o bodík viac tým, ktorí sú schopní pripraviť grafiku svojich časopisov v škole, ako keď im ho zalomia v „tatkovej tlačiarňi“. Dodávame, že ani grafická úprava na objednávku vaše časopisy nediskvalifikuje. Ale i tak – nedajte si ju zobrať z rúk. Vážne – tí čo ju robia sto rokov, na rozdiel od vás už nič nové nevymyslia...

ŠTUDENTI A UČITELIA

Stredoškolský časopis a časopis strednej školy – to vôbec nemusí byť to isté. Pod tým prvým zvyčajne myslíme novinárske ihrisko pre študentov. Úžasný a relatívne slobodný priestor, na ktorom môžu rozvinúť svoj talent, nápady, energiu, citlivosť, dravosť, organizačné schopnosti... Je to skrátka časopis stredoškolačkov. Druhý prístup je zvyčajne o tom, že stredná škola chce mať svoj oficiálny časopis a študenti sú maximálne v pozícii dopisovateľov. Opraty drží v rukách riaditeľ či niektorý z pedagógov, a to tak silne, že zo všetkého vidieť na prvom mieste rukopis.

Čo k tomu povedať? Budem teraz citovať sám seba z publikácie Vydávame školský časopis, ktorú sme v rámci Štúrovho pera vydali v roku 1997. Úryvok je z hodnotenia 1. ročníka stredoškolských časopisov, ktoré vyšli v roku 1991. Nič z toho tvrdenia sa totiž nezmenilo: „*Ocenené redakcie predčili ostatných v štylistickej vycibrenosti, grafickej nápaditosti, pestrosti žánrov. Predovšetkým však vnímavo, uvoľnene a tvorivo transformovať svoje zážitky. Kriticky i pozitívne informovali o udalostiach v škole, v meste a v spoločnosti. Vedeli zaujať stanovisko, odmietnuť to, čo je z ich hľadiska neprogresívne a dokázali navrhnúť riešenie. Články prekypovali originalitou, niektoré boli „uletené“, no primerané veku a ich autori neprekračovali medze slušného vyjadrovania sa. Študenti aspoň intuitívne vycítili rozdiely medzi žánrami a preto nepublikovali „slohy“, ale reportáže, rozhovory, správy. Vyvarovali sa pritom gramatických chýb. Primerane vedeli využiť možnosti, ktoré im poskytovala ich polygrafická základňa. Ak im to umožňovala, nebáli sa publikovať fotografie. Redakcie dali na jednej strane vyniknúť individualite, no okrem lídrov sa na vydávaní podieľať širší redakčný kolektív. Študenti dokázali zvoliť vhodný pomer medzi novinárskymi a nenovinárskymi žánrami. Pedagogické vedenie bolo cítiť v najlepších redakciách len okrajovo, alebo vôbec. Takéto jemné vedenie sa ukázalo byť oveľa progresívnejšie, ako vedenie za rúčičku. Základným predpokladom takéhoto prístupu bola však samotná existencia študentského záujmu o výrobu časopisu a ich dostatočná tvorivá potencia... ...Ďalšia skupina slabších časopisov sa vyznačovala dominujúcim (spravidla škrobeným) úvodníkom riaditeľa školy a strnulou obsahom. Z týchto časopisov bolo cítiť, že pedagogický poradca je skôr dozorcem.*“

Takže skúsme ešte raz. Vôbec nie sme proti tomu, aby na výrobe časopisov spolupracovali profesori, respektíve aby pri ich príprave pôsobili ako istí pedagogickí poradcovia.

Napokon, nie raz sme už pedagógov, ktorí redakciám pomáhajú, veľmi radi a úprimne ocenili. Vždy to boli ľudia, ktorí skvele metodicky doladovali svoj študentský novinársky orchester tak, aby dali vyniknúť svojim žiakom. Sami stáli v tieni, tešiac sa talentu mladých ľudí, s ktorými sa o rok či dva po ich maturitách rozídu. Nuž – údel učiteľov. Neviem už, kedy a v ktorom trnavskom Blesku bola publikovaná esej o stredoškolskom profesovi Milanovi KRAHULCOVI. Bolo to niečo krásne a dojmavé. Práve on odhadol, ako vytipovať najlepších, akou motiváciou ich „naštartovať“, ako vytýčiť medze, čo ešte plocha školského časopisu znesie – a ako ostať v pozícii nehrajúceho kapitána na lavičke, so záľubou sledujúc svojich žiakov. Možno povedať, že práve jeho tímy výrazne ovplyvnili úroveň stredoškolskej tlače na Slovensku. Bolo nám ctou, že sme mu v roku 1997 mohli udeliť cenu za niekoľko desaťročnú metodickú podporu stredoškolskej tlače v Trnave. Podobne sme boli motivovaní aj pri oceňovaní iných pedagógov.

Ako som už spomenul, v druhej skupine sú časopisy, ktoré sú dielom najmä pedagógov. Je ich nateraz výrazná menšina. Aj to je cesta – nič proti. No v našej porote sa za stredoškolskými časopismi snažíme hľadať predovšetkým prácu stredoškolákov. Ak sa dá (a ak majú záujem), doprajte im tento priestor, prosím. Takúto plochu na rozlet svojej tvorivosti už nikdy v žiadnej redakcii mať nebudú. A nedá mi, aby som nepovedal ešte niečo. Často sa dá stretnúť s názorom, že najviac držia študentov „pod krkom“ mníšky či farári na cirkevných gymnáziách. Ručím vám za to, že takéto zovšeobecnenie absolútne neplatí. Na tomto mieste nemôžeme označiť školy, kde sa podľa našich rozhovorov so študentmi vo Zvolene dýcha najťažšie, ale cirkevné školy to neboli.

Amicus – Gymnázium a ZŠ sv. Jána Bosca Bardejov – vydáva žurnalistický krúžok vedený profesionálnou novinárkou, šéfredaktor je profesor. 1 ročník. Vo veľkej miere pomáhajú pedagógovia. Našťastie v sprievodnom liste tvrdia, že je to len otázka rozbehnutia časopisu a potom prenechajú štafetu deťom. Som zvedavý a dúfam. Tlačené sponzorsky, distribúcia aj na farských úradoch v okrese – 300 ks. Vyšiel 3x za posledných 5 mesiacov, 20 strán. Čísľuje sa od strany 1 a nie od strany 3, ktorá sa označí ako 1. To novinárka vo vedení nevie? V prvom čísle príhovor riaditeľa, rozhovor s biskupom o časopise, predstavenie učiteľov aj s foto a motto, blahoželania, informácie o škole, úspechy, fotografie. Veľmi vidieť prácu učiteľov a novinárky. Je to slušné, dobré, ale chýba trochu študentského uvoľnenia a sviežej fantázie. Výborná grafika na formáte A5. No i tak – skúsme väčšiu šancu dať radšej študentom. Aby sa mohli odraziť a lieťať, nielen pochodovať pod dozorom a prípadne dať si pohov či rozchod na povel.

Béčko – Evanjelické Gymnázium J. A. Komenského Košice, 5 čísiel ročne, 220 kusov, 20 strán, predaj, občas inzercia. Všetko stojí na šéfredaktorovi časopisu Filipovi Jergovi. Zdá sa že je to osobnosť, akých tu bolo za posledných desať rokov tak maximálne tucet. Mimochodom – podľa tiráže má v redakcii 2 asistentky, ktoré ho sprevádzali aj na Štúrovo pero. Trošku prehnané – nie? Je fajn, že si uvedomuje dôležitosť kontinuity a preto napísal v rámci SOČ prácu Profil šéfredaktora školského časopisu, kde sa okrem všeobecnej časti zaoberá aj posudzovaním dvoch konkrétnych kandidátov na svoje miesto. Jedného z nich nakoniec odporúča redakčnej rade, aby ho vymenovala. Nuž – sebavedomie mu nechýba. Sebavedomá je aj anketa o najobľúbenejšieho profesora. Býva to často nevdačný a riskantný pokus, ale Jerga to zvláda so šarmom. V ďalšom čísle je anketa o najvtipnejšieho pedagóga. Je tu aj dobrý rozhovor so šéfredaktorom časopisu Amosáci, čo tiež vychádza na škole. Jerga je iste exhibicionista, ale aj úžasný talent, ktorý má

schopnosť nájsť si primerane sebavedomú parketu vo vzahu k učiteľom. No nie dehonestujúcu či ignorantskú. Skrátka – našli si spoločný priestor, za čo klobúk dole aj pred pedagógmi. Inak by nemohol publikovať anketu o najobávanejšieho profesora, najlepšie oblečeného a pod. Výroky učiteľov dáva nielen s ich menami, ale aj s ich fotografiami. Dynamický, trochu bulvárny, ale aj zdravo drzý. Chýbajú mi trošku reportáže z ciest, výletov a iných podujatí, ako aj beletria. Výborná grafika. Tiež mal dávať viac priestoru iným, ale inak za!

Kláštorníček – Domov mládeže Turčianske Teplice – aj financuje, 7. ročník, 20 strán, 80 kusov, štvrtročník. Časopis kedysi založila pani vychovávateľka Nagajová a bol to naozaj denníček dievčat. Dnes, nepochybne aj vďaka Štúrovmu peru, sú to veľmi dobré študentské novinky. O internáte, o budove kde sídli, o meste, umenie, akcie, vlastné foto aj ilustrácie. Dobré krátke rozhovory. Predstavenie speváčky, ale aj vrátnika. Tiež dobré krátke info. Chcelo by to väčšie fotografie. Šéfredaktorka Martina Dopaterová má dobrý novinársky štýl a k nemu veľmi citlivo vedie pani vychovávateľka Viera Nagajová aj ďalších. Super.

Smart – Obchodná akadémia Dudova ul. Bratislava, 4–5 krát do roka po 200 kusov, školské vybavenie, papier a toner hradí škola, ostatné z predaja – po 10 Sk, 12 študentov v redakčnej rade, 20 strán. „Tvoríme sami, bez cenzúry, pod gramatickým dohľadom p. profesorky Jany Zápalovej“ – píšete v sprievodnom liste. Bohužiaľ, ak má niekto voľnú ruku, neznamená to vždy, že tento priestor dokáže aj kvalitne využiť. Občas publikujete dobré kresby, no chýbajú mi fotografie. Najmä pri rozhovoroch a z podujatí. Dobré postrehy a spomienky na prázdniny, aj sprievodca bratislavskými diskotékami. Chýba mi však viac informácií o škole a trochu novinárskejší štýl aj úprava. Uvádzajte aj krstné mená pedagógov. Ospravedlnkové kupóny – ďalší nápad: sú špecifikované. Napríklad ospravedlnený z odpovede na SJ, alebo dokonca 1 bod plus na matematike. Celkove – talent aj guráž máte, ale práve tu by to chcelo povedať pár pedagogických viet o remese.

Gamburger – Gymnázium Angely Merici Trnava, 13 redaktorov, z nich štyria technici. Kompletne vybavená redakcia, digitálny fotoaparát, diktafón, škola poskytuje 8000 Sk (na rok, alebo na číslo?), zbytok sponzorsky Tlačiarne Leopoldov. Gamburger sa sťažuje, že sme ho vlni nehodnotili. Zaslali nám však len jedno číslo, tak čo sa čudujete? Niektoré fotografie sú dajaké neostré. Umelecká príloha dobrá, ale venovať stranu odfotenej lebke je mrhanie priestorom. Aj niekoľko ďalších strán je zbytočne jalových. Novšie číslo je novinárskejšie. Dobrá reportáž z imatrikulačiek, aj ostrá a rozsiahla polemická kritika toho, kto ich pokazil. Čím? Tým, že nedovolil, aby tak, ako po iné roky, boli v ich prospech odkrojené dve posledné hodiny z vyučovania. Kto to bol? Vedenie školy. Fotografie učiteľov v detstve mali byť označené – ako ich teraz identifikovať. Tiež treba podpisovať všetky články, alebo aspoň skratky identifikovať v tiráži. Napríklad Megi vyhrala prestížny projekt Aliante a je škoda, že neviem, kto to je. Dobré reportáže, spravodajstvo, poviedky. Je tu hra, štava, kritika – OK. Vidieť, že pedagógovia veľmi tolerantne vymerali študentom naozaj široké tvorivé ihrisko. Skvele.

ŠTÝL, TÓN A SEBADÔVERA

Štýl jazyka a tón podávania informácií má v stredoškolských časopisoch tri hlavné roviny. Prvá, tam kde je dominancia profesorov, je učiteľská a snaží sa priblížiť novinárskemu. OK – možno akceptovať. Kde držia volant predovšetkým študenti, tam je jazyk svieži a uvoľnený. Niekedy je až

uletentý a v niektorých článkoch sa používa miestny stredoškolský slang. Tretia tónina je niekde v strede. Je to svieže a šťavnaté, no zároveň sa jazyk štýl vyjadrovania blíži k novinárskym žánrom. Najviac talentov nachádzame v dvoch posledne menovaných skupinách. Ale vyskytli sa aj časopisy, kde študenti samotní hovorili jazykom štyridsaťročných seriózných páňov, u ktorých tvorivú potenciu nahradil slovník fráz a klišé. Nie – snaha podobať sa serióznym dospelákom – to na nás nezaberá – sorry.

Tón komunikácie a sebadôvera študentov vo vzťahu k problémom, prípadne k profesorom. To nás zase zaujíma. Vo všeobecnosti je možné povedať, že v slovenskej žurnalistike je značný nedostatok tých novinárov, ktorí majú guráž ísť aj do problémov. Písať o rosníčkovských aférkach či komentovať futbal – takých by bolo. Ale ísť s kožou na trh (trebárs ako v Lampárni), to dokáže len málo ľudí. O to intenzívnejšie v časopisoch pátrame po tých, ktorí takýto potenciál majú. Nie, nechceme podporovať buričstvo či školské revolty. Tí inteligentní vedia, kde sa ešte hrá na školskom ihrisku a čo je už aut. No opakujem, ak medzi týmito hráčmi nájdeme aj zdravé sebadôveru a s potenciálom konštruktívnej kritiky, je to super.

Spendlík – Gymnázium Sečovce, 16 strán, 9. ročník. Pekné pripomenutie si riaditeľovej 50-tyky či svadby učiteľa. Rozhovor s vydavateľom – jemu posielajú články mailom a on ich tlačí. Je to novinár, ale v celom článku som nevidel, kde pán Lehotský pracuje. Štúrov Zvolen – reportáž je dobrá, ale hotel Poľana je s veľkým P. Zaujímavé veci o škole. Ďalšie číslo – predstavenie knihy policajta a pod. – slušné, ale chýba fotografia. A opäť počítačové obrázky!!! Najnovšie číslo je najlepšie. Exkurzie, návštevy v škole, kopnutia múzou – OK. Excentná rubrika Chváľime a druhý stápec Sťažujeme sa. Sťažností aj pochvál je po asi 35. Sťažujú sa napr. na pokazené stoličky, to, že už nie je v škole kávoomat, málo počítačov, WC bez zrkadiel, slabo vybavené fitness, chlad v škole a pod. Chvália peknú bufetárku, pekný areál školy, učiteľov Tejbusa a Oborila atď. Sebadôvera v rámci slušnosti. Môže byť.

Shot – Gymnázium Školských bratov v Bratislave. Zatiaľ 6 čísel, priemerný počet ľudí, ktorí sa podieľajú na jeho tvorbe je 15 až 20. Museli zrušiť kupón antikúšač, lebo učiteľia boli proti. A preto museli znížiť cenu z 10 na 5 Sk, lebo poklesol záujem. Grafika – v škole. Majú nálepky, reklamné letáky, organizujú školské akcie pod hlavičkou časopisu. 36 strán. Výborné krátke info, Shot Live Party – výborne, rovnako ako zozbierané výroky brata Petra. Skúšali sme profesorov – super – a navyše s menami – Napr. na otázku, ku ktorému štátu patrí Grónsko, vedel odpovedať len jeden zo štyroch a pod. Zaujímavý článok o prvej láske p. prof. Forischa. Ďalšie číslo – dobré veci o pápežovi, ale tiež dobré aj múzoviny či rozhovor s bratom Petrom, ktorý chcel byť žeriavnikom. Okrem iného sa priznáva k bývalému fajčeniu. Skrátka, výborný dynamický štýl, ľahkosť a dravosť na jednej strane a dôvera s toleranciou na strane druhej. Hoci – ten antikúšač vám zrušiť nemuseli. Ak mi niečo chýba, tak je to trochu viac prezentácie najlepších žiakov či reprezentantov školy. V každom prípade, hoci vychádzate na Katolíckom gymnáziu, v uvoľnenosti a hravosti to natrie skoro všetkým štátnym.

Šrot – SPŠ a OA Tvrdošín – 5 Sk, 5x ročne 16 strán Bez sprievodného listu. Slušný stredoškolský časopis, trocha rozhovorov, trocha umenia, v skorších číslach chýba viac informácií o škole. Dobré sú kritické rozhovory. Najlepšie je najnovšie číslo z januára 2004 – teda mimo súťaže. Polemizuje o tom, či budú študenti platiť za krúžka – začínajúc a o tom, že je málo košov na chodbách – končiac. Príhovory šéfa Martina Rončáka boli skutočne zaujímavé. Vyrýval,

no vedel uverejniť kritiku aj na seba – že v týchto článkoch narúša vzťahy. Voči tejto kritike sa nebránil sám, ale použil list inej čitateľky. Uvádza sa v ňom: „Nehnevaj sa, ale si strašne trápny – myslím toho anonymného pisateľa, ktorý sa sťažoval na Martina Rončáka. Veď on píše pravdivé články. Môže on vari za to, že ako jediný z nášho „veľkého spoločenstva“ povie svoj názor? Aspoň to hodí na papier a povie tak, čo si myslí. Nie ako my... Sme posraní zo všetkého, čo sa deje na našej skorumpovanej škole. Nekonečné príkazy, zákazy a smiešne názory niekoľkých profesorov nás ani nevedia vyburcovať a povedať svoj názor...“ Mimochodom, článok Osobná sloboda sa zaručuje od Rončáka je naozaj do čierneho. Vrávi, že keď škola zamyká, „chystá sa do bitky“ s článkom 17 Ústavy, ktorý každému z nás zaručuje osobnú slobodu. Mimochodom – podtitulok článku je: „Vstupné dvere do školy sa nedali otvoriť ani počas Dňa otvorených dverí. Stávajú sa zo študentov väzni a z profesorov bachari?“

Aký je môj názor? Nie, slová ako skorumpovanosť či bachari do časopisu jednoznačne nepatrieli. Bol to úlet, Rončák to mal vyškrtnúť. Alebo ako by chcel tú skorumpovanosť dokázať, ak by ho niekto trebárs zažaloval za urážku na cti? Slová sa dajú voliť inak. Toto jednoznačne nebolo fér, aj pri všetkej úcte k Rončákovej guráži. Mimochodom, on sám si uvedomuje, že dráždil a niekedy aj prehnane útočil. V poslednom článku „ešte tresnem na záver...“, ktorým sa lúči so školou, hovorí: „Viem, že som to občas trochu preháňal. Brnkal som na nervy nielen profesorom, ale aj študentom. Mnohí ma preto neznášajú a keď ma vidia kráčať po chodbe, najradšej by ma niečím ovalili. Ale som už raz taký...“. Rončák je v oblasti kritickej žurnalistiky talent. Navrhujem pre neho Cenu za konštruktívnu kritiku. Zároveň má pokarhanie za to, že bol v časopise príliš dominantný a takmer nikoho iného nepustil poriadne k veslu.

Ikvač – Gymnázium a ZŠ sv. Mikuláša Prešov – 200 ks, vychádza bez príspevku školy, 4 Sk, 4 roč, 16 strán. Dobré reportáže, ale veľa priestoru na zbytočnosti. Dobrá rubrika „Kritika“. Kritický je aj rozhovor so zástupcom riaditeľa o problémoch školy. Robil ho šéfredaktor Tomáš Hajduk, ktorý je tiež výrazná osobnosť. Tón niektorých otázok preexponoval do prehnanej polohy: „Pán zástupca, prečo sme kúpili mapy z Nemecka... Ale pán zástupca, nevravte, že nie je možné kúpiť mapy... atď. V ďalšom čísle opäť až štyri strany kritických rozhovorov, z toho jeden s riaditeľom a dva so zástupcami. Sú v konštruktívnom, no tvrdom a seabavedomom tóne. Napríklad o tom, prečo nie je zaktualizovaná školská www stránka, podľa čoho sa rozhodovalo, kto dostane nové podlahy, o rozbitých stoloch a stoličkách, aj o nepotrestaných vinníkoch. Hajduk má guráž ako málokto.

REDAKCIA A KONTINUITA

Porotu vždy zaujíma, či si redakčné rady jednotlivých časopisov dokážu odovzdávať štafetu. Je to dôležité. Keď sa pozriete na vyhodnotenia jednotlivých ročníkov je z nich zrejmé, že niekedy sa ten-ktorý časopis zjaví ako kométa, no s odchodom hviezdneho obsadenia redakcie o rok či dva zhasne. Jasné – je to veľmi ťažké. Stredoškoláci sa striedajú prirýchlo. Len prídu do školy a za pár chvíľ už maturujú. No i tak si niekde dokázali sami študenti vychovať svojich nástupcov. Treba však povedať, že práve tu je skvelá parketa pre spolupracujúcich pedagógov, ktorí pri odovzdávaní štafety môžu zohrať kľúčovú úlohu. Je pritom dôležité, aby v redakčnej rade nepracoval jeden ťažný kôň alebo navený dvojzáprah. Vždy oceňujeme, ak na časopise spolupracuje široký kolektív. Pritom aj v rámci neho môžu vyniknúť individuality. No a vždy nás zaskočí, že aj na skvelých školách a vo výborných časopisoch majú niekedy vážny problém so spolupracovníkmi či prispievateľmi. Pozri nasledujúci text:

Starý Blesk – Gymnázium Jána Hollého Trnava, 2x za rok, 48 strán A4, teraz A5, 56 str., redakčná rada 4x mesačne, majú miestnosť a počítač. Menší formát vraj zbral viac, financie – podporuje Rada rodičov a sponzori. Z peňazí za Štúrovo pero kúpili nový počítač. 350 ks po 20 Sk. Teší ma, že tlačovku k NATO na minulom Štúrovom pere označili ako prekvapivo pútavú. No neteší ma, čo píše Klárka čitateľom: „Ja vám niečo poviem, žiaci – čitatelia! Po celý rok je naša redakcia otvorená pre nových ľudí. A mimochodom, keď sa trochu prejdete po chodbách našej školy, pri vstupe do jedálne uvidíte takú zaujímavú schránku. A to, ako mnohí určite dobre viete, kde je bleskodedbna. Nebránime vám vyjadriť svoj názor. Článok každého z vás môže byť uverejnený na týchto stránkach. Problém je, že vy sa o to proste ani nesnažíte. Ste „hrdinovia“, ktorí si vedia otvoriť ústa len za našimi chrbtami. Prečo neprídete k nám a nepridáte sa, keď je všetko také jednoduché? Ludia, spamätajte sa! ...“

Nuž, expresívne. Dobré články o maturantoch, výletoch, svadbách, „sociologický výskum“ o tom, ako sa mladým páči na škole atď. Menšie číslo je tiež dobré, ale štruktúrou viac halabala. Úvahy, rozhovory a pod. pomiešané stále dokola. No výborná fikcia – pán profesor Teplanský ministrom športu, alebo pani profesorka Gunišovej zabil prasa... Sexuálna výchova na škole či kritické postrehy ako „Z GJH rumovisko“ sú OK. Vlastné kresby aj fotografie.

Šum – Gymnázium Nové Zámky – redakčná rada má 22 členov, 420 ks., vychádza mesačne na 44 stranách A5. Výdavky na časopis 5800 Sk na číslo. Škola ročne poskytuje 20-tisíc, zvyšok sponzori. 17 Sk za číslo. Redakčná rada každé dva týždne. Dobré úvodníky – k veci, i rozhovory s pedagógmi, ale prosím aj krstné mená. A vždy aj foto. Rozhovory s kandidátmi na predsedu študentskej rady – výborne. Dokonca aj zľavnené kupóny na nákup v obchode s oblečením v meste. Dobrá bola redakciou vypísaná súťaž o najlepšiu účasť školy. Kvalitné reportáže a v poslednom čísle aj solídne fotografie. Vcelku veľmi dobré, kvalitná tímová hra. Treba trochu popracovať na štruktúre, inak OK.

Gymlet – Gymnázium Martin, ul. J. Lettricha – výdavky na jedno číslo v náklade 500 ks na 56 stranách sú 20-tisíc Sk. 1 kus stojí 40 Sk. Najnovšie číslo 72 strán. Predaj po 20 Sk, predá sa 300–400 ks, 3000 Sk prispieva rodičovské združenie, zvyšok miestni sponzori. Periodicita klesla – vychádza len 2 či 3-krát ročne. V roku 1999, kedy vznikol spojením na škole vychádzajúcich časopisov Miš-maš, Študentská revue a Ditto, bol dvojmesačník. Na tvorbe čísla participuje 20 až 30 ľudí – prima až oktáva. Výborné, ak si spomeniem, že kedysi na škole bojovali o primát dvaja supertalentovaní individualisti Meško a Lauko a každý vydával svoj časopis. Časopisu možno vyčítať jedinou vec. Zníženú periodicitu z dvojmesačníka na polročník. Inak je Gymlet vynikajúci – a v tejto etape vzorový stredoškolský časopis. Škola, mesto, literatúra, nadhľad, šťava. Mimoriadne pozitívne, že funguje široké redakčné zázemie aj šéfredaktorská štafeta Meško-Lauko-Frlíčka.

PERIODICITA

Bohužiaľ, aj tie najlepšie časopisy začali vychádzať len dva či tri razy ročne. Strácajú novinársku aktuálnosť a postupne sa stávajú skôr reprezentatívnymi almanachmi, ako aspoň novinárskymi periodikami. V minulom ročníku sme sa preto dohodli, že v našich hodnoteniach budeme o niečo viac ako doteraz prihliadať aj na periodicitu. Pripraviť do tlače desať menej výstavných časopisov ročne je nepochybne náročnejšie, ako zostaviť

dve superčísla. Okrem toho pri takej nízkej periodicite sa vytráca z redakcií novinárska atmosféra a akýkoľvek vzťah k aktuálnosti.

Zdravotáčík – SZŠ Nové Zámky, vychádza od roku 1996 v náklade 50 ks a len 2x ročne. Náklady hradí ZRPŠ, vyberajú 20 Sk, 32 strán. Zaujímavé, že v roku 2002 vedeli urobiť 44-stranové číslo a v roku 2003 najprv 32-stranové a potom 12-stranové. Prečo ten rapídny úbytok? Prečo taká riedka periodicita? V rozsiahlejšom čísle píšete pekne o škole, máte aj veľmi pekné ilustrácie. Škoda tých počítačových obrázkov. Využívate dobre fotografiu, dobrá práca s textom, tematicky primerané. Škoda, že ste tak pochudli.

Pauza – Pedagogická a sociálna akadémia, Bullova 2, Bratislava, 4. ročník, dvojmesačník, po 50 ks, zdarma, financovaný neinvestičným fondom Comenium – tvorený dobrovoľnými finančnými príspevkami rodičov. Dominantné úvahové témy Vianoce, Valentín, počítač... Vítajte vo Zvolene – iste sa zoznámite s redakciami, ktoré majú v časopisoch neporovnateľne viac novinárčiny. Hoci informácie o Inforeku (bývalí absolventi školy), stužkovej a športe boli už dobré. Ilustrátora treba viac využívať. Trocha šťavy by to ešte chcelo! No posledné číslo je už na celkom dobrej ceste a ak to pôjde takto ďalej, pri vašej periodicite ste do dvoch rokov medzi najlepšimi.

Nezmar – Gymnázium Nitra, Párovská ul. 1, 37. ročník, zohraný tím, internetová stránka, výťažok 15 Sk, skutočné náklady cca 20 Sk na číslo, 5x do roka po 800 kusov, 52 strán. Skvelý časopis s vynikajúcou históriou a ešte lepšou súčasnosťou. Výborný obsah, rozsah aj periodicita. No máme tu aj veci ako napríklad: „Nikdy neviem, ako sa začínajú takéto úvody“ — tak nemožno sa začína super úvodník Kataríny Kubiceovej. No ďalej už vynikajúce rozhovory, vlastné ilustrácie, fotografie, krátke informácie o škole. Ďalej odkazovač, valentínky, beletria. V ďalšom čísle výborné predstavenie tried. Tiež chlapácka reč E. Kukana o tom, ako vyhrá voľby, ktoré nevyhrá. Dobré sú spomienky so zakladateľkou časopisu. Na ankete o najobľúbenejšieho profesora sa zúčastnilo až 820 hlasujúcich. Vyhral slovenčinár-dejepisár Martin Chudík. Výborné rozhovory s učiteľmi. Vlastný komiks. Chýba mi trochu viac kritiky či polemiky. Vlado Mičátek je super šéfredaktor s talentom naozajstného mediálneho režiséra, pretože zahrať tak pekne v Nezmare každé dva mesiace nie je jednoduché.

FINANCOVANIE

Samozrejme to, koľko má kto peňazí na vydávanie časopisu, nie je predmetom hodnotenia poroty. Opakujem, snažíme sa hodnotiť nápad, vtip, štýl atď. – a nie gramáž papiera. V každom prípade nás však zaujíma, ako sa viete popasovať s otázkou financovania vášho časopisu. Aj preto, aby sme o tom na Štúrovom pere hovorili a aj preto, aby sme vedeli usmerniť výmenu skúseností aj týmto smerom.

Hoci sme nateraz nerobili žiadnu presnú štatistiku, na uvedenú otázku nám odpovedáte v sprievodných listoch už od druhej polovice deväťdesiatych rokov. Myslím si, že odvtedy sa k financovaniu školských časopisov značne zlepšil postoj vlastných škôl a pri nich pôsobiacich rôznych združení rodičov a priateľov. To je super. Najmä ak pod slovom „zlepšil sa“ nevnímame len tú najnevyhnutnejšiu sumu na časopis tlačený tým najjednoduchším spôsobom a v minimálnom náklade. Hoci – aj to je niečo. V každom prípade – aj v minulosti si veľká väčšina tých najlepších časopisov vedela zohnať aj financie z mimoškolských zdrojov. Bolo to tak od vzniku súťaže Začínajúci

sponzormi cez nadácie, granty, mestské úrady, partnerské podniky, firmy rodičov, až po výťažky z diskotiek. V týchto redakciách totiž mali tvorivé nadšenie a potenciál takú dynamiku, že sa nedokázal vtesnať do mantinelov, ktoré mal postavené svojimi predchodcami a symbolickým rozpočtom. Samozrejme, títo chalani a dievčatá mali a majú nielen tvorivý, ale aj podnikateľský potenciál. Niekedy je to úžasná symbióza. Treba k tomu ešte jednu vec. Nesklamať dôveru pedagógov. Stačilo by totiž iba raz, aby niekto trebárs aj vyzbierané dobrovoľné príspevky za časopis alebo od sponzorov zneužil – a je problém na „sto rokov“. Nehovoriac o tom, že existujú zákony, daňové povinnosti a podobne. Opakujem – vy časopisy nepredávate, ale maximálne za ne dostávate dobrovoľné príspevky. Pretože viete si predstaviť, že by ste museli viesť popri redakčnej práci aj oficiálnu účtovnú agendu? Našťastie – doteraz to nikomu a nikde neprekážalo a som presvedčený že ani nebude. Je to asi tak, ako v prípade kostolov, kde po omši vložíte do košíka desaťkorunáčku a nedostanete za ňu potvrdenie veriac, že farár hrá fér hru a peniaze použije na dobrý účel súvisiaci so životom cirkvi.

Jedna vec sa zatiaľ stredoškolským a vysokoškolským časopisom vyhýba. Je to registrácia. Tlačový zákon (mimočodom – platný od roku 1966, v roku 1990 novelizovaný) hovorí o tom, čo je to periodická tlač a tiež o tom, že je potrebné ju registrovať. Je zrejme, že každý periodický titul vychádzajúci aspoň dva razy ročne by mal byť registrovaný. Tobôž, ak sa škola oficiálne prezentuje ako jeho vydavateľ a nie je to teda „iba“ dajakou hracou plochou pre tvorivých študentov. Prax je však taká, že si nepamätám stredoškolský časopis, ktorý by bol oficiálne zaregistrovaný. Z vysokoškolských jeden poznám, ale to je naozaj oficiálny tlačový orgán školy. Tu však treba jednu vec povedať jednoznačne. Ak niektorí z vás plánovali predaj a distribúciu vašich časopisov aj v meste (písali ste nám o uvažovanom predaji vo vybraných obchodoch), tu sa jednoducho bez registrácie a riadneho vedenia ekonomiky nezaobídete, pretože by sa to mohlo skončiť zle. Osobne takúto cestu neodporúčam nikomu. Prosím, vaša parketa je predsa len ešte niekde inde.

Vráťme sa k financovaniu a k niektorým prípadom, ktoré nás zaujali:

Vzlet – Gymnázium Lipany – 6. roč. Vlni vydali štyri čísla, dve kopírovali a dve im vytlačili v meste. Tlačia po 250 ks na 12-tich stranách. Majú 12 členov redakčnej rady. Financujú sa z príspevkov za časopis. Zo školy nedostali ani korunu, hoci jedna pani učiteľka je koordinátorka a druhá korektorka. „Rok 2004 už bez dotácií neprežijeme...“ píšú v liste. Dobré sú vlastné ilustrácie, v čísle 2 často chýbajú fotografie, číslo 3 je lepšie – dobré postrehy a rozhovory. Keď ale zalamujeme na 4 stĺpce, je dobré robiť články do blokov, nie dlhé tenké „nohy“. Posledné číslo je najlepšie. Mimočodom, nikto nemá toľko medzitulokov ako Vzlet. Dobré zachytené športové a školské akcie, večierky, beseda s M. Bútorom a pod. – posledné číslo neporovnateľné s prvým. Asi najlepší pokrok počas minulého roka.

TAO – Združená stredná škola odevná Levice, financuje ZRPŠ plus 15 Sk príspevok za číslo. V časopise je však aj kupón na 15 Sk zľavu do školského bufetu, takže žiak ho vlastne dostane zadarmo, pretože sponzor redakcie je aj majiteľ bufetu. Vychádza 4x ročne po 70 ks, 24 strán. Témy: škola, imatrikulačky, literárne okno a pod. Chýba trochu dravosti a hravosti, ale ste na dobrej ceste. Najnovšie číslo je najlepšie. Ale prečo je tenšie? Prosím – uvádzajte dátum vydania, inak je v tom chaos.

Skrat – Združená stredná škola elektrotechnická Stará Turá. Tlač sponzorsky hradilo T-štúdio, mali ho celkom, teraz doplňajú za tlač 3 Sk na číslo. Príspevok po 5 Sk – z rozdielu dokupujú redakčné vybavenie. Rozsah 20 strán, vychádza polročne, náklad zo 70 stúpol v 3. ročníku na 300. Informovanie smeruje ku škole, čo je dobré. Viditeľné zlepšovanie grafiky aj obsahu. Stredné číslo – veľa odtazítých článkov. Niektoré príspevky sa dajú čítať len s lupou. Najnovšie číslo je najlepšie – teda tendencia OK.

Letokruhy – Stredná lesnícka škola Banská Štiavnica. Vychádza 3 x ročne, vydáva redakčný krúžok, tlačia po 100 kusov na 32 stranách. Tlač financuje ZRPŠ. Z príspevku po 5 Sk a zrejme aj iných aktivít už získali aj digitálny fotoaparát a skener. Dobré články a úvahy o prírode. Aj reportáže o pobyte Nórov u nás (na lesníckej škole ich vítal aj p. prof. Diviak) aj v Nórsku. Ale prečo ste otláčili pohľadnice, keď ste mohli fotografovať? Načo vám je ten fotoaparát? Pritom v ďalších dvoch podobných článkoch sú aj vlastné fotografie. Mimochodom – Nórsku sú venované 2/5 čísla. Bohužiaľ, o iných činnostiach v škole neviem skoro nič. V poslednom čísle dobrý vlastný príbeh z polovoľky. To je lepšie, ako encyklopedický článok o ondatre pižmovej, ktorý si môžem prečítať v akejkolvek zoológii. Pokračujú dokonca aj vlastnou umeleckou tvorbou, zlepšuje sa fotografia. Nelámte cez celú stranu, zlepšiť grafiku. Celkove možno povedať, že sa výborne venujete vlastnej profesii a vo vašom časopise je napokon aj tá ondatra lepšia, ako by bola trebárs Madona.

Kocky – Gymnázium Pavla Horova Michalovce, deviaty ročník, dvojmesačník, príspevok 10 Sk. Financuje ZRPŠ a majú reklamu z jazykových škôl. Náklad 200–250 kusov, 28 strán. Tri čísla a každé má inú vizáž titulky. Inak ale dobrá snaha o dynamiku grafiky na formáte A5. Kultivované texty. Prosím preč s počítačovými obrázkami. Dostatok informácií o škole, ale ak je vlastná beletristická tvorba rubrikou. Tá sa však vyskytuje náhodne po celom čísle. Trošku zlepšiť štruktúru. A prečo stagnuje v poslednom čísle grafická úprava?

Preklepy – Gymnázium Levice – Sprievodný list, to nie je iba list, ale je to samostatné 12-stranové príležitostné vydanie časopisu. Píšu, že vďaka viacerým akciám sa podarilo zvýšiť predaj o 300 ks za rok. Bohužiaľ, nikde nemôžem nájsť, koľko teda vlastne predávajú. Majú vlastné logo, dali si s ním vyrobiť samolepky aj tričká. Organizujú prezentácie časopisu pre rodičov počas Dňa otvorených dverí a pod. Spoluorganizovali svoju diskotéku v meste – získali časť z výťažku na časopis. Polstranová inzercia je v Preklepoch za 2000 Sk. Časopis predávajú aj rodičom počas ZRPŠ po 20 Sk a viac – je to na nich. Inak je príspevok 12 Sk. Vlni kúpili pre redakciu elektroniku za 40-tisíc Sk. Ich komiks sponzoruje firma IMA z Bratislavy – a za to má redakcia od firmy 5000 Sk ročne. 20 strán.

Ekonomovia aj manažéri ste výborní – ale aj tvorcovia. Máj 2003 – anketa typu Aj múdry schýbá je nielen s menami, ale aj s fotografiami. Ďalej sa hrajú s rôznymi sociologickými prieskumami, ku ktorým pridávajú aj grafy. Napríklad či by chceli študenti dostávať učebnice až v septembri. Výsledok – 65 % áno. Zaujál vkladateľ inzerát od VÚB – start – konto – opäť ekonomika. Dobrý je vkladateľ list s predtlačou o tom, čo sa im v časopise páči. Pripojený je zľavňovací kupón na diskotéku v S-klube. Zľavuje vstupné z 30 Sk tretinu. Plus nálepka Preklepov a vlastný vložený minikalendár na rok 2004. Ukážkové krátke správy. Pekné foto vydávajúcej sa učiteľky. Na výroch slávnych som sa rehotal. Aj ďalšie čísla výborné – škola, predstavovanie učiteľov atď. Vtipné, trocha učenia a zábavy, celostranový komiks. Originálne sú Čertoviny, ktoré na seba vymýšľajú. A to aj učiteľia. Napríklad riaditeľka oznámila študentom že idú za odmenu za víťazný zber papiera na bezplatný výlet do Bratislavy, ktorý je spojený s recepciou na ministerstve hospodárstva. Deň ich v tom nechala smažiť... Rozhovory s Ing. Kotulovou a Mgr. Gubíkovou sú dobré, okrem chýbajúcich

krstných mien. Podčiarknuté a zrátané – máte šancu byť dobrými novinármi a tvorcami, ale ešte väčšiu šancu máte ako manažéri či biznismani. Toto tu ešte nebolo. Šéfredaktor je skvelý režisér a dokázal okolo seba postaviť super partiu.

ZÁVEROM

Treba povedať, že na Štúrovom pere vyhráva každý, kto na pôde školy dokáže vydať svoj časopis. Veľmi sa tešíme každému novému titulu, rovnako ako sa tešíme na tých, ktorých už poznáme, alebo ktorí pokračujú v ich niekdajšom úsilí. Štúrovo pero, to sú už stovky skvelých mladých ľudí, ktorých je radosť stretať aj po rokoch. Vtedy, keď už pracujú v prvom zamestnaní, rozbiehajú svoju firmu či odrazu ich vidieť na tlačovej konferencii. Je to super pocit. Aj za všetkých, čo sa na Štúrovom pere podieľajú, môžem zrejme povedať, že pre nás v organizačnom štábe je tou najväčšou odmenou a zadostučinením. A myslím to vážne. Takže na záver už len jeden citát z Tomášičkára, vychádzajúceho v Bratislave na gymnáziu, ktoré sídli na Tomášikovej ulici:

„Už tradične sme sa tešili na ďalší ročník Štúrovho pera. Existencia súťaže tohto druhu dáva našej práci povzbudzujúci motivačný náboj a znásobuje radosť z očakávania výsledkov“.

Nuž, tešíme sa aj my.

Mgr. PAVOL VITKO

PRIATEĽSKÝ PRIÉKEC alebo EXKURZIA DO PAMÄTI

Milí priatelia!

Pred štyrmi rokmi po prvýkrát a potom každý rok na Štúrovom pere som vyslovil myšlienku, že od tvorby školského časopisu je len krok k profesionálnej žurnalistike. Aj ja som chcel byť advokátom či lekárom, a napokon som prepadol novinárstvu. Môže za to jednak moja profesorka slovenčiny, bezkonkurenčne prísna, ale úžasná žena, profesorská legenda, ktorú v mojej rodnej Trnave pozná úplne každý a v priamej súvislosti aj Blesk – školský časopis, ktorý vychádzal na trnavskom gymnáziu v čase, keď som v jeho laviciach dral svoje v tuzexe kúpené rifle. Stačilo, aby pani profesorka odmietla po určenom termíne prijať na hodnotenie moju domácu slohovú prácu a odporučila mi, aby som ju hoci aj poslal do novín... Poslal som! O dva týždne vyšla na titulnej strane ako úvodník a dostal som svoj prvý dvanásťkorunový honorár. Na polročné vysvedčenie

mi ešte dala sólovú dvojku, ktorú neskôr na mojej stužkovej okomentovala slovami, že to bola taká „motivačná“ dvojka. Pani profesorka vedela, čo robí... Vstup do redakčného kolektívu školského časopisu bol už len otázkou času. A tu sa začala moja žurnalistická púť... Ďakujem, pani profesorka Krahulcová!

AJ VÁŠ ČASOPIS ŽERÚ ČERVÍKY?

„Lúč žerú červíky! A čo vy?“ Tak takto nápadito lákal svojich čitateľov na svojich stránkach časopis Lúč z Gymnázia v Liptovskom Hrádku. Zaujal. Zaujal ako ďalšie časopisy, ktorých tvorcovia pustili uzdu fantázii a nabrali odvahu... Prídete do stánku s novinami a ako vyberáte časopis či noviny, ktoré si kúpite? Áno, podľa toho, ako vás upúta jeho obálka! Tá predáva! Nechcem povedať, že pracujte len na obálke, ale faktom je, že pútavá titulná strana je základom toho, že po vašom časopise niekto natiahne ruku. To, že na ňu patrí zreteľný a graficky výrazne stvárnený názov časopisu, asi netreba zdôrazňovať. Ak ste sa prepracovali k tejto publikácii, zrejme teda aj na Štúrovo pero.

Váš časopis opúšťa brány školy a dokonca i mesta. Názov vašej školy a jej sídla by teda na obálke určite nemal chýbať! (Mozaika – hocikedník mladých intelektuálov, Gymnázium Hlohovec). A potom už len hádžte návnady! O čom peknom píšete? Prečo by sme si mali kúpiť práve váš časopis? Čo sa dozvieme? Ludia sú zvedaví, tak ich provokujte! A aj grafici by sa mohli na obálke „vyzúriť“. Len im dajte priestor a čas a určite piaty návrh obálky bude ten správny... Pozor ale na prehnanú kreatívnu horlivosť – základné charakteristické znaky prednej strany obálky (najmä grafické znázornenie názvu časopisu) by sa nemuseli meniť s každým číslom... A len tak mimochodom, obálka má aj zadnú stranu...

PROFESOR SPADOL ZO STOLIČKY

Vyberte si, prosím, z dvoch variantov názvu reportáže z imatrikulácie. Variant A: „Imatrikulácia 2004“. A teraz variant B: „Profesor Novák spadol zo stoličky“, s nadtitulkom „Bol pán profesor spoločensky unavený?“ a s podtitulkom „Naša imatrikulačka sa vydarila“. Čo vás viac zaujalo? Žeby variant B? Bolo treba trochu viac námahy, ale určite to za to stojí! A keď budete podobným spôsobom avizovať reportáž aj na obálke, bol by v tom čert, keby niekto nebol zvedavý na to, či bol pán profesor spoločensky unavený a prečo spadol zo stoličky. Pán profesor síce spadol zo stoličky preto, lebo sa tak schuti smial, že noha na stoličke nápor jeho smiechu a hmotnosti nevydržala, ale garantujem vám, že reportáž o imatrikulácii si prečíta každý.

Rovnako to platí aj pri názvoch pravidelných rubriek. Prečo ošúchané „Povedali na hodine“ alebo „Vtipy“? Čo takto napríklad „Rehotinky“, „Šplechy“ alebo „Vtipovisko“...

A nebojte sa napísať názov príspevku či rubriky väčším písmom. Zväčšite ho! Ešte viac! Ešte! Nie je to lepšie? A prečo ho dávať zase len hore? Prečo nie napríklad do stredu článku? Dajte ho hocikde inde! Veď ho text „obtečie“! Nie je to krajšie? Skúste to!

NECH ŽIJE ŠTUDENSKÝ DUCH!

Prečítať si v školskom časopise odborný článok o parametroch nového bavoráka je možno zaujímavé, ale ak sa chcem niečo dozvedieť o aute, tak si kúpim odborný časopis alebo vlezem na internet. (Mimochodom, ak už preberáte nejaký materiál z iného zdroja, napríklad aj fotografie, bolo by vhodné to aj uviesť). Študentský časopis má byť o študentoch. O ich živote. Môžete spolužiakom radiť, ako si holiť podpazušie či nagelovať si hlavy, ale nepreberajte texty z odborných časopisov. Veď sa to dá aj inak – zábavne a v študentskom duchu, možno na základe vlastných skúseností.

To isté sa týka aj oficiálnych informácií vedenia školy. Určite vám pán riaditeľ neodtrhne hlavu, keď jeho správu, ktorú chce dať prostredníctvom vášho časopisu na známosť, trochu upravíte. Opäť dva varianty na výber – variant A: „Rodičovská rada a vedenie školy na svojom spoločnom rokovaní schválili finančné prostriedky na rekonštrukciu sociálnych zariadení. Termín ukončenia rekonštrukcie bol stanovený na apríl 2005.“ A teraz variant B: „Od apríla by sme mali cikať do nových záchodkov. Postaralo sa o to naše ctené rodičovstvo s našimi nadriadenými. Ďakujeme a sľubujeme, že budeme splachovať!“ Tak čo? Obsahovo to isté povedané inou formou. Ak ste si všimli, v zásade ide znova len o to, ako intenzívne dokážete byť kreatívni. Píšte odľahčene, študentsky, aby ste sa čo najviac priblížili k tým, pre ktorých je váš časopis určený!

PREČO ŽUŽLETE PERO?

„Pán profesor pred hodinou telesnej výchovy: Dievčatá, keď prídem, tak ma už čakajte vyzlečené!“ Alebo iný pán profesor na hodine matematiky: „Máme 10 chlapcov a 18 dievčat. Koľko párov môžeme vytvoriť? Žiak odpovedá: V dnešnej dobe hocikolko!“ Alebo do tretice: „Pani profesorka biológie: Nešušňuj a čítaj! Čo je to dedičnosť? Žiak odpovedá: Dedičnosť je, keď dcéra vyzerá ako otecko.“

Perličky a perly, ktoré odznejú na hodinách, sú azda tým najvdáčnejším čítaním. Sú zo života, autentické, zábavné, vyšli z úst ľudí, ktorých zväčša osobne poznáte... Otočiť na zábavu sa dá dokonca aj kritika. Jeden časopis pravidelne písal List riaditeľovi, niečo na spôsob humoristickej rozhlasovej rubriky Stana Radiča – List premiérovi. V tejto rubrike študenti kritizovali pomery na škole a kládli vedeniu školy pomerne tvrdé otázky. Kritiku, podotýkam slušnú kritiku, s vtípne nabrušeným perom, určite skonzumuje aj pán riaditeľ. Aj keď, budme realisti... Určite je zbytočné pripomínať, že kritika pozná nielen žalobcu, ale i žalovaného a aj jemu treba dať priestor na vyjadrenie...

„Pani profesorka žiakovi na hodine slovenčiny: Prečo žužleš to pero? To je nejaká primitívna forma sexuality?“ Mimochodom, keď sme už pri tej učiteľke slovenčiny – všetci určite vieme, že „prebieha“ len krava cez cestu, a nie hodina či rokovanie, že sa „nejedná“, ale ide o niečo, že „nelosujeme“ ale žrebujeme a podobne. Keď nám už pán Štúr prepožičal svoje meno na súťaž, nech sa nemusí kvôli tej našej slovenčine obracať v hrobe...

AKO DVA CICIKY

O mne a Evke Černej zvykli kolegovia hovoriť, že sme ako „dva cicíky“ – že sme stále spolu a nevieme bez seba žiť. Možno je to trochu pritiahnuté za vlasy, ale podobný vzťah vládne aj medzi časopisom a jeho čitateľmi. To spojenie treba stále živiť. Príspevkami, v ktorých sa čitatelia nájdu, v ktorých vystupujú. Ankety, korešpondenčné súťaže, ceny od sponzorov, hlasovacie lístky, odkazovače... Komunikujte s čitateľmi! Pamätám si, že niektoré časopisy organizovali diskotéky, koncerty. Tomu sa hovorí marketingová stratégia. Možno to ani netušíte, ale už dávno ste jej súčasťou. Čo myslíte, tzv. „ulievací kupón“ alebo kupón na „jeden deň bez skúšania“, ktorý zverejňujete v mnohých časopisoch... Veď to je skvelý marketingový tah! No nekúpim si časopis, keď mi ponúka možnosť, aby som sa na jeden deň ulial zo skúšania? A keď ho už mám v rukách a nudím sa, napríklad na hodine fyziky, nepochybne si aspoň časť z neho neprečítam? Takže...?

SKRÁŤ SI TO SÁM!

Všetkého veľa škodí. Téma vášho príspevku, reportáže či rozhovoru môže byť akoľkoľvek zaujímavá, ale ak pri jeho čítaní zaspím, niekde sa asi stala chyba. Ak má časopis 16 strán a rozhovor, pre mňa – za mňa aj s Dolly Buster, má 10 strán, asi to v polovici čítania vzdám. Zmenšiť veľkosť písma tak, že aj mravec by na jeho prečítanie potreboval lupu, význam určite nemá. Áno, nehovorte, aj ja som bol šéfredaktorom časopisu! Vráťte príspevok redaktorovi, aby ho skrátil, a on vás pošle do horúcich pekiel: „Skráť si to sám, ja to už viac skrátiť neviem!“ Vy potom vyčiarknete úsek, ktorý autor považuje za ten najpodstatnejší a zabije vás. No, no, no, vždy sa to dá! A je lepšie, keď to urobí sám autor ako niekto iný. Každý nech je pekne strojcom svojho diela – až do konca!

A keď už predsa len je príspevok naozaj veľmi zaujímavý a pútavý a plánujete mu ponechať väčší priestor, vždy sa dá aspoň opticky „rozbiť“ – medzititulkami, či sú súčasťou textu a iba graficky zvýraznené, alebo sú samostatnými názvami kapitol. Haló, len tak na okraj, nielen napísaný príspevok, ale aj fotografie a kresby majú svojho autora, však?

A keď sa náš príspevok začína na prvej strane, aby upútal a potom pokračuje niekde na siedmej, bolo by príjemné na to čitateľa upozorniť a odkázať ho na tú siedmu stranu. A na siedmej nezabudnúť uviesť, že ide o pokračovanie článku z prvej strany. Na to sa často zabúda a chudák čitateľ je zmätený...

NOVINÁRSKI KLEPTOMANI

Ako som sa dočítal v jednom vašom časopise, na jednej školskej lavici majú napísané: „Ak sa nudíš, sprav čiarku!“ A za tým milión čiarok... Správny novinár by mal mať vždy pri sebe pero! Nie preto, aby urobil čiarku, ale aby bol pripravený využiť každú príležitosť zaznamenať čokoľvek, čo by mohlo zaujať jeho čitateľov. Hm, občas sa aj mne stane, že pero pri sebe nemám. Nuž, tak si ho požičiam – a potom zabudnem vrátiť... Novinári sú takí „peroví kleptomani“. Ale nie o tom som chcel, ale o tom, že keď idem na koncert alebo na nejaké športové majstrovstvá, prečo by som si neodchytal Igora Timka alebo Jozefa Lohyňu? Sú len dve možnosti – buď mi poskytnú rozhovor, alebo nie. Novinár musí byť zdravo drzý a priebojný!

NIEČO NA NAVNADENIE

Vydávať dnes školský časopis je viac ako obdivuhodné. Takže treba povedať s úplnou vážnosťou, že už len to, že váš časopis uzrie svetlo sveta, je dôvod na radosť a spokojnosť. Prosím, uvedomte si, že nejestvuje lepšia kronika školy a študentského života, ako práve školský časopis. Niekedy mi je aj ľúto, že to, čo sa odvysielalo v televízii, po niekoľkých dňoch zväčša upadá do zabudnutia. Pokiaľ si to nenahráte na video, je to už nenávratne preč... Ale taký školský časopis – ten prežije všetko! Prežil aj moje desaťnásobné sťahovanie! Prekladáte veci do skriň a natrafíte na staré školské časopisy. Dáte si dvojdňovú pauzu, čítate a spomínate. Úžasné! Pri čítaní týchto riadkov to možno nedoceníte, ale spomeňte si na to o desať rokov! A dajte mi vedieť! Vážne, je to fajn pociť!

Priatelia, to, čo robíte, je úžasná vec! Držím vám v tom palce! Čo najviac dôvodov na úsmev, radosť a spokojnosť vám želá váš televízny kamarát

Mgr. PATRIK HERMAN

AKO NEROBIŤ ZBYTOČNÉ CHYBY...

... pri tvorbe novín a časopisov, pri ich zostavovaní, redigovaní a výrobe. Alebo, „redakčné štrnástoro“...

Potreba byť informovaný vyplýva zo spoločenského charakteru práce. Práce, ktorá je činnosťou, odlišujúcou človeka od iných tvorov. Človek, aby v neľahkom spolunažívaní s prírodou prežil a bol úspešný, potreboval od samého začiatku svojej existencie *informácie*.

Informácie o svojom okolí, správy o udalostiach, odohrávajúcich sa nielen doma, ale aj za hranicami. Potreboval ich aj lovec mamutov, aj rímski cisári, Krištof Kolumbus i prvý človek na

Mesiaci. Hľadal ich, zbieral, vymieňal a rozširoval. Kým bol svet bez objaviteľských ciest malý a ľudstvo sa ešte nezačalo rozrastať na spoločenstvá mocných ríš a organizovaných štátov, neboli informácie šírené vo veľkom. Stačili posovia a poštové holuby...

Potom však postupne prišiel vynález kolesa, objavenie sily vody, vetra, ohňa a šokujúce poznanie, že zem je guľatá a točí sa okolo slnka! Informácií pribúdalo. Bolo ich potrebné začať triediť, upravovať, uschovávať a *rozširovať za peniaze*. Vznikli noviny, tlačové agentúry, film, rozhlas, televízia. Na rad prišlo rozbitie atómu a prienik do vesmíru.

Informácií sa v XX. storočí nakopilo toľko, že sa začalo hovoriť o ich *explózii*. A dnes máme *internet* – celosvetovú sieť miliárd informácií, spracovaných do správ, poznámok, komentárov, obrazových reportáží a „esemes správ“... A v tomto informačnom vavre sa zrazu objavja na vašej škole *noviny*, alebo vznikne *časopis*.

Ako stvorit' dobrú, čítavú vec, od ktorej – na rozdiel od povinného čítania – študent nedokáže odtrhnúť zrak ...? Lebo učenie sa i štúdium sú vlastne *práca*! A vysoko spoločensky hodnotná. Potrebné sú k nej informácie – čo najviac kvalitných informácií v čo najzaujímavejšej podobe, čo najčastejšie a pokiaľ možno najpestrejších! Kvalitné noviny a dobrý časopis sú výsledkom *kvalitnej práce*. Uvádzame preto niekoľko zásad, dovoľujúcich tvorcom školskej periodickej tlače *vyrobiť čítavé médium* a vyvarovať sa tak viacerých chýb. Chýb, ktoré na prvý pohľad nebyvajú *fatálne*, čiže osudové, ale kazia dobrý dojem z diela študentskej snahy po kvalitnom informovaní všetkého osadenstva školy.

Na prvom mieste je *periodicita* – častosť, frekvencia vychádzania. Čím častejšie sa podarí noviny v škole vydať, tým väčší je záujem čitateľov o ich obsah. Stávajú sa tak *aktualitou*, spájajúcou – *integrujúcou* – osadenstvo školy okolo jej života takmer bez prerušenia. Je logické, že škola nemôže vydávať *denník*, alebo *týždenník*. No mesačník by sa pri dobrej organizácii práce a solídnom finančnom zdroji vydávať hádam mohol...

Nasleduje problém *rozsahu* a *formátu* každého čísla. Takzvaná „Á štvorka“ je vhodná pre svoju univerzálnu plochu ako priestor pre „čitateľné“ fotografie a perovky i možnosť zalamovať text aspoň do dvoch stĺpcov. Formát A5 je síce „vreckovejší“ – lepšie sa s ním manipuluje pri čítaní, ale neposkytuje toľko možností pri grafickej úprave strán. Ideálna by bola rotačná tlač a formát „tabloidný“ (taký má Nový Čas), ale ten by bol finančne náročný.

Rozhodnutie pre ktorýkoľvek z nich je neľahké – prináša neskôr povinnosť držať sa ho najmä preto, aby časťou zmenou formátu nemiatol čitateľa.

Názov periodika a „hlavička“ je najdôležitejším upútavacím prvkom novín. Neodporúčame prílišné experimentovanie s jeho grafickou tvárou aj preto, lebo má byť jasne a zreteľne „čitateľný“. Je totiž *logom* novín, predstavujúcim *značku*, ktorá má meno a nesie v sebe filozofiu *vydavateľa*, ktorým je síce škola, ale ich tvorcami sú študenti! Vo vydavateľskej praxi sa hlavička periodika mení zriedkakedy. A ak sa aj zmení, obyčajne je na to dôvod. Býva ním zmena majiteľa, nový sponzor, alebo lepší „nápad“ výtvarníka. Je potrebné pamätať na čitateľov a ich *identifikáciu* – stotožnenie sa – s obsahom časopisu, obsahujúcim informácie o *ich škole*, teda o nich samých!

Chybou je, ak sa od čísla k číslu mení miesto jednotlivých *rubriík* – „oddelení“ v novinách alebo časopisoch, obsahujúcich nielen rozdielne témy odvetví novinárskej práce (kultúra, šport, veda a technika, hospodárstvo, zahraničná politika a pod.), ale aj rôzne ich *žánrové* tvary. Čitateľ si totiž zvykne na *ustálené* miesto (stranu), kde pravidelne nachádza svoju obľúbenú *tému* alebo *žáner*. Každá *zmena*, najmä veľmi častá, ho dezorientuje a rozladí. V jeho očiach potom také noviny alebo časopis strácajú *autoritu*, lebo má pocit, že si ho redakcia (alebo *vydavateľ*) nevážia!

Neskúsení redaktori sa často dopúšťajú chyby, akou je neoverenie si mien a priezvisk ľudí, o ktorých píšú, alebo s nimi robia rozhovory (*interview*). Často sa spoliehajú na svoje presvedčenie (nepotvrdené presnou informáciou), že napríklad P. MRKVA je Pavol, hoci celkom dobre to môže byť aj Peter, alebo Pedro... Aj keď i to prvé meno (Pavol) je pekné, Peter sa obyčajne urazí, ak ho považujú za Pavla. Rovnako je neprofesionálne nevysvetliť *skratku*, *skratkové slovo* alebo cudzie slovo a prípadne aj jeho výslovnosť. Dá sa takýmto chybám predísť, ak si počas prípravy na rozhovor zistíme najdôležitejšie fakty o partnerovi, s ktorým debatu vedíme, overíme údaje, dátumy, mená tak, aby sme sa nemuseli za svoju prácu hanbiť.

V článkoch o živote školy by nemali chýbať plné mená učiteľov aj s prípadnými akademickými titulmi (Mgr., PaedDr., PhDr., Ing.) a aj pri menách žiakov uvádzať celé meno a priezvisko. Jednotlivé spravodajské i publicistické žánre autori musia označiť buď menom autora, alebo jeho skratkou či pseudonymom. Pretože školské časopisy sú periodikami, viažucimi sa na úzky kolektív školy, zdalo by sa, že nie je potrebné čitateľom vysvetľovať niektoré „záhadné“ prezývky učiteľov a žiakov. Sú však školské časopisy, ktoré čítajú nielen rodičia študentov, ale aj ich známi a často aj ostatní obyvatelia mesta, kde je sídlo školy.

Pri uverejňovaní fotografií nezabúdajte na presné popisky situácie na snímkach a označenie osôb, „videných“ na obrázkoch. Podľa tradičných typografických zásad nemá byť fotografia umiestnená (zalomená) tak, aby osoba na nej zobrazená hľadela „von“ zo strany – teda cez jej okraj! Strany nemajú byť obrázkami prepchaté! Text aj ilustrácie sú vždy v súlade so zásadami estetiky a teda aj prehľadnosti, ktorá umožňuje dobrú orientáciu čitateľov na stranách časopisu!

Nezabúdajte na *tiráž!* Sú to tzv. povinné údaje o periodiku. Teda akýsi „krstný list“ školského časopisu. Obsahuje názov vydavateľa a jeho adresu (meno školy), meno šéfredaktora, mená redaktorov, vedúcich rubriík, grafika a príp. jazykového korektora a dátum – lehotu – uzávierky, dokedy je možné poslať príspevky na uverejnenie v aktuálnom čísle časopisu. Nemala by chýbať adresa tlačiarne. K týmto údajom patria aj čísla telefónu, resp. faxu. V súčasnosti už uvádzame aj kontakt na „mailovú poštu“, ktorá dovoľuje najoperaatívnejšie spojenie s redakciou.

Ak sa vo svojej publikačnej činnosti dostávate do kontaktu s cudzími článkami, zdrojmi informácií z iných časopisov, novín alebo literatúry a použijete ich pri písaní, vždy uveďte odvolávku na tieto zdroje. Ak vyberiete celý citát alebo pasáž a vložíte ho do vášho textu, označte ho úvodzovkami! Ak ho parafrázujete (voľne podávate, tlmočíte cudziu myšlienku

alebo cudzí text), nezabudnite to vo vete patrične oznámiť. Obyčajne ide o odvolanie sa na autora – ...ako o tom hovorí vo svojom románe Ernest Hemingway, španielska demokracia...“ Takýto postup si vyžaduje etický kódex novinára. Je to nepísaná morálna zásada autorského džentlmenstva!

Chýb, ktorých sa dopúšťajú mladí autori, redaktori školských časopisov, nie je veľa. Mnohé by podľa niekoho ani nestáli za zmienku. Každá z nich – ak sa neopraví – však zakladá akýsi nezdravý stereotyp, často vyjadrený postojom „*ááá, veď sa nič nestalo! Kto by sa namáhal zisťovať, či je to od Hemingwaya alebo odo mňa?!*“ Redakcia pri takomto postoji k autorskému právu začína pomaly ale iste strácať na dôveryhodnosti. A to jej isto na autorite u čitateľov kladné hodnotenie nepridá!

V redakcii by nemali chýbať jazykovedné príručky. Aspoň Pravidlá slovenského pravopisu, Krátka gramatika slovenského jazyka od Eugena Paulínyho, Krátky slovník slovenského jazyka, Štylistika slovenského jazyka, príp. Synonymický slovník slovenčiny. Aj slovník cudzích slov by mal byť poruke. Tieto knihy sú dobrými pomôckami vo chvíli, keď si neviete rady s gramatikou, štylistickým zvratom alebo cudzím slovom.

Dôležité je vybudovať si tím dopisovateľov a spolupracovníkov, ktorí dokážu – na základe dobre zorganizovaného plánu redakčnej práce – zaplniť každé číslo časopisu. Redakčná rada, ktorú je dobré založiť si hneď pri vzniku periodika, je poradný orgán redakcie. V predstihu prerokúva so šéfredaktorom nielen plán čísla, ale jej členovia obvykle prispievajú do každého z nich podľa vlastného uváženia a angažovanosti. Pomáha nielen získavať autorov, ale aj sponzorov a podporovateľov školského časopisu.

Chybou býva, ak si redaktori predstavujú slobodu tvorby ako bezbrehú voľnosť bez zodpovednosti. Aj keď sa školský časopis vyznačuje – okrem iného – aj študentským poňatím recesie, žartovania a zábavy, je potrebné dodržiavať etiku tvorby! Pri písaní myslíte vždy na tri veci: na toho (alebo to), o kom píšete; na toho, pre koho píšete (čitateľ) a na seba – lebo ste podpísaní a „nesiete svoju kožu na trh“! Je nevkusné, ak sa texty hemžia pejoratívami a vulgárnymi či chrapúnskymi výrazmi. Aj ten najrozhorčenejší autor predsa dokáže v polemike napísať hodnotenie svojho protivníka tak, aby bol odsúdený jeho čin, ale nie protivník!

Pozor na niektoré klišé, preberané veľmi často aj od kolegov z novín! Nedôslednou kontrolou vlastnej práce a „nedostatkom“ času pri redigovaní používajú pojmy a výrazy, ktoré (často z pohodlnosti) možno nahradiť presnejšími, zrozumiteľnejšími slovami. Medzi také patria – prevádzkať, vydať, previesť (namiesto *urobiť*), zabehnutý (namiesto *zabehaný*), ktoré vyjadruje ukončené obdobie skúšok chodu motora alebo skúšobnej činnosti inštitúcie). *Zabehnúť* sa totiž môže iba dobytok – pasúci sa na cudzej lúke! Starostlivým sledovaním textovej tvorby vlastnej a tvorby svojich redakčných kolegov sa vyhnete chybám. A tie netia ani jednu redakciu!

ABY VÁŠ TEXT BOL SKUTOČNE PROFESIONÁLNY

Mladým kolegom by som rád adresoval poznatky a odporúčania redaktora tlačovej agentúry. Získal som ich nielen počas mojej dlhoročnej žurnalistickej praxe, ale aj z hodnotenia príspevkov stredoškóľákov a vysokoškóľákov do súťaže Štúrovo pero. Teda, na čo by ste, mladí autori, pri tvorbe vašich textov mali myslieť:

Nepoužívajte všeobecne neznáme skratky a značky, ak ich použijete, treba ich význam vysvetliť v zátvorke.

Príšte celé mená osôb, napríklad učiteľov, teda meno a priezvisko, napríklad učiteľ chémie Jozef Novák, riaditeľ školy Michal Strašiak. Nepíšte mená so skratkami, napríklad A. M. Húska, M. Babjak, I. Gašparovič a pod.

Ak nepoznáte účastníka, hosťa na nejakej akcii, musíte sa ho opýtať na meno a presnú funkciu a nepísať, že bol tam niekto z Národnej rady SR. Týka sa to aj zahraničných hostí.

Nepoužívajte slangové výrazy – feták, intrák, matika, brajgel, drísty, fasa veci, iné... Dajú sa použiť iba vo fejtóne, prípadne v podobnom žurnalistickom prejave.

Pri rozhovoroch dávajte pozor na otázky, aby neboli všetky typu Prečo ste..., alebo Ako ste...

Pozor na nespisovné slová: tvorčí namiesto tvorivý, kludný – pokojný, svačina – desiata, možnosti kultúrneho vyžitia – možnosti kultúrne žiť, koho by to napadlo – komu by to napadlo.

Pozor na správne vykanie (nie kde ste bol, čo ste robil, ale kde ste boli, čo ste robili).

Nepoužívajte bohemizmy – tak teda „díky“, „oč tu kráčí“, blbý (hlúpy), horko (horúco), zhliaďnuť výstavu (vidieť výstavu), klavírny doprovod – sprievod.

Číslovky: do 15 vypísať slovom, nad 15 číslicami, niektoré údaje uvádzať textom, napríklad ak je 6.28 minút, možno napísať približne o pol siedmej, alebo v peňaženke mal vyše tristo korún (napríklad ak tam má 319 Sk), alebo v banke sa zdržal i pol hodiny. Ak je údaj v percentách, číslo možno nahradiť: napríklad 65 percent sú približne dve tretiny a podobne...

Dbajte na fakty, presné názvy, údaje, mená, funkcie. Napríklad ak je správa o výstave poľského maliara, sochára, fotografa, je dobré ho trochu predstaviť, odkiaľ je, kde doteraz vystavoval, aké ocenenia získal, čo v jeho tvorbe dominuje.

Titulky používajte krátke, výstižné, nie popisné, ale dynamické, aby upútali čitateľov. Ak treba, použite aj nadtitulok, ktorý plní informatívnu úlohu. Pri rozsiahlejších príspevkoch sú vhodné aj medzitulky.

Mgr. JOZEF HABOČÍK

VÁŽIME SLOVO, VÁŽIME SI SEBA I INÝCH

Listoval som v internetových stránkach CNN a hľadal ešte čosi zaujímavé, keď zazvonil telefón na mojom redakčnom stole. Bolo len pár minút pred uzávierkou. Tí čo poznajú prácu novinára v denníku vedia, že je to ten najnevhodnejší čas. Napriek tomu, že noviny sú takmer hotové, čaká sa však na posledné správy.

„Mohla by som hovoriť s nejakým redaktorom?“ Počul som v slúchadle dievčenský hlas.

Čo kto môže chcieť o pol desiatej v noci? Žeby tlačiareň... – uvažoval som v duchu. Veď kvôli čomu inému môže zvoniť v redakcii telefón o takomto čase...

„Čo si želáte, veď aj ja som nejaký redaktor.“ Povedal som stroho, lebo telefonát z tlačiarne nebýva obyčajne ničím príjemným. Hádam sme niečo nedodali v poriadku, sú problémy s obrázkami, „pédeefky“ neprešli... Tém na telefonát z tlačiarne by bolo viac.

„Viete, dokončujeme školský internetový časopis, ktorý chceme zajtra prihlásiť do súťaže a podľa kritérií potrebujeme patróna...“ pokračovalo dievča na druhej strane drôtu.

„Na to ste prišli až teraz v noci?“ Pokrútil som hlavou. Vo svojej dlhoročnej praxi som sa stretol s rôznymi žiadosťami a otázkami, ale o pol desiatej večer by som takúto žiadosť veru nečakal.

Nebudem pokračovať v tom, ako prebiehal dialóg po telefóne, výsledkom bolo, že som sa stal patrónom nového školského internetového časopisu www.genezis.szm.sk

NEMOHOL SOM ODMIETNUŤ

Keď sa ma niekto opýta, prečo časť svojho voľného času venujem práci so žiakmi a študentmi v rámci Štúrovho pera, tak je to práve preto, že títo mladí ľudia majú obrovský zápal pre činnosť, ktorú ja vykonávam profesionálne. Veď koľko hodín musel malý kolektív spomínaného študentského časopisu stráviť pri jeho príprave. Viem pochopiť množstvo energie, ktorú potrebovali na napísanie článkov, prípravu fotografií, prípravu podoby časopisu. Nehovoriac o tom, koľko energie investovali do zháňania gestora, ktorý podľa kritérií súťaže musel byť profesionálnym novinárom.

Musím oceniť ich aktivitu a v tej chvíli som vedel, že nemôžem odmietnuť. A to preto, lebo ma presvedčili o úprimnej snahe tvoriť a nevzdávať sa za žiadnu cenu. Nevyzvedal som, koľko kolegov ich odmietlo, musím však oceniť ich motiváciu a odhodlanie do posledných chvíľ pobiť sa s problémom a skúšať všetko možné. Povedzte, možno sklamať takýchto nadšených mladých ľudí?

VZDELÁVANIE NA CELÝ ŽIVOT

Naše Štúrovo pero je predovšetkým o nadšení a zápale mladých ľudí, o ich snahe urobiť čosi užitočné nielen pre seba. A časopis je na to veľmi vhodným prostriedkom. Keďže

tvorba časopisu nie je práca individuálna, naučia sa pracovať v kolektíve, deliť si povinnosti, a čo je najdôležitejšie, učia sa nielen kritike, ale aj sebakritike. Taká je tvorivá činnosť. Štyri kategórie Štúrovho pera zatiaľ vystihujú všetko to snaženie našich mladých priateľov.

Moja práca je v kategóriách individuálnych príspevkov stredoškôľakov a vysokoškôľakov (3. a 4. kategória). Úlohou nás porotcov je ich snaženie nielen posúdiť, ale poukázať aj na chyby, ktorých sa pri práci dopúšťajú. Aj preto sa každoročne stretávame vo Zvolene a spolu hľadáme východiská z problémov, s ktorými naši mladí kolegovia zápasia. A verím, že nám odpustia niekedy aj tvrdšie slová.

Práca s novinami je predovšetkým celoživotné vzdelávanie. Pretože dobrý článok vychádza z poznania autora. Chcem dodať, že z komplexného poznania – gramatika, štylistika a potom z poznania problému, o ktorom autor píše. A talent? Aj ten je veľmi potrebný. Dovolím si však tvrdiť, že talent tvorí len predpoklad pre tvrdú žurnalistickú prácu. Talent je potrebný aj na to, aby sa autor dokázal poučiť z predchádzajúcej práce. Napríklad, aby neopakoval chyby, ktorých sa už raz dopustil, alebo aby sa poučil z chýb, ktorých sa dopustili iní.

A aké chyby najčastejšie robia naši kolegovia zo školských časopisov? Obyčajne také isté, ktoré „používajú“ profesionálni novinári. Je veľmi dobré, keď sa chcú poučiť od starších a skúsenejších, ale aj tak by sa mali vyhýbať nesprávnemu používaniu druhého a štvrtého pádu pri podstatných menách vo vetách, používanie predložky ale (však), rozlišovať podstatné mená a príslovky (na miesto, namiesto)...

Nie, nechcem teraz písať o chybách gramatických či štylistických, o tých si vždy budeme hovoriť na našich stretnutiach vo Zvolene. Chcem len zdôrazniť, že krásu človeka, a mladého človeka zvlášť, odráža nielen jeho vonkajší zjav, ale najmä jeho vnútorný stav prejavujúci sa tvorivosťou. A písomný prejav je toho najlepším dokladom.

CHCE TO ŠTÝL...

Napriek všetkému musím sa zastaviť pri štyle a vysvetleniach, lebo k dobrému štýlu každého článku prispievajú aj citáty v texte, ktoré ho personalizujú. Rozlišujeme citáty priame a nepriame. Priame by mali byť presné a mali by sa používať iba slová, ktoré použila citovaná osoba. Je jasné, že priamy citát sa dáva do úvodzoviek. Chcete príklad? „Dobrý deň. Dnes máme krásny deň,“ povedal Jozef, „pôjdeme na trh po zeleninu.“

Niekedy v texte po priamom citáte používame tzv. vysvetľujúci text (pozn. autora, pozn. redakcie). Nie je to vhodné. Ako priamy citát možno použiť aj niekoľko slov. Napríklad: Rozhodol sa, ako zdôraznil, „večer bude pozorovať oblohu“. Všimnite si, ako sa v prípadoch priameho citátu (priamej reči) píše úvodzovky.

Písanie úvodzoviek nie je vhodné pri rôznych ironizujúcich slovách, napríklad: Ty si mi „pekný“ vtáčik. Ironizujúce slová nie sú najvhodnejším spôsobom vyjadrovania autora v texte, lebo znamenajú hodnotenie, ktorého by sa žurnalista nemal dopúšťať.

Nepriame citáty parafrázujú to, čo niekto povedal. Aj keď nepoužívajú presné slová osoby, musia zachovať tón a zmysel toho, čo povedala. A keďže nepriamy citát je súčasťou

autorovho textu, úvodzovky sa nepoužívajú, Napríklad: Veľmi si dal záležať na tom, ako zdôraznil, že ráno bude chodiť do školy s čistými ušami.

Problémom v našich textoch je používanie slov ja, mňa, môj. Nie je to vhodné, lebo pre čitateľa je oveľa dôležitejšie čo niekto novinárovi povedal, ako to, že to povedal jemu. Napríklad: Spevák mi povedal, že najradšej má kvalitné mlieko. Celkom stačí – Spevák povedal, že najradšej má kvalitné mlieko.

Nočnou morou textov sú číslovky. Žiadnu vetu nezačínajte číslicou. Treba ju vypísať. Dvesto dní trvalo, kým prekopali tunel. Vhodné je, riadiť sa zásadou, že číslovky od 0 do 9 používame v podobe nula až deväť a ostatné píšeme ako číslice. Pri uvádzaní číselného rozpätia používajte formu 5,4 milióna až 12 miliónov. Každá číslovka sa musí uvádzať s mernou jednotkou. Nepíšte: Do rieky spadlo 150 a do jazera 500 ton piesku. Lepšie je: Autami previezli 320 ton hliny a po železnici 1500 ton hliny. A ešte, pri písaní dátumov, času, teploty, menových jednotiek vždy používajte číslice, ako napríklad: Traja kamaráti majú stretnutie 24. apríla o 14. h, keď teplota dosiahne 25 stupňov Celzia.

Zásady pri písaní mien a názvov sú jednoznačné. Pri prvom označení akejkoľvek osoby v článku vždy používajte celé meno Antonín Dvořák, hudobný skladateľ, George Wolker Bush, prezident USA. Pri ďalšom používaní v článku píšete priezvisko so skratkou mena pred: A. Dvořák, G. W. Bush. Rovnaké pravidlo uplatňujte pri všetkých osobách, či ide o profesora, prezidenta, vodiča autobusu alebo dôchodcu.

Pri názvoch inštitúcií po prvý raz uvádzajte ich celý právny názov. Ak sa názov skladá z viacerých slov, používajte za ním skratku v zátvorke: Európska únia (EÚ). Skratky názvov inštitúcií bez predchádzajúceho plného znenia veľmi zneprehľadňujú text.

Slová my, nás, náš možno používať iba v priamych citátoch. Je to preto, lebo v spravodajských textoch používanie týchto slov môže vytvárať nepresnosti a napríklad aj to, že redakcia sa nestotožňuje so žiadnym jednotlivcom, skupinou, stranou či organizáciou.

Pokiaľ ide o percentá, radšej používajte slovo percento, než percentuálny znak %.

Každá fotografia by mala obsahovať text, meno autora alebo zdroja. Text k fotografii musí objasniť čo sa na fotografii deje. Každá osoba, ktorú je možno na fotografii rozpoznať, by mala byť identifikovaná ak nie menom, tak aspoň podľa skupiny: Riaditeľ školy Imrich Strašidelný so skupinou štvrtákov pred maturitnou komisiou.

ŽÁNROVÉ STAROSTI

Autori textov, najmä začínajúci, zápasia pri písaní článkov s problematikou žánrov. Tatiana Repková v publikácii Ako robiť profesionálne noviny (Bratislava, LOGOS 2004) delí žánre na tri skupiny – správa, analýza, názor –, ktoré možno bez problémov rozlíšiť. Správa sa snaží odpovedať na šesť otázok o udalosti alebo situácii – čo, kto, kde, kedy, prečo a ako. Analýza vysvetľuje, prečo a ako k udalosti došlo, alebo prečo a ako existuje daná situácia. Názor analyzuje buď z pohľadu komentátora (komentár), alebo novin (slovo redakcie, úvodník). Toto sú podľa nej univerzálne žánre. V publikácii uvádza, že u nás sa v praxi stretávame s tzv.

tradičnými novinárskymi žánrami v dvoch skupinách – spravodajstvo a publicistika. Cituje pritom publikáciu Andreja Tušera Ako sa robia noviny (Bratislava, SOFA 1999, 2. vyd. 2003). Triedenie podľa Tušera sa nachádza v kapitole Ako stvárať obsah. Repková charakterizuje žánre v určitej zjednodušenosti, čo, myslím si, by začínajúcim autorom mohlo byť na prospech, lebo (podľa mňa) je pre nich lepšie postupovať od jednoduchého k zložitejšiemu:

Správa

Väčšina spravodajských príbehov je o udalostiach, ktoré majú dopad na mnohých ľudí, opisuje nezvyčajné alebo výnimočné situácie či udalosti, alebo je o dobre známych či prominentných ľuďoch. Poznáme tvrdú a mäkkú správu (fíčer). Tvrdá správa informuje o udalosti alebo objave, ktorý sa práve udial. Je zameraná na určitú tému, časovo viazaná a je stručná. Mäkká správa je zaujímavý a informatívny príbeh, neviaže sa však nevyhnutne k danému časovému momentu. Skúma ľudí, miesta a veci. Ide zväčša o fíčery a reportáže.

Analýza

Analýza sa sústreďuje na zodpovedanie otázok prečo a ako sa niečo stalo, alebo prečo a ako to existuje. Analýza kombinuje prvky mäkkej i tvrdej správy, ale obsahuje viac interpretácie a pozadia. Od správy sa odlišuje v troch hlavných bodoch: úvod, pozadie, záver. V profesionálnych novinách by mala byť analýza odlišená od komentára a úvodníka. Komentár a úvodník sú názorové materiály, analýza by nemala obsahovať názor ani autora ani redakcie.

Názor

Názorové texty sa obyčajne uverejňujú na zvláštnej strane názorov, oddelene od príbehov, uverejnených na spravodajských stranách, založených na faktoch.

Úvodník alebo slovo redakcie – názor redakcie

Komentár – podpísaný článok – názor autora

List redakcii – názorový materiál

Ohlas alebo otvorený list sú tiež názorom a mali by byť umiestnené na názorovej strane.

Možno je z odborného hľadiska toho už dosť. Pravda, teória bude vždy teóriou a praktické výsledky bude vždy ovplyvňovať osobnosť autora. Dôležité však je, aby autori nepodceňovali teóriu, lebo iba jej poznaním a využívaním bude môcť autor vyniknúť.

KRÁSA SLOVA

A keď chce vyniknúť, musí písať tak, aby sme mohli hovoriť o kráse slova. Vieme si vôbec predstaviť, čo všetko dokážeme slovom vypovedať? Veď slovo nie je len prostriedok na vyjadrenie oznamu. Slovo môže byť ako milé pohladenie, keď ho hovorí mama dieťaťu, napíše chlapec svojej miléj v básni... Aké dokáže byť slovo silné, presvedčivé či hrdinské, keď chceme byť silní, presvedčiví alebo hrdinskí...

Slovom však dokážeme vyjadriť aj celkom iné vlastnosti, však viete, tie horšie. Slovo môže zraniť rovnako kruto ako strela. Môže byť zlé, zraňujúce a tvrdé, ale aj falošné či zákerné. A na aké slová máme právo? Naším želaním by malo byť používať slová, ktoré predstavujú len tie lepšie vlastnosti. A v každom prípade by sme nemali zabúdať na slová, ktoré vždy prinášajú radosť a úsmev.

Slová si musíme vážiť a zároveň by sme mali vážiť to, čo hovoríme. Slová sú vzácne, neplytvajme nimi, zároveň sú na to, aby sme ich používali. Veď ako ináč by sme oslávili desiate výročie Štúrovho pera? A slová k tomuto výročiu budú predovšetkým ďakovné i slávnostné zároveň.

Mgr. FERDINAND TISOVIČ

AKO TO ROBÍME MY

Porota súťaže stredoškolských časopisov o Štúrovo pero vo Zvolene dňa 15. marca 1996 určila toto poradie víťazov: 1. miesto NOVÝ BLESK z Gymnázia na Hviezdoslavovej ul. 10 v Trnave, 2. miesto MANAGER z Obchodnej akadémie na Skalickej ul. 1 v Bratislave, 3. miesto dvom časopisom: STARÝ BLESK z Gymnázia J. Hollého v Trnave a VEGET z Gymnázia L. Štúra v Trenčíne.

Požiadali sme víťazné redakcie, aby sa podelili o svoje skúsenosti s vydávaním časopisov. Teší nás, že ponuku neodmietli a my teraz predkladáme ich svojský názor bez toho, aby sme im do jeho formy či obsahu zásadne zasahovali. (Aj po ôsmich rokoch od prvého publikovania sa na nich nič podstatné nezmenilo. Pridali sme ešte skúsenosť z vydávania školského časopisu Gymlet – pozn. red.). Nazdávame sa, že je to osožné a najmä zaujímavé čítanie.

NOVÝ BLESK

Nový Blesk, časopis študentov Gymnázia na Hviezdoslavovej ulici v Trnave, si v minulom ročníku pripísal už druhý krížik svojej existencie. Priamo nadviazal na odkaz Blesku – časopisu, ktorý vychádzal až do roku 1990, kedy bolo trnavské gymnázium rozdelené na dve nezávislé štátne školy.

Za dve desaťročia sa v Blesku realizovalo množstvo nápadov, pričom súčasný redakčný kolektív je stmelovaný nielen priateľstvom a spoločnou vášňou pre časopiseckú tvorbu, ale i pevnou väzbou s minulosťou. Generácie redaktorov vybudovali počas histórie pevné základy, o ktoré sa mladí novinári môžu spoľahlivo oprieť. September je na škole príznačný tradíciou získavania nových nadšených „regrútov“. Reťaz úspechov časopisu na celoslovenských súťažiach zároveň pôsobí ako silná motivácia.

Spolu s príchodom nových nápadov sa na týždenných zasadnutiach redakčnej rady občas oprašujú aj staronové témy. Tie – ak sú spracované dostatočne razantne a originálne – sú schopné odhaliť nové pohľady na premenlivú a traskavú realitu, ktorá sa každodenne odohráva na doskách znamenajúcich gymnaziálny svet. Pozornému oku mladého novinára je však vystavená nielen realita, ale aj to iracionálne, nadreálne a subreálne, čo sa zvyčajne odzrkadľuje výlučne v študentskej myslí, teda pod povrchom, pod lavicou, cez prestávku – a častokrát si len ťažko hľadá cestu na povrch.

Redaktori Nového Blesku si tak vytýčili kľukatú cestu: vystihnúť život študenta-gympláka v celej zložitej dokonalosti (či dokonalej zložitosti) a šírke jeho farebného spektra. Je na čitateľoch, aby na každom výťažku posúdili, ako redaktori napĺňajú svoj cieľ. Faktom však zostáva, že trnavské gymnázium, ktoré má štyristo žiakov, pravidelne vydáva svoje periodikum v náklade 600 a niekedy i 800 kusov, čo je celý dvojnásobok osadenstva

školy. Nový Blesk si zakaždým nachádza cestu do lavíc a pod lavice iných stredných škôl. Distribúciu spravidla uskutočňujú starší redaktori, ktorí vedia, že nepísané pravidlá a finisy umenia predaja musia byť vštepované novým generáciám ako dôležitá súčasť dedičstva školského časopisu.

Život v Blesku je životom v letku. Treba zostať na pulze doby – predstaviť nových profesorov, priniesť briskné reportáže zo školských akcií, načúvať za dverami zborovne. Časopis si hľadá cestu pod pokrievku, zvedavo a drzo hľadá ponad ploty a cíti sa doma až v kuchyni, tvárou v tvár študákovi a profákovi – klasickej dvojici, ktorá v aréne gymnázia stojí raz útočne proti sebe, inokedy bok po boku v bratskom zväzku.

Nielen obsahová stránka časopisu, ale aj počítačová grafika je kompletne dielom študentov. Redaktorom Nového Blesku sa darí presvedčať o kvalite svojej práce krajský koncern Chemolak Smolenice, a. s., tlačiareň ROTAP v Trnave i miestne firmy, ktoré nachádzajú na jeho stránkach priestor pre uverejnenie svojej reklamy, a ktorým na druhej strane gymnazisti vo veľkej miere vďačia za to, že časopis vychádza pravidelne a na zodpovedajúcej technickej úrovni.

Pedagogickým poradcom je od vzniku časopisu na novom gymnáziu profesor Milan Krahulec. Sféru jeho pôsobnosti bleskáči veľmi skoro vymedzili pojmom „pedagogický nadhľad“, pod ktorým oficiálne vystupuje v tiráži Nového Blesku. Úloha pedagóga sa obmedzuje na akýsi druh komplexného priateľského patronátu: spoľahlivo pôsobí vo funkcii najvyššej súdnej inštalácie pri výnimočne neriešiteľných kauzách, kedy u redaktorov geniálne ego ustupuje alter egu útočných polemistov.

Cenzúra ako taká je neznámym pojmom – medzi vedením školy a kolektívom redaktorov vznikla atmosféra dôvery, umocňovaná aj tým, že trnavské základné školy a študenti z iných stredných škôl sa o živote na gymnáziu dozvedajú najmä prostredníctvom Nového Blesku, čo mu dodáva reprezentatívny punc. Každý redaktor má na vysvedčení v kolonke „*Pôsobil v krúžku*“ uvedené slovo „*žurnalistickom*“. Už v tom je zahnutá určitá novinárska etika vylučujúca cenzúru, čo však na druhej strane nebráni s chuťou zahryznúť i do červivých jablák a vyniesť na svetlo sveta problémy, ktoré nenachádzajú vyjadrenie na hodinách.

Nový Blesk je tak určitým druhom „tribúna ľudu“. Prostredníctvom neho študenti prezentujú svoje postoje a s vervou presadzujú vlastný svetonázor, ktorý počas štyroch rokov vyzrieva v každom obyvateľovi školských lavíc.

Slovo na záver?

Časopis študentov trnavského gymnázia v žiadnom prípade nie je scvrknutým púštnym sukulentom živoriacim len preto, že „niečo vyjsť musí“, ale je tvorivým procesom neseným živelným prúdom študentského *elan vital*. Nový Blesk je fenoménom, ktorý sa snaží stihnúť všetky oblasti nami bezprostredne prežívanéj a vzrušujúcej skutočnosti, ktorá nesie názov ŠTUDENTSKÝ ŽIVOT.

MÁRIO NICOLINI

MANAGER

Rozhodli ste sa vydávať školský časopis? A neviete si s tým dať rady? Nuž, my sme stáli pri zrode nášho Managera, viedli ho celé štyri roky (v dobrom i zlom...), až kým nás po maturite nevyhodili naši nástupcovia, a tak máme bohaté skúsenosti, o ktoré sa s vami radi podelíme. Takže, dajme sa do toho pekne po poriadku:

- 1) Vôbec žiaden časopis nevydávajte. Prídete síce o kopy srandy, o prvenstvo v informovanosti na škole („Viete, že o týždeň ideme na školský výlet? Ale pssst, bude to prekvapko!“) a môže sa stať, že rachnete zo slovenčiny, ale nebudete mať žiadne problémy so zháňaním príspevkov, grafickou úpravou, tlačou a pod.
- 2) Keď už časopis vydávať, tak krátky (1–2 strany). Čím menší rozsah, tým menšie problémy.
- 3) Predpokladám, že keď ste to dočítali až potiaľto, chcete vydávať „seriózny“ časopis. Takže čo budete potrebovať? Bezodkladne si zožeňte nasledujúce pomôcky: pero (môže byť aj ceruzka tvrdosti HB), papier (veeela papiera), hlavu (najlepšie jednu vlastnú – a zopár priateľených), počítač s tlačiarňou (masochisti a iní sebatrýznitelia môžu používať aj písací stroj), hodinky (aby ste vedeli, že už je ráno a teda čas prestať písať a ísť spať) a samozrejme zúrivú profesorku slovenčiny (prosím našu p. prof. Krajčovičovou, aby to nebrala osobne). V najhoršom prípade to môže byť aj iná osoba, ktorá má na škole určitý vplyv (riaditeľ, školník, vrátnička...). Ide skrátka o to, aby to dotyčná osoba CHCELA robiť a aby dokázala získať obeť do redakčnej rady, ktoré si budú myslieť, že to tiež chcú robiť (a keď to tak bude naozaj, tým lepšie)...
- 4) Najdôležitejšia vec pri zakladaní časopisu je samozrejme názov. Nám trvalo teda riadne dlho, kým sme sa dostali od „Pilného Domajšieho Hospodára“ cez „Manažera“ k „Manager“-ovi (program nechcel tlačiť diakritiku, potvora...). Odporúčam použiť demokratickú metódu hlasovania redakčnej rady (ak žiadna neexistuje, máte to jednoduchšie – môžete si ho nazvať, ako sa vám páči. Ak vám nič nenapadá, nezúfajte: otvorte skrátka nejaký slovník a vyberte prvé slovo, na ktoré nadabíte). Po tomto náročnom úkone treba pristúpiť k ďalšej podstatnej záležitosti:
- 5) Titulná strana. Keďže obal predáva, je jasné, že musí byť na úrovni. Máte tu v podstate tri možnosti:
 - a) ak ste graficky zdatná redakcia, vytvoríte si ju sami (Manager),
 - b) ak nie, pozlepujte ju zo všetkého možného, čo sa aspoň trochu týka vášho časopisu (Manager v minulých rokoch),
 - c) ak sa vám nechce babrať ani s tým, skrátka ju niekde „ukradnite“ (tí šikovnejší).
- 6) Forma časopisu: Tu si môžete ozaj vyberať, ale veľmi to nepreháňajte. Denník vydávajte iba ak ste napr. roboti, týždenník, ak bol váš pradedko kamikadze, mesačník, ak to chcete robiť seriozne, alebo občasník ste – napr. z redakcie Managera. Fantázii sa medze nekladú: čo tak vydávať dvaapoltýždenník alebo tristohodinník? Pre porovnanie, my sme najrýchlejšie vydali jedno číslo za tri týždne krvopotnej driny (a buďte radi, že ste ho nevideli)...

- 7) Koho nezaujímá taká nepodstatná vec, akou je obsah časopisu, nech preskočí nasledujúce riadky a prejde k ďalšiemu bodu. Pre tých ostatných asi tolko: Vezmite pero a papier a píšite. Ak nevíete o čom, lepšie sa poobzerajte okolo seba a určite niečo nájdete (ak ani to nezaberie, musíte si pomôcť, ako sa dá: protifaččarska fotorazia na záchode, kýbeľ nad dverami riaditeľne, banánová šupka na schodoch – nie, že to budete brať vážne!). Píšite o tom, čo vás zaujíma (ono, záujmy mladých ľudí sú totiž dosť podobné), čo vás s...štvete, čo sa vám páči a podobne, ale prosím vás, píšite K VECI, bez dlhých „obkecávačiek“ (jedine, že by ste chceli zneškodniť čitateľov smrteľnou nudou). Témy vyberajte obozretne a dávajte si (aspoň trochu) pozor aj na novinársku etiku (aby vás drahí spolužiaci po vyučovaní nezmlátili napr. za urážku ich obľúbenej hudobnej skupiny). Dám vám aj jednu fajnovú (zákernú) radu: kde len môžete, uvádzajte konkrétne mená spolužiakov a spolužiačok. Ľudia radi vidia svoje mená v časopise a možno začnú prispievať... Nejaká-tá „pikoška“ však nesmie nikdy chýbať! Ak si už naozaj nevíete rady, zoberte si skrátka nejaký iný časopis a urobte to všetko presne tak, ale úplne ináč (teda lepšie a hlavne po svojom, ale môžete sa inšpirovať imageom profesionálnych článkov).

Ak si myslíte, že už ste na konci svojich síl (a to je po pár článkoch každý), treba vziať na pomoc ďalší nepostrádateľný nástroj redakcie školského časopisu: zúrivú slovenčinárku. Táto taktika je dosť agresívna, ale v prípade nedostatku potenciálnych prispievateľov funguje stopercentne, stačí, ak sa niekomu milo prihovoríme a necháme ho slobodne sa rozhodnúť, či bude prispievať do časopisu alebo chce prepadnúť zo slovenčiny. Takejto lákavej ponuke odolá len málokto a tak sa môžete tešiť na obrovskú kopu príspevkov. Vyberte tie najlepšie a ich autorov si zapíšite do zoznamu obetí (môžete ho zamaskovať označením „redakčná rada“ – znie to trochu miernejšie). Najľahšie sa takáto redakčná rada zostavuje pár týždňov pred klasifikačnou poradou, takže neváhajte a do toho! Pár ľudí to potom (snáď) začne aj baviť – a to sú tí najlepší prispievatelia...

Keď už máte niečo vážne, niečo smiešne, niečo poučné a prípadne aj niečo normálne (aby to niekto aj čítal), treba to dať dokopy, doplniť obrázkami (za stáleho miešania mierne zahustiť) a vytlačiť. Prvý kus („obťahy“) prvého čísla je na svete. Čo s tým však ďalej?

- 8) Tlač. Toto býva dosť veľký problém aj zabehnutých časopisov (posledný Manager vyšiel len tak-tak). Najjednoduchší spôsob je xeroxovanie (potenciálni samovrahovia môžu skúsiť cyklostyl). Má však zopár nevýhod... tlač je pomalá (my sme s tým spravidla zabili pol dňa, čo sme stáli pri kopírke a obracali stránky), nie najkvalitnejšia a dosť drahá (mali ste vidieť, ako sa tváril náš pán riaditeľ po minútí tretieho balíka papiera – ale aj tak sme boli vďační, že nám umožnil tlač na školskej kopírke). Našťastie, cena sa dá dnes zraziť reklamou, čo je vec, na ktorú by sa nemalo nikdy zabúdať. Pre veľké firmy tých pár balíkov papiera zasa nie je až tak veľa a ak si to budete fotiť sami, často vám dovoľia kopírovať celé vydanie na vlastných strojoch za reklamu na poslednej strane. Chce to však trocha odvahy, slušnosti a drzosti pri hľadaní sponzorov. Lepšie je

ísť po známosti (neverím, že sa na škole nenájde niekto, kto by nevedel pomôcť – ide len o to nájsť ho, hoci pomocou „zúrivej slovenčinárky“). Ešte lepšia je, samozrejme, tlač priamo v tlačiarňi, ale na to treba rozhodne známosť (iba že by ste nevedeli, čo s peniazmi). Aj to sa však dá vybaviť za reklamu.

- 9) Keď to už máte všetko vytlačené a poviazané („štikanie“ časopisov bolo pri prvých číslach nášho Managera akousi tradíciou, teraz nás toho našťastie tlačiareň zbavila), treba ho rýchlo rozpredať medzi spolužiakov a tešiť sa z dobre vykonanej práce (a za zarobené peniažky, ak vám ich pravda všetky nezožerie tlač, môžete ísť do krčmy na é... kofolu a určite navábite aj ďalších redaktorov). Ak sa vyskytnú nejaké chyby, tak si z toho nič nerobte a v budúcom čísle sa ich skrátka vyvarujte. Možno prvé číslo nebude perfektné (mali ste vidieť Managera: tlač z ihličkovej tlačiarne z t 602, image písacieho stroja, najlepšou rubrikou boli inzeráty...), ale časom iste získate „profesionálny gríf“ a bude to z čísla na číslo lepšie. To mi môžete veriť...
- 10) Na záver si neodpustím ešte zopár časopiseckých rád:
- nepoužívajte vulgarizmy, ktoré by mohli nasrať čitateľa,
 - nepoužívajte skr., ak to nie je nevyhnutné,
 - používať cudzie termity je veľké riziko,
 - vistryhajte sa hrubíc a nepoužívajte veľa „úvodzoviek“ a „výkričníkov“!!!!,
 - veta, ktorá obsahuje zátvorky, by mala byť (aj po vynechaní) týchto zátvoriek úplnou vetou,
 - je zbytočné oné, písať takpovediac úplne zbytočné slovička, samozrejme, ako hovorím, lebo je to prirodzene zbytočne zbytočné,
 - nepoužívajte dlhé súvetie, že človek stratí prehľad, až kým sa nevráti na začiatok, alebo kým si to neprečíta veľakrát, čo tým chcel básnik, resp. autor, ktorý to plodil, často v tvorivých mukách, povedať.

Takže, dosť bolo čítania, teraz niečo (s)potvorte aj vy. A až vám časopis začne pravidelne vychádzať, nezabudnite ho poselať aj do súťaží! Ak aj nevyhráte, kontakty, ktoré tu naviažete a ktoré sú nevyhnutné ku každej riadnej novinárčine, sa vám budú určite sakramentsky hodiť. Teda do toho a zlomte väz!

RASTISLAV „Rider“ RIHÁK, redaktor Managera vo výslužbe

STARÝ BLESK

M. K. V. – to sú moje iniciály. S. B. sú iniciály školského časopisu Starý Blesk, ktorého redaktorom som od začiatku školského roka 1996/97. Do dnešných dní vcelku priateľskí redaktori ma veľmi prekvapili neuveriteľnou snahou narušiť moje mentálne zdravie spôsobom, aký by som nečakal ani od najúhlavnejšieho nepriateľa. Strčili mi do rúk mnohokrát ohmataný papier a poverili ma napísať zopár (skôr zo dvesto párov) slov na tému čo a ako, ako a čo, kto, prečo, pre koho a z akého dôvodu vlastne ten čudsný plátok vydávame.

Časovia dávno minuli si pri úmernom rozmysle a zalovení v pamätiach možno spomenú na prvé čísla Blesku, vydané pred viac ako dvadsiatimi rokmi. Ja som sa o nich, ako i o celej histórii časopisu, dozvedel len z rozprávania niekoľkých priateľov a jedného milého uja, ktorý zastával pri veľkolepom zrode úlohu ilustrátora.

V doterajšej existencii Blesku zohral najvýznamnejšiu úlohu koniec rokov osemdesiatych a začiatok deväťdesiatych, keď sa skupinka profesorov rozhodla opustiť Gymnázium Jána Hollého a založením inej ustanovizne odviekla mnoho redaktorov s dobrými nápadmi. Od tejto udalosti sa náš časopis nazýva Starým Bleskom. Nový Blesk sa usilovne snaží vytvárať akú-takú konkurenciu, no je to ako s pracími práškami: Ak sa na obale skvie nálepka „nové“, vo vnútri nájdete len slabý odvar ingrediencií výrobku prvého, skutočne kvalitného, toho, ktorý hľadáte. Zopárkrát síce vyhral dajakú tú súťaž, no bolo to spôsobené nedostatkom redaktorov (tých niekoľko nebolo zlých, ale bolo ich málo) v našich radoch a skvelým šéfredaktorom na čele konkurencie. Teraz však nastal obrat. Šiesty ročník časopisu Starý Blesk vyzerá skvele a obsahová stránka sa dostala na profesionálnu úroveň. Dost' bolo chvály, hor' sa na ďalší odsek.

Pedagogogickedhge (ťažké slovo, naozaj ťažké slovo)... Pani profesorka je milá. Ostošeš' sa hádže do cesty guľkám, oštepom, tomahavkom a iným zbraniam, ktorými sa nás snažia zraniť nepriatelia redakčnej rady a zastane sa nás vždy, keď u vrchnosti narazíme na dajaký odpor. Z času na čas sa zjaví na redakčnej schôdzi, prinesie kopy úsmevu a teplého svetla do duše zmoreného študenta. Po rozdelení svetla na rovnaké diely sa začne pokojná (pokojná ako pokojná – ňtom pŕotom) debata, v ktorej hlavnú úlohu hrá obsah sporných článkov, nezaplnené stránky a iné problémy, sužujúce naše redaktorské duše. Schôdze sa spočiatku konajú každý týždeň, neskôr, v takzvanom hluchom období, keď každý sedí doma, zháňa informácie a piše, klesá pravidelnosť a stretávame sa dvakrát do mesiaca. Na prvom stretnutí redaktori prehodnocujú úspech posledného čísla, odstraňujú chybičky a prichádzajú s novými nápadmi. Šéfredaktorky (ony sú dve – a ženy) chvíľu rozhadzujú rukami, no potom privítajú nesmelu vyzerajúcich prváčikov, rozdelia články do ďalšieho čísla a rozhodnú, kto preberie dôležité funkcie po odstúpiivších maturantoch. Z redakčných schôdzí sa každý zobehne domov a odušu tvorí veci nové, svetom nevidané a nami nevydané.

Ľudia, pravidelne kupujúci a čítajúci Starý Blesk, pochádzajú väčšinou z radov študentov a profesorského zboru, a preto je hlavnou úlohou časopisu pobaviť, upozorniť na rôzne kultúrne a spoločenské akcie, oznámiť, aké úspechy dosiahol veľmi pekne do sveta vyspevujúci zbor Cantica Nova, ale aj poukázať na mnohé problémy a nedostatky, vyskytujúce sa po celej škole vo viac ako hojnej miere. Musím povedať, že upozorňovať na nedostatky sa nám darí nadmieru dobre a z času na čas vzbudia formou ostrej satiry kritizujúce články reakcie pekne ohnivě, plné odporu voči nepnoletému študentovi, čo môže byť rád, že má dovolené vydávať taký skvelý časopis, ako je náš. Ale bol by taký úspešný bez drzých adolescentov, škriabajúcich kritiku na veci, ktoré si ju skutočne zaslúžia? Nech len odporcovia zakážu niektorým redaktorom písať, nech si dosadia ľudí, čo im nič nevytknú, na nič neupozornia a budú len ospevovať krásu nášho gymnázia, potom sami vynesú rozsudok nad časopisom, ktorý sa drží dlhé roky medzi prvými na Slovensku.

Humor nadovšetko! Riadte sa týmto mottom a budete úspešní. Tvrdia to mnohé príručky zdravého spôsobu života a redakčná rada Starého Blesku je toho skvelým príkladom. Preto takmer všetky články dýchajú vtipom (poniektoré i plúcami) a sú v dostatočnej miere popretkávané rozličnými slovnými hrami. Najúspešnejšou a najčítanejšou je už dlhé roky dvojstrana, nesúca názov „Školská lavica kontra učiteľská katedra“. Je plná pohotovo zapísaných výrokov a vtipných dialógov, ktorými sa počas vyučovania navzájom častujú študenti a profesori. Prispieť môže každý, stačí sa ohlásiť a priniesť výrok. Svoje miesto si v Starom Blesku nájdú aj duše poeticky založené, hľadajúce v dnešnom svete kúštik toho vyššieho duševna, ktoré sa vyskytuje v poémach, tvorených básnickými črevami študentov gymnázia. Literárna rubrika praská vo švíkoch a vyššie duševno z nej len tak syčí. Po próze bažiacie stvorenia uspokojujeme poviedkami, rozprávkami, paródiami a bájkami najrozličnejších druhov. O nápady nie je medzi redaktormi núdzka, a tak okrem stálych rubrik prinášame vždy niečo skutočne originálne.

Vytvoriť školský časopis je vec ťažká-nelahká. Vyžaduje si mnoho energie, pevné nervy, nové nápady, no najmä silnú vôľu a túžbu stvoriť vec, hodnú našich mien (niežeby moje meno niečo znamenalo, ale čo takto o desať rokov). Redaktori behajú po najrôznejších akciách, sponzorujú dôležité osobnosti, schádzajú sa a pomaličky zliepajú stránku za stránkou čoraz lepší časopis. Skutočne ťažká a únavná práca je prepisovať príspevky z kadejakých papierikov, ktorými nás obklopujú externí prispievatelia, do počítačov, pretože mnohé sú napísané písmom, za ktoré by sa nemusel hanbiť žiadny doktor a poväčšine obsahujú kopec pravopisných chýb, na ktoré je skutočne strašný pohľad. Keď sú všetky články v počítači, prichádza chlapík zodpovedný za grafické spracovanie, zoberie disketu, týždeň (dva, tri) nevychádza z domu, no nakoniec sa zjaví so širokým úsmevom a s náručou plnou pauzákov. Na tých sa potom vybúria ilustrátori, skráslia textík kresbičkami a takto pripravené pauzáky putujú do tlačiarne. Po nejakom čase už len vypliešťame okále na čerstvo voňajúce výtlačky. Johohóó. Financie, to je beťárska záležitosť. Sú vždy potrebné a nikdy ich nie je dosť. Dajaké peniaze dostávame od školy, niečo málo príhodia sponzori (bohužiaľ, musím použiť jednotné číslo) a zvyšok musíme nakradnúť (pozdravujem redaktorov vo väzení v Leopoldove). Ak si zoberiete, že za jedno číslo chce tlačiareň dvadsaťpäť až tridsať korún a my môžeme predávať najviac za pätnásť, je to skutočne stratový podnik. Párkrát sa mi prisnilo, že som miliónár a dal som strašne veľa peňazí rôznym školským časopisom, no ráno som sa nanešťastie prebudil (niežeby som chcel spať naveky). Peniaze sú problém. Jeden z najväčších.

Keďže Starý Blesk je jeden z najlepších časopisov, značí to, že sú aj iné, menej úspešné. Čo im povedať? Našou prednosťou je veľmi dobrý kolektív, ľudia si skutočne rozumejú a na mnohých veciach sa vedú až neuveritelne rýchlo dohodnúť. Za úspech vďačíme určite i veľmi miernej cenzúre; skúste si presadiť to, čo ste napísali, veď je to pravda. Tých niekoľko ľudí na vysokých miestach vám predsa nemôže hovoriť do niečoho, čo ste vytvorili vy, a kde vyjadrujete vlastné názory na okolitý svet. Časopis plný energie je časopis úspešný.

Taký je Starý Blesk.

Chcel by som poznamenať ešte jednu maličkosť. Ako tak pozerám cez čisto vyleštené okno, vidím dvoch chlapíkov a jednu iniciatívu. Tí dvaja nesú obrovskú medzu a podchvíľou ju hádzu iniciatíve pod nohy. A potom hovorte, že iniciatíve sa medze nekladú.

Za redakčnú radu časopisu Starý Blesk

MARTIN Koňo VELICKÝ

VEGET

Náš školský časopis Veget vychádza od roku 1991 a nadväzuje na dlhoročnú tradíciu vydávania školských časopisov na našom gymnáziu, ktoré vzniklo v sedemdesiatych rokoch.

V každom školskom roku má časopis na starosti jeden pedagogický pracovník (väčšinou vyučujúci slovenského jazyka a literatúry). Na začiatku zvolá stretnutie študentov, ktorí pracovali v časopise už predchádzajúci rok a tých, ktorí majú záujem pracovať v ňom v novom školskom roku. Prostredníctvom školského rozhlasu sú oslovení aj všetci žiaci, ktorí píšu, kreslia a pod. s výzvou o príspevky do časopisu. Poskytne sa im informácia, kam sa môžu so svojím príspevkom obrátiť (schránka Veget, redaktori, pedagogický pracovník).

Šéfredaktor i pedagogický pracovník si musia vytvoriť tím stálych spolupracovníkov, na ktorých sa môžu obrátiť v prípade potreby. V praxi to znamená, že redaktori majú prehľad o tom, kto z prispievateľov sa zaujíma o šport, kto o umenie, kto píše poéziu či poviedky, kto je schopný napísať hudobnú recenziu a pod. a títo študenti potom píšu články aj „na objednávku“. Šéfredaktor a jeho zástupca zhromažďujú príspevky, čítajú ich, vyberajú na uverejnenie. Aj učiteľ číta texty, pomáha šéfredaktorovi pri ich výbere, upravovaní a opravovaní.

Pedagogický pracovník sa obráti na ostatných učiteľov slovenčiny, aby vytipovali svojich študentov, prípadne poskytl ich práce. Každý slovenčinár rýchlo zistí, kto v jeho triede dobre píše, má originálny prejav a nápady. Môže zadať také úlohy, pri ktorých žiaci ukážu svoju tvorivosť a vybrať aj z takýchto textov príspevky do časopisu.

Časopis má význam na každej škole: poskytuje žiakom aktuálne informácie o dianí v nej, dáva možnosť nadaným žiakom uplatniť sa, objavuje talenty (napr. aj pre literárne súťaže), predstavuje žiakov i učiteľov, umožňuje žiakom vyjadriť svoje názory i kritiku na veci, týkajúce sa školy a študenti, ktorí majú záujem študovať žurnalistiku, môžu absolvovať akúsi predprípravu v stredoškolskom časopise.

Časopis sa snažíme urobiť čo najpestrejšie. V prvej časti uverejňujeme aktuality zo života školy, fejtóny, recenzie, súťaže, šport, postrehy, anketu. Druhá časť je literárno-zábavná s poéziou, poviedkami, vtípmi, krížovkou atď.

Finančnú stránku zabezpečuje vedenie školy (rada školy, sponzori, predaj časopisu). Pre školský časopis je každoročne vydelená suma, ktorú môže použiť (diktafón, diskety...).

Predpokladom pre úspešné vydávanie časopisu je nadšenie a čas ľudí, ktorí ho robia. Ak sa stretnú správni ľudia na správnom mieste, darí sa všetkému (ešte aj školskému časopisu).

Na záver niekoľko odporúčaní:

- získajte si študentov na spoluprácu hneď v prvom ročníku, je predpoklad, že máte o redaktora či prispievateľa na štyri roky postarané,
- uverejnite aj menej vydarený článok pre povzbudenie autora, niekedy sa práve z takýchto študentov stanú vynikajúci a hyperaktívni prispievatelia,
- dôverujte schopnostiam študentov, ich invencia a fantázia vysoko prevažuje fantáziu pedagogických pracovníkov,
- ideálnymi spolupracovníkmi sú študenti z tried, v ktorých učite – sú vždy poruke a nemáte problémy s ich „motivovaním“,
- uverejnite aj texty (občas – veď sme občasník), pri ktorých vám pár vlasov vstane dupkom, ale o to viac sa páčia študentom (veď časopis je pre nich),
- presvedčite študentov, aby si časopis nielen kúpili, ale ho aj prečítali, aby ho nielen prečítali, ale aby ich tak nadchol, že sa z nich stanú autori a prispievatelia (nadchne ich samozrejme vysoká úroveň časopisu),
- inšpirujte sa prácou iných školských časopisov (napr. na Štúrovom pere vo Zvolene).

Prajeme všetkým veľa radosti pri práci so školským časopisom!

Za Veget: JANA MAZÚROVÁ

MLADOSŤ

podáva návod na obsluhu.

1. Pred zapnutím potrebujeme:

- najmenej troch **redaktorov**, z ktorých všetci vedia čítať a aspoň jeden aj písať (články). Čím väčšie percento „píšucich“ redaktorov, tým bude pravdepodobne úroveň časopisu vyššia. Viac „terénnych“ redaktorov naopak zaistí väčší počet rôznych ankiet a bližší kontakt s čitateľmi, ktorý je potrebný na to, aby si redaktori nerobili časopis sami pre seba. Tak či tak, je dobré, keď sú v redakcii zastúpené obidve odrody redaktorov.
- **počítač** – existujú síce ešte stále časopisy písané na strojoch či dokonca rukou a majú tiež svoje čaro, ale ak sa vám počítačová uhladenosť nepáči, používajte ho aspoň na prepisovanie a úpravu textov (v každom slušnejšom textovom editori sa dá napodobniť písací stroj). Potom si výstup trebárs rozstrihajte na 365 rozličných častí a lubovoľne nalepte na jednu stranu, ktorú potom prefotíte. Čo sa týka hardvéru, postačí väčšinou 486-ka a 8MB RAM. V súčasnosti sa už dá zohnať dosť dobrých DTP (DeskTop Publishing) programov, s ktorými bude váš časopis vyzerať naozaj profesionálne (napr. Ventura Publisher), ale postačí aj akýkoľvek textový editor (napr. MS Word, WordPerfect,... okrem T602-ky!). My sme používali program AmiPro 3.0, ktorý sa preukázal najmä schopnosťou zlyhávať presne podľa Murphyho zákonov, teda v čase, keď mal byť časopis už v tlačiarňi. Aj keď neveríte Murphymu, treba si uvedomiť, že aj počítač je ľudský výtvor a teda aj on je omylný, o redaktorovi ani nehovoriac. Veľmi rýchlo zistíte, že

nahrávanie článkov pri prenášaní vždy na dve diskety či nastavenie počítača na zálohovanie textov každých 5 minút nie sú v žiadnom prípade straty času. Posledná rada k počítačovej grafike: rozhodnite sa vopred, ako by mal časopis vyzerať, teda ako budú odlíšené správy od fejtónov, aké budú nadpisy, koľko bude kresieb a fotografií. Môžete zo začiatku experimentovať, ale potom sa rozhodnite a vytvorte jednotný štýl, čím myslím „Style“, prípadne „Styles“ vo vašom programe. Nepodľahnite ilúzii, že je rýchlejšie označiť text myšou a vybrať si písmo či veľkosť. Nastavenie štýlov odsekov zaberie tak pol hodiny, ale neskôr budete vytvárať z chaotického jednoliateho textu už upravené stránky stláčaním jedinej klávesy...

- **peniaze** – keďže sme už skoro v kapitalizme, mali byť asi na prvom mieste, pretože časopis, na ktorý nie sú peniaze, sa vraj ani neoplatí začať robiť. Ale možno bude lepšie, keď to vezmeme z druhého konca: spravte super časopis a peniaze sa už nájdu. Asi nie je veľa časopisov (ako náš), ktorým hradí všetky náklady prostredníctvom sponzorov škola. Všade sa však nachádza určité percento solventných rodičov, ochotných prispieť za zverejnenie ich mena v časopise. Ak nechcete byť odkázaní iba na dobročinnosť, informujte sa u ekonóma alebo právnik, kedy je dar výhodný aj pre darcu (kedy si ho môže odpísať zo základu dane). Existuje aj množstvo ďalších spôsobov, niektoré na hrane zákona, fantázii sa medze nekladú.
- **tlačiareň** – v zásade existujú dve možnosti tlače časopisov – v profesionálnej tlačiarne a na kopírke. Výber by mal závisieť najmä od počtu kusov. Ak tlačíte menej ako 150–250 kusov, väčšinou sa tlačiareň neoplatí. A vyššia cena samozrejme nie je vždy zárukou kvality. Mladosť sme niekoľko rokov tlačili v tlačiarne, ktorá bola drahá, nekvalitná a nespoľahlivá (ale stále najlepšia). Až po vzniku konkurenčného časopisu Starosť, ktorý sa tlačil z druhej strany Mladosti, nás Starostáci presvedčili, aby sme to raz vyskúšali v normálnom kopírservise. Ten sa, samozrejme, ukázal ako kvalitnejší, lacnejší a dokonca rýchlejší. Jediná rada teda je: vyskúšajte a potom rozhodujte.

2. Nepotrebuje:

- **cenzúru** – nie každý má to šťastie, ako sme mali my, že nám zodpovedný profesor prenechal celé riadenie časopisu, keď zistil, že máme naozajstný záujem a že keď už články raz schválil (a výslovne nezakázal ani jeden), tak ich a autorov potom aj obhajoval v nasledovných sporoch s vedením a dotknutými osobami.

Ťažko je poradiť redakciám, v ktorých profesor jednoducho rozhodne, čo sa neuverejní. Neuverejnenie článku, pokiaľ nie je vyslovene urážlivý a pokiaľ je podpísaný, je hlúpa cenzúra a nie je nijakým spôsobom ospravedlniteľná. V takom prípade je dobré zvážiť zotrvanie v redakčnej rade: ak bude totiž otázka stať *časopis aj s kritikou, alebo žiaden časopis*, je možné, že bude dotknutý cenzor predsa len prístupnejší diskusii.

Veľmi často sa však stáva, že ak sa hovorí o tej – strašnej – cenzúre, na vine je v skutočnosti zbabelosť. Cenzúra je zakázať uverejnenie, nie nadávať po uverejnení. A keď sa pustíte do kritiky profesorov, automatu na nápoje či školníkovho psa, naozaj nemôžete očakávať, že to objekty kritiky privítajú s nadšením a zaplatia ešte dotlač

časopisu, aby sa na vašej škole rozvíjal pluralitný duch. Kritiku nemá nikto rád a tobôž nie od „podriadených“. Keď sa do nej teda chcete pustiť, musíte automaticky počítať s nevráživosťou časti profesorov a prípadne s nejakou tou zníženou známkou z dotyčného predmetu. Útechou vám môže byť jedine fakt, že bude každý vedieť, prečo tú dvojku/trajku/štvorku máte... Kto sa bojí, nech nechodí do lesa, ale najmä nech sa nesťažuje.

3. Postup pri výrobe

- môžete samozrejme zvoliť akýkoľvek, od pravidelných, presne štrukturovaných schôdzok starostlivo vyberaných členov redakčnej rady až po živelné spájanie článkov od kohokoľvek do jedného časopisu (závisieť to bude zrejme od počtu ľudí ochotných venovať sa časopisu). Čo sa týka obsahu, skôr či neskôr narazíte na dva základné problémy: či treba uverejňovať všetky články a či sa články majú redigovať. Odpoveď na prvú otázku by mala byť, podľa môjho názoru, záporná. Pokiaľ máte aspoň trochu možnosť výberu, neuverejňujte príspevky, ktoré redakčná rada považuje za zlé len preto, že vám ich niekto vhodil do schránky. V niektorých rubrikách (napr. básne) sa tomu možno nebudete môcť vyhnúť, ak nechcete stratiť všetkých prispievateľov, ale aspoň tieto texty odlíšte od redakčných ako „zo schránky“ či „vaša tvorba“. Pri stanovení rozumnej hranice vám to dokonca môže zvýšiť záujem prispievateľov, keďže uverejnenie bude už určitou známkou kvality.

Redigovanie článkov je už zložitejšie. Osobne som presvedčený, že by sa mali opravovať aspoň gramatické chyby, aj keď si mnohé časopisy práve na nich zakladajú ako na symbole nezávislosti a originality. Je však niečo iné použiť vlastný novotvar, prípadne interpunkciu vo fejtóne, keď slovenčina neponúka žiadane slovo, ako vytrvalo začínať úvodníky oslovením „Vážený čitateľa“. Časopis totiž verejnú mienku nielen odráža, ale aj vytvára. Ak teda nechceme nastoľovať úplnú jazykovú anarchiu, mal by ísť aj školský časopis príkladom. Otázka ďalšej (ne)úpravy, napríklad skracovania textov, je už plne v rukách redakcie. Ak však chcete do pôvodných prác zasahovať, dotyčná osoba (šéfredaktor) by mala byť naozaj dobre vycvičená a profesionálne zdatná. Ak sa ešte nepovažujete za profesionálov, nedajte sa ovplyvniť žurnalistickými teoretikmi a uverejňujte len články, ktoré sú stráviteľné aj bez redakčných zásahov. Okrem iného sa aspoň vyhnete podráždeným reakciám zredigovaných autorov.

4. Údržba

Pravidelná údržba a obnova časopisu je nemenej dôležitá ako samotné jeho vytvorenie.

História nám totiž ukázala zaujímavý fakt, že veľké množstvo dobrých školských časopisov má trvanlivosť iba 2–3 roky. Dôkladnou analýzou sa nakoniec zistilo, že časopisy zanikajú najmä pre odchod redaktorov (napr. na akademický týždeň). Ako poučený na vlastných chybách môžem zodpovedne vyhlásiť, že šéfredaktor by mal dobrovoľne odovzdať žezlo najneskôr dva mesiace pred koncom svojho tretieho ročníka. Samozrejme, ak má komu. Zväčša sa totiž stáva, že aj keď sa náhodou podarí na spoluprácu získať prvákov a druhákov, časopis už beží a všetky kľúčové posty sú obsadené, takže zostanú iba

„radovými“ redaktormi. Na začiatku štvrtého ročníka sa však kľúčové postavy zbadajú, že by sa už mohli začať učiť, a zrazu nikto iný nevie, ako sa zalamuje, ako sa triedia príspevky, ktorý autobus ide k tlačiarňi a podobne. (V horšom prípade sa zbadajú, že keď odídu, zostane iba archív a zložené stoličky). Znova preto pripomínam: hľadajte redaktorov akýmikoľvek spôsobmi, radte, pátrajte a povzbudzujte, sľubte zlaté hodinky s vodotryskom alebo aspoň deň voľna pred každým číslom. Kto z nich naozaj za niečo stojí, ukáže sa veľmi rýchlo.

5. *Prechodné a záverečné ustanovenia.*

Školský časopis je super vec vždy, keď vás baví ho robiť. Ak vás však trápi, že ho nikto nečíta,

- a) zamyslíte sa nad metódami práce, urobte anketu, čo by chceli čitatelia čítať, špehujte konkurenciu, vyhláste súťaž o šialené ceny alebo znížte cenu,
- b) ak nepomôže a/, zaradujte sa, že vám niekto platí konička a robte si časopis sami pre seba. Mal by byť síce na to, aby sa prezentovala škola, pranierovali problémy, vzdvihovali úspechy a zvyšovala hrdosť študentstva na vlastnú školu, ale ak sa vám nič z toho nevydarí, robte ho pre (svoju) radosť. Raz sa vám skúsenosti možno zídu a ak nie, bude aspoň na čo spomínať.

Úspechu trikrát hurá!

TOMÁŠ BELLA,
exšéfredaktor časopisu Mladost
a exredaktor časopisu Starost

GYMLET

GYMLET. Pred pár rokmi iba slovo bez významu; dnes študentský časopis, ktorý čítajú tisíce ľudí. Hoci si zapisuje iba šiesty rôčik svojej existencie, hneď od vzniku sa drží na špici slovenskej študentskej novinárskej tvorby; ba čo viac, sem-tam jej aj „predsedá“.

Púť Gymletu sa začala v roku 1999, tá moja o štyri roky skôr. Ešte ako štvrtáci sme založili na základnej škole triedny časopis Miš-maš; o pár mesiacov sme s tým pokračovali už ako primáni na osemročnom Gymnázii na Ul. Jozefa Lettricha v Martine. Dnes už len s láskou a slzou v oku spomíname na ten „ápätkový“, v staručkom Worde robený, čiernebiely, kopírovaný a ručne spinkovaný časopis. Ešte sme túto bohumilú činnosť nevykonávali ani pol roka, a už naša triedna profesorka objavila Štúrovo pero, akúsi súťaž stredoškolských periodík. Hrdo sme si povedali: „Veď aj my sme už stredoškoláci!“, a tak hneď ďalší deň sa vydala na svoju odysseu do Zvolena hrubočinná obálka. Marcové vyhodnotenie bolo vskutku zaujímavé. 11-ročný chlapec s mamiou (= ja) bol pre zúčastnených takmer dospelých študentov a najmä porotcov neprehliadnuteľnou atrakciou.

Časopis vychádzal skoro každý mesiac. Smútok do hláv nám však vnášal temer úplný nezáujem študentov. Nielen o prispievanie, ale aj o samotné čítanie. A tak dôvod, prečo niekoľko rokov vychádzal časopis, ktorý čítalo dokopy 50 ľudí vrátane rodinných príslušníkov redakcie, sa nedá nazvať inak ako tvrdohlavosť.

Zlom nastal so zavedením „kupónu proti skúšaniam“ – dnes už po celom Slovensku notoricky známej odpustky. Každý časopis, ktorý zaviedol podobné zbrane proti päťorkám, vlastne získal prvú lekciu marketingu. Náklad toho nášho ihneď stúpil na trojnásobok, a na škole s 240 študentmi sa predalo 250 výtlačkov...

Ako sme rástli my, rástol aj časopis. Pomedzi to všetko vychádzali na škole ďalšie časopisy – FLAKmagazín, Študentská revue, DITTO... a samozrejme, robili sme si prieky ako sa na konkurenciu patrí. To všetko však smerovalo k tomu, aby sme nakoniec v septembri 1999 dali všetky sily dohromady, a vznikol nový, spoločný a jediný časopis: GYMLET.

Hneď od prvého čísla sme sa snažili o takmer profesionálnu grafiku, množstvo fotiek a strany do posledného miesta zaplnené zaujímavými článkami. Po štyroch čiernobielych číslach sme sa postupne dostali k farebnej obálke, 80 stranám a nákladu 500 ks. Pri zrode každého nového Gymletu stojí 30–40 ľudí. Celá škola žije časopisom, a časopis žije školou. Je to veľká devíza, no treba sa k tomu dopracovať. Dobrou prácou. Chcete spoznať tajomstvá úspechu Gymletu? V skratke: Robte všetko tak, aby ste si po každom novom vydaní mohli povedať: „Toto je najlepšie číslo nášho časopisu, aké kedy vyšlo.“

AKO SPLODIŤ ČASOPIS

Kto a čo vlastne?

Predpokladáme, že ide o plánované rodičovstvo, a preto si všetko dobre naplánujeme. V prvom rade (aj v poslednom, ak máte v redakčnej miestnosti viac lavíc) si ujasnite, prečo a pre koho chcete študentský časopis plodiť. Prečo – to je jasné: lebo je to príjemné a baví vás to. A pre koho? Pre všetkých, ktorých zaujíma ten jedinečný študentský život.

Keď máte toto vyriešené, potrebujete svojimi myšlienkami nakaziť okolie a strhnúť k sebe dav. (Alebo aspoň 5–10 ľudí.) Povedzte im, aké to bude super, sľubujte hory-doly. Niektorých to možno naozaj začne baviť. Tých oteraz budeme volať rodičia (v novinárskom slovníku redakcia).

Fajn. Už viete, že to chcete robiť, dokonca aj viete s kým a kde, otázka je – ako často...

Frekvenciu je veľmi ťažké určiť. Dá sa sťahovať 10krát ročne. A dá sa nestíhať vôbec dvakrát. Všetko závisí od vašich fyzických a psychických síl. Ak chcete, aby vaše malé malo farebnú tváričku (teda obálku), s tou periodicitou to bude trochu ťažšie. Je hneď niekoľko faktorov, ktoré vám v tom prípade pravdepodobne prekazia váš vznešený cieľ robiť to každý mesiac: peniaze, peniaze a peniaze. Navyše, 16-stranový časopis s farebnou obálkou na kriedovom papieri vyzerá trochu smiešne, a pripravovať 60 strán každých 30 dní odporúčam akurát ľuďom so silnými sklonmi k sadomasochizmu. Existuje však elegantné riešenie: vydávajte 2 čísla ročne s farebnou obálkou a tuctami strán, a pomedzi to zopár ďalších „malých“ vydaní. Tie môžu pokojne byť čiernobiele, viac „novinové“ a so 16–20 stranami. „Farebnými“ číslami získate na exkluzivite, „novinovými“ na aktuálnosti.

Čo do neho?

Ak chcete, aby vaše malé časopisové nebolo samotárom a aby zapadlo do kolektívu na škole, urobte ho také, aby sa ostatným páčilo. Aby ho ukazovali a chválili sa ním kamarátom z iných škôl. Aby boli hrdí na to, že ho majú. Dosiagnúť to, čo je napísané v týchto vetách, môže trvať mnoho rokov. Napriek tomu sa o to snažte; je to cesta k úspechu.

Ako rodičia máte veľmi zodpovednú úlohu. Dajte vašmu dieťaťku do vienka humor (najlepšie inteligentný), sem-tam štiplavú poznámku a sviežosť. Presne taký je mladý človek. Nech je vaše malé rozhladené, nech sa vyjadrí k zaručeným klebetám na škole, ale aj k najnovším filmom či udalostiam vo svete. No hlavne – nech má na to vlastný pohľad.

Píšte o tom, čo ľudí zaujíma. Píšte o tom, čo nevedia, nevšímajú si, a mali by. Témy sú všade okolo vás. Úplne. Venujte sa vädnuúcim kvetom na chodbách, ilegálnym poobedným zápasom v guľkách na ihrisku za školou, potrhanému linoleu, školníkovmu extravagantnému účesu, pokresleným stenám, riaditeľovmu novému autu. Urobte exkurziu po kabinetoch. Robte rozhovory s každým známejším človekom, ktorý sa čo i len mihne okolo vás. Zistíte, koľko ľudí z vašej školy už fajčilo marihuanu. Píšte o tom, aký študentský život v skutočnosti je.

Literárna príloha je skvelým miestom pre tých, ktorí nedokážu udržať svoje básnické črievko na uzde. Vzájomné dialógy študent – profesor často priam volajú po tom, aby boli zvečnené v časopise. Aj keď ste časopis študentov, po budove sa pohybujú predsa len aj iné indivíduá. Upratovačky, zástupkyne, triedne škrečky (fakt!), tútori... dajte im priestor! Učiteľská príloha by mohla zožať úspech.

Ak na vašej škole vedia, čo znamená sloboda prejavu, vyhrali ste. U nás to vedia. A my vieme, ako naše kritické články písať tak, aby minimálne rozprúdili diskusiu na danú tému, alebo priamo posunuli problém ku konkrétnemu riešeniu. Kritizujte inteligentne, neurážajte, buďte objektívni, ponúknite svoj uhol pohľadu, predostrite vaše návrhy. Možno práve vám budú spolutíci ďakovať za sprístupnenie počítačovej učebne aj cez prestávky, za lepší systém vydávania obedov, za vyššiu kvalitu na hodinách angličtiny. Ten pocit – „pomohol som niečo zmeniť k lepšiemu“ – je na nezaplatenie.

A fotografujte. Digitálne foťáky dnes všetko zjednodušili, prácu v časopise dvojnásobne. Fotte tváre ľudí, maturitnú komisiu, nové počítače, prvý sneh pred školou, emócie – všetko. Nebojte sa fotiek na pol strany. Dajte im priestor. Aj ony dokážu rozprávať, a niekedy lepšie ako váš najlepší redaktor.

A ako by to malo vyzerat'?

Obsah máme za sebou; ste na pol ceste k vášmu dieťaťku. Je jasné, že to malé treba aj z niečoho živiť. Prídavky sa pridávajú veľmi rozdielne, a tak zatiaľ čo niektorým to celé zatiahne škola, mnohí budú musieť hľadať zdroje úplne inde. Ak bude vaše malé fakt „cool“, ľudia budú dokonca ochotní zaplatiť za to, aby si ho mohli prečítať a aby sa od

neho dozvedeli všetky novinky. Odhodlajte sa presvedčiť firmy (krycie meno: sponzori), že váš časopis je výnimočný talent, a že sa oplatí napríklad obliecť ho do kvalitnejšieho kriedového papiera, alebo mu dokonca zlepšiť imidž nejakou tou farbou.

Tú časť rodičov, ktorí majú na starosti finálnu fázu tvorby časopisu – grafikov – spoznajte ľahko. Tesne pred narodením nového čísla stále rozprávajú o akýchsi prebdených nociach a pri písaní poznámok do zošita v ňom neustále hľadajú zoznam fontov a spell-checker. Týchto jedincov však treba chápať, rozmaznávať, hýčkať, písať za nich úlohy a pravidelne im zháňať ospravedlnenky. Najmä od nich totiž závisí, či úsilie celej redakcie nakoniec bude vyzeráť ako strapaté škaredé káčatko, alebo ako uhladený princ na bielom koni.

Dnes sa už ani mnohé študentské časopisy nerodia vo Worde. Ak chcete pre svoje malé to najlepšie, zožehňte si a naučte sa pracovať s QuarkXPress alebo Adobe InDesign. O pár dní nebudete chcieť nič iné.

Dajte dieťatku jednotný štýl obliekania. Najmä to znamená, že ak človek otvorí ľubovoľné číslo vášho časopisu na ľubovoľnej strane, mal by hneď vedieť, že ide o váš časopis. Prečítajte si nejakú knižku o počítačovej grafike, „odkukajte“ dobré veci z profi časopisov, pridajte vlastné nápady. Nielenže váš časopis bude vyzeráť fakt skvelo, ale ako grafik si budete môcť do životopisu napísať aj praktické skúsenosti z oblasti DTP a grafiky, ktoré navyše budete môcť podložiť.

Obálka predáva. To nie je kliše, to je fakt. Nie je všetko len o farbe; dobre urobená čierno-biela úvodná strana môže vyzeráť lepšie ako sfušovaná plnofarebná. Verte svojej kreativite a urobte to najlepšie, ako viete. A nezabúdajte ani na zvyšné 3 strany obálky! Vyšantíte sa na nich, dajte tam koláž/fotoreportáž z exkurzie či zo stužkovej, ukážte tam najkrajšie fotky školského fotokrúžku.

Rodíme... a predávame!

Celý proces od počatia po zrod môže trvať od niekoľko týždňov do niekoľko mesiacov. Zvyčajne je to „makačka“, ale výsledok nakoniec skutočne stojí za to. Predposledný krok je samotný pôrod. Najjednoduchšie (aj keď nie vždy najlacnejšie) je zveriť tento úkon do rúk ujom z tlačiarne. Keď si o týždeň prídete po voňavučný náklad a zoberiete jeden kus do ruky, počítate to, na čo ste sa tešili tak dlho: konečne je na svete!

Teraz to treba už len všetko predať, pričom platí, že čím masívnejšie a rýchlejšie predávate, tým viac predáte. Potom za utržené peniažky vyrovnáť všetky dlhy, vychutnať si všetky pochvaly a kritiky, ktoré sa na vás znesú a... pustiť sa do prípravy ďalších súrodencov! Nebude predsa jedináčik :-). Veľa zdraru!

MICHAL MEŠKO

Autor bol šéfredaktorom časopisu GYMLET
v rokoch 1999–2002.

AKO ĎALEJ

ŠTÚROVO PERO – 10 LETOKRUHOV

„Nikto, kto len nie je k zemskej hrude privityazaný, kto len sám sebe nežije, nemôže byť bez novín ...“ – práve tento výrok, ktorý napísal Ludovít Štúr vo svojich Slovenských národných novinách, si organizátori Štúrovho pera zvolili za motto novinárskej súťaže stredoškolákov a vysokoškolákov. Uvedená súťaž sa vo svojej oblasti stala najprestížnejším podujatím v rámci Slovenska. Možno dodať, že takéto ambície mala od svojho vzniku. Zaslúži si teda, aby sme sa trochu prešli jej históriou.

ZO STARŠÍCH KOREŇOV

Štúrovo pero vzniklo akoby sútokom dvoch riek do jedného mohutného toku. Tou staršou riekou je projekt Štúrov Zvolen. Pôvodne v šesťdesiatych rokoch minulého storočia bol koncipovaný ako celoslovenská súťaž v rétorike. Jeho zakladateľom a zároveň riaditeľom prvých šiestich ročníkov bol Ján Mieroslav Pinka. Piaty a šiesty ročník sa zároveň stal aj tribúnou, z ktorej zazneli slová na podporu politických reforiem vo vtedajšom Československu a výzvy, namierené proti okupácii štátu vojskami Varšavskej zmluvy. Následky normalizácie boli zničujúce aj pre Štúrov Zvolen. Súťaž zakázali a J. M. Pinka bol politicky perzekvovaný.

V roku 1993 sa mu podujatie podarilo obnoviť. Pri novej koncepcii vychádzal z toho, že Ľ. Štúr bol nielen výborný rečník – a preto súťaž v rétorike, ale aj literát a novinár. To znamená, že Štúrov Zvolen sa rozšíril na celoslovenskú súťaž mladých žurnalistov Štúrovo pero.

V prvej kategórii súťažili členovia žurnalistických krúžkov pôsobiacich na stredných školách. Zvíťazil v nej Patrik HERMAN z Gymnázia v Trnave.

Druhá kategória bola vypísaná pre zástupcov okresných a regionálnych kultúrnych stredísk. Ako najlepšieho porota vyhodnotila Jána PETRÍKA zo Spišskej Novej Vsi. Absolútnym víťazom sa stal Literárny klub mladých autorov pri Regionálnom kultúrnom stredisku v Spišskej Novej Vsi.

Vedenie vtedajšej Okresnej knižnice vo Zvolene, na pôde ktorej sa mala súťaž organizovať, rozmýšľalo však v širšom kontexte. Kolektív vedený riaditeľkou knižnice Katarínou Ďurovcovou vedel, že súťaž s podobným zameraním na Slovensku už existuje. Volala sa Súťaž stredoškolských časopisov a jej dva ročníky sa uskutočnili v Bratislave. Jej hlavným porotcom, rovnako ako šéfom poroty vo Zvolene, bol vtedajší doc. PhDr. Andrej Tušer, CSc. Stalo sa to, čo sa Slovensku podarí len zriedka. Dva realizačné tímy, bratislavský aj zvolenský, sa spojili vo svojej snahe organizovať celoslovenské podujatie pre mladých adeptov žurnalistiky. Vďaka skvelému zázemiu a iniciatíve vo Zvolene mohlo byť Štúrovo

pero poňaté veľkorysejšie, ako Súťaž stredoškolských časopisov. S ňou však do Zvolena prišli skúsení organizátori a ich „know how“.

SÚŤAŽ STREDOŠKOLSKÝCH ČASOPISOV

Nakoľko Súťaž stredoškolských časopisov bola priamym predchodcom Štúrovho pera, venujeme odsek aj tomuto podujatiu. Na verejnosti sa začalo v roku 1991 takýmto oslovením v médiách: „Vážení priatelia, redaktori a spolupracovníci stredoškolskej tlače. Dovoľujeme si Vás oboznámiť s pravidlami Súťaže stredoškolských časopisov, ktoré organizujú Slovenský syndikát novinárov, Katedra tlače a agentúr Filozofickej fakulty Univerzity Komenského a redakcia študentského týždenníka Zmena.“

A čo tomuto vyhláseniu predchádzalo? Vtedy redaktor Zmeny Pavol Vitko oslovil svojho bývalého vysokoškolského učiteľa, vedúceho Katedry tlače a agentúr FF UK v Bratislave doc. PhDr. Andreja Tušera, CSc., ako aj spisovateľa a publicistu, podpredsedu Slovenského syndikátu novinárov PhDr. Antona Baláža. Návrh znel, že by nebolo od veci zorganizovať podujatie pre mladých novinárov. Po nie dlhých úvahách súťaž pod vedením manažéra P. Vitka a predsedu poroty A. Tušera odštartovala.

Aký bol jej cieľ? Možno citovať z rozšíreného avíza súťaže, ktoré sa ukazuje byť nadčasové: „V súvislosti so zatiaľ nezlepšujúcou sa ekonomickou situáciou a so stále tenším rozpočtom pre školstvo prestali z materiálnych dôvodov na mnohých školách a učilištiach vychádzať stredoškolské periodiká. Tieto mesačníky či štvrťročníky obohacovali vzájomnú komunikáciu študentov navzájom a rozvíjali dialóg medzi študentskou obcou a stredoškolskými profesormi. Predovšetkým však boli prvou plochou, na ktorej mohli prejavíť svoje novinárske či literárne ambície budúci žurnalisti, publicisti, dopisovatelia. Našou súťažou preto chceme podporiť stredoškolákov a ich pedagogické vedenie na školách, kde vo vydávaní periodík neprestali, respektíve sa k nemu chcú vrátiť...“

Na prvom ročníku Súťaže stredoškolských časopisov sa zúčastnilo 65 periodík. Porota spomedzi nich vybrala tri najlepšie:

VEGET – Gymnázium Trenčín (pozn.: Pre ilustráciu možno však dodať, že jeho vtedajších „tahúňov“ tvorili Dana Kršáková – dnes hovorkyňa Slovenského plynárenského priemyslu a Ivana Zelizňáková, dnes vedúca vydania TV Markíza).

GYMNAZISTA – Gymnázium Piešťany

IMPULZ – SOU banícke Rudňany

Prémiou poroty boli ocenené časopisy:

LAMPÁŠ – Gymnázium Púchov

MLADÝ EKONÓM – Obchodná akadémia Trnava

GYMNIK – Gymnázium Šaľa

Vyhodnotenie súťaže sa konalo v Bratislave, kde boli na dva dni pozvaní po dvaja zástupcovia víťazných redakcií a po jednom z redakcií ocenených prémieu. Program stretnutia bol reprezentatívno-poznávací. Študenti pri obede diskutovali s predstaviteľmi Slovenského syndikátu novinárov a pri večeri sa v Klube spisovateľov stretli azda aj s tými, o ktorých sa učili na hodinách literatúry. Navštívili redakcie Zmeny, spravodajstva Slovenskej televízie či duchovného časopisu Svetlo. V redakcii Smena ich privítal jej šéfredaktor a potom zakladateľ a prvý šéfredaktor SME, dnes už nebohý Karol Ježík. V Slovenskom rozhlase sa zoznámili s najpopulárnejšími redaktormi Rádia Rock FM. Privítali ich pedagógovia na Katedre žurnalistiky, zavítali do tlačiarne Danubiaprint a naživo vystúpili v televíznej relácii pre mládež Štúdio Kontakt.

Uvedený program bol v podstate identický aj nasledujúci rok. Iste, pre zúčastnených študentov bol veľmi zaujímavý. Nespĺňal však zámery organizátorov v tom smere, aby súťaž bola priestorom na vzájomnú konfrontáciu názorov a výmenu skúseností všetkých tvorcov stredoškolských časopisov. Pri uvedenom systéme sa totiž najlepšie redakcie svojou kvalitou ešte viac vzdalovali tým, ktoré ostávali na elementárnej úrovni. Systém bolo možné zlepšiť len tak, že na záverečné stretnutie by organizátori pozývali zástupcov všetkých zúčastnených redakcií. Tak sa stalo až nasledujúci rok v rámci Štúrovho pera.

A ktoré stredoškolské časopisy boli na Slovensku najlepšie v roku 1993? V apríli v roku 1994 porota spomedzi 45 periodík udelila absolutórium bez rozdielu poradia nasledujúcim titulom:

STARÝ BLESK – Gymnázium J. Hollého Trnava (pozn. jeho šéfredaktorom bol vtedy súčasný porotca Štúrovho pera a redaktor TV Markíza Patrik Herman)

NOVÝ BLESK – Gymnázium na Hviezdoslavovej ul. Trnava

MLADOSŤ – Gymnázium na Metodovej ulici Bratislava

ÚSVIT – Obchodná akadémia Topoľčany

Prémie udelila porota časopisom:

ČRIEPKY – SOU sklárske Lednické Rovne

KOLAPS – Gymnázium A. Sládkoviča Banská Bystrica

MROŽ – Gymnázium sv. Františka Žilina.

ZVOLEN – EPICENTRUM STREDOŠKOLSKÝCH A VYSOKOŠKOLSKÝCH NOVINÁROV

Ako sme už uviedli, rozhodnutie prijať ponuku od usporiadateľov VIII. ročníka Štúrovho Zvolena a zorganizovať celoslovenskú súťaž adeptov žurnalistiky pod hlavičkou Štúrovo pero

sa ukázalo byť veľmi šťastným. Od začiatku súťaže jej najužší realizačný „štáb“ tvorili a dodnes sú jeho súčasťou:

Mgr. Katarína Ďurovcová,
riaditeľka súťaže a riaditeľka Krajskej knižnice L. Štúra vo Zvolene

Mgr. Pavol Vitko,
zástupca riaditeľky súťaže, vtedy redaktor Pravdy, dnes šéfredaktor Obrany a predseda Kontrolnej rady Slovenského syndikátu novinárov

prof. PhDr. Andrej Tušer, CSc.,
metodický riaditeľ súťaže, vysokoškolský profesor žurnalistiky FF UK v Bratislave

Milota Torňošová,
tajomníčka súťaže, pracovníčka Krajskej knižnice L. Štúra vo Zvolene

Mgr. Ján Miroslav Pinka,
čestný predseda Štúrovho Zvolena

Od vzniku Štúrovho pera či v jeho priebehu k súťaži svojou organizátorskou či porotcovskou činnosťou mimoriadne výrazne prispeli doc. PhDr. Ján Sand, CSc. z katedry žurnalistiky FF UK, spisovateľ a publicista PhDr. Ján Beňo, redaktor TV Markíza Mgr. Patrik Herman, redaktor TASR Mgr. Jozef Habočík, predstaviteľ Literárneho fondu Mgr. Ferdinand Tisovič, v porotách pracovali i JUDr. Peter Škultéty, Mgr. Marián Kňazko, Mgr. Monika Voleková, Mgr. Ján Beňuška, Mgr. Jozef Krošlák, na úspechu priebehu súťaží sa podieľali predstavitelia Matice slovenskej, mesta Zvolen, ministerstiev školstva a kultúry či vedenia Slovenského syndikátu novinárov a TV Markíza. Samozrejme, mimoriadne poďakovanie patrí celému kolektívu Krajskej knižnice L. Štúra vo Zvolene, bez ktorého by Štúrovo pero neexistovalo a existovať nemohlo.

ORGANIZÁTORI

Štúrovo pero 1994 organizovali Slovenský syndikát novinárov, mesto Zvolen, sekcia žurnalistiky Literárneho fondu, Matica slovenská. Spolupracovali aj ministerstvá kultúry a školstva, katedra žurnalistiky FF UK Bratislave, ako aj Kultúrne a spoločenské stredisko mesta Zvolen. Organizátori podujatia a spolupracujúce inštitúcie ostali s malými obmenami rovnaké, s jednou veľkou výnimkou.

V prvých mesiacoch roka 2000 sa súťaž ocitla vo veľkých finančných problémoch. Absencia príspevkov od ministerstiev spôsobila, že organizačný štáb dokonca uvažoval o zrušení záverečného sústreďenia a slávnostného vyhlasovania víťazov. Napokon po rokovaniach P. Vitka a K. Ďurovcovej s vtedajším generálnym riaditeľom TV Markíza Pavlom Ruskom mohla súťaž pokračovať v osvedčenej forme. P. Rusko vtedy prisľúbil, že TV Markíza v záujme výchovy mladých kandidátov novinárstva každoročne prispeje na

organizáciu Štúrovho pera 100 tisíc korunami, a to minimálne sedem „úrodných“ rokov. Organizátori súťaže môžu s radosťou konštatovať, že tieto slová platia a že súčasný generálny riaditeľ TV Markíza Vladimír Repčík bol počas posledných troch rokov prítomný aj na záverečnom vyhlasovaní výsledkov. V súčasnosti sú teda vyhlasovateľmi a hlavnými organizátormi súťaže Slovenský syndikát novinárov, Televízia Markíza, Matica slovenská a Krajská knižnica L. Štúra. Spoluorganizátormi sú Literárny fond, Ministerstvo školstva SR, katedra žurnalistiky FiF UK v Bratislave, Mesto Zvolen, Podpolianske osvetové stredisko vo Zvolene a Miestny odbor Matice slovenskej vo Zvolene.

KATEGÓRIE A PROGRAM

Organizátori v roku 1994 stanovili, že súťaž Štúrovo pero bude mať štyri kategórie, ktoré sú vyhlasované aj v súčasnosti:

1. Stredoškolské časopisy a časopisy 8-ročných gymnázií
2. Vysokoškolské časopisy
3. Novinárske príspevky stredoškolákov
4. Novinárske príspevky vysokoškolákov

Do dnešných dní platí pravidlo, že organizátori pozývajú do Zvolena na záverečné dvojďňové sústreďenie po jednom zástupcovi z každého časopisu a po desať až dvadsať najlepších jednotlivcov z individuálnych kategórií. Pozvaným účastníkom organizátori hradia ubytovanie, stravu a preplácajú im cestovné náklady. Je však faktom, že z viacerých škôl pricestujú na Štúrovo pero aj traja či piati študenti. Prídu na vlastné náklady, len aby sa mohli zúčastniť na tomto podujatí.

Tradičiou sa stal aj program záverečného sústreďenia. Začína sa vždy v piatok napoludnie ubytovaním v niektorom zo zvolenských internátov, za čo patrí ich vedeniam poďakovanie. Po slávnostnom otvorení Štúrovho pera v Krajskej knižnici Ludovíta Štúra pokračuje podujatie odbornými seminármi. Porotcovia a študenti sa rozdelia podľa kategórií a spoločne analyzujú súťažné príspevky a časopisy. Práve túto výmenu skúseností a metodické rady možno považovať za kľúčový moment a hlavný zmysel celého Štúrovho pera. V piatok podvečer býva vyhradený hosťovi a tlačovej besede. Možno spomenúť, že na Štúrovo pero takto zavítali kozmonaut Ivan Bella, publicista Martin Hric, štátny tajomník ministerstva obrany Jozef Pivarčí, šéfredaktorka spravodajstva TV Markíza a predtým spravodajkyňa STV v Bruseli Elena Linczényiová, predsedníčka Slovenského syndikátu novinárov Stanislava Benická atď.

Po večeri nasleduje pre študentov kultúrny program. Nad koncertmi či rôznymi predstaveniami napokon jednoznačne zvíťazili diskotéky. Tu treba dodať, že vedenie Štúrovho pera za desať rokov existencie ani raz nemuselo riešiť žiaden vážnejší prešlap proti dobrým mravom, o vážnejších priestupkoch ani nehovoriac.

Pre porotcov nasleduje po večeri vyhodnocovanie súťažných príspevkov a časopisov, ktoré trvá spravidla skoro do polnoci. Po odovzdaní zápisnic pracovníčky knižnice začínajú pripravovať diplomy.

Po sobotňajších raňajkách pokračujú ďalšie štyri hodiny odborných seminárov. V posledných rokoch nasledovala spravidla veľmi dynamická diskusia o aktuálnych otázkach novinárstva s generálnym riaditeľom TV Markíza Vladimírom Repčíkom. Pred slávnostným vyhodnotením odchádzajú študenti, vedení zakladateľom Štúrovho Zvolena, s kyticou kvetov k pamätníku Ľ. Štúra vo Zvolene. Po návrate nasleduje vyhodnotenie, na ktorom sa okrem študentov, porotcov a realizačného štábu zúčastňujú i primátor mesta Zvolen, predseda či podpredseda Slovenského syndikátu novinárov, generálny riaditeľ TV Markíza a predstavitelia ďalších usporiadateľských organizácií. Je povzbudzujúce pripomenúť, že zo záverečného vyhodnocovania pravidelne odvysielala príspevok TV Markíza a že o súťaži píšú či vysielajú príspevky aj v ďalších periodikách a elektronických médiách, celou pleiádou školských časopisov končiac.

POROTA A OCEŇOVANIE

V posledných rokoch sa členovia poroty ustálili v nasledujúcom zložení:

Kategória stredoškolských časopisov a časopisov 8-ročných gymnázií:

Mgr. Pavol VITKO, predseda poroty, novinár, delegovaný Slovenským syndikátom novinárov

Mgr. Patrik HERMAN, redaktor, delegovaný televíziou Markíza

doc. PhDr. Ján SAND, CSc., vysokoškolský učiteľ žurnalistiky, delegovaný katedrou žurnalistiky FIF UK v Bratislave a Slovenským syndikátom novinárov

Kategória vysokoškolských časopisov:

prof. PhDr. Andrej TUŠER, CSc., vysokoškolský učiteľ žurnalistiky, predseda poroty, delegovaný katedrou žurnalistiky FIF UK v Bratislave a Slovenským syndikátom novinárov, ďalšími členmi tejto poroty sú porotcovia za kategórie stredoškolských časopisov

Kategória novinárske príspevky stredoškolákov a vysokoškolákov:

PhDr. Ján BEŇO, spisovateľ a publicista, delegovaný Slovenským syndikátom novinárov

Mgr. Jozef HABOČÍK, novinár, delegovaný Maticou slovenskou

Mgr. Ferdinand TISOVIČ, novinár, delegovaný Literárnym fondom

prof. PhDr. Andrej TUŠER, CSc.

Metodickým riaditeľom súťaží Štúrovo pero je prof. PhDr. Andrej TUŠER, CSc.

Poroty v každej kategórii oceňujú spravidla troch najlepších jednotlivcov a časopisy. Niektorú z hlavných cien môžu neudelieť, prípadne niektorá z cien môže byť udelená viackrát. Výhercovia dostávajú diplomy a finančné alebo vecné ceny. Porota ďalej navrhuje

prémie, ktoré za výrazné tvorivé počiny (v súťažiach časopisov je to napríklad najlepšia grafika, práca s fotografiou a pod.) udeľujú vyhlasovatelia a spolupracujúce organizácie.

V kategóriách časopisov sú po troch hlavných cenách najvýznamnejšie Ceny televízie Markíza. Bývajú odstupňované v troch kategóriách, pričom v každej kategórii býva vyhodnotených spravidla tri až šesť časopisov. Táto prax má za cieľ oceniť, povzbudiť a motivovať čo najviac periodík, aby sa snažili svojou kvalitou udržať medzi výbornými a zároveň sa pokúsili „zaútočiť“ na pozície tých najlepších študentských periodík.

Možno dodať, že porota spravidla vyhodnocuje raz ročne aj niektorého z pedagógov, ktorý sa v dlhodobejšom meradle zaslúžil o rozvoj stredoškolského novinárstva.

A ešte jedno ocenenie. Organizačný výbor Štúrovho pera získal v Súťaži o najlepšie tvorivé novinárske činy roka za rok 1996 jednu z hlavných cien. Súťaž organizuje Výbor sekcie pre žurnalistiku a novinársku fotografiu Literárneho fondu. J. M. Pinka, K. Ďurovcová, A. Tušer, M. Torňošová a P. Vítko si cenu na slávnostnom podujatí v bratislavskom Klube spisovateľov prevzali 18. marca 1997. V zdôvodnení bolo uvedené: „Za organizovanie novinárskej súťaže Štúrovo pero, s prihliadnutím na dlhoročný podiel na inšpirovaní, hľadanií a usmerňovaní talentovaných budúcich žurnalistov.“

ŠTÚROVO PERO: VÝSLEDKY A ŠTATISTIKY

ŠTÚROVO PERO 1994

Záverečný seminár s vyhodnotením sa uskutočnil na jar v roku 1995 vo Zvolene.

Kategória stredoškolských časopisov a časopisov 8-ročných gymnázií:

Zúčastnilo sa 26 periodík.

1. STARÝ BLESK, Gymnázium J. Hollého Trnava a NOVÝ BLESK, Gymnázium na Hviezdoslavovej ulici, Trnava
2. MANAGER, Obchodná akadémia na Skalickej ulici, Bratislava
3. AKO ĎALEJ?, Obchodná akadémia, Bardejov

Prémie:

ZLATÉ OČKO, SOU na Vodárenskej ulici v Prešove za najlepší časopis vychádzajúci na učilišti Mária NICOLINI – Cena šéfredaktora PRAVDY pre najlepšieho šéfredaktora stredoškolskej tlače a Cena predsedu Matice slovenskej pre najlepšieho stredoškolského novinára (pozn. Mária Nicolini získal v priebehu piatich rokov v rámci Štúrovho pera desiatku ocenení a dodnes je najúspešnejším účastníkom. Po absolvovaní Fakulty medzinárodných vzťahov

v Banskej Bystrici študoval či bol na odborných stážach na univerzitách a v medzinárodných organizáciách vo Francúzsku, USA, Rakúsku či Švajčiarsku. Dnes je poradcom štátneho tajomníka ministerstva obrany SR. Publikuje v oblasti národnej a medzinárodnej bezpečnosti a vývoja politických vzťahov.)

Výsledky ostatných kategórií, žiaľ, nemáme archivované.

ŠTÚROVO PERO 1995

Záverečný seminár s vyhodnotením sa uskutočnil 14. a 15. marca 1996.

Kategória stredoškolských časopisov a časopisov 8-ročných gymnázií:

Zúčastnilo sa 24 periodík.

1. NOVÝ BLESK, Gymnázium Trnava, Hviezdoslavova ul.
2. MANAGER, Obchodná akadémia, Bratislava, Skalická ul.
3. STARÝ BLESK, Gymnázium J. Hollého Trnava a VEGET, Gymnázium L. Štúra, Trenčín

Prémie:

ŠPENDLÍK, Gymnázium Sečovce, za systematickú prácu s fotografiou

ŠTUDENTSKE NOVINY, Gymnázium L. Štúra, Trenčín, za úsilie o celoslovenské informovanie študentov stredných škôl

GYMNIK, Gymnázium Šaľa, za dlhoročnú stabilne kvalitnú úroveň časopisu

MLADOSŤ, Obchodná akadémia Považská Bystrica, za polemicko-konstruktívny prístup k riešeniu školských problémov

Kategória novinárske príspevky stredoškolákov:

Zúčastnilo sa 17 autorov.

1. Mário Nicolini, Gymnázium Trnava, Hviezdoslavova ul.
2. Martin Broniš, Gymnázium J. Hollého, Trnava
3. Eva Bodnárová ml., Gymnázium, Košice a Ivan Šuša, Obchodná akadémia, Banská Bystrica.

Kategória novinárskych príspevkov vysokoškolákov bola opäť obsadená minimálne. Porota udelila len jednu prémii. Cenu primátora mesta Zvolen získal Andrej Hablák zo Strojníckej fakulty STU v Bratislave.

ŠTÚROVO PERO 1996

Záverečný seminár s vyhodnotením sa uskutočnil 25. a 26. apríla 1997.

Kategória stredoškolských časopisov a časopisov 8-ročných gymnázií:

Zúčastnilo sa 31 periodík.

1. NOVÝ BLESK, Gymnázium Trnava, Hviezdoslavova ul.
2. GAMBURGER, Gymnázium Angely Merici, Trnava
3. V.O.Š. (Verný občasník študenta), Gymnázium Trstená a NO a?, Obchodná akadémia, Šurany

Prémie:

VITA, Stredná zdravotnícka akadémia Prešov, za najlepšiu profesijnú orientáciu
ZLATÉ OČKO, SOU Prešov, Vodárenská ulica, za najlepší časopis vychádzajúci na učilištiach
Michal MEŠKO z časopisu Miš-Maš, Gymnázium J. Lettricha, Martin, za najpozoruhodnejší
šéfredaktorský počin iba 12-ročného študenta 8-ročného gymnázia

Kategória vysokoškolských časopisov:

Zúčastnili sa len dve periodiká, no vzhľadom na ich dobrú úroveň boli ocenené Cenou primátora mesta Zvolen:

NA EX, Materiálovotechnologická fakulta STU, Trnava
PRIEVAN, časopis Slovákov študujúcich v Rakúsku

Kategória novinárske príspevky stredoškolákov:

Zúčastnilo sa 41 autorov.

1. Lucia Kubošová, Gymnázium Trstená (pozn. pôsobila v EÚ)
2. Miloš Mrva, Gymnázium na ul. J. Bottu, Trnava
3. Tomáš Bella, Obchodná akadémia, Považská Bystrica (pozn. redaktor SME)

Kategória novinárske príspevky vysokoškolákov:

Zúčastnilo sa 8 autorov.

1. Jozef Matej, Materiálovotechnologická fakulta STU, Trnava
2. Magdaléna Zelenáková, FF UK, Bratislava
3. Andrej Hablák, FF UK, Bratislava

ŠTÚROVO PERO 1997

Záverečný seminár s vyhodnotením sa uskutočnil 24 a 25. apríla 1998.

Kategória stredoškolských časopisov a časopisov 8-ročných gymnázií:

Zúčastnilo sa 49 periodík.

1. NOVÝ BLESK, Gymnázium Trnava, ulica J. Bottu
2. ŠPENDLÍK, Gymnázium, dievčenská škola a učilište, Sečovce
3. TOMÁŠIČKÁR, Gymnázium L. Novomeského, Bratislava a VEGET, Gymnázium L. Štúra, Trenčín

Prémie:

Milan KRAHULEC, stredoškolský profesor, Gymnázium Trnava, ulica J. Bottu, za niekoľko desaťročnú metodickú podporu stredoškolskej tlače v Trnave

VOŠ, Gymnázium Trstená, za rozvoj partnerskej polemiky medzi študentmi a profesormi na pôde strednej školy

ROZHLAD, Gymnázium Považská Bystrica, za originálne a umelecky hodnotné pôvodné ilustrácie k textom

SLÁDKOVIČ, Gymnázium J. Kollára, Báčsky Petrovec – Cena primátora mesta Zvolen za dobré spravodajstvo zo života školy a za udržiavanie slovenského povedomia na Dolnej zemi

Kategória vysokoškolských časopisov hodnotená nebola.

Kategória novinárske príspevky stredoškolákov:

Zúčastnilo sa 29 študentov.

1. Irena Bihariová, Gymnázium J. Bottu, Trnava
2. Michal Ivanička, Gymnázium L. Štúra, Trenčín
3. Jaroslav Vrábeľ, Gymnázium Šrobárova ul., Košice

Prémie:

Miloš Mrva, Gymnázium J. Bottu, Trnava

Maroš Pavúk, Gymnázium, Košice

Martin Magner, Gymnázium L. Štúra, Trenčín

Anton Somora, Gymnázium A. Bernoláka, Námestovo

Kategória novinárske príspevky vysokoškolákov:

Pri účasti iba dvoch súťažiach sa porota rozhodla udeliť jednu prémiiu, ktorú získala Andrea Hajdúchová z FF UK v Bratislave

ŠTÚROVO PERO 1998

Záverečný seminár s vyhodnotením sa uskutočnil 23. a 24. apríla 1999.

Kategória stredoškolských časopisov a časopisov 8-ročných gymnázií:

Zúčastnilo sa 44 periodík.

1. Prvú cenu sa porota rozhodla neudeliť
2. VITA, Stredná zdravotnícka škola Prešov, GAMBURGER, Gymnázium Angely Merici, Trnava
3. LÚČ, Gymnázium Liptovský Hrádok, STARÝ BLESK, Gymnázium J. Hollého, Trnava

Prémie:

MIŠ-MAŠ, Gymnázium na ul. J. Lettricha v Martine – za dlhodobo stúpajúcu úroveň časopisu
NOVÉ VIEROZVESTI, Gymnázium Cyrila a Metoda v Nitre – za mimoriadne dobrú grafickú úpravu časopisu

NOVÝ BLESK, Gymnázium na ul. J. Bottu, Trnava – za dlhodobé udržanie dobrej úrovne časopisu

Kategória vysokoškolských časopisov hodnotená nebola.

Kategória novinárske príspevky stredoškolákov:

Zúčastnilo sa 47 autorov.

1. Michal Ivanička, Gymnázium Banská Štiavnica
2. Miloš Mrva, Gymnázium J. Bottu, Trnava
3. Nina Havierniková, Gymnázium J. Bottu, Trnava

Prémie:

Jana Pekníková, Gymnázium L. Štúra, Trenčín
Marián Zajac, Gymnázium Cyrila a Metoda, Nitra
Irena Bihariová, Gymnázium J. Bottu, Trnava

Kategória novinárske príspevky vysokoškolákov:

Zúčastnilo sa šesť autorov.

1. Tomáš Bella, FF UK, Bratislava
2. Andrea Hajdúchová, FF UK, Bratislava
3. Ivan Šuša, FF UMB, Banská Bystrica

Prémia:

Miroslav Surgoš, FF UK, Bratislava

ŠTÚROVO PERO 1999

Záverečný seminár s vyhodnotením sa uskutočnil 28. a 29. apríla 2000.

Kategória stredoškolských časopisov a časopisov 8-ročných gymnázií:

Zúčastnilo sa 43 periodík.

Porota odmenila tri najlepšie periodiká za dlhodobú vysokú úroveň časopisov osobitnou Cenou Televízie Markíza. Získali ju:

NOVÝ BLESK, Gymnázium na ul. J. Bottu, Trnava

STARÝ BLESK, Gymnázium J. Hollého, Trnava

GAMBURGER, Gymnázium A. Merici, Trnava

V hlavnej súťaži sa umiestnili:

1. LÚČ, Gymnázium Liptovský Hrádok
2. ŠTEKLOVINY, Gymnázium Bardejov
3. GYMLET, Gymnázium J. Lettricha Martin a VITA, Stredná zdravotnícka škola v Prešove
Piata až desiatu cenu bez rozdielu poradia: GYMKÁČ – Gymnázium Senec, KYSLÍK – Stredná zdravotnícka škola na Strečnianskej ulici Bratislava, NOVÉ VIEROZVESTI – Gymnázium sv. Cyrila a Metoda v Nitre, ŠTUDENTSKE SLOVO – Gymnázium na Šrobárovej ulici v Košiciach, ŠOK – Gymnázium v Liptovskom Hrádku, PREKLEPY – Gymnázium Levice

Prémie:

Ä – časopis lučenských stredoškolákov – Cena primátora mesta Zvolen za originálne novinárske spracúvanie problematiky viacerých škôl v meste Lučenec

SKLÁRIK – Cena Krajskej štátnej knižnice L. Štúra vo Zvolene za tvorbu originálneho dvojmesačníka „jedného muža“

Kategória vysokoškolských časopisov:

Porota sa rozhodla jedinému zúčastnenému časopisu OKO z Fakulty elektroniky a informatiky STU v Bratislave vysloviť poďakovanie

Kategória novinárske príspevky stredoškolákov:

Zúčastnilo sa 23 autorov.

1. Porota prvé miesto neudelila
2. Jana Barabášová – Gymnázium na ul. J. Bottu, Trnava a Diana Mráziková – Gymnázium na Einsteinovej ulici v Bratislave
3. Lukáš Milan – Gymnázium L. Štúra v Trenčíne a Eva Schunová – Gymnázium na ul. J. Bottu, Trnava

Prémie:

Lucia Baničiarová, Stredná zdravotnícka škola Petra Fouriera v Bratislave

Antónia Bujňáková, Gymnázium Lipany

Slávka Hrončeková, SOU stavebné a poľnohospodárske, Zvolen

Michal Jurči, Gymnázium L. Hrádok

Martin Lauko, Gymnázium J. Lettricha, Martin

Valéria Oszatná, Dievčenská odborná škola, Nové Zámky

Alena Vančová Gymnázium na ul. J. Bottu, Trnava

Kategória novinárske príspevky vysokoškolákov:

Zúčastnilo sa päť autorov.

1. Andrea Kostková, FF Prešovskej univerzity
2. a 3. miesto porota neudelila

Prémie:

Štefan Kohári, FF Univerzity Mateja Bela, B. Bystrica

Michal Staroň, Univerzita Sv. Cyrila a Metoda, Trnava

Ivan Šuša, FF Univerzity Mateja Bela, B. Bystrica

ŠTÚROVO PERO 2000

Záverečný seminár s vyhodnotením sa uskutočnil 28. a 29. apríla 2001.

Kategória stredoškolských časopisov a časopisov 8-ročných gymnázií:

Zúčastnilo sa 69 periodík.

1. GAMBURGER, Gymnázium A. Merici, Trnava
NOVÝ BLESK, Gymnázium na ul. J. Bottu, Trnava
STARÝ BLESK, Gymnázium J. Hollého, Trnava

2. ŠPENDLÍK, Gymnázium Sečovce
3. GYMLET, Gymnázium na ul. J. Lettricha, Martin

Ceny Televízie Markíza:

PREKLEPY – Gymnázium Levice
 ŠTUDENTSKE SLOVO – Gymnázium na Šrobárovej ul., Košice
 NOVÉ VIEROZVESTI – Gymnázium sv. Cyrila a Metoda, Nitra
 ŠOK – Gymnázium Liptovský Hrádok
 ŠTEKLOVINY – Gymnázium Bardejov
 VEGET – Gymnázium L. Štúra, Trenčín
 Ā – časopis stredoškôlakov v Lučenci
 ČASOPIS – Súkromné gymnázium, Kremnická ul., Bratislava
 KYSLÍK – Stredná zdravotnícka škola, Strečnianska ul., Bratislava

Prémie:

KLÁŠTORNÍČEK – Domov mládeže Turčianske Teplice – Cena primátora mesta Zvolen za ojedinelé úsilie vydávať časopis i v rámci domova mládeže

Kategória vysokoškôlskych časopisov:

Zúčastnil sa iba časopis OKO z Fakulty elektrotechniky a informatiky STU v Bratislave a získal Cenu Televízie Markíza

Kategória novinárske príspevky stredoškôlakov:

Zúčastnilo sa 51 autorov.

1. Prvé miesto porota neudelila
2. Šimon Biľo – Gymnázium na Grösslingovej ul. v Bratislave a Eva Schunová – Športové gymnázium, Trnava
3. Alexander Lehocký – SPŠ stavebná, Hurbanovo a Lukáš Milan – Gymnázium L. Štúra, Trenčín

Prémie:

Anka Badendiecková – Gymnázium Sv. Cyrila a Metoda, Nitra
 Jana Dibáková – Gymnázium Spišská Nová Ves
 Lucia Kovalčíková – Gymnázium Sv. Cyrila a Metoda, Nitra
 Katarína Králiková – Gymnázium Levice
 Martina Pelachová – Gymnázium Liptovský Hrádok
 Kristína Stančová – Gymnázium Sv. Cyrila a Metoda, Nitra
 Katarína Šimková – Gymnázium na Opatovskej ulici, Košice
 Lucia Turlíková – Gymnázium Lipany
 Alena Vančová – Športové gymnázium, Trnava

Ivana Žilavá – SPŠ elektrotechnická, Bratislava
Miriám Žitná, Gymnázium na Golianovej ul., Nitra

Kategória novinárske príspevky vysokoškolákov:

Zúčastnilo sa osem autorov.

1. Jana Murínová – Katedra žurnalistiky FF UK, Bratislava
2. Štefan Kohári – FF Univerzity Mateja Bela, Banská Bystrica
3. Miloš Mrva – Fakulta managementu UK, Bratislava

Prémie:

Ludmila Čunderlíková – Ekonomická univerzita, Bratislava
Peter Horváth – Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra
Andrea Kosková – FF Prešovskej univerzity

ŠTÚROVO PERO 2001

Záverečný seminár s vyhodnotením sa uskutočnil 26. a 27. apríla 2002.

Kategória stredoškolských časopisov a časopisov 8-ročných gymnázií:

Zúčastnilo sa 56 periodík.

1. GYMLET – Gymnázium na ul. J. Lettricha, Martin
2. ŠOK – Gymnázium L. Hrádok a ŠTUDENTSKÉ SLOVO – Gymnázium na Šrobárovej ulici v Košiciach
3. KYSLÍK – Stredná zdravotnícka škola na Strečnianskej ulici v Bratislave, NOVÉ VIE-ROZVESTI – Gymnázium Sv. Cyrila a Metoda v Nitre a NOVÝ BLESK – Športové gymnázium na ul. J. Bottu, Trnava

Ceny Televízie Markíza 1. stupňa:

OZVENA – Gymnázium na Golianovej ul., Nitra
PREKLEPY – Gymnázium Levice
VEGET – Gymnázium L. Štúra, Trenčín
ŠPENDLÍK – Gymnázium Sečovce

Ceny Televízie Markíza 2. stupňa:

BĚČKO – Evanjelické gymnázium, Košice
 BILINY – Bilingválne gymnázium, Poprad
 NEZMAR – Gymnázium na Párovskej ulici, Nitra
 ŠUCH – Gymnázium V. P. Tótha, Martin

Ceny Televízie Markíza 3. stupňa:

GYMPELKO – Gymnázium Jána Chalupku, Brezno
 KLÁŠTORNÍČEK – Domov mládeže Turčianske Teplice
 ŠTEKLOVINY – Gymnázium Bardejov
 TOMÁŠIČKÁR – Gymnázium L. Novomeského, Bratislava

Prémie:

Cena Krajskej štátnej knižnice L. Štúra vo Zvolene získala za dlhoročné metodické vedenie a plynulé zvyšovanie úrovne časopisu Domova mládeže v Turčianskych Tepliciach KLÁŠTORNÍČEK pani vychovávateľka Viera Nagajová

Cenu primátora mesta Zvolen získal časopis IPIERKO zo SOU pre telesne postihnutú mládež a Inštitútu pre pracovnú rehabilitáciu občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou v Bratislave

Ceny Matice slovenskej získali časopisy:

NA CESTE z Piaristického gymnázia v Trenčíne
 NOVÝ KONTAKT zo SPŠ v Novom Meste nad Váhom
 POMINO zo SOU Prešov
 NO A z Obchodnej akadémie, Šurany

Kategória vysokoškolských časopisov:

Zúčastnil sa iba jeden titul. Cenu Vydavateľskej a informačnej agentúry MO SR získal časopis OKO z Fakulty ekonomiky a informatiky STU v Bratislave

Kategória novinárske príspevky stredoškôľakov:

Zúčastnilo sa 43 autorov.

1. Eva Schunová – Športové gymnázium, Trnava
2. Juraj Seriš – Gymnázium L. Štúra, Trenčín a Zuzana Lamperová – Gymnázium, Lučenec
3. Andrea Ondrušíková – Gymnázium L. Štúra, Trenčín a Michal Pastier – Gymnázium A. Vrábla, Levice

Prémie:

Alena Vančová – Športové gymnázium, Trnava

Pavol Madeja – Gymnázium L. Hrádok

Katarína Sopková – Gymnázium Cyrila a Metoda, Nitra

Veronika Vaňková – Gymnázium Bánovce nad Bebravou

Stanislava Šantová – Gymnázium Trebišov

Lucia Ježíková – Gymnázium J. Papánka, Bratislava

Michal Lipak – Obchodná akadémia, Tvrdošín

Soňa Pauková – Gymnázium Cyrila a Metoda, Nitra

Ivan Krasko – Gymnázium na Párovskej, ul. Nitra

Katarína Vavreková – SOU odevné, Prešov

Kategória novinárske príspevky vysokoškolákov:

Zúčastnili sa traja autori.

1. Miloš Mrva – Fakulta managementu UK, Bratislava
2. Lukáš Milan – FF UK, Bratislava

Prémia:

Michal Frank – FF Prešovskej univerzity

ŠTÚROVO PERO 2002

Záverečný seminár s vyhodnotením sa uskutočnil 25. a 26. apríla 2003.

Kategória stredoškolských časopisov a časopisov 8-ročných gymnázií:

Zúčastnilo sa 69 periodík.

1. GYMLET, Gymnázium na ul. J. Lettricha, Martin
2. NOVÝ BLESK – Športové gymnázium Trnava a ŠUCH – Gymnázium V. P. Tótha, Martin
3. STARÝ BLESK – Gymnázium Hollého, Trnava, NEZMAR – Gymnázium na Párovskej ul., Nitra a PREKLEPY – Gymnázium A. Vrábla, Levice

Ceny Televízie Markíza 1. stupňa:

OZVENA – Gymnázium na Golianovej ul. Nitra, za študentsky vtipný a výstižný štýl, kvalitnú prezentáciu vlastnej školy a dynamicky pútavé rozhovory so slovenskými osobnosťami aj učiteľmi gymnázia

VEGET – Gymnázium Ľ. Štúra Trenčín, za snahu prinášať študentom aj praktické informácie, výborné spomienkové číslo časopisu a veľmi dobré reportáže
 BĚČKO – Evanjelické gymnázium Košice, za ukážku toho, ako sa dá z triedneho časopisu a z aktivity jedného študenta vytvoriť vynikajúci školský časopis, za výbornú prácu s fotografiou a konštruktívnu spoluprácu so sponzormi
 ŠTUDENTSKÉ SLOVO – Gymnázium na Šrobárovej ul., Košice, za premyslenú prácu s rubrikami, najväčší rozsah (90 strán), dobré reportáže, pútavé literárne žánre a výbornú prezentáciu školy v spomienkovom aj v bežných číslach

Ceny Televízie Markíza 2. stupňa:

ŠTEKLOVINY – Gymnázium v Bardejove, za výborné rozhovory, vyváženú grafiku a dobré fotografie
 KYSLÍK – Stredná zdravotná škola na Strečnianskej ulici v Bratislave, za dlhodobú stabilnú úroveň časopisu a kvalitné stvárnenie tém dotýkajúcich sa odbornej špecializácie študentov
 ŠPENDLÍK – Gymnázium Sečovce, za veľmi dobré novinárske zachytenie života školy, dobrú prácu s fotografiou a výbornú štruktúru časopisu
 S3GA – SS potravinárska, Hotelová akadémia a Športové gymnázium v Nitre, za vynikajúcu integračnú prácu pri prezentácii troch stredných škôl, za výborné rozpracovanie etických tém a beletristickú prílohu Literárne vlnenie

Ceny Televízie Markíza 3. stupňa:

GYMPELKO – Gymnázium J. Chalupku Brezno, za vynikajúce novinárske videnie života vo svojej škole a prezentáciu výsledkov študentov a absolventov gymnázia
 NOVÝ KONTAKT – Združená priemyselná škola Nové Mesto nad Váhom – za koncepcnosť v práci s faktami a výbornú prácu s fotografiou
 PSYCHOHYPERATRAKCIA – Súkromné gymnázium Lučenec, za najlepší debut nováčika, vysokú mieru tvorivej invencie, nekonvenčnosť a koncepcný odraz života školy aj mesta na stránkach časopisu
 INÉ ONÉ – Gymnázium na Golianovej ul. v Nitre, za nekonvenčnosť až zdravé študentské rebelantstvo, ktoré je však nasmerované v pozitívnom a humanistickom smere

Prémie:

Cenu primátora mesta Zvolen získala za príkladnú spoluprácu slovenských a maďarských študentov pri príprave dvojjazyčného časopisu redakcia OK KO, ktorá pôsobí na Súkromnej obchodnej a hotelovej akadémii a SOU a SPŠ dr. Ozeráka v Dunajskej Strede

Cenu Slovenského syndikátu novinárov získal časopis IPIERKO zo SOU pre telesne postihnutú mládež v Bratislave za kvalitné periodikum, v ktorom dominuje novinárska prezentácia vlastnej školy a pútavé beletristické žánre

Cenu Matice slovenskej získal časopis KLÁŠTORNÍČEK z Domova mládeže v Turčianskych Tepliciach za skvalitnenú grafickú úpravu a ustálené rubriky, ktoré odrážajú život na internáte, ako aj za aktivitu redakčnej rady

Krajská knižnica L. Štúra vo Zvolene udelila cenu PhDr. Márii Pelechovej za dlhoročnú citlivú metodickú činnosť pri spolupráci s redakčnou radou časopisu Na ceste z Piaristického gymnázia v Trenčíne

Kategória vysokoškolských časopisov:

Prihlásili sa tri periodiká.

Porota udelila prámiu časopisu PaFUK z Právnickej fakulty UK Bratislava

Kategória novinárske príspevky stredoškôlakov:

Zúčastnilo sa 61 autorov.

Vzhľadom na vyrovnanosť porota udelila päť cien bez stanovenia poradia

Olga Gondárová – Gymnázium L. Štúra v Trenčíne

Slávka Hrončeková – SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen

Vladislav Mičátek – Gymnázium na Párovskej ul. Nitra

Ján Šifra – Gymnázium na Kukučínovej ul. Poprad

Libuša Tesárová – Združená stredná škola služieb Zvolen

Kategória novinárske príspevky vysokoškôlakov:

Zúčastnilo sa sedem autorov.

1. Lukáš Milan – FF UK Bratislava

2. Marína Dobošová – Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzity Sv. Cyrila a Metoda Trnava

3. Mária Šidlová – Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzity Sv. Cyrila a Metoda Trnava

ŠTÚROVO PERO 2003

Záverečný seminár s vyhodnotením sa uskutočnil 23. a 24. apríla 2004.

Pre zaujímavosť prinášame kompletne zápisnice z vyhodnotenia jednotlivých kategórií:

ZÁPISNICA

z hodnotenia odbornej poroty Štúrovho pera 2003, kategória stredoškolských časopisov a časopisov 8-ročných gymnázií

Kategóriu hodnotili:

- Mgr. Pavol Vitko, predseda kontrolnej rady Slovenského syndikátu novinárov, šéfredaktor časopisu OBRANA, predseda poroty
- doc. PhDr. Ján Sand, CSc., katedra žurnalistiky Filozofickej fakulty UK Bratislava
- Mgr. Patrik Herman, redaktor Televízie Markíza

Porota konštatovala, že tento rok sa na súťaži stredoškolských časopisov zúčastnilo spolu 77 periodík. Z nich porota hodnotila 13 časopisov vychádzajúcich v Bratislave, 29 v bývalom západoslovenskom kraji (okrem hlavného mesta), 19 ich vychádza na strednom Slovensku a 15 na východnom Slovensku. Je to doteraz najvyšší počet v histórii súťaže stredoškolských časopisov Štúrovo pero vo Zvolene.

Celkovo možno konštatovať, že sa kvalitatívne vyrovnáva najmä úroveň najlepších periodík. Medzi nimi boli často len minimálne rozdiely. Tak ako vlani možno s potešením povedať, že aj veľká väčšina časopisov, ktoré neboli odmenené žiadnou z cien, sa postupne snaží o novinárske zachytenie života v škole, v meste či v spoločnosti. Už len skutočne minimálne percento stredoškolských novín trpí takými začiatočnými rezervami, aké ešte pred pár rokmi charakterizovali najmenej polovicu stredoškolských titulov. A to napr. neznalosť novinárskych žánrov, absencia štruktúry časopisu, rozháraná grafická úprava, ignorovanie novinárskej fotografie či vlastných ilustrácií, obchádzanie života v škole či meste a pod. Ak sme vlani hovorili, že aj debutanti mali celkom slušnú úroveň, tentoraz sa to celkom povedať nedá. Niektorí z nováčikov prišli s klasickými chybami – využívanie neinvenčných „počítačových obrázkov“, absencia štruktúry časopisu, málo priestoru venovaného novinárskym žánrom, minimálna práca s grafikou. O to viac nás môže tešiť, že bez výnimky tie časopisy, ktoré už na Štúrovom pere boli, sa po tejto skúsenosti takmer bez výnimky prezentovali na kvalitatívne vyššej úrovni. O tom, čo všetko dáva Štúrovo pero redakčným radám, sa napokon možno dozvedieť i z reportáží publikovaných následne po súťaži vo veľkej väčšine časopisov. Hodnotenia sú približne na 95 % pozitívne a zvyšné sú neutrálne.

Tento rok sa vo všeobecnosti zlepšilo odovzdávanie generačných skúseností pri striedaní redakčných garnitúr. Oproti vlaňajšku sa nepochybne intenzívnejšie začala prejavovať schopnosť študentov polemicky sa vyjadrovať k páličivým či problematickým témam, a to tak celospoločenského charakteru (neonacionalizmus, vojna v Iraku, interrupcie a pod.), ako aj k problémom v školách.

Pokračuje pozitívna tendencia, v ktorej podľa údajov z väčšiny škôl už ich periodiká nemajú také kritické existenčné problémy, ako v minulom desaťročí. Študenti si sčasti dokážu nájsť sponzorov, časť nákladov pokrývajú z predaja svojich periodík a vo väčšine

je ochotná prispieť aj škola. Sú však aj redakcie, ktoré vydávajú svoje časopisy bez akéhokoľvek finančného príspevnia školy, čo vytvára na študentov neprímeraný tlak na získavanie financií. Ako najvyváženejšie sa javí uhrádzanie aspoň časti nákladov školou. Vo väčšine škôl, Združení rodičov a priateľov škôl, v orgánoch miestnych samospráv či miestnej správy, ako aj v radoch spolupracujúcich podnikateľov a nadácií je sčasti badateľná snaha chápať, aký veľký význam má pre realizáciu študentov v tomto smere existencia školských časopisov. Majú v nich možnosť prezentovať svoj talent, organizačné schopnosti, snaženia či úspechy školy, vyjadrujú svoje názory a prispievajú tak vo veľkej miere k zvyšovaniu zdravého sebavedomia a kultúrnej úrovne nielen študentov, ale aj jednotlivých škôl.

Podľa tohtoročných výsledkov súťaže je zrejmé, že ak sme vlni tvrdili, že stredoškolské časopisy majú na Slovensku dve hlavné mestá, teda že po Trnave sa ním stal aj Martin, tentokrát sú už tri. Tým tretím je Nitra.

Porota sa rozhodla udeliť nasledovné ceny:

- **Cenu primátora mesta Zvolen** za dlhodobú príkladnú pedagogickú podporu stredoškolskému časopisu Bc. Štefanovi Kohárimu, ktorý v nie najjednoduchších podmienkach SOU stavebného a poľnohospodárskeho trpezlivo a invenčne napomáha redakcii OZVENA ZO ZVOLENA.
- **Cenu Slovenského syndikátu novinárov** časopisu ZVONČEK TABA, ktorý vychádza na súkromnej základnej škole Bel Amos Martin. Tento časopis bol síce mimo vypísaných vekových kategórií, ale svojou kvalitou predčil nemálo stredoškolských periodík.
- **Cenu Ministerstva školstva SR** časopisu LETOKRUHY zo Strednej lesníckej školy z Banskej Štiavnice za systematické a cieľavedomé publikovanie reportáží, odborných článkov, rozhovorov i príbehov výborne korešpondujúcich so študijným zameraním školy.
- **Cenu Matice slovenskej**, ktoré venoval Miestny odbor MS vo Zvolene, časopisu PROGym študentov Gymnázia v Štúrove za organizačné schopnosti a nadšenie pri založení svojho časopisu, ktorý začali vydávať výhradne z peňazí zozbieraných spomedzi študentov svojho gymnázia.
- **Cenu Krajskej knižnice Ľudovíta Štúra vo Zvolene** časopisu ŠTAFETA, ktorý vychádza na Gymnázium v Skalici, najmä za snahu o humor, originálne nápady a kreatívnu grafickú úpravu periodika.
- **Cenu redakcie vojenského dvojtyždenníka OBRANA** časopisu TOMÁŠIČKÁR z Gymnázia Laca Novomeského v Bratislave za to, že sa ako azda jediný stredoškolský časopis zaoberal aj problematikou obrany, a to v rámci prezentácie súťaže ALIANTE venovanej problematike Severoatlantickej aliancie. A časopisu „PREČO NIE“ Gymnázia L. Sáru

v Bratislave za výbornú organizáciu redakčnej práce a cieľavedomú prezentáciu výsledkov a života vlastnej školy.

Všetky doteraz uvedené časopisy získali vecné ceny.

Odborná porota sa rozhodla, že hlavné ceny v kategórii stredoškolských časopisov Štúrovo pero za rok 2003 získavajú:

Tri časopisy sa umiestnili na treťom mieste:

OZVENA – Gymnázium na Golianovej ulici Nitra
 STARÝ BLESK – Gymnázium Jána Hollého Trnava
 NOVÝ BLESK – Športové Gymnázium na Bottovej ulici Trnava

Časopisy získali finančnú prémie po 2 000,- Sk

Na druhom mieste sa umiestnil časopis

NEZMAR – Gymnázium Párovská ulica Nitra, ktorý oproti vlnajšku postúpil o jedno miesto

Časopis získal finančnú prémie 4 000,- Sk

Vítazom súťaže stredoškolských časopisov za rok 2003 sa už tretí raz za sebou stal a finančnú odmenu vo výške 5 000,- Sk získal časopis

GYMLET z Gymnázia na ul. J. Lettricha v Martine

CENY TELEVÍZIE MARKÍZA

Televízia Markíza ako jeden z vyhlasovateľov súťaže Štúrovo pero už po piatykrát udeľuje osobitné ocenenia, ktorými chce odmeniť, a predovšetkým povzbudiť tie študentské periodiká, ktoré sa blížia k špičke stredoškolských časopisov na Slovensku.

Televízia Markíza aj tento rok udeľovanie svojej ceny odstupňovala podľa ich kvality a úrovne, a to vzostupne, zaradením medzi laureátov Ceny Televízie Markíza 3., 2. a 1. stupňa. Všetky ceny sú spojené s finančnou prémieu. Televízia Markíza sa s návrhmi odbornej poroty stotožnila a potvrdila laureátov osobitných Cien Televízie Markíza za rok 2003.

Ceny odovzdá generálny riaditeľ Televízie Markíza pán Vladimír Repčík.

**Na základe rozhodnutia odbornej poroty Televízia Markíza udeľuje
Cenu Televízie Markíza 3. stupňa
spojenú s finančnou prémieou 1 000 korún časopisom:**

ANDREJ z Gymnázia sv. Andreja v Ružomberku
– za vysoko kultivovaný jazykový prejav a vynikajúcu grafiku

NOVÝ KONTAKT zo Združenej strednej priemyselnej školy v Novom Meste nad Váhom
– za dômyselný prehľad školských úspechov v súťažiach, propagáciu práce nových absolventov školy v praxi a žánrovú pestrosť časopisu

KANÁL z Gymnázia Antona Bernoláka v Námestove
– za úspešnú integráciu študentov gymnázia do nového školského programu, netradičný záujem o mladších spolužiakov v prílohe Kanálik, za výbornú štruktúru časopisu a pozitívnu tendenciu smerom k lepšej úrovni periodika

ŠPENDLÍK z Gymnázia v Sečovciach
– za úspešné prezentovanie problematiky vstupu SR do EÚ, záujem o regionálnu problematiku okresu, odrážajúcu sa v školskom živote, a za kvalitnú prácu s fotografiou

ŠUM z Gymnázia v Nových Zámkoch
– za spojenie aktivít jednotlivých tried v kvalitnom novinárskom celku, za netradičný záujem o reportáže z krajín EÚ a za organizáciu zaujímavých školských súťaží

**Na základe rozhodnutia odbornej poroty Televízia Markíza udeľuje
Cenu Televízie Markíza 2. stupňa
spojenú s finančnou prémieou 2 000 korún časopisom:**

BĚČKO z Evanjelického gymnázia J. A. Komenského v Košiciach
– za výbornú prácu s fotografiou a sebavedomo vedené dynamické rozhovory

SHOT z Gymnázia školských bratov v Bratislave
– za verný obraz života školy, odrážajúci sa v ustálených rubrikách a za ideu súdržnosti študentov s postihnutými spoluobčanmi, ako aj za kvalitné spracovanie najmä rozhovorov

KYSLÍK zo Strednej zdravotníckej školy na Strečnianskej ulici v Bratislave
– za kvalitné zapracovanie odborných tém do študentského žargónu a za záujem venovať sa aj vážnym a citlivým ľudským a spoločenským témam

PREKLEPY z Gymnázia v Leviciach

– za snahu o novinársku kvalitu, organizačnú činnosť pri rôznych školských akciách, aj za vtipné a odľahčené študentské videnie sveta

ŠROT spoločný časopis SPŠ a OA v Tvrdošíne

– za snahu o konštruktívnu kritiku, najmä z pera talentovaného šéfredaktora Martina Rončáka a za jeho obdivuhodné úsilie vydávať časopis aj napriek slabej angažovanosti ostatných členov redakčného kolektívu

**Na základe rozhodnutia odbornej poroty Televízia Markíza udeľuje
Cenu Televízie Markíza 1. stupňa
spojenú s finančnou prémieu 3 000 korún časopisom:**

ŠTUDENSKÉ SLOVO z Gymnázia na Šrobárovej ulici v Košiciach

– za kultivovaný jazykový prejav, využitie vlastných ilustrácií a skvelé monitorovanie života na vlastnej škole

VEGET z Gymnázia Ludovíta Štúra v Trenčíne

– za výrazný pokrok najmä v grafike, za odvahu púšťať sa i do takých polemických tém, akými sú interrupcie či nacionalizmus

NA CESTE z Piaristického gymnázia Jozefa Branekého v Trenčíne

– za vynikajúcu grafiku, dynamické reportáže a skvelé monitorovanie života v škole a v meste Trenčín

GAMBURGER z Gymnázia Angeli Merici v Trnave

– za kvalitatívny vzostup, za výborné reportáže a zdravé študentské sebedomie pre-mietnuté aj do polemických článkov

S3GA – spoločný časopis SPŠ potravinárskej, Športového gymnázia a Hotelovej akadémie v Nitre

– za stále vysokú kvalitu a schopnosť sklbiť prácu redakčného kolektívu až z troch stredných škôl do integrujúceho tvaru, ktorý vytvára solídny obraz ich študentského života

Za odbornú porotu: Patrik Herman
Vo Zvolene, 23. 4. 2004

Kategória vysokoškolských časopisov

Do súťaže Štúrovo pero 2003 sa v kategórii Časopisy vysokoškolákov prihlásilo 5 periodík. Boli to časopisy Akadémie umení v Banskej Bystrici, študentov Fakulty managementu UK v Bratislave, študentov Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, študentov Právnickej fakulty UK v Bratislave a časopis /nie/len pre študentov Akadémie Policajného zboru v Bratislave. Oproti minulému roku je to nárast o dve periodiká.

Celková úroveň časopisov v porovnaní s víťaznými stredoškolskými časopismi bola nižšia. Vzájomné porovnanie časopisov vysokoškolákov sa rôznilo v ponímaní poslania študentského časopisu. Organizátori budú musieť v budúcich propozíciách uviesť, že ide o časopisy študentov a nie škôl, ktoré sa svojím charakterom diametrálne líšia.

Na základe hodnotenia došla porota k tomuto záveru:

Časopis študentov Akadémie policajného zboru S.L.Z.A. nespĺnil kritériá štatútu súťaže, preto nemohol byť hodnotený.

Vzhľadom na celkový počet zúčastnených periodík v tejto kategórii a na ich úroveň, porota sa rozhodla prvú a druhú cenu neudelieť.

3. cenu získali:

Magnet – časopis študentov Fakulty managementu Univerzity Komenského v Bratislave, ktorý vychádza raz za tri týždne

Občas Nečas – časopis študentov Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre.

Predseda poroty: prof. PhDr. Andrej Tušer, CSc.

Členovia: Mgr. Patrik Herman

doc. PhDr. Ján Sand, CSc.

Mgr. Pavol Vítko

Zvolen, 24. apríla 2004

Kategória Novinárske príspevky stredoškolákov

Do súťaže Štúrovo pero 2003 v kategórii stredoškolských novinárov sa prihlásilo 93 autorov a autoriek. Tento počet je rekordný v doterajšej histórii podujatia. Prihlásení autori študujú dohromady v 54 školách. Západné Slovensko reprezentovalo 26 škôl, stredné 15 a východoslovenský región 13.

Na účasti stredoškolákov sa výrazne podieľali gymnáziá. Okrem nich sa do súťaže zapojili študenti zo stredných priemyselných škôl, stredných odborných učilíšť, združených stredných škôl, z pedagogických a sociálnych akadémií a obchodných akadémií. Príspevky prišli aj zo strednej odbornej školy drevárskej, strednej pedagogickej školy, strednej záhradníckej školy a strednej poľnohospodárskej školy.

Tradičnými účastníkmi Štúrovho pera sú študenti z Trnavy, Trenčína a Nitry. Nováčikmi súťaže boli študenti z Michaloviec, Dunajskej Stredy a zo Senice.

Z reprezentatívnej vzorky 47 príspevkov, ktorými sa prezentovali pozvaní stredoškólači, bolo 18 uverejnených v školských časopisoch, rovnaký počet v regionálnej tlači, tri prišla ústredná tlač a osem príspevkov nebolo publikovaných.

Tematická a žánrová paleta príspevkov je značná. V niektorých prípadoch sa publicistický prístup prelína s literárnymi ambíciami autorov. Príznačná je osobnejšia autorská zangažovanosť, snaha vyjadriť svoj názor, pocit, postoj a zážitok. Stretli sme sa tak ako po iné roky s hodnoteniami knižných noviniek, výstav i hudobných vystúpení. Nechýbajú rozhovory, riport, komentáre, črty, rozšírené spravodajstvo, kritické a satirické fejtóny, pohľady na problematiku školskú i študentskú, zahraničnopolitickú i spoločenskú. Na úrovni boli kratšie i rozsiahlejšie reportáže o zaujímavých ľuďoch, činnostiach a podujatiach, články informatívne i apelatívne, ako aj expresívnejšie ladené úvahy a fikcie. Vyskytli sa aj celkom slušné pokusy o novinársku poviedku.

1. miesto **Vladislav Mičátek** z Gymnázia na Párovskej ulici v Nitre
2. miesto **Mária Deličová** z Gymnázia Ludovíta Štúra v Trenčíne
2. miesto **Filip Uhrovič** zo Športového gymnázia v Trnave
3. miesto **Lenka Meravá** z Gymnázia Ludovíta Štúra v Trenčíne
3. miesto **Alexandra Mallová** z Gymnázia v Topoľčanoch.

Predseda poroty: PhDr. Ján Beňo

Členovia: Mgr. Jozef Habočík

Mgr. Ferdinand Tisovič

Zvolen 24. apríl 2004

Kategória Novinárske príspevky vysokoškolákov

Do súťaže Štúrovo pero 2003 v kategórii vysokoškolákov sa prihlásilo rekordných 15 autorov a autoriek. Oproti vlaňajšku sa počet účastníkov zvýšil dvojnásobne.

V kategórii vysokoškolských autorov sa prezentovali svojimi prácami poslucháči žurnalistiky z Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Fakulty masmediálnej komunikácie Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku, Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity, katedry marketingovej komunikácie Univerzity Komenského v Bratislave a Strojnickej fakulty Žilinskej univerzity v Žiline.

V článkoch, komentároch, rozhovoroch, rozboroch, reportážach, fejtónoch, úvahách i črtách súťažiaci reflektovali rôznorodú tematiku. Písali o problémoch spoločenských, politických, sociálnych, zahraničnopolitických i humánnych, s dôrazným osobným zaujatím a kritickým akcentom, neraz veľmi vnímavo, zručne a poučene.

1. miesto **Miroslava Dírerová** z Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici
2. miesto **Lukáš Milan** z Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave
3. miesto **Martina Mitterpachová** z Fakulty masmediálnej komunikácie Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave

Predseda poroty: PhDr. Ján Beňo

Členovia: Mgr. Jozef Habočík

Mgr. Ferdinand Tisovič

prof. PhDr. Andrej Tušer, CSc.

Zvolen 24. apríl 2004

BUDÚCNOSŤ

Po desiatich rokoch je zrejme, že zámer vytvoriť novinársku súťaž stredoškolákov a vysokoškolákov bol správny. Štúrovo pero s desiatimi letokruhmi prináša svoje ovocie. Je ním stabilizácia starších a vznik nových časopiseckých titulov na stredných a vysokých školách, ako aj ich skvalitňovanie. Sú ním viac ako desiatky absolventov Štúrovho pera v radoch vysokoškolských študentov žurnalistiky, ako aj novinárov už z praxe. Sú to aj stovky ľudí, ktorí sa popri svojich povolaniach stali dopisovateľmi, respektíve svetú médií rozumejú viac, ako ostatní. Štúrovo pero bolo a je výzva aj motivácia. Sú to tiež informácie a výmena skúseností pre tisícky mladých.

Chceme, aby Štúrovo pero pokračovalo aj naďalej. Otázky, či záverečné sústreďenie nepresunúť z Krajskej knižnice L. Štúra do väčších priestorov, či ho nepredĺžiť na tri dni, či naň nepozývať viac jednotlivcov alebo či súťaž nerozšíriť o ďalšie kategórie – sú dôležité. Najdôležitejšia je však odpoveď na otázku číslo 1: Áno, všetci tí, ktorým sa Štúrovo pero zapísalo do ich životov svojou profesionálnou organizáciou a nenapodobiteľnou úžasnou ústretovou a sviežou atmosférou, chcú v jeho organizovaní pokračovať aj naďalej.

Mgr. PAVOL VITKO

REGISTER PERIODÍK

ŠTÚROVO PERO 1995

Stredoškolské časopisy a časopisy 8-ročných gymnázií

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

1. BUĎÝK – ??, Gymnázium L. Štúra Zvolen
2. GAUDEAMUS – ??, Gymnázium Sereď
3. GYMNIK – ??, Gymnázium J. Fándlyho Šaľa
4. GYMKÁČ – Kristína Dugovičová, Gymnázium Senec
5. IMAGE – Silvia Strmá, Dievčenská odborná škola Modrý Kameň
6. KUK – Katarína Ďurďíková, Stredná poľnohospodárska škola v Žiline
7. MANAGER – ??, Obchodná akadémia Ul. Skalická Bratislava
8. MIŠ-MAŠ – Michal Meško, Gymnázium Ul. Eštovova Martin
9. MLADOSŤ – Peter Markovič, Gymnázium P. O. Hviezdoslava Dolný Kubín
10. MLADOSŤ – Tomáš Bella, Obchodná akadémia Považská Bystrica
11. NEWS III.A – Marcel Veselovský, Gymnázium M. Hattalu Martin
12. NEZMAR – ??, Gymnázium Ul. Párovská Nitra
13. NOVÝ BLESK – Mário Nicolini, Gymnázium Ul. Hviezdoslavova Trnava
14. STARÝ BLESK – Martin Broniš, Gymnázium J. Hollého Trnava
15. STREDOŠKOLÁK – Jana Baťalíková, SOU strojárske Prakovce
16. ŠKOLA – Denisa Satorisová, Stredná poľnohospodárska škola Kežmarok
17. ŠPENDLÍK – ??, Gymnázium Sečovce
18. ŠTREKÁR – ??, SOU železničné Trenčín
19. ŠTUDENT – Gabriela Gregušová, Gymnázium Dubnica nad Váhom
20. ŠTUDENTSKE NOVINY – ??, Gymnázium L. Štúra Trenčín
21. ŠTÝL – ??, Súkromná stredná priemyselná škola odevná vo Zvolene
22. ÚSVIT – Monika Drevenáková, Obchodná akadémia Topoľčany
23. VEGET – ??, Gymnázium L. Štúra Trenčín
24. VITA – Andrea Haburajová, Stredná zdravotnícka škola Prešov

Vysokoškolské časopisy

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

ŠTÚROVO PERO 1996

Stredoškolské časopisy a časopisy 8-ročných gymnázií

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

1. BEZ NÁZVU – Ivan Šuša, Obchodná akadémia Ul. Tajovského Banská Bystrica
2. ECHO – Katarína Mráziková, Gymnázium sv. Jána Bosca Nová Dubnica
3. FLAKMAGAŽÍN – Martin Lauko, Gymnázium J. Lettricha Martin
4. GAMBURGER – Tomáš Zámožník, Gymnázium A. Merici v Trnave
5. GYMNIK – O. Kajanová, N. Hrnčárová, Gymnázium J. Fándlyho Šaľa
6. KANÁL – Anton Somora, Gymnázium A. Bernoláka Námestovo
7. KLÁŠTORNÍČEK – Martina Martinková, Domov mládeže Turčianske Teplice
8. MANAGER – Natália Mayerová, Obchodná akadémia Ul. Skalická Bratislava
9. MIŠ-MAŠ – Michal Meško, 8-ročné gymnázium J. Lettricha Martin
10. MLADOSŤ – Erika Balátová, Obchodná akadémia Považská Bystrica
11. MLADOSŤ – ??, Gymnázium P. O. Hviezdoslava Dolný Kubín
12. NO A? – Gabriela Papová, Obchodná akadémia Šurany
13. NOVÝ BLESK – Miloš Mrva, Gymnázium Ul. Hviezdoslavova Trnava
14. OÁZA – Lýdia Nováková, SPŠ S. Mikovíniho Banská Štiavnica
15. ODEVÁČIK – [PaedDr. Tomáš Majerník], SOU odevné a SPŠ odevná Prešov
16. OZVENA – Martin Ivanič, SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen
17. POSTREH – [Michaela Rojková], Domino – Centrum voľného času Ul. Štefánikova Nitra
18. ROZHĽAD – Ina Sukovská, Gymnázium Považská Bystrica
19. ROZKVET – ??, Gymnázium J. Kráľa Zlaté Moravce
20. SPOD GUPNE – Veronika Miháliková, Gymnázium Nová Baňa
21. STARÝ BLESK – Lucia Lenická, Gymnázium J. Hollého Trnava
22. STRETNUTIA – Barbora Križanová, Gymnázium P. O. Hviezdoslava Kežmarok
23. ŠPENDLÍK – Lenka Štoffová, Gymnázium Sečovce
24. ŠTUDENTSKÉ NOVINY – PaedDr. Vladimír Kudlík, Gymnázium L. Štúra Trenčín
25. ŠTÝL – ??, Súkromná stredná priemyselná škola odevná vo Zvolene
26. VEGET – [Lenka Kovačechová], Gymnázium L. Štúra Trenčín
27. VITA – Marcela Bujňáková, Stredná zdravotnícka škola Prešov
28. VOŠ – [Ján Štepita], Gymnázium M. Hattalu Trstená
29. WONT – Jana Mináriková, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
30. ZLATÉ OČKO – [Dana Mlynková], SOU Ul. Vodárenská Prešov
31. MY – Lýceum J. G. Tajovského a Kultúrna a vedecká spoločnosť I. Krasku Nadlak, Rumunsko

Vysokoškolské časopisy

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

1. NA EX – Zuzana Joneková, Študentský domov M. Uhra Trnava (MtF STU Trnava)
2. PRIEVAN – [Juraj Jarkim], nezávislý časopis Bratislava

ŠTÚROVO PERO 1997**Stredoškolské časopisy a časopisy 8-ročných gymnázií**

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

1. ECHO – Katarína Kvetková, Gymnázium sv. J. Bosca Nová Dubnica
2. ELKO – ??, SOU ul. sv. Michala Levice
3. FLAKMAGAZÍN – Martin Lauko, Gymnázium J. Lettricha Martin
4. GAMBURGER – Tomáš Zámožník, Gymnázium A. Merici v Trnave
5. GREMLIS – Ján Pířvara, Gymnázium Ul. Pankúchova Bratislava
6. GYMNAZIÁLNE ECHO – Mgr. Mária Myšiřková, Gymnázium arm. gen. L. Svobodu Humenné
7. GYMNIK – S. Šajbidorová, Z. Štrpková, Gymnázium J. Fándlyho Šala
8. IMPULZ – Jana Bohářiková, SPŠ elektrotechnická Prešov
9. INFORMÁTOR – PhDr. Eva Kovářiková, SPŠ Ul. F. Hečku Levice
10. KANÁL – Marián Kurjak, Gymnázium A. Bernoláka Námestovo
11. KLÁŠTORNÍČEK – Eva Krchňavá, Domov mládeže Turčianske Teplice
12. LÚČ – Jana Murínová, Gymnázium v Liptovskom Hrádku
13. MANAGER – Daniel Slávik, Obchodná akadémia Ul. Skalická Bratislava
14. MIŠ-MAŠ – Michal Meško, 8-ročné gymnázium J. Lettricha Martin
15. MLADOSŤ – Michaela Stachová, Obchodná akadémia Považská Bystrica
16. MY SOU – Slávka Drotárová, SOU SZSD Ul. Pod Kalváriou Prešov
17. NÁŠ POHLAD – Kristína Prokešová, Združená poľnohospodárska škola a SOUP Ivan-ka pri Dunaji
18. NAŠE SLOVO – Roland Kozák, SOU strojárske a Dievčenská odborná škola Tlmače
19. NOA – Zuzana Balážoviřová, Obchodná akadémia Šurany
20. NOVÉ SONDY – ??, Gymnázium J. A. Komenského Šabina
21. NOVÝ BLESK – Miloš Mrva, Gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
22. ODEVÁČIK – ??, SOU odevné Ul. Masarykova Prešov
23. OZVENA – Martin Ivanič, SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen
24. OZVENY Z CHODBY – Mgr. Erika Czaková, SOU elektrotechnické Vrábľe
25. REFLEX – Zuzana Grářiková, Gymnázium Ul. 17. novembra Topoľčany
26. ROZHLAD – Ivana Posluřchová, Gymnázium Považská Bystrica
27. SHOCK – Miloš Krekovič, Gymnázium Ul. Grösslingova Bratislava

28. SLÁDKOVIČ – Milota Hlaváčová, Gymnázium J. Kollára Báčsky Petrovec
29. SPOD GUPNE – Veronika Miháliková, Gymnázium Nová Baňa
30. STRETNUTIA – ??, Gymnázium P. O. Hviezdoslava v Kežmarku
31. ŠPENDLÍK – Ondrej Gažo, Gymnázium Sečovce
32. ŠTUDENT – [PaedDr. T. Kalafutová, Mgr. E. Ondrušová], Dievčenská odborná škola v Topoľčanoch
33. ŠTUDENTSKÉ NOVINY – PaedDr. Vladimír Kudlík, Gymnázium L. Štúra Trenčín
34. ŠTUDENTSKÉ SLOVO – Zuzana Kluchová, Gymnázium Ul. Šrobárova Košice
35. TOMÁŠIČKÁR – ??, Gymnázium L. Novomeského Bratislava
36. ŤAHÁK – Jaroslav Vrábel, príloha denníka Korzo Košice
37. ÚSMEV – Marián Klivanec, Gymnázium L. J. Šuleka Komárno
38. ÚSVIT – Lucia Gunišová, Obchodná akadémia Topoľčany
39. VEGET – Lenka Rumlerová, Gymnázium L. Štúra Trenčín
40. VITA – Andrea Ševčovičová, Stredná zdravotnícka škola Prešov
41. VOŠ – Zuzana Krivdová, Andrej Orogyányi, Gymnázium M. Hattalu Trstená
42. WONT – Matej Benko, gymnáziá v Nitre
43. XXL – ??, 8-ročné gymnázium – kvinta Ul. Alejová Košice
44. YPSILON – Sylvia Krahulíková, Stredná poľnohospodárska škola Topoľčany
45. ZLATÉ OČKO – ??, SOU Ul. Vodárenská Prešov
46. ZORNIČKA – Mgr. Eva Bezecná, Gymnázium J. F. Rimavského Levoča

Vysokoškolské časopisy

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

1. PRIEVAN – [Juraj Jarkim, Mária Zinburgová-Banášová], nezávislý časopis Bratislava
2. THE REPORTER – Lucia Miňovská, City University Trenčín

ŠTÚROVO PERO 1998

Stredoškolské časopisy a časopisy 8-ročných gymnázií

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

1. Ä – časopis lučeneckých stredoškolákov – Lubica Ivanová, Nová stolová spoločnosť Lučenec
2. DOMINO – ??, Dievčenská odborná škola Kežmarok
3. ECHO – ??, Gymnázium sv. J. Bosca Nová Dubnica
4. GAMBURGER – Dagmar Valová, Gymnázium A. Merici v Trnave
5. GAUDEAMUS – ??, Gymnázium Ul. Hubeného Bratislava
6. GONG – ??, Gymnázium J. M. Hurbana Čadca

7. GUČ – Zuzana Zimániová, Gymnázium M. M. Hodžu Liptovský Mikuláš
8. GYMNÍK – S. Šajbidorová, Z. Štrpková, Gymnázium J. Fándlyho Šaľa
9. ILÚZIA – Juraj Fellegi, Študentský spolok Liberté – Literárny klub Ilúzia Bratislava
10. IMPULZ – ??, SPŠ elektrotechnická Prešov
11. KALAZANCIO – Miloš Svoboda, Piaristické gymnázium sv. J. Kalazanského Nitra
12. KANÁL – Marián Kurjak, Gymnázium A. Bernoláka Námestovo
13. KLÁŠTORNÍČEK – ??, Domov mládeže Turčianske Teplice
14. KOSTIHOJ – Martin Ostrochovský, Obchodná akadémia Žilina
15. KULT – Peter Švehla, Evanjelické gymnázium Tisovec
16. LÚČ – Jana Murínová, Gymnázium v Liptovskom Hrádku
17. MIŠ-MAŠ – ??, Gymnázium Ul. J. Lettricha Martin
18. MLADOSŤ – Michal Medvecký, Gymnázium P. O. Hviezdoslava Dolný Kubín
19. MLADÝ POĽNOHOSPODÁR – BOOM – ??, Stredná poľnohospodárska škola Nitra
20. NOVÉ VIEROZVESTI – Dr. Tomáš Lengyelfalusy, CSc., Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
21. NOVÝ BLESK – Miloš Mrva, Gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
22. ODEVÁČIK – PaedDr. Tomáš Majerník, SOU odevné Masarykova ul. Prešov
23. OZVENA – [Martin Ivanič], SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen
24. PREKLEPY – Peter Komály, Gymnázium Levice
25. REFLEX – ??, Gymnázium Topoľčany
26. RES – Peter Švehla, Evanjelické gymnázium Tisovec
27. ROZHLAD – ??, Gymnázium Považská Bystrica
28. SDH-ČIK – ??, SOU služieb Púchov
29. SKLÁRIK – Ivan Trnka, SPŠ sklárska Poltár
30. SPECULUM – ??, Evanjelické kolegiálne gymnázium Prešov
31. SPOD GUPNE – ??, Gymnázium Nová Baňa
32. STARÝ BLESK – Gunišová, Gymnázium J. Hollého Trnava
33. ŠOK – Michal Jurči, Gymnázium Liptovský Hrádok
34. ŠPENDLÍK – ??, Gymnázium Sečovce
35. ŠTAFETA – ??, Gymnázium Skalica
36. ŠTEKLOVINY – Martin Baranovič, Gymnázium L. Stöckela Bardejov
37. ŠTUDENT – [PaedDr. T. Kalafutová, Mgr. E. Ondrušová], SOU a Dievčenská odborná škola v Topoľčanoch
38. ŠTUDENTSKÁ REVUE – Milan Lauko, Gymnázium Ul. J. Lettricha Martin
39. ŠTUDENTSKÉ SLOVO – ??, Gymnázium Ul. Šrobárova Košice
40. TOMÁŠIČKÁR – ??, Gymnázium L. Novomeského Bratislava
41. VEGET – [Lenka Rumlerová], Gymnázium L. Štúra Trenčín
42. VITA – Andrea Ševčovičová, Stredná zdravotnícka škola Prešov
43. VZLET – ??, Gymnázium Lipany
44. YPSILON – ??, Stredná poľnohospodárska škola Topoľčany

Vysokoškolské časopisy

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

1. OKO – Peter Gardian, Študentský parlament FEI STU Bratislava

ŠTÚROVO PERO 1999**Stredoškolské časopisy a časopisy 8-ročných gymnázií**

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

1. ÁMOSÁCI – Peter Zubko, Gymnázium J. A. Komenského Košice
2. Ä – časopis lučeneckých stredoškolákov – ??, Nová stolová spoločnosť Lučenec
3. DEFEKT – Diana Mráziková, Gymnázium Ul. Einsteinova Bratislava
4. EXTRÉM – Mgr. Monika Jučová, Dievčenská odborná škola Kežmarok
5. FUTURUM– ??, SOU strojárske Trnava
6. GAMBURGER – Dagmar Valová, Gymnázium A. Merici v Trnave
7. GAUDEAMUS – Veronika Škodová, Gymnázium Ul. Hubeného Bratislava
8. GONG – Radoslav Hnidka, Gymnázium J. M. Hurbana Čadca
9. GUČ – Marek Pauliak, Gymnázium Liptovský Mikuláš
10. GYMKÁČ – Andrej Bašta, Gymnázium A. Bernoláka Senec
11. GYMLET – Michal Meško, Gymnázium Ul. J. Lettricha Martin
12. INÉ ONÉ – Pavol Štrba, Gymnázium Ul. Golianova Nitra
13. KALAZANCIO – Beata Bučeková, Piaristické gymnázium sv. J. Kalazanského Nitra
14. KLÁŠTORNÍČEK – Katarína Pšenáková, Domov mládeže Turčianske Teplice
15. KOSTIHOJ – Martin Ostrochovský, Obchodná akadémia Žilina
16. KYSLÍK – ??, Stredná zdravotnícka škola Ul. Strečnianska Bratislava
17. LÚČ – Jana Murínová, Gymnázium v Liptovskom Hrádku
18. LÚČ – Mgr. Veličová, Stredná poľnohospodárska škola a Obchodná akadémia Zvolen
19. MLADOSŤ – Milan Bocko, Gymnázium P. O. Hviezdoslava Dolný Kubín
20. MOZAIKA – Monika Žemlová, Gymnázium Hlohovec
21. NOVÉ SONDY – ??, Gymnázium Sabinov
22. NOVÉ VIEROZVESTI – Kristián Šeffler, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
23. NOVÝ BLESK – Jana Barabášová, Gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
24. ODEVÁČIK – PaedDr. Tomáš Majerník, SOU odevné Ul. Masarykova Prešov
25. OZVENA – Štefan Kohári, SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen
26. PREKLEPY – Peter Komály, Gymnázium Levice
27. ROZHLAD – ??, Gymnázium Považská Bystrica
28. SDH-ČIK – Mária Kapišová, SOU služieb Púchov
29. SKLÁRIK – Ivan Trnka, SPŠ sklárska Poltár
30. SPECULUM – Vlado Kmec, Evanjelické kolegálne gymnázium Prešov

31. SPEKTRUM – ??, SPŠ Púchov
32. STARÝ BLESK – Kristína Nádaská, Gymnázium J. Hollého Trnava
33. ŠOK – Michal Jurči, Gymnázium Liptovský Hrádok
34. ŠPENDLÍK – ??, Gymnázium Sečovce
35. ŠTEKLOVINY – Martin Baranovič, Gymnázium L. Stöckela Bardejov
36. ŠTUDENT – Alena Kováčová, SOU a Dievčenská odborná škola v Topolčanoch
37. ŠTUDENTSKE SLOVO – Zuzana Rajecová, Gymnázium Ul. Šrobárova Košice
38. TERČ – ??, SPŠ Partizánske
39. TOMÁŠIČKÁR – L. Klobušická, Gymnázium L. Novomeského Bratislava
40. VEGET – Lukáš Milan, Gymnázium Ľ. Štúra Trenčín
41. VITA – Andrea Ševčovičová, Stredná zdravotnícka škola Prešov
42. VZLET – Silvia Čorbová, Gymnázium Lipany

Vysokoškolské časopisy

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

ŠTÚROVO PERO 2000

Stredoškolské časopisy a časopisy 8-ročných gymnázií

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

1. AKADEMIK – Mgr. Erika Véberová, Mgr. Jana Taišová, Hotelová akadémia Košice
2. ÁMOSÁCI – Peter Zubko, Gymnázium J. A. Komenského Košice
3. Ä – časopis lučeneckých stredoškolákov – Nada Urbanová, Nová stolová spoločnosť Lučenec
4. BILINY – M. Paľaga, GPUPT – bilinguálna sekcia Poprad
5. BOMBA – PaedDr. Marcela Bundová, Gymnázium Tornala
6. BOOM – ??, Stredná poľnohospodárska škola Nitra
7. ČASOPIS – Lukáš Zorád, Michal Barla, Súkromné gymnázium Ul. Kremnická Bratislava
8. DEFEKT – Petra Domoráková, Gymnázium Ul. Einsteinova Bratislava
9. DOŠKÁR – Elena Oravczová, SOU a Dievčenská odborná škola Banská Štiavnica
10. ECHO – Beata Ščevlíková, SOU Komárno
11. EKOBOOM – Ing. Jana Bottová, Obchodná akadémia Rimavská Sobota
12. ESO – Drahomíra Svitekovej, Obchodná akadémia Detva
13. EVOA – Ivan Mucha, Obchodná akadémia Ul. Skuteckého Banská Bystrica
14. FÉNIX – Lucia Mušáková, Iveta Hajdákovej, Gymnázium bilinguálne anglicko-slovenské Sučany
15. GAMBURGER – ??, Gymnázium A. Merici v Trnave
16. GAUDEAMUS – Veronika Škodová, Gymnázium Ul. Hubeného Bratislava
17. GOLIANKO – Jana Dovičovičová, Gymnázium Ul. Golianova Nitra

18. GY-MY – Jana Dibáková, Gymnázium Spišská Nová Ves
19. GYMLET – Michal Meško, Gymnázium Ul. J. Lettricha Martin
20. GYMPELKO – Katarína Némcová, Gymnázium J. Chalupku Brezno
21. HEURÉKA – Lucia Nguyenová, Obchodná akadémia Pezinok
22. INÉ ONÉ – Pavol Štrba, nezávislý časopis (Gymnázium Ul. Golianova Nitra)
23. JUNIOR, RNDr. Jana Hvizdošová, SPŠ stavebná a geodetická Košice
24. JUVENTUS – Alexander Lehocký, SPŠ stavebná Hurbanovo
25. KERI-NEW-zás – Atila Forgon, Obchodná akadémia Rimavská Sobota
26. KLÁŠTORNÍČEK – Andrea Kavecká, Domov mládeže Turčianske Teplice
27. KOKTAIL – Denisa Vašová, Stredná poľnohospodárska a priemyselná škola Bernolákovo
28. KOMÉTA – Mgr. Stanislava Jureková, 8-ročné športové gymnázium Banská Bystrica
29. KOSTIHOJ – Martin Ostrochovský, Obchodná akadémia Žilina
30. KYSLÍK – Barbora Pravotiaková, Stredná zdravotnícka škola Ul. Strečnianska Bratislava
31. LETOKRUHY – Slavomára Gáborová, Stredná lesnícka škola Banská Štiavnica
32. LÚČ – Hana Buranská, Gymnázium Liptovský Hrádok
33. NOA – Mirka Rašmanová, Obchodná akadémia Šurany
34. NOVÉ SONDY – Elena Boháčová, Gymnázium Sabinov
35. NOVÉ VIEROZVESTI – Katarína Stančoková, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
36. NOVÝ BLESK – ??, Gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
37. NOVÝ KONTAKT – Mgr. Zora Zaťková, SPŠ Nové Mesto nad Váhom
38. ODEVÁČIK – PaedDr. Tomáš Majerník, SOU odevné Masarykova ul. Prešov
39. OK-KO – Zuzana Zimányiová, Súkromná obchodná akadémia Dunajská Streda
40. OKNO – ??, Obchodná akadémia a Stredná poľnohospodárska škola Zvolen
41. OZVENA – Štefan Kohári, SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen
42. OZVENA – ??, Gymnázium Ul. Golianova Nitra
43. OZVENY Z CHODBY – Mgr. Erika Czaková, SOU elektrotechnické Vráble
44. PARABOLA – ??, Združená stredná priemyselná škola Trnava
45. PAUZA... nielen na prestávku – Mgr. Juliana Mrázová, Pedagogická a sociálna akadémia Ul. Bullova Bratislava
46. PLUS – ??, 8-ročné gymnázium – sekunda A, Zvolen
47. PREKLEPY – Michal Pastier, Gymnázium A. Vrábla Levice
48. ROZHLAD – PhDr. Margita Buociková, Gymnázium Považská Bystrica
49. SEM-TAMNÍK – Erika Ilkovičová, Stanka Luppová, Obchodná akadémia Lučenec
50. SLNEČNICA – Ing. Dana Luzarová, SOU poľnohospodárske Topoľčany
51. SPEKTRUM – Mgr. Ludmila Fajmonová, Združená stredná odborná škola Púchov
52. STARÝ BLESK – Šimon Kollár, Gymnázium J. Hollého Trnava
53. STRETNUTIA – ??, Gymnázium P. O. Hviezdoslava Kežmarok
54. ŠKOLSKÝ ČASOPIS – Eva Rusková, Dievčenská odborná škola Banská Bystrica
55. ŠOK – Martina Pelachová, nezávislý časopis (Gymnázium Liptovský Hrádok)
56. ŠPENDLÍK – ??, Gymnázium Sečovce

57. ŠTEKLOVINY – Jozef Pavúk, Gymnázium L. Stöckela Bardejov
58. ŠTUDENSKÉ KORENE – Božena Káillová, Gymnázium Detva
59. ŠTUDENSKÉ POKUSY – Štefan Barič, Obchodná akadémia pre telesne postihnutú mládež Slovenská Lupča
60. ŠTUDENSKÉ SLOVO – Jana Petříková, Gymnázium Ul. Šrobárova Košice
61. ŠUM – Linda Gašparovská, Gymnázium Nové Zámky
62. TERČ – ??, SPŠ Partizánske
63. TOMÁŠIČKÁR – Hana Magurová, Gymnázium L. Novomeského Bratislava
64. VEGET –??, Gymnázium L. Štúra Trenčín
65. VZLET – Dominika Krížalkovičová, Gymnázium Lipany
66. YPSILON – Mgr. Darína Ursinyová, Stredná poľnohospodárska škola Topoľčany
67. ZOŠKA – Katarína Pavlendová, Obchodná akadémia Ul. Dudova Bratislava

Vysokoškolské časopisy

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

1. JONATHAN – Denisa Šulcová, Centrum univerzitnej pastorácie Zvolen
2. OKO – ??, Študentský parlament FEI STU Bratislava
3. STAVBÁRIK – Ľudmila Uličná, SF STU Bratislava

ŠTÚROVO PERO 2001

Stredoškolské časopisy a časopisy 8-ročných gymnázií

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

1. A-TEAM – Alena Očenášová, Obchodná akadémia Prievidza
2. B 612 – Vojtecha Gregová, Gymnázium sv. T. Akvinského Košice
3. BÉČKO – Filip Jerga, Evanjelické gymnázium J. A. Komenského Košice
4. BILINY – Linda Poláková, GPUdT – bilinguálna sekcia Poprad
5. ČASOPIS – Viktor Lechner, Súkromné gymnázium Ul. Kremnická Bratislava
6. DÚHA – Lucia Tomečková, Stredná zdravotnícka škola Skalica
7. ECHO – Miroslav Hajko, SOU Komárno
8. ESO – Drahomíra Svinteková, Obchodná akadémia Detva
9. FÉNIX – Mgr. Jana Merchant, Gymnázium Bilinguálne anglicko-slovenské Sučany
10. GAMBURGER – Anna Kalinayová, Gymnázium A. Merici v Trnave
11. GIN – Ján Šifra, Gymnázium Poprad
12. GYMLET – Michal Meško, Gymnázium Ul. J. Lettricha Martin
13. GYMPELKO – Katarína Němcová, Gymnázium J. Chalupku Brezno
14. IKVÁČ – ??, Základná škola a 8-ročné gymnázium sv. Mikuláša Prešov
15. IPIERKO – Mgr. Terézia Harčaričková, SOU pre telesne postihnutú mládež Bratislava

16. JUVENTUS – ??, SPŠ stavebná Hurbanovo
17. KLÁŠTORNÍČEK – Andrea Kavecká, Domov mládeže Turčianske Teplice
18. KYSLÍK – Barbora Pravotiaková, Stredná zdravotnícka škola Ul. Strečnianska Bratislava
19. MANIANA – Eva Rusková, Dievčenská odborná škola Banská Bystrica
20. MÁRIA – Silvia Žigraiová, Stredná zdravotnícka škola Márie Terézie Schererovej Ružomberok
21. MLADOSŤ – Martin Kuštek, Gymnázium Ul. Metodova Bratislava
22. MLADOSŤ – ??, Obchodná akadémia Považská Bystrica
23. MLADÝ DOPRAVÁK – Lívia Čermáková, SPŠ dopravná Košice
24. NA CESTE, Andrea Krížanová, Piaristické gymnázium J. Braneckého Trenčín
25. NEZMAR – Vladislav Mičátek, Gymnázium Ul. Párovská Nitra
26. NOA – Silvia Šípošová, Obchodná akadémia Šurany
27. NOVÉ SONDY – ??, Gymnázium Sabinov
28. NOVÉ VIEROZVESTI – Soňa Pauková, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
29. NOVÝ BLESK – Alena Vančová, Gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
30. NOVÝ KONTAKT – Mgr. Zora Zaťková, SPŠ Nové Mesto nad Váhom
31. ODEVÁČIK – PaedDr. Tomáš Majerník, SOU odevné Ul. Masarykova Prešov
32. OZVENA – Štefan Kohári, SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen
33. OZVENA – ??, Gymnázium Ul. Golianova Nitra
34. OZVENY Z CHODBY – Mgr. Erika Czaková, SOU elektrotechnické Vráble
35. PAKAREŇ – Veronika Burčíková, Pedagogická a kultúrna akadémia L. Novomeského Modra
36. PAUZA – Mgr. Juliana Mrázová, Pedagogická a sociálna akadémia Ul. Bullova Bratislava
37. POMIMO – PaedDr. Mária Sidorová, SOU služieb a Dievčenská odborná škola Prešov
38. PREKLEPY – Michal Pastier, Gymnázium A. Vrábľa Levice
39. S3GA (STRIGA) – Mgr. Jana Šimková, SPŠ potravinárska, Hotelová akadémia, Športové osemročné gymnázium Nitra
40. SEM-TAMNÍK – Erika Ilkovičová, Stanka Luppová, Obchodná akadémia Lučenec
41. SLNEČNICA – Alžbeta Sivá, SOU poľnohospodárske a Učilište poľnohospodárske Topoľčany
42. STARÝ BLESK – ??, Gymnázium J. Hollého Trnava
43. STAVBÁRSKE OKO – Mgr. Ludmila Ažaltovičová, SOU stavebné Michalovce
44. STREDOŠKOLÁK – Jozefína Saksová, SOU Prakovce
45. STRETNUTIA – Mária Goceliaková, Gymnázium P. O. Hviezdoslava Kežmarok
46. ŠKOLSKÉ NOVINY – Martin Ďurkovic, 8-ročné gymnázium Zvolen
47. ŠKOLSKÝ ČASOPIS – ??, SOU pre telesne postihnutú mládež Žilina
48. ŠOK – Martina Pelachová, nezávislý časopis (Gymnázium Liptovský Hrádok)
49. ŠPENDLÍK – ??, Gymnázium Sečovce
50. ŠTEKLOVINY – Jozef Pavúk, Gymnázium L. Stöckela Bardejov

51. ŠTUDENTSKÉ SLOVO – Jana Kopernická, Gymnázium Ul. Šrobárova Košice
52. ŠTUDENTSKÝ MAGAZÍN – Zuzana Chabadová, ?? Zvolen
53. ŠUCH – Martina Dratvová, Gymnázium V. P. Tótha Martin
54. TOMÁŠIČKÁR – ??, Gymnázium L. Novomeského Bratislava
55. ULITA – Zdenka Krížová, Gymnázium J. Papánka Bratislava
56. VEGET – Andrea Ondrušková, Gymnázium L. Štúra Trenčín
57. ZOŠKA – Nela Mokrú, Obchodná akadémia Ul. Dudova Bratislava

Vysokoškolské časopisy

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

1. OKO – Miloš Halan, FEI STU Bratislava

ŠTÚROVO PERO 2002

Stredoškolské časopisy a časopisy 8-ročných gymnázií

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

1. A-TEAM – Alena Očenášová, Obchodná akadémia Prievidza
2. AKTY GK2 – Elena Jančušková, Gymnázium Prešov
3. ANDREJ – Katarína Prílepková, Gymnázium sv. Andreja Ružomberok
4. BĚČKO – Filip Jerga, Evanjelické gymnázium J. A. Komenského Košice
5. BILINY – Linda Poláková, GPUTD bilinguálna sekcia Poprad
6. DÚHA – Ivana Mullerová, Stredná zdravotnícka škola Skalica
7. ECHO SOUPT – M. Šipčiaková, Domov mládeže pri SOUPT Banská Bystrica
8. EINSTEINIUM – Z. Feleková, I. Jarská, Gymnázium Ul. Einsteinova Bratislava
9. ESO – Veronika Herdová, Obchodná akadémia Detva
10. ESO – Mgr. Alena Gulačová, SOU strojárske Považská Bystrica
11. GIN – Ján Šifra, Gymnázium Poprad
12. GUČ – Jana Štrbová, Gymnázium M. M. Hodžu Liptovský Mikuláš
13. GYMLET – Martin Lauko, Gymnázium Ul. J. Lettricha Martin
14. GYMPELKO – Marek Locek, Gymnázium J. Chalupku Brezno
15. HOMO STUDIOSUS – Zuzana Kurčáková, Gymnázium Ul. Poštová Košice
16. IKVÁČ – Tomáš Hajduk, Základná škola a 8-ročné gymnázium sv. Mikuláša Prešov
17. INDEBITE – Miroslav Ondrejčíčka, Gymnázium Vrbové
18. INÉ ONÉ – [Katarína Sekerková], nezávislý časopis (Gymnázium Golianova ul. Nitra)
19. IPIERKO – Hedviga Roglová, Inštitút pre pracovnú rehabilitáciu občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou a SOU pre telesne postihnutú mládež Bratislava
20. JUNIOR – Mgr. Hanková, SPŠ stavebná a geodetická Košice
21. KLÁŠTORNÍČEK – Martina Dopaterová, Domov mládeže Turčianske Teplice

22. KŠEFT – Karina Némethová, Obchodná akadémia Levice
23. KYSLÍK – Barbora Vöröšová, Stredná zdravotnícka škola Ul. Strečnianska Bratislava
24. MANIANA – Jana Antalová, Dievčenská odborná škola Banská Bystrica
25. MIKS – Eva Gavlasová, Obchodná akadémia Čadca
26. MLADÝ DOPRAVÁK – Lívia Čermáková, SPŠ dopravná Ul. Hlavná Košice
27. MLADÝ ŠTÝL – Ing. Stanislav Mihalo, Združená stredná škola Gemerská 1 Košice
28. NA CESTE – Bernard Prívára, Piaristické gymnázium J. Braneckého Trenčín
29. NÁDEJ – ??, ZUŠ – D. Kardoša Bánovce nad Bebravou
30. NEZMAR – Vladislav Mičátek, Gymnázium Ul. Párovská Nitra
31. NND (Nemáš, nedáš, dostaneš) – Eva Jančušková, Obchodná akadémia Liptovský Mikuláš
32. NOVÉ SONDY – PhDr. Júlia Nastišinová, Gymnázium Sabinov
33. NOVÝ BLESK – Iveta Lešundáková, Gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
34. NOVÝ KONTAKT – Mgr. Zora Zaťková, Združená stredná priemyselná škola Nové Mesto nad Váhom
35. ODEVÁČIK – PaedDr. Tomáš Majerník, Združená stredná škola odevná Prešov
36. OK-KO – Henrieta Matusková, Súkromná obchodná akadémia Dunajská Streda
37. OZVENA – Oľga Mederlyová, Gymnázium Ul. Golianova Nitra
38. OZVENA ZO ZVOLENA – Štefan Kohári, SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen
39. OZVENY Z CHOUBY – Mgr. Erika Czaková, SOU elektrotechnické Vráble
40. PAUZA – Mgr. J. Tatayová, Pedagogická a sociálna akadémia Ul. Bullova Bratislava
41. PRAMEŇ – Veronika Klusková, Pedagogická a sociálna akadémia Turčianske Teplice
42. PREKLEPY – Július Buday, Gymnázium A. Vrábla Levice
43. PRIEVAN – ??, Združená Hotelová a Obchodná škola v Liptovskom Mikuláši
44. PSYCHOHYPERATRACKIA – Mgr. Soňa Vargová, Prvé súkromné gymnázium Lučenec
45. S3GA (STRIGA) – Magdaléna Janošiková, SPŠ potravinárska, Hotelová akadémia, Športové gymnázium Nitra
46. SLOVO – Milan Kališ, Gymnázium M. R. Štefánika Nové Mesto nad Váhom
47. SMART – Nela Mokrú, Obchodná akadémia Ul. Dudova Bratislava
48. SPEKTRUM – Mgr. L. Fajmonová, Združená stredná odborná škola Púchov
49. STARÝ BLESK – Danka Barteková, Kristína Grexová, Gymnázium J. Hollého Trnava
50. STAVBÁRIK – Lenka Hricová, SOU stavebné Košice
51. STRETNUTIA – Mária Goceliaková, Gymnázium P. O. Hviezdoslava Kežmarok
52. ŠKOLA – Mária Koštiaková, Stredná poľnohospodárska škola Kežmarok
53. ŠKOLOVINY – Mgr. Alica Kortišová, Gymnázium SNP Dobšín
54. ŠPENDLÍK – ??, Gymnázium Sečovce
55. ŠTAFETA – ??, Gymnázium Skalica
56. ŠTEKLOVINY – Zuzana Gráčová, Gymnázium L. Stöckela Bardejov
57. ŠTUDENTSKÉ SLOVO – Mgr. Lucia Formenderová-Partilová, Gymnázium Ul. Šrobárova Košice
58. ŠUCH – Martina Dratvová, Gymnázium V. P. Tótha Martin
59. TEENS – Norbert Kucharík, Gymnázium Myjava
60. TOMÁŠIČKÁR – PhDr. Natália Zajačková, Gymnázium L. Novomeského Bratislava

61. TWISTER – Margita Hološková, Gymnázium Senica
62. VEGET – Juraj Seriš, Gymnázium L. Štúra Trenčín
63. VRESKOT – Miriam Zombeková, Združená stredná škola obchodu a služieb Kežmarok
64. VZLET – Lucia Turčíková, Gymnázium v Lipanoch

Vysokoškolské časopisy

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

1. OKO – Michal Jenčo, FEI STU Bratislava
2. PAFUK – [Martin Mačásek], PF UK Bratislava
3. ZMYSEL – Lukáš Milan, FIF UK Bratislava

ŠTÚROVO PERO 2003

Stredoškolské časopisy a časopisy 8-ročných gymnázií

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

1. ANDREJ – Katarína Prílepková, Gymnázium sv. Andreja Ružomberok
2. AMICUS – PaedDr. Ing. František Gerčák, Gymnázium a Základná škola sv. J. Bosca Bardejov
3. BĚČKO – Filip Jerga, Evanjelické gymnázium J. A. Komenského Košice
4. ENDORFÍN – Andrea Dorová, Domov mládeže pri SZŠ Banská Bystrica
5. ESO – Lucia Bahnová, Obchodná akadémia Detva
6. EXCLUSIVE – Ivan Petráš, SPŠ elektrotechnická Piešťany
7. GAMBURGER – Mária Pifková, Gymnázium A. Merici Trnava
8. GYMLET – Peter Frlička, Martin Lauko, Gymnázium Ul. J. Lettricha Martin
9. GYMSU – Zuzana Bystrianska, Gymnázium Šurany
10. HOMO STUDIOSUS – Zuzana Kurčáková, Gymnázium Ul. Poštová Košice
11. HORMÓN – Mgr. Veronika Ondrušková, RNDr. Milena Milková, Stredná zdravotnícka škola Záhradnícka ul. Bratislava
12. CHEMIK – Michal Holeša, SOU chemické Žilina
13. IKVÁČ – Tomáš Hajduk, Gymnázium a Základná škola sv. Mikuláša Prešov
14. IUVENIS – Denisa Žumarová, Gymnázium Zvolen
15. JUVENTUS – ??, SPŠ stavebná Hurbanovo
16. KANÁL – Ľubica Miklušičáková, Gymnázium A. Bernoláka Námestovo
17. KLÁŠTORNÍČEK – Martina Dopaterová, Domov mládeže Turčianske Teplice
18. KOCKY – Mgr. Ludmila Sušková, Gymnázium P. Horova Michalovce
19. KŠEFT – Nina Nevidzánka, Obchodná akadémia Levice
20. KUK – D. Hellová, Stredná poľnohospodárska škola Žilina
21. KYSLÍK – Lucia Rybáriková, Stredná zdravotnícka škola Ul. Strečnianska Bratislava

22. LETOKRUHY – Miroslav Lichý, Stredná lesnícka škola Banská Štiavnica
23. MLADÝ DOPRAVÁK – Ivana Ruščáková, SPŠ dopravná Ul. Hlavná Košice
24. NA CESTE – Anna Rajská, Piaristické gymnázium J. Braneckého Trenčín
25. NÁDEJ – ??, ZUŠ – D. Kardoša Bánovce nad Bebravou
26. NAŠE OKNO – Soňa Kováčiková, Domov mládeže Ul. J. Švermu Zvolen
27. NEZMAR – Vladislav Mičátek, Gymnázium Ul. Párovská Nitra
28. NOVÉ VIEROZVESTI – Jakub Brezovský, Marianna Ševčíková, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
29. NOVÝ BLESK – Katarína Rybová, Športové gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
30. NOVÝ KONTAKT – Mgr. Anton Kokoška, Združená stredná priemyselná škola Nové Mesto nad Váhom
31. OADKO – Ing. Michal Batuna, Obchodná akadémia Dolný Kubín
32. OBČASÁK – Andrea Szöcsová, Gymnázium Galanta
33. OCULUS – Slavomír Venglarčík, Stredná zdravotnícka škola Levoča
34. ODEVÁČIK – PaedDr. Tomáš Majerník, Združená stredná škola odevná Prešov
35. OK-KO – Magdaléna Gallfyová, Súkromná obchodná akadémia Dunajská Streda
36. OZVENA – Agáta Škublová, Gymnázium Ul. Golianova Nitra
37. OZVENA ZO ZVOLENA – Michaela Gorálová, SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen
38. OZVENY Z CHODBY – Mgr. Erika Czaková, SOU elektrotechnické Vráble
39. PASCA – Mgr. Darina Tökölyová, Pedagogická a sociálna akadémia Levice
40. PAUZA – Mgr. J. Tatayová, Pedagogická a sociálna akadémia Ul. Bullova Bratislava
41. PAUZÁK – Anton Čumak, SPŠ Handlová
42. POMIMO – Jozef Mathia, Združená stredná škola služieb Prešov
43. PREČO NIE? – Katarína Kumová, Gymnázium Ul. L. Sáru Bratislava
44. PREKLEPY – Július Buday, Gymnázium A. Vrábla Levice
45. PROFESIONÁL – Zuzana Tkáčová, Gymnázium, súkromná 8-ročná škola Košice
46. PROGYM – Štefan Gyuriesek, Gymnázium Štúrovo
47. REBEKA – Lucia Bruchterová, Združená stredná škola Dvory nad Žitavou
48. SALVE – Miroslav Halák, Katolícke gymnázium Š. Moyzesa Banská Bystrica
49. SHOCK – Juraj Frank, Gymnázium Ul. Grösslingova Bratislava
50. SHOT – Jakub Čech, Gymnázium školských bratov Ul. Čachtická Bratislava
51. SKRAT – Pavol Trúsik, Združená stredná škola elektrotechnická Stará Turá
52. SLOVNAFTÁRIK – Terézia Kissová, SOU chemické Bratislava
53. SLOVO – Lucia Pašková, Gymnázium M. R. Štefánika Nové Mesto nad Váhom
54. SMART – Nela Mokrá, Obchodná akadémia Ul. Dudova Bratislava
55. SPÉŠNET – Jaroslav Pitoňák, SPŠ Poprad
56. SPÍŠ – Drahomíra Bučeková, SPŠ Komárno
57. STARÝ BLESK – ??, Gymnázium J. Hollého Trnava
58. STRENTUTIA – Mária Goceliaková, Gymnázium P. O. Hviezdoslava Kežmarok
59. STRIGA (S3GA) – Magdaléna Janošiková, SPŠ potravinárska, Hotelová akadémia, Športové gymnázium Nitra

60. SVET V LITERÁCH – Andrea Sisková, Prvé slovenské literárne gymnázium Revúca
61. ŠPENDLÍK – ??, Gymnázium Sečovce
62. ŠROT – Lacková, SPŠ I. Gessaya Tvrdošín
63. ŠTAFETA – Tisoňová, Gymnázium Skalica
64. ŠTUDENTSKE SLOVO – Katarína Džunková, Gymnázium Ul. Šrobárova Košice
65. ŠUM – Nikoleta Lavičková, Gymnázium Nové Zámky
66. ŠUVIX – Zdenka Pillárová, Domov mládeže Ul. Hlinská Žilina
67. TAO – Katarína Straková, Združená stredná škola odevná Levice
68. TEENS – Kristína Kubinová, Lucia Figúrová, Gymnázium Myjava
69. TÍM – PaedDr. A. Krajšovičová, Mgr. L. Záhorová, Obchodná akadémia Ul. Nevädzová Bratislava
70. TOMÁŠIČKÁR – PhDr. Natália Zajačková, Gymnázium L. Novomeského Bratislava
71. VEGET – Mária Deličová, Gymnázium L. Štúra Trenčín
72. VZLET – Radka Grinčová, Gymnázium v Lipanoch
73. YPSILON – ??, Združená stredná škola poľnohospodárska Topoľčany
74. ZDRAVOŤAČIK – Andrea Lutišanová, Stredná zdravotnícka škola Nové Zámky
75. ZVONČEK – Mgr. Thomka, Súkromná základná škola Bell Amos Martin

Vysokoškolské časopisy

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

1. ART3 – Mgr. Luboš Krno, Akadémia umení Banská Bystrica
2. MAGNET – Jana Hrnčiarová, Fakulta managementu UK Bratislava
3. OBČAS NEČAS – Jaroslav Krafca, Študentský parlament UKF Nitra
4. PAFUK – Eduard Burda, Európske združenie študentov práva (ELSA) Bratislava
5. SLZA – Bc. Mária Miklosová, Akadémia Policajného zboru v Bratislave

ŠTÚROVO PERO 2004

Stredoškolské časopisy a časopisy 8-ročných gymnázií

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

1. A – TEAM – Juraj Huba, Obchodná akadémia Prievidza
2. AKADEMIK – Mgr. Erika Véberová, Hotelová akadémia Ul. Južná trieda Košice
3. ANDREJ – Veronika Ilovská, Gymnázium sv. Andreja Ružomberok
4. BÉČKO – Filip Jerga, Evanjelické gymnázium J. A. Komenského Košice
5. BEZ NÁZVU – Mgr. Ivana Horecká, Gymnázium bilingválne Žilina
6. BLIK – Miriam Bačová, Mária Galliková, Združená stredná škola obchodu a služieb Kežmarok
7. ČASOPIS – Petra Števková, Obchodná akadémia, Levice

8. ECHO – Diana Blatnická, Združená stredná škola obchodu a služieb Komárno
9. ENDORFÍN – Andrea Dorová, Stredná zdravotnícka škola Ul. Tajovského Banská Bystrica
10. ESO – Lucia Bahnová, Spojená stredná škola Detva
11. EXCLUSIVE – Daniela Majerníková, Stredná priemyselná škola elektrotechnická Piešťany
12. FONENDOSKOP – Aďa Hrebíková, Stredná zdravotnícka škola Poprad
13. GAMBURGER – Barbora Luptáková, Gymnázium Angely Merici Trnava
14. GUČ – Lucia Burešová, Gymnázium M. M. Hodžu Liptovský Mikuláš
15. GYMLET – Boris Hlaváč, Gymnázium Ul. J. Lettricha Martin
16. GYMRESS – Gymnázium Želiezovce
17. GYMPSY – Katarína Slabá, Gymnázium Púchov
18. HOMO STUDIOŠUS – Katarína Holečková, Gymnázium Ul. Poštová Košice
19. JUNIOR – Veronika Takáčová, SPŠ stavebná a geodetická Košice
20. JUVENTUS – Daniel Benčík, SPŠ stavebná Hurbanovo
21. KANÁL – Viktória Kolčáková, Gymnázium A. Bernoláka Námestovo
22. KOCKY – Ondrej Kočan, Gymnázium P. Horova Michalovce
23. KREMIENOK – Petra Janeková, Gymnázium Kremnica
24. KYSLÍK – Barbora Katrincová, Stredná zdravotnícka škola Ul. Strečnianska Bratislava
25. LABYRINT – PhDr. Gabriela Rakúsová, SPŠ strojnícka Ul. Komenského Košice
26. MDÉČKO – Ivana Ruščáková, SPŠ dopravná Ul. Hlavná Košice
27. MIKS – Zuzana Grochalová, Obchodná akadémia Čadca
28. NA CESTE – Lucia Mináriková, Piaristické gymnázium Jozefa Braneckého Tenčín
29. NAŠE OKNO – Peter Ruman, Domov mládeže Ul. Švermova Zvolen
30. NEZMAR – Katarína Pereszélyiová, Gymnázium Ul. Párovská Nitra
31. NO! LIMITY – Dagmar Buricová, Základná škola a Gymnázium Ul. Tilgnerova Bratislava
32. NOA – Katarína Dercová, Obchodná akadémia Svidník
33. NOVÉ SONDY – Júlia Očkovičová, Gymnázium Sabinov
34. NOVÝ BLESK – Katarína Rybová, Športové gymnázium Trnava
35. NOVÝ KONTAKT – Mgr. Anton Kokoška, Združená stredná priemyselná škola Nové Mesto nad Váhom
36. OZVENA – Eva Sladičeková, Barbora Stránska, Gymnázium Ul. Golianova Nitra
37. POLÁRKA – Jana Čizárová, Obchodná akadémia Ul. Polárna Košice
38. POTPOURRI – RNDr. Ľubica Bošanská, Gymnázium bilingválne anglicko-slovenské Milana Hodžu Sučany
39. PRAMĚŇ – Miroslava Reichmanová, Pedagogická a sociálna akadémia Turčianske Teplice
40. PREČO NIE? – Katarína Kumová, Gymnázium Ul. L. Sáru Bratislava
41. PREKLEPY – Martina Frčková, Gymnázium A. Vrábla Levice
42. PROFESIONÁL – Zuzana Tkáčová, Súkromné 8-ročné gymnázium Ul. Dneperská Košice
43. PSYCHOHYPERATRAKCIA – Simona Doleželová, Súkromné gymnázium Lučenec
44. ROZHLAD – Lenka Posluchová, Gymnázium Považská Bystrica
45. ROZHLAD IN – Lenka Posluchová, Gymnázium Považská Bystrica
46. SKRAT – ??, Združená stredná škola elektrotechnická Stará Turá

47. SMART-U – ??, Obchodná akadémia Ul. Dudova Bratislava
48. SOS – ??, Gymnázium Bánovce nad Bebravou
49. SPEŠNET – Peter Tropp, SPŠ Poprad
50. SPÍŠ?! – Drahomíra Bučeková, SPŠ Komárno
51. SRŠEŇ – Sandra Toporová, Obchodná akadémia Rožňava
52. STARÝ BLESK – Katka Kovačiková, Dominika Kleknerová, Gymnázium J. Hollého Trnava
53. STAVBÁRIK – Lenka Hricová, SOU stavebné Ul. Ostrovského Košice
54. STEM – Jana Budayová, SPŠ v Dubnici nad Váhom
55. STRETNUTIA – Lenka Wildnerová, Gymnázium P. O. Hviezdoslava Košice
56. STRIGA – Ivana Ďurovkinová, SPŠ potravinárska, Hotelová akadémia, Športové gymnázium Ul. Slančíkovej Nitra
57. SVET V LITERÁCH – Tímea Mátéová, Prvé slovenské literárne gymnázium Revúca
58. ŠPENDLÍK – Radmila Štelbašská, Gymnázium Sečovce
59. ŠTAFETA – Nela Tisoňová, Gymnázium Skalica
60. ŠTUDENTSKÉ SLOVO – Katarína Džunková, Gymnázium Ul. Šrobárova Košice
61. ŠUM – Nikoleta Lavičková, Gymnázium Nové Zámky
62. ŠUVIX – ??, Domov mládeže UL. Hlinská Žilina
63. TEENS – Alžbeta Karlíková, Gymnázium Myjava
64. ŤAHÁK – ??, 8-ročné gymnázium Zvolen
65. UZLÍK – A. Šróbová, D. Rabianska, S. Habovštiaková, Stredná zdravotnícka škola Dolný Kubín
66. ÚLET – Alena Štrompová, ?? Ul. Palackého Košice
67. VEGET – Ľubica Rozborová, Gymnázium L. Štúra Trenčín
68. V.I.P. – Radovan Dutkievič, Gymnázium A. Sládkoviča Krupina
69. VOŠ – Nina Klusová, Gymnázium M. Hattalu Trstená
70. VZLET – Radka Grinčová, Gymnázium v Lipanoch
71. ZDRAVOŤAČIK – Alexandra Mamová, Stredná zdravotnícka škola Nové Zámky

Vysokoškolské časopisy

(Názov, šéfredaktor, vydavateľ)

1. ATTELÍER – Juraj Koník, Katedra masmediálnej komunikácie Univerzita sv. Cyrila a Metoda Trnava
2. ÍČKO – Lukáš Milan, Íčko, o. z. Bratislava
3. JONATHAN – Tibor Záhorec, Centrum univerzitetnej pastorácie pri TU vo Zvolene
4. MAGNET – Fakulta managementu UK Bratislava
5. ODLETY – Jana Kiliková, Katedra slovenského jazyka a literatúry Univerzita sv. Cyrila a Metoda Trnava
6. ZUMAG – Vincent Bocko, FiF Katolícka univerzita Ružomberok
7. ŽUŽO – Peter Piatka, Žilinská univerzita Žilina

REGISTER AUTOROV

ŠTÚROVO PERO 1995

Novinárske príspevky stredoškôlákov

(Priezvisko meno, škola)

1. BELLA Tomáš, Obchodná akadémia Považská Bystrica
2. BODNÁROVÁ Eva, Gymnázium Ul. Kováčska Košice
3. BRONIŠ Martin, Gymnázium J. Hollého Trnava
4. GREGUŠOVÁ Gabriela, ?? Nová Dubnica
5. HABLOVSKÁ Tatiana, Gymnázium Kysucké nové Mesto
6. KLIKUŠOVSKÝ Slavomír, Gymnázium v Humennom
7. MALEJČÍKOVÁ Marietta, Stredná priemyselná škola elektrotechnická Michalovce
8. MISTRÍKOVÁ Michaela, Gymnázium L. Štúra Zvolen
9. NICOLINI Mário, Gymnázium Ul. Hviezdoslavova Trnava
10. PRIBYLINCOVÁ Eva, Gymnázium M. Hattalu Trstená
11. RUZSÍKOVÁ Kristína, Gymnázium J. Fándlyho Šaľa
12. SÚLOVSKÁ Tatiana, Gymnázium Kysucké nové Mesto
13. ŠTOFFOVÁ Lenka, Dievčenská odborná škola Sečovce
14. ŠUŠA Ivan, Obchodná akadémia Ul. Tajovského Banská Bystrica
15. VAŠKOVIČOVÁ Ivana, Gymnázium v Gelnici

Novinárske príspevky vysokoškôlákov

(Priezvisko meno, škola)

1. HABLÁK Andrej, FIF UK Bratislava
2. ORAVSKÁ Monika, ?? Ružomberok
3. SLOVÍK Medard, STU Bratislava

ŠTÚROVO PERO 1996

Novinárske príspevky stredoškôlákov

(Priezvisko meno, škola)

1. BAJČÍK Maxim, Gymnázium J. Kráľa Zlaté Moravce
2. BALIGA Juraj, Gymnázium J. Kráľa Zlaté Moravce
3. BALOG Milan, Piaristické gymnázium J. Braneckého Trenčín
4. BELLA Tomáš, Obchodná akadémia Považská Bystrica
5. BENDÍKOVÁ Darina, Súkromná obchodná akadémia Štúrovo

6. BROŠOVÁ Denisa, SPŠ S. Mikovíniho Banská Štiavnica
7. BUTKO Martin, Gymnázium Ul. Hviezdoslavova Trnava
8. DORČÁK Martin, Gymnázium Ul. Bilíkova Bratislava
9. FRANCOVÁ Jana, SPŠ S. Mikovíniho Banská Štiavnica
10. GÁBRIŠ Juraj, SPŠ S. Mikovíniho Banská Štiavnica
11. GERBERY Juraj, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
12. HAJDÚCHOVÁ Andrea, Gymnázium Banská Štiavnica
13. HAŠČÁKOVÁ Anežka, SPŠ odevná Prešov
14. HAVIERNIKOVÁ Nina, Gymnázium Ul. Hviezdoslavova Trnava
15. HLOBICKÁ Mária, Gymnázium Štúrovo
16. HRČKOVÁ Mária, Obchodná akadémia Ul. Zolhova Bratislava
17. IVANIČKA Michal, Gymnázium L. Štúra Trenčín
18. KLECOVÁ Katarína, Gymnázium Bánovce nad Bebravou
19. KOVAČECHOVÁ Lenka, Gymnázium L. Štúra Trenčín
20. KRUŽLICOVÁ Hela, SPŠ S. Mikovíniho Banská Štiavnica
21. KUBOŠOVÁ Lucia, Gymnázium M. Hattalu Trstená
22. KUNOVÁ Zuzana, Gymnázium J. Kráľa Zlaté Moravce
23. KUNSCHOVÁ Jana, SPŠ odevná Prešov
24. LONGAUEROVÁ Veronika, Gymnázium Prešov
25. MAGNER Martin, Gymnázium L. Štúra Trenčín
26. MAYEROVÁ Natália, Obchodná akadémia Ul. Skalická Bratislava
27. MRVA Miloš, Gymnázium Ul. J Bottu Trnava
28. NICOLINIOVÁ Katarína, Gymnázium Ul. Hviezdoslavova Trnava
29. PÁLENÍK Michal, Gymnázium J. Kráľa Zlaté Moravce
30. PAPOVÁ Gabriela, Obchodná akadémia Šurany
31. PAVÚK Maroš, Gymnázium J. A. Komenského Košice
32. PIROŠČÁK Radoslav, SPŠ odevná Prešov
33. POMFYOVÁ Soňa, Gymnázium Ul. Hviezdoslavova Trnava
34. PRIBYLINCOVÁ Eva, Gymnázium M. Hattalu Trstená
35. RUMLEROVÁ Lenka, Gymnázium L. Štúra Trenčín
36. RUZSÍKOVÁ Kristína, Gymnázium J. Fándlyho Šaľa
37. SEDLÁČEK Michal, Gymnázium Ul. Grösslingova Bratislava
38. ŠEVČÍKOVÁ Katarína, Gymnázium L. Štúra Trenčín
39. ŠTOFFOVÁ Lenka, Dievčenská odborná škola Sečovce
40. ŠUŠA Ivan, Obchodná akadémia Ul. Tajovského Banská Bystrica
41. VALKOVIČOVÁ Marianna, Gymnázium J. Kráľa Zlaté Moravce

Novinárske príspevky vysokoškolákov

(Priezvisko meno, škola)

1. FOLTÁN Štefan, FHV UKF Nitra
2. HABLÁK Andrej, FIF UK Bratislava

3. HLADKÝ Juraj, FHV UKF Nitra
4. JONEKOVÁ Zuzana, MtF STU Trnava
5. MACEJKOVÁ Magdaléna, MtF STU Trnava
6. MATEJ Jozef, MtF STU Trnava
7. NICOLINI Mário, FPV UMB Banská Bystrica
8. ZELENÁKOVÁ Magdaléna, FIF UK Bratislava

ŠTÚROVO PERO 1997

Novinárske príspevky stredoškôľakov

(Priezvisko meno, škola)

1. AMEŠNÁ Annamária, SPŠ odevná Prešov
2. BAČOVÁ Henrieta, ?? Nové Mesto nad Váhom
3. BIHARIOVÁ Irena, Gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
4. BOHÁČIKOVÁ Jana, SPŠ elektrotechnická Prešov
5. BOHÁČOVÁ Zita, SPŠ odevná Prešov
6. BUTKO Martin, Gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
7. ČIPČOVSKÁ Mária, ?? Bardejov
8. FARKAŠOVÁ Jaroslava, 8-ročné športové gymnázium Ul. Popradská Košice
9. IVANIČKA Michal, Gymnázium L. Štúra Trenčín
10. KÖVÉROVÁ Katarína, ?? Sečovce
11. KRAJČOVIČOVÁ Jana, ?? Nitra
12. MAGNER Martin, Gymnázium L. Štúra Trenčín
13. MATYÁS Marcel, SOU elektrotechnické Vrábľa
14. MIHÁLIKOVÁ Veronika, Gymnázium Nová Baňa
15. MRVA Miloš, Gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
16. ÖLVECKÁ Anna, Gymnázium Nové Zámky
17. PAVÚK Maroš, Gymnázium J. A. Komenského Košice
18. PEKNIKOVÁ Jana, Gymnázium L. Štúra Trenčín
19. PIROŠČÁK Radoslav, SPŠ odevná Prešov
20. RABARA Jozef, Obchodná akadémia Ul. Polárna Košice
21. RUMLEROVÁ Lenka, Gymnázium L. Štúra Trenčín
22. SOMORA Anton, Gymnázium A. Bernoláka Námestovo
23. SOÓS Filip, Gymnázium Ul. Hubeného Bratislava
24. ŠEVČÍKOVÁ Katarína, Gymnázium L. Štúra Trenčín
25. ŠTOFFOVÁ Lenka, Dievčenská odborná škola Sečovce
26. ŠUŠA Ivan, Obchodná akadémia Ul. Tajovského Banská Bystrica
27. TIMKO Dušan, SPŠ elektrotechnická Prešov

28. TKÁČIKOVÁ Anna, SPŠ odevná Prešov
29. VRÁBEL Jaroslav, Gymnázium Ul. Šrobárova Košice

Novinárske príspevky vysokoškolákov

(Priezvisko meno, škola)

1. HAJDÚCHOVÁ Andrea, FiF UK Bratislava
2. MIŇOVSKÁ Lucia, City University Trenčín

ŠTÚROVO PERO 1998

Novinárske príspevky stredoškolákov

(Priezvisko meno, škola)

1. BAKA Kristián, Gymnázium Levice
2. BALI HUDÁK Marián, Gymnázium P. Horova Michalovce
3. BETINOVÁ Veronika, Gymnázium J. Kráľa Zlaté Moravce
4. BIHÁRIOVÁ Irena, Gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
5. BOHÁČIKOVÁ Jana, SPŠ elektrotechnická Prešov
6. BOŠIAKOVÁ Lucia, Gymnázium J. Kráľa Zlaté Moravce
7. BOZULA Vlado, SPŠ elektrotechnická Prešov
8. BUNDZELOVÁ Alexandra, Obchodná akadémia Ul. Skalická Bratislava
9. BUTKO Martin, Gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
10. ČAVOJSKÁ Alexandra, Gymnázium Ul. Hubeného Bratislava
11. ČEGIŇOVÁ Andrea, SOU Bardejov
12. ČERGEL Tomáš, Gymnázium arm. gen. L. Svobodu Humenné
13. ĎUREŠKOVÁ Monika, Gymnázium J. Kráľa Zlaté Moravce
14. HAVIERŇIKOVÁ Nina, Gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
15. HAVRAN Stanislav, Gymnázium J. Kráľa Zlaté Moravce
16. HROŠŠOVÁ Dominika, Gymnázium J. Kráľa Zlaté Moravce
17. HUDECOVÁ Dana, Gymnázium J. Kráľa Zlaté Moravce
18. IVANIČKA Michal, Gymnázium Banská Štiavnica
19. JURČI Michal, Gymnázium Liptovský Hrádok
20. KLEIN Peter, Gymnázium Ul. Hubeného Bratislava
21. KLENKOVÁ Adriana, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
22. KOMÁROVÁ Zuzana, Evanjelické lýceum Bratislava
23. KOSKOVÁ Erika, Gymnázium L. Štúra Trenčín
24. LETRICH Milan, SPŠ dopravná Martin – Priekopa
25. MAGÁT Peter, Gymnázium L. Štúra Trenčín
26. MÁJEKOVÁ Jana, Gymnázium F. Švantnera Nová Baňa

27. MIKULCOVÁ Lucia, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
28. MRÁZOVÁ Jana, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
29. MRVA Miloš, Gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
30. MURÍNOVÁ Jana, Gymnázium L. Štúra Trenčín
31. MÚČKOVÁ Lucia, Gymnázium Ul. Hubeného Bratislava
32. NOVÁKOVÁ Mária, Gymnázium Ul. Hubeného Bratislava
33. PAUKOVÁ Lucia, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
34. PEKNÍKOVÁ Jana, Gymnázium L. Štúra Trenčín
35. PETRUŠ Ľubomír, SPŠ elektrotechnická Prešov
36. RUSNÁK Andrej, SPŠ stavebná Prešov
37. SADLOŇOVÁ Viera, Gymnázium L. Štúra Trenčín
38. STRIŽINEC Martin, Gymnázium Ul. Hubeného Bratislava
39. SVOBODA Miloš, Piaristické gymnázium sv. J. Kalazanského Nitra
40. SVOBODOVÁ Zuzana, Gymnázium J. Kráľa Zlaté Moravce
41. SÝČOVÁ Leona, SOU poľnohospodárske Levoča
42. ŠALMOVÁ Lucia, Gymnázium Ul. Hubeného Bratislava
43. TIMKO Dušan, SPŠ elektrotechnická Prešov
44. TKÁČIKOVÁ Anna, SPŠ odevná Prešov
45. VAVREKOVÁ Katarína, SOU odevné Prešov
46. ZAJAC Marián, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra

Novinárske príspevky vysokoškolákov

(Priezvisko meno, škola)

1. BELLA Tomáš, FiF UK Bratislava
2. BOLEDOVIČOVÁ Lucia, SPU Nitra
3. GAŠPAR Pavol, ?? Martin
4. HAJDÚCHOVÁ Andrea, FiF UK Bratislava
5. SURGOŠ Miloslav, FiF UK Bratislava
6. ŠUŠA Ivan, FiF UMB Banská Bystrica

ŠTÚROVO PERO 1999

Novinárske príspevky stredoškolákov

(Priezvisko meno, škola)

1. BANIČIAROVÁ Lucia, Stredná zdravotnícka škola P. Fouriera Bratislava
2. BARABÁŠOVÁ Jana, Gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
3. BUJŇÁKOVÁ Marcela, Gymnázium Lipany
4. GALDUNOVÁ Lucia, SOU odevné Prešov

5. HALKOVÁ Katarína, SOU odevné Prešov
6. HRONČEKOVÁ Slávka, SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen
7. HUSÁROVÁ Lucia, Gymnázium Lipany
8. JURČI Michal, Gymnázium Liptovský Hrádok
9. KMEC Vlado, Evanjelické kolegiálne gymnázium Prešov
10. LAUKO Martin, Gymnázium Ul. J. Lettricha Martin
11. LIHAN Tomáš, Gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
12. LUKÁŠ Milan, Gymnázium Ľ. Štúra Trenčín
13. MRÁZIKOVÁ Diana, Gymnázium Bratislava
14. MURÍNOVÁ Jana, Gymnázium Ľ. Štúra Trenčín
15. OSZTATNÁ Valéria, Dievčenská odborná škola Nové Zámky
16. SCHUNOVÁ Eva, Gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
17. STRUHÁRIK Filip, Gymnázium Martin
18. ŠIŠKA Tomáš, Gymnázium Tvrdošín
19. TOMEČKOVÁ Marianna, SOU odevné Prešov
20. VANČOVÁ Alena, Gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
21. VAVREKOVÁ Katarína, SOU odevné Prešov
22. ZAŤOVIČ Jiří, ?? Lučenec

Novinárske príspevky vysokoškolákov

(Priezvisko meno, škola)

1. KOHÁRI Štefan, FIF UMB Banská Bystrica
2. KORYTÁROVÁ Katarína, Ekonomická univerzita Bratislava
3. KOSKOVÁ Andrea, FIF Prešovskej univerzity v Prešove
4. STAROŇ Michal, Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
5. ŠUŠA Ivan, FIF UMB Banská Bystrica

ŠTÚROVO PERO 2000

Novinárske príspevky stredoškolákov

(Priezvisko meno, škola)

1. BADENDIECKOVÁ Anka, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
2. BILO Šimon, Gymnázium Ul. Grösslingova Bratislava
3. BÓDOVÁ Titanilla, Gymnázium Rimavská Sobota
4. ČEKOVSKÁ Daniela, Gymnázium Spišská Nová Ves
5. ČÍRA Dominik, Gymnázium J. Bosca Šaštín – Stráže
6. DIBÁKOVÁ Jana, Gymnázium Spišská Nová Ves
7. DOMORÁKOVÁ Petra, Gymnázium Ul. Einsteinova Bratislava

8. DRAGÚŇOVÁ Lucia, SOU strojárské Komárno
9. DUJAVOVÁ Alena, SOU odevné Prešov
10. ECKER Miroslav, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
11. GAJDOŠECHOVÁ Zuzana, Obchodná akadémia Zvolen
12. GRIŇOVÁ Lucia, SOU odevné Prešov
13. GURSKÁ Naďa, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
14. HAJDÁKOVÁ Iveta, Gymnázium bilinguálne anglicko-slovenské Sučany
15. HANICOVÁ Jana, SPŠ Nové Mesto nad Váhom
16. HRONČEKOVÁ Slávka, SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen
17. JANČÁROVÁ Ludmila, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
18. JANOŠOVSKÝ Juraj, Športové gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
19. JURÍKOVÁ Lenka, Gymnázium M. R. Štefánika Nové Mesto nad Váhom
20. KLOBETZOVÁ Simona, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
21. KOSMÁLY Peter, Gymnázium A. Vrábla Levice
22. KOVALČÍKOVÁ Lucia, Športové gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
23. KRÁLIKOVÁ Katarína, Gymnázium A. Vrábla Levice
24. LEHOCKÝ Alexander, SPŠ stavebná Hurbanovo
25. LENGHARDOVÁ Denisa, Gymnázium A. Merici Trnava
26. LUKÁŠ Milan, Gymnázium L. Štúra Trenčín
27. MALČEKOVÁ Oľga, Prvé súkromné gymnázium Lučenec
28. MILČÍKOVÁ Jaroslava, Art – gymnázium Banská Bystrica
29. MRÁŽOVÁ Jana, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
30. MUSÁKOVÁ Lucia, Gymnázium bilinguálne anglicko-slovenské Sučany
31. MUSIL Ivan, Konzervatórium J. L. Bellu Banská Bystrica
32. PALLY Milan, SPŠ stavebná Hurbanovo
33. PAVLUVOVÁ Júlia, Gymnázium Prešov
34. PELACHOVÁ Martina, Gymnázium Liptovský Hrádok
35. PIATKA Peter, Gymnázium L. Štúra Trenčín
36. POVAŽANOVÁ Jana, Obchodná akadémia Žiar nad Hronom
37. RICHTEROVÁ Iveta, SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen
38. RÍMEŠ Adam, Športové gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
39. SAMOTNÝ Roman, Gymnázium M. R. Štefánika Nové Mesto nad Váhom
40. SEPEŠIOVÁ Denisa, Obchodná akadémia Šurany
41. SCHUNOVÁ Eva, Športové gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
42. STANČOVÁ Kristína, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
43. ŠIMKOVÁ Katarína, Gymnázium Ul. Opatovská Košice
44. ŠTRBA Pavol, Gymnázium Ul. Golianova Nitra
45. TURLÍKOVÁ Lucia, Gymnázium Lipany
46. VANČOVÁ Alena, Športové gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
47. VASILKO Tomáš, Gymnázium Ul. Golianova Nitra
48. VAVREKOVÁ Katarína, SOU odevné Prešov

49. ZAPRIHÁČOVÁ Viera, Gymnázium sv. F. Assiského Levoča
50. ŽILAVÁ Ivana, SPŠ elektrotechnické Ul. Markova Bratislava
51. ŽITNÁ Miriam, Gymnázium Ul. Golianova Nitra

Novinárske príspevky vysokoškolákov

(Priezvisko meno, škola)

1. ČUNDERLÍKOVÁ Ľudmila, Ekonomická univerzita Bratislava
2. HORVÁTH Peter, UKF Nitra
3. JURČI Michal, FiF UK Bratislava
4. KOHÁRI Štefan, FiF UMB Banská Bystrica
5. KOSKOVÁ Andrea, FiF Prešovskej univerzity v Prešove
6. MRVA Miloš, Fakulta managementu UK Bratislava
7. MURÍNOVÁ Jana, FiF UK Bratislava
8. PAULÍK Marek, ?? Bratislava

ŠTÚROVO PERO 2001

Novinárske príspevky stredoškolákov

(Priezvisko meno, škola)

1. ?? (anonym), SPŠ stavebná Komárno
2. BUČÁKOVÁ Emília, SOU odevné Prešov
3. BUJŇÁK Peter, Športové gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
4. DANAČ Gabriel, SPŠ stavebná Komárno
5. ECKER Miroslav, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
6. EŠTVANÍKOVÁ Denisa, SOU odevné Prešov
7. GALDUNOVÁ Lucia, SOU odevné Prešov
8. GORALOVÁ Michaela, SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen
9. HRONČEKOVÁ Slávka, SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen
10. CHOJKOVÁ Miroslava, 8-ročné gymnázium Trebišovská ul. Košice
11. JEŽÍKOVÁ Lucia, Gymnázium J. Papánka Bratislava
12. JUHÁSZ Peter, SPŠ stavebná Komárno
13. KALUSOVÁ Zuzana, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
14. KMEŤOVÁ Zuzana, SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen
15. KOVALČÍKOVÁ Lucia, Športové gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
16. KRAJČOVIČOVÁ Jana, Stredná vinársko-ovocinárska škola Modra
17. KRASKO Ivan, Gymnázium Ul. Párovská Nitra
18. LAMPEROVÁ Zuzana, Gymnázium B. Slančíkovej Timravy Lučenec
19. LENČEŠOVÁ Petronela, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra

20. LEŠUNDÁKOVÁ Iveta, Športové gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
21. LIPIAK Michal, Obchodná akadémia Trvrdošín
22. MADEJA Pavol, Gymnázium Liptovský Hrádok
23. MIČÁTEK Vladislav, Gymnázium Ul. Párovská Nitra
24. NEUROČNÁ Silvia, Gymnázium Vrábľa
25. ONDRUŠKOVÁ Andrea, Gymnázium L. Štúra Trenčín
26. PASTIER Michal, Gymnázium A. Vrábľa Levice
27. PAUKOVÁ Soňa, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
28. PELACHOVÁ Martina, Gymnázium Liptovský Hrádok
29. PLAČKOVÁ Michaela, Gymnázium Senica
30. PRŠO Boris, Gymnázium Nováky
31. SERIŠ Juraj, Gymnázium L. Štúra Trenčín
32. SCHUNOVÁ Eva, Športové gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
33. SOPKOVÁ Katarína, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
34. STEHLÍKOVÁ Katarína, Piaristické gymnázium J. Braneckého Trenčín
35. ŠANTAVÁ Stanislava, Gymnázium Trebišov
36. ŠIMKOVÁ Katarína, Gymnázium Ul. Opatovská Košice
37. ŠOLTÝSOVÁ Jana, SOU odevné Prešov
38. TOMČÍKOVÁ Michaela, Domov mládeže Turčianske Teplice
39. VANČOVÁ Alena, Športové gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
40. VAŇKOVÁ Veronika, Gymnázium Bánovce nad Bebravou
41. VAVREKOVÁ Katarína, SOU odevné Prešov
42. VOHRÁLIKOVÁ Perla, 8-ročné gymnázium Ul. Trebišovská Košice
43. ŽIDEK Samuel, Gymnázium Senica

Novinárske príspevky vysokoškolákov

(Priezvisko meno, škola)

1. FRANK Michal, FiF Prešovskej univerzity v Prešove
2. MILAN Lukáš, FiF UK Bratislava
3. MRVA Miloš, Fakulta managementu UK Bratislava

ŠTÚROVO PERO 2002

Novinárske príspevky stredoškolákov

(Priezvisko meno, škola)

1. BACO Dominik, Gymnázium Bánovce nad Bebravou
2. BALÁŽ Daniel, Gymnázium Rajec

3. BEREČOVÁ Lucia, Gymnázium Ul. Párovská Nitra
4. BIELICH Igor, SPŠ Partizánske
5. BRATINOVÁ Andrea, Gymnázium Vrbové
6. BURČÍKOVÁ Veronika, Pedagogická a kultúrna akadémia L. Novomeského Modra
7. BZDUŠKOVÁ Barbora, SPŠ elektrotechnická Piešťany
8. ČAPČÍKOVÁ Viktória, Obchodná akadémia Ružomberok
9. ČERVENKOVÁ Lenka, Gymnázium Ul. Einsteinova Bratislava
10. DRATVOVÁ Martina, Gymnázium V. P. Tótha Martin
11. FERENČÍK Igor – Gymnázium V. P. Tótha Martin
12. FISCHEROVÁ Zuzana, Gymnázium Senica
13. FRANKA Róbert, SPŠ drevárska Zvolen
14. GALDUNOVÁ Lucia, SOU odevné Prešov
15. GONDÁROVÁ Oľga, Gymnázium L. Štúra Trenčín
16. GORALOVÁ Michaela, SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen
17. HAJDUČIKOVÁ Veronika, Pedagogická a kultúrna akadémia L. Novomeského Modra
18. HARKOTOVÁ Stanislava, Gymnázium Snina
19. HORNIÁKOVÁ Katka, Gymnázium M. R. Štefánika Šamorín
20. HRONČEKOVÁ Slávka, SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen
21. ILENČÍK Tomáš, Gymnázium Vrbové
22. JANIČKOVÁ Veronika, Gymnázium V. P. Tótha Martin
23. JANIŠ Matej, Gymnázium Ul. Einsteinova Bratislava
24. JEŽÍKOVÁ Lucia, Gymnázium J. Papánka Bratislava
25. KOLLÁRIKOVÁ Petra, Gymnázium Ul. Einsteinova Bratislava
26. KOLLÁROVÁ Michaela, SOU odevné Prešov
27. KOPERNICKÁ Jana, Gymnázium Ul. Šrobárova Košice
28. KOŠÍKOVÁ Katarína, 8-ročné gymnázium Zvolen
29. KOVÁČIK Viktor, Gymnázium Ul. Einsteinova Bratislava
30. KRASKO Ivan, Gymnázium Ul. Párovská Nitra
31. KREMSEROVÁ Katarína, Športové osemročné gymnázium Trnava
32. KUBÍK Tomáš, Gymnázium Ul. Einsteinova Bratislava
33. KUCHARÍK Norbert, Gymnázium Myjava
34. LAPOŠOVÁ Katarína, Gymnázium Ul. Einsteinova Bratislava
35. LAUKOVÁ Zuzana, Gymnázium Ul. Einsteinova Bratislava
36. LEŠUNDÁKOVÁ Iveta, Športové osemročné gymnázium Trnava
37. MAGICOVÁ Martina, Gymnázium B. Slančíkovej Timravy Lučenec
38. MAKAYOVÁ Lucia, Gymnázium Skalica
39. MARTÁK Lukáš, Gymnázium T. Vansovej Stará Lubovňa
40. MAUEROVÁ Alexandra, Športové osemročné gymnázium Trnava
41. MIČÁTEK Vladislav, Gymnázium Ul. Párovská Nitra
42. MRAČKOVÁ Miroslava, Gymnázium Ul. Einsteinova Bratislava
43. MRÁKAVOVÁ Bronislava, Gymnázium Ul. Metodova Bratislava

44. NÉMETHOVÁ Katarína, Obchodná akadémia Levice
45. OSZTATNÁ Valéria, ?? Nové Zámky
46. PAŠTRNÁK Martin, Gymnázium Turzovka
47. RONČÁKOVÁ Martina, ?? Banská Bystrica
48. SABELOVÁ Veronika, Gymnázium Turzovka
49. SENEŠIOVÁ Petra, Gymnázium L. Štúra Trenčín
50. SERIŠ Juraj, Gymnázium L. Štúra Trenčín
51. SLIVOVÁ Denisa, Gymnázium Spišská Nová Ves
52. STEHLÍKOVÁ Katarína, Piaristické gymnázium J. Braneckého Trenčín
53. ŠANTOVÁ Stanislava, Gymnázium Trebišov
54. ŠEVCOVÁ Eva, Športové osemročné gymnázium Trnava
55. ŠIFRA Ján, Gymnázium Poprad
56. ŠOLTÝSOVÁ Lucia, Obchodná akadémia Levice
57. TESÁROVÁ Libuša, Združená stredná škola služieb Zvolen
58. VACHNOVÁ Silvia, Obchodná akadémia Košice
59. VAŇKOVÁ Veronika, Gymnázium Bánovce nad Bebravou
60. VRTÁK Michal, Združená stredná škola stavebná Prievidza
61. ZIPSER Jakub, Pedagogická a kultúrna akadémia L. Novomeského Modra

Novinárske príspevky vysokoškolákov

(Priezvisko meno, škola)

1. DÍREROVÁ Miroslava, UMB Banská Bystrica
2. DOBOŠOVÁ Marína, Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzita sv. Cyrila a Metoda Trnava
3. KOHÁRI Štefan, UMB Banská Bystrica
4. MILAN Lukáš, FiF UK Bratislava
5. MITTERPACHOVÁ Martina, Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzita sv. Cyrila a Metoda Trnava
6. ŠIDLOVÁ Mária, Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzita sv. Cyrila a Metoda Trnava
7. ŠIMKOVÁ Katarína, FiF Prešovskej univerzity Prešov

ŠTÚROVO PERO 2003

Novinárske príspevky stredoškolákov

(Priezvisko meno, škola)

1. BACO Dominik, Gymnázium Bánovce nad Bebravou
2. BAJUŽÍKOVÁ Lenka, Gymnázium P. Horova Michalovce
3. BARANIAK František, Gymnázium A. Bernoláka Námestovo

4. BARTOŠKOVÁ Kristína, Evanjelické lýceum Bratislava
5. BARTOVÁ Lenka, Združená stredná škola poľnohospodárska Topoľčany
6. BASCA Kristián, Gymnázium Dunajská Streda
7. BELEŠOVÁ Mária, Združená stredná škola drevárska Bratislava
8. BENČÍK Daniel, SPŠ stavebná Poprad
9. BIELIKOVÁ Martina, Piaristické gymnázium sv. J. Kalazanského Nitra
10. BLAHUŠIAKOVÁ Lubomíra, Obchodná akadémia Dolný Kubín
11. BORNAYOVÁ Aneta, Gymnázium L. Štúra Zvolen
12. BRATINOVÁ Andrea, Gymnázium Vrbové
13. BREZOVSKÝ Jakub, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
14. BUDAY Július, Gymnázium A. Vrábla Levice
15. BUJŇÁKOVÁ Júlia, Gymnázium Lipany
16. ČERVENCOVÁ Katarína, Gymnázium Bytča
17. ČIČÁKOVÁ Daniela, Gymnázium P. Horova Michalovce
18. DELIČOVÁ Mária, Gymnázium L. Štúra Trenčín
19. DOBRÍKOVÁ Eva, Gymnázium – súkromná 8-ročná škola Košice
20. EŠTVANIČKOVÁ Denisa, Združená stredná škola odevná Prešov
21. FEKETEHOVÁ Andrea, SOU potravinárske Bratislava
22. FILIP Tomáš, Gymnázium Lipany
23. FORGÁČ Gábor, SPŠ stavebná Poprad
24. GÁBOR Michal, SPŠ stavebná Poprad
25. GILDEINOVÁ Zuzana, SPŠ stavebná Poprad
26. GLUŠTIČKOVÁ Oľga, Gymnázium A. Bernoláka Námestovo
27. GORÁLOVÁ Michaela, SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen
28. GREGOR Luboš, SPŠ Nitra
29. GRINČ Pavol, Gymnázium Lipany
30. GRINČOVÁ Radka, Gymnázium Lipany
31. GURVAIOVÁ Katarína, SPŠ Bánovce nad Bebravou
32. HARKOTOVÁ Stanislava, Gymnázium Snina
33. HELLOVÁ Dominika, Stredná poľnohospodárska škola Žilina
34. HESKOVÁ Katarína, Gymnázium Senica
35. HRICOVÁ Mária, Združená stredná škola poľnohospodárska Bardejov
36. CHOCHOLOVÁ Zuzana, Gymnázium P. Horova Michalovce
37. IVANIČOVÁ Tatiana, Gymnázium Dunajská Streda
38. JANKOVIČ Michal, SPŠ Nitra
39. KEDŽUCHOVÁ Ivana, SOU stavebné Košice
40. KLAČANOVÁ Eva, Gymnázium Vrútky
41. KOCZMAN Jozef, SPŠ Nitra
42. KOČAN Ondrej, Gymnázium P. Horova Michalovce
43. KOKAVCOVÁ Jana, Gymnázium A. H. Škultétyho Veľký Krtíš
44. KOPERNICKÁ Jana, Gymnázium Ul. Šrobárova Košice

45. KRIŠTOFÍKOVÁ Katarína, Gymnázium Šurany
46. KUCHARÍK Norbert, Gymnázium Myjava
47. KUŠNÍROVÁ Beáta, Gymnázium P. Horova Michalovce
48. LANGOVÁ Naďa, Gymnázium J. G. Tajovského Banská Bystrica
49. MAKAYOVÁ Lucia, Gymnázium Skalica
50. MALECOVÁ Miriam, Gymnázium L. Štúra Zvolen
51. MALLOVÁ Alexandra, Gymnázium Topoľčany
52. MARŠOVÁ Katarína, Gymnázium J. M. Hurbana bilinguálna anglicko-slovenská sekcia Čadca
53. MEDVECKÁ Mária, Gymnázium P. Horova Michalovce
54. MERA VÁ Lenka, Gymnázium L. Štúra Trenčín
55. MIČÁTEK Vladislav, Gymnázium Ul. Párovská Nitra
56. MICHALCOVÁ Lenka, Pedagogická a sociálna akadémia Bratislava
57. MILUŠIČÁKOVÁ Lubica, Gymnázium A. Bernoláka Námestovo
58. MINÁRIK Milan, Gymnázium L. Štúra Trenčín
59. MIŠÍKOVÁ Veronika, Stredná záhradnícka škola Piešťany
60. MORAVČÍKOVÁ Eva, Gymnázium Vrbové
61. MOŠTKOVÁ Alexandra, Gymnázium Nováky
62. MURÍNOVÁ Michaela, Obchodná akadémia Zvolen
63. PAULIKÁNOVÁ Martina, Gymnázium P. Horova Michalovce
64. PITOŇÁK Jaroslav, SPŠ Poprad
65. PLAČKOVÁ Michaela, Gymnázium Senica
66. PŇÁČKOVÁ Silvia, Gymnázium J. Kráľa Zlaté Moravce
67. POREMBA Michal, Gymnázium Lipany
68. RADKOVÁ Anežka, Športové gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
69. RÍŠ Peter, SPŠ Nitra
70. ROZBOROVÁ Lubica, Gymnázium L. Štúra Trenčín
71. RYBOVÁ Katarína, Športové gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
72. SEREGI Ladislava, Gymnázium Dunajská Streda
73. SCHWARZBACHER Matej, SOU stavebné a poľnohospodárske Zvolen
74. SPIŠIAK Ondrej, Gymnázium Dunajská Streda
75. STANČEKOVÁ Júlia, Gymnázium L. Štúra Zvolen
76. STRELOVÁ Silvia, Stredná pedagogická škola Levoča
77. STRIGÁČOVÁ Lenka, Gymnázium Dunajská Streda
78. ŠATKOVÁ Petronela, Domov mládeže Turčianske Teplice
79. ŠEMNICKÝ Radek, SPŠ stavebná Poprad
80. ŠESTÁKOVÁ Antónia, Gymnázium P. Horova Michalovce
81. ŠIFRA Ján, Gymnázium Poprad
82. ŠIPULOVÁ Katarína, Gymnázium M. Galandu Turčianske Teplice
83. ŠLEHÉR Štefan, Gymnázium A. Vrábla Levice
84. TRÚSIK Pavol, Združená stredná škola elektrotechnická Stará Turá

85. UHROVIČ Filip, Športové gymnázium Ul. J. Bottu Trnava
86. VACULČIAKOVÁ Magdaléna, 8-ročné gymnázium Zvolen
87. VALUŠOVÁ Anna, Združená stredná škola odevná Prešov
88. VASILOVÁ Veronika, Gymnázium P. Horova Michalovce
89. VAŠKOVÁ Jana, Gymnázium P. Horova Michalovce
90. VENCELOVÁ Sandra, SOU stavebné Banská Bystrica
91. VIGH Jaroslav, Gymnázium Dunajská Streda
92. VYSKOČOVÁ Martina, Gymnázium J. Hronca Bratislava
93. ŽIDEK Samuel, Gymnázium Senica

Novinárske príspevky vysokoškolákov

(Priezvisko meno, škola)

1. BURČÍKOVÁ Veronika, Fakulta humanistiky Trnavská univerzita Trnava
2. DÍŘEROVÁ Miroslava, FHV UMB Banská Bystrica
3. DOBOŠOVÁ Marína, Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzita sv. Cyrila a Metoda Trnava
4. DRATVOVÁ Martina, FiF UK Bratislava
5. FUKEROVÁ Jana, FiF Prešovskej univerzity Prešov
6. KONRÁDOVÁ Marcela, PF UMB Banská Bystrica
7. LAUKO Miroslav, Strojárska fakulta Žilinská univerzita Žilina
8. LIPIAK Michal, Katolícka univerzita Ružomberok
9. MILAN Lukáš, FiF UK Bratislava
10. MITTERPACHOVA Martina, Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzita sv. Cyrila a Metoda Trnava
11. PASTIER Michal, Katedra marketingovej komunikácie UK Bratislava
12. STEHLÍKOVÁ Katarína, Fakulta humanistiky Trnavská univerzita Trnava
13. ŠIDLOVÁ Mária, Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzita sv. Cyrila a Metoda Trnava
14. ŠIMKOVÁ Katarína, FiF Prešovskej univerzity Prešov
15. ŽAČOKOVÁ Andrea, Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzita sv. Cyrila a Metoda Trnava

ŠTÚROVO PERO 2004

Novinárske príspevky stredoškolákov

(Priezvisko meno, škola)

1. BACO Dominik, Gymnázium Bánovce nad Bebravou
2. BARTOŠOVÁ Michaela, SPŠE Krompachy
3. BELEJOVÁ Lenka, Stredná pedagogická škola Levoča

4. BREZOVSKÝ Jakub, Gymnázium sv. Cyrila a Metoda Nitra
5. BUDAY Július, Gymnázium A. Vrábla Levice
6. BUJŇÁKOVÁ Júlia, Gymnázium Lipany
7. BUKOVENOVÁ Katarína, Gymnázium Želiezovce
8. CIBIROVÁ Nina, Gymnázium Pierra de Coubertina Piešťany
9. DELIČOVÁ Mária, Gymnázium L. Štúra Trenčín
10. DEMETRIANOVÁ Alexandra, Súkromné slovanské gymnázium Ul. Žitavská Bratislava
11. DRABECKÁ Jana, Stredná pedagogická škola Levoča
12. DUBAJOVÁ Lucia, Gymnázium Topoľčany
13. DŽUNKOVÁ Katarína, Gymnázium Lipany
14. FECKOVÁ Natália, Gymnázium Stropkov
15. FERČÍKOVÁ Denisa, SPŠ stavebná Hurbanovo
16. FOLETOVÁ Veronika, Gymnázium Martin
17. GALOVÁ Lenka, Obchodná akadémia Košice
18. GANZEROVÁ Kristína, SPŠ stavebná Hurbanovo
19. GLOVIČKO Ján, Gymnázium Považská Bystrica
20. GOČALOVÁ Zdenka, Gymnázium P. O. Hviezdoslava Dolný Kubín
21. GRINČ Pavol, Gymnázium Lipany
22. GROCHALOVÁ Zuzana, Obchodná akadémia Čadca
23. HAMADEJOVÁ Oľga, Gymnázium P. Horova Michalovce
24. HAMLÍK Ján, Gymnázium Ul. L. Sáru Bratislava
25. HOSPODÁROVÁ Lenka, Gymnázium P. Horova Michalovce
26. HRICOVÁ Mária, Združená stredná škola poľnohospodárska Bardejov
27. HUBA Juraj, Obchodná akadémia Prievidza
28. HUDÁK Tomáš, 8-ročné gymnázium Ul. Alejová Košice
29. HUSÁROVÁ Renáta, Obchodná akadémia Šurany
30. JALOVIČIAROVÁ Miroslava, Združená stredná škola hotelových služieb a obchodu Čadca
31. JANÍKOVÁ Lenka, Stredná pedagogická škola Levoča
32. JAVORSKÝ Stanislav, SPŠ Poprad
33. JENDRUCHOVÁ Ivana, SPŠE Krompachy
34. KALETOVÁ Agáta, Stredná pedagogická škola Levoča
35. KARLÍKOVÁ Alžbeta, Gymnázium Myjava
36. KATONOVÁ Miroslava, SPŠ stavebná Hurbanovo
37. KISSOVÁ Ingrid, Gymnázium Ul. L. Sáru Bratislava
38. KLEIN Radovan, 8-ročné gymnázium Spišská Nová Ves
39. KLUSOVÁ Nina, Gymnázium M. Hattalu Trstená
40. KORDULIAKOVÁ Janka, Združená stredná škola hotelových služieb a obchodu Čadca
41. KOTRIS Jozef, Gymnázium Jána Bosca Šaštín – Stráž
42. KUBIŠOVÁ Lubica, Gymnázium Považská Bystrica
43. KUČHÁRIK Norbert, Gymnázium Myjava
44. KUČERKA Michal, Gymnázium Bánovce nad Bebravou

45. KUŠNÍROVÁ Beáta, Gymnázium P. Horova Michalovce
46. KUZIELOVÁ Zuzana, Stredná pedagogická škola Levoča
47. LOZOVSKÁ Alžbeta, Gymnázium M. M. Hodžu Liptovský Mikuláš
48. LUBA Miroslav, Gymnázium Hlohovec
49. MAŤKOVÁ Ivana, Gymnázium P. O. Hviezdoslava Dolný Kubín
50. MERA VÁ Lenka, Gymnázium L. Štúra Trenčín
51. MIHALDOVÁ Mária, Gymnázium Veľká okružná Žilina
52. ORSZÁGHOVÁ Andrea, Gymnázium P. Horova Michalovce
53. PAŠKOVÁ Lucia, Gymnázium M. R. Štefánika Nové Mesto nad Váhom
54. POSLUCHOVÁ Lenka, Gymnázium Považská Bystrica
55. PRIBIŠOVÁ Kristína, Gymnázium Myjava
56. RÉVÉSZ Eduard, Gymnázium Želiezovce
57. ROČKÁR Peter, SPŠ stavebná Hurbanovo
58. ROZBOROVÁ Lubica, Gymnázium L. Štúra Trenčín
59. RYBOVÁ Katarína, Športové gymnázium Trnava
60. STRUHÁRIK Filip, 8-ročné gymnázium Martin
61. ŠIMKOVIČOVÁ Martina, Škola úžitkového výtvarníctva J. Vydru Bratislava
62. TEHLÁROVÁ Katarína, Gymnázium Ul. L. Sáru Bratislava
63. TIMKOVÁ Jana, SPŠ strojnícka Ul. Komenského Košice
64. TIŇOVÁ Zuzana, Gymnázium Federika Garcíu Lorcu Bratislava
65. TKÁČOVÁ Zuzana, Súkromné 8-ročné gymnázium Košice
66. TÓTH Vladislav, SPŠ strojnícka Ul. Komenského Košice
67. UHRÍKOVÁ Dominika, 8-ročné gymnázium Ul. Šarišská Košice
68. UHROVIČ Filip, Športové gymnázium Trnava
69. URBAN Ondrej, Gymnázium L. Štúra Trenčín
70. VARCHOLOVÁ Alexandra, Gymnázium sv. Jána Zlatoústeho Humenné
71. VEVERKOVÁ Veronika, Gymnázium Považská Bystrica
72. ZÁBOVSKÁ Pavla, Gymnázium Považská Bystrica
73. ??, SPŠ Poprad

Novinárske príspevky vysokoškolákov

(Priezvisko meno, škola)

1. BAČINSKÁ Dáša, Bankovní institut vysoká škola, a. s. Praha
2. BUZNA Vladimír, FiF Katolícka univerzita Ružomberok
3. DÍREROVÁ Miroslava, Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzita sv. Cyrila a Metoda Trnava
4. DOBOŠOVÁ Marína, Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzita sv. Cyrila a Metoda Trnava
5. HUDEC Michal, FiF UK Bratislava
6. JOZEFIAK Miroslav, Teologická fakulta Trnavská univerzita Trnava

7. KOREC Michal, FiF UK Bratislava
8. MILAN Lukáš, FiF UK Bratislava
9. MIKUŠOVIČ Dušan, Fakulta sociálnych štúdií Masarykova Univerzita Brno
10. MUCHOVÁ Zuzana, Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzita sv. Cyrila a Metoda Trnava
11. PÁLINKÁŠ Michal, Právnická fakulta UK Praha
12. REŠETA Imrich, FiF UKF Nitra
13. ROSPUTINSKÝ Tomáš, Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzita sv. Cyrila a Metoda Trnava
14. SABUCHOVÁ Anna, FiF Katolícka univerzita Ružomberok
15. SKLENÁR Jozef, Lesnícka fakulta Technická univerzita Zvolen
16. STEHLÍKOVÁ Katarína, FiF Trnavská univerzita Trnava
17. STRECKÝ Martin, FiF Trnavská univerzita Trnava
18. ŠIMKOVÁ Katarína, Prešovská univerzita Prešov

MILOTA TORŇOŠOVÁ

O B S A H

PREDHOVOR	
– Vladimír Repčík	3
AKÝ ŠKOLSKÝ ČASOPIS	
Namiesto úvodu – Andrej Tušer	4
AKO STVÁRŇOVAŤ OBSAH	
Spravodajské a publicistické žánre – Andrej Tušer, Ján Sand	6
AKO STVÁRŇOVAŤ FORMU	
Elektronická redakcia – Jozef Vatrál	19
AKO RIADIŤ A REDIGOVAŤ	
Skúsenosti z praxe – Peter Škultéty	32
AKO TVORIŤ LEPŠIE	
Patrik Herman, Ján Sand, Pavol Vitko, Jozef Habočík, Ferdinand Tisovič	40
AKO TO ROBÍME MY	
Mário Nicolini, Tomáš Bella, Jana Mazúrová, Rastislav Rihák, Michal Meško	69
AKO ĎALEJ	
Curriculum vitae súťaže – Pavol Vitko	84
REGISTER PERIODÍK A AUTOROV	
Milota Torňošová	111

Andrej Tušer a kol.: Vydávame školský časopis. Druhé rozšírené vydanie. Vydala Krajská knižnica Ľ. Štúra vo Zvolene a Televízia Markíza. Zvolen 2005.

Sadzba a tlač: Vydavateľstvo Technickej univerzity vo Zvolene. Počet strán 146, náklad 500 kusov.

ISBN 80-85136-34-1